

INDENRIGS- OG
SUNDHEDSMINISTERIET

Vejledning nr. 9106 af 28. februar 2024
om afholdelse af Europa-Parlamentsvalg
søndag den 9. juni 2024
(Til alle kommunalbestyrelser
og valgbestyrelser)

UOFFICIEL TRYKVENLIG VERSION

1. Indledning.....	8
2. Oversigt over opgavefordelingen ved Europa-Parlamentsvalg.....	9
2.1. Kommunalbestyrelsens opgaver	9
2.2. Valgbestyrelsens opgaver	9
3. Tidsfrister og postomdeling	11
3.1. Oversigt over tidsfristerne ved Europa-Parlamentsvalget den 9. juni 2024	11
3.2. Forsendelse af post og brevstemmer	23
3.2.1. Aftale om samlet afsendelse af mellemkommunale brevstemmer.....	23
3.2.2. Øvrig forsendelse af brevstemmer og modtagelse af post	23
4. Valgret, valglisters og valgkort.....	24
4.1. Valgret	24
4.1.1. Danske statsborgere med fast bopæl i Danmark (§ 3, stk. 1, nr. 1 og 4)	24
4.1.2. Danske statsborgere med fast bopæl i et andet EU-land (§ 3, stk. 1, nr. 2).....	26
4.1.3. Herboende EU-borgere (§ 3, stk. 1, nr. 3).....	26
4.1.4. Udlændinge udvist ved endelig dom eller afgørelse har ikke valgret (§ 3, stk. 3 og 4)	28
4.2. Generelt om valglisten	28
4.2.1. Vælgere, der skal optages på 16.-dagsvalglisten	29
4.2.2. Vælgere, der skal optages på Udlandstilflyttervalglisten	30
4.2.3. Vælgere, der skal optages på Udlandsdanskervalglisten	30
4.2.4. Vælgere, der skal optages på Nordatlantvalglisten	30
4.2.5. Vælgere, der skal optages på Tredjelandervalglisten	31
4.2.6. Vælgere, der skal optages på Københavnervalglisten	31
4.2.7. Vælgere, der skal optages på EU-diplomatvalglisten	31
4.2.8. Vælgere, der skal optages på Valglisten for herboende ikke-bopælsregistrerede EU-borgere	32
4.3. Maskinel udarbejdelse af valglisters.....	32
4.3.1. Automatisk optagelse på valglisten	32
4.3.2. 16.-dagsvalglisten	33
4.3.3. Udlandstilflyttervalglisten.....	34
4.3.4. Udlandsdanskervalglisten	35
4.3.5. Nordatlantvalglisten	36
4.3.6. Tredjelandervalglisten.....	37
4.3.7. Københavnervalglisten.....	37
4.4. Tilfælde, hvor kommunen skal optage vælgere på valglisten manuelt.....	38
4.4.1. Manuel optagelse pga. mangler m.v. ved indberetning til CPR.....	38

4.4.2. Manuel optagelse af visse danske vælgere, der er flyttet til Danmark fra udlandet, Færøerne eller Grønland.....	39
4.4.3. Manuel optagelse på Udlandsdanskervalglisten.....	39
4.4.4. Manuel optagelse på Nordatlantvalglisten	40
4.4.5. Manuel optagelse på Tredjelandervalglisten	41
4.4.6. Manuel optagelse af vælgere, der får dansk indfødsret senere end 9 dage før valgdagen	42
4.4.7. Manuel optagelse på EU-diplomatvalglisten	43
4.4.8. Manuel optagelse på Valglisten for herboende ikke-bopælsregistrerede EU-borgere	43
4.4.9. Manuel optagelse af vælgere, der er overført fra et andet afstemningssted	43
4.4.10. Manuel optagelse af forsvundne danske statsborgere, der giver sig til kende senest på valgdagen	43
4.4.11. Manuel optagelse af vælgere under særlig adressebeskyttelse	44
4.4.12. Manuel optagelse af vælgere, hvis udvisning ophæves senere end 16 dage før valgdagen	44
4.5. Tilfælde, hvor kommunen skal slette vælgere af valglisten manuelt.....	44
4.5.1. Manuel sletning af vælgere, der optages manuelt på valglisten i en anden kommune	44
4.5.2. Manuel sletning af vælgere, der afgår ved døden eller fortaber dansk indfødsret eller statsborgerskab i et af de øvrige EU-lande	45
4.5.3. Manuel sletning af vælgere, der flytter til udlandet, Færøerne og Grønland	45
4.5.4. Manuel sletning af Københavnervalglisten af vælgere med valget til Folketinget uanset ophold i udlandet.....	45
4.5.5. Manuel sletning af personer med dansk indfødsret, der er optaget på valglisten i et af de øvrige EU-lande.....	46
4.5.6. Manuel sletning af vælgere, der mister deres status som EU-diplomater	46
4.5.7. Manuel sletning af vælgere, der er overført til et andet afstemningssted	46
4.5.8. Manuel sletning af udlændinge, der udvises senere end 16 dage før valgdagen	46
4.6. Behandling af ansøgninger om optagelse på de forskellige valglisten.....	46
4.6.1. Behandling af ansøgninger om optagelse på Udlandsdanskervalglisten	46
4.6.2. Behandling af ansøgninger om optagelse på Nordatlantvalglisten.....	47
4.6.3. Behandling af ansøgninger om optagelse på Tredjelandervalglisten.....	48
4.6.4. Behandling af ansøgninger om optagelse på Københavnervalglisten.....	49
4.6.5. Behandling af ansøgninger om optagelse på valglisten fra bopælsregistrerede EU-borgere	49
4.6.6. Behandling af ansøgninger om optagelse på EU-diplomatvalglisten.....	50
4.6.7. Behandling af ansøgninger om optagelse på Valglisten for herboende ikke-bopælsregistrerede EU-borgere	51
4.7. Valgkort.....	52
4.7.1. Udarbejdelse og udsendelse af valgkort.....	52
4.7.2. Bekendtgørelse om udsendelse af valgkort	53

4.7.3. Fejl i valgkort	53
4.8. Digitale valglister	53
4.9. Ændringer af kommunens afstemningsområder og afstemningssteder	54
4.10. Mulighed for ændret afstemningssted for vælgere med handicap eller nedsat førlighed	55
5. Valg m.v. af valgbestyrelser, valgstyrelser og tilforordnede vælgere.....	58
5.1. Valgbestyrelser	58
5.2. Valgstyrelser.....	59
5.2.1. Valg af valgstyrelser og valgstyrelsesformand.....	59
5.2.2. Valgstyrelsens opgaver	60
5.2.3. Inhabilitet	61
5.3. Tilforordnede vælgere	62
5.3.1. Valg af tilforordnede vælgere	62
5.3.2. De tilforordnede vælgers opgaver	63
5.3.3. Inhabilitet	64
5.4. Diæter	64
6. Kandidatlistes, stemmesedler og opslag m.v.	66
6.1. Kandidatlistes m.v.	66
6.2. Stemmesedler og opslag	66
6.2.1. Stemmesedler	66
6.2.2. Opslag	67
6.2.3. Fejl i stemmesedler og opslag.....	67
6.2.4. Afdøde kandidater	67
6.3. Partiernes plakatsætning ved offentlig gade eller vej m.v.....	68
6.3.1. Plakatsætning, der ikke kræver tilladelse.....	68
6.3.2. Plakatsætning, der kræver tilladelse	69
7. Afstemning på valgdagen	71
7.1. Tidsrummet for afstemningen	71
7.2. Kommunalbestyrelsens forberedelse af afstemningen	71
7.2.1. Lokaler, valgborde, stemmerum, skriveredskaber og stemmekasser.....	71
7.2.2. Hjælpepersoner ved stemmeafgivning på valgdagen	72
7.2.3. Fysisk tilgængelighed ved stemmeafgivningen.....	73
7.2.4. Opslag på afstemningsstederne.....	74
7.2.5. Andre forberedelser.....	74
7.3. Den almindelige fremgangsmåde ved stemmeafgivningen	75
7.3.1. Identifikation af vælgeren og afmærkning på valglisten	75

7.3.2. Manuel optagelse på valglisten til og med valgdagen.....	76
7.3.3. Herboende EU-borgere, der møder frem på valgdagen og hævder at have valget, men som ikke er optaget på valglisten	76
7.3.4. Vælgere, der møder frem på valgdagen, men er afmærket på valglisten som en vælger, der allerede har stemt eller brevstemt.....	77
7.4. Reglerne om hjælp til stemmeafgivningen på valgdagen	78
7.4.1. Hvilke vælgere kan få hjælp til stemmeafgivningen?.....	78
7.4.2. På hvilken måde kan vælgeren få hjælp til stemmeafgivningen?	78
7.4.3. Hvem kan yde personlig bistand ved stemmeafgivningen? Inhabiliteret m.v.	80
7.4.4. Personlig bistand til afkrydsning af stemmesedlen	81
7.4.5. Mulighed for at vognstemme	82
7.4.6. Usynlige handicap. Solsikkesnoren og Demenssymbolet	82
7.4.7. Tavshedspligt	83
7.5. Opretholdelse af ro og orden i stemmelokalerne	83
7.6. Valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning er ikke tilladt i valglokalerne m.v.	84
7.7. Fotografering af stemmeafgivningen og publicering af billeder af en udfyldt stemmeseddel på de sociale medier	85
7.8. Indsamlinger m.v. på afstemningsstederne	86
7.9. Andre afstemninger samtidig med valg	87
7.10. Exit polls	87
7.11. Pressens adgang til stemmelokalerne	87
7.12. Valgobservatører.....	88
7.13. Børn i stemmerummet.....	88
7.14. Politiets adgang til valgmateriale	89
8. Brevstemmeafgivning	90
8.1. Brevstemmematerialet	90
8.1.1. Brevstemmematerialets udformning	90
8.1.2. Nyt brevstemmemateriale og benyttelse af restoplæg. Bestilling og betaling af nyt materiale	91
8.2. Brevstemmeafgivning på de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme (borgerservicecentre o.lign)	91
8.2.1. Generelle regler.....	91
8.2.2. Kommunalbestyrelsens valg af brevstemmesteder	92
8.2.3. Åbningstider og annoncering.....	92
8.2.4. Afskærmning og sikring mod holdningsmæssig påvirkning. Brevstemmeafgivning på biblioteker, uddannelsesinstitutioner, i valgbusser o.lign.....	93

8.2.5. Den almindelige fremgangsmåde ved brevstemmeafgivningen på de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme.....	94
8.2.6. Reglerne om hjælp til brevstemmeafgivningen på de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme	99
8.3. Brevstemmeafgivning på sygehuse og i kriminalforsorgens fængsler og arresthuse	103
8.4. Brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen samt i vælgerens hjem	104
8.4.1. Betingelserne for brevstemmeafgivning	104
8.4.2. Udpegning af stemmemodtagere	106
8.4.3. Den almindelige fremgangsmåde ved brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen samt i vælgerens hjem.....	107
8.4.4. Hjælp til brevstemmeafgivningen i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen samt i vælgerens hjem	108
8.5. Brevstemmeafgivning på mindre øer.....	109
8.6. Brevstemmeafgivning på Færøerne, i Grønland, i udlandet, på danske skibe i udenrigsfart og på danske havanlæg	109
8.6.1. Brevstemmesteder og brevstemmemodtagere på Færøerne, i Grønland og i udlandet	109
8.6.2. Brevstemmesteder og brevstemmemodtagere på danske skibe i udenrigsfart og danske havanlæg	110
8.6.3. Tidsrum for brevstemmeafgivning	110
8.6.4. Brevstemmematerialet	110
8.6.5. Fremgangsmåden ved brevstemmeafgivning	111
8.7. Modtagelse og kontrol af brevstemmer. Brevstemmeprotokol	111
8.7.1. Oprettelse af brevstemmekontrol	111
8.7.2. Modtagelse, registrering og opbevaring af brevstemmer.....	112
8.7.3. Aflevering af brevstemmer til valgstyrene på afstemningsstederne	112
8.7.4. Valgbestyrelsens gennemgang og kontrol af de modtagne brevstemmer.....	113
8.7.5. Brevstemmer, der modtages i kommunen efter valgdagen	116
9. Opgørelse af afstemningen i opstillingskredsen	117
9.1. Kandidaters deltagelse i stemmeoptællingen	117
9.2. Stemmeoptælling på afstemningsstedet.....	118
9.2.1. Rammerne for stemmeoptællingen på afstemningsstedet	118
9.2.2. Fremgangsmåden ved stemmeoptællingen på afstemningsstedet	118
9.2.3. Afslutningen af stemmeoptællingen på afstemningsstedet.....	118
9.3. Særligt om offentliggørelse af valgresultatet før kl. 23.00	120
9.4. Bedømmelse af stemmesedler	121
9.4.1. Bedømmelse af stemmesedler afgivet på afstemningsstedet	121

9.4.2. Bedømmelse af brevstemmesedler	124
9.4.3. Registrering af ugyldige stemmesedler, herunder brevstemmesedler	129
9.5. Valgstyrernes afstemningsbog	129
9.6. Indberetning til Danmarks Statistik på valgaftenen	129
9.7. Fintælling i opstillingskredsen	130
9.7.1. Rammerne for fintællingen	130
9.7.2. Fremgangsmåden ved fintællingen	131
9.7.3. Afslutningen på fintællingen	132
9.8. Valgbestyrelsens valgbog.....	132
9.9. Indsendelse af kopi af valgbogen til Danmarks Statistik og Indenrigs- og Sundhedsministeriet	132
9.10. Rettelse af eventuelle fejl og mangler i valgbogen samt eventuel fornyet fintælling efter indsendelse af valgbogen	133
9.10.1. Fejl og mangler i valgbogen	133
9.10.2. Eventuel fornyet fintælling efter indsendelse af valgbogen.....	133
9.10.3. Anmodninger om fornyet fintælling	133
10. Opbevaring og kassation af valgmateriale	134
11. Afholdelse af udgifter ved valget.....	135
12. Formularer m.v. til brug ved valget	136
Bilag 1. Oversigt over bekendtgørelser, cirkulærer og vejledninger m.v. om Europa-Parlamentsvalg	137
Bilag 2. Oversigt over ændringer af reglerne om Europa-Parlamentsvalg siden seneste vejledning om afholdelse af Europa-Parlamentsvalg.....	139
Bilag 3. Bekendtgørelse om stemmesedler til brug ved Europa-Parlamentsvalg....	142
Bilag 4. Cirkulære om brevstemmeprotokollers indhold og udformning	145
Bilag 5. Bekendtgørelse om bedømmelse af stemmesedler afgivet til Europa-Parlamentsvalg	147
Bilag 6. Bekendtgørelse om sletning af valglisten til Europa-Parlamentsvalg af personer med dansk indfødsret, der er optaget på valglisten i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union	152

1. Indledning

Søndag den 9. juni 2024 skal der afholdes valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet, jf. bekendtgørelse i Statstidende den 5. oktober 2023 om fastsættelse af dagen for afholdelse af valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet i 2024. Der skal vælges 15 danske medlemmer.

Der afholdes ikke Europa-Parlamentsvalg på Færøerne eller i Grønland.

Valget afholdes efter lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet (Europa-Parlamentsvalgloven), se lovbekendtgørelse nr. 5 af 8. januar 2024, samt efter folketingsvalgloven, se lovbekendtgørelse nr. 4 af 8. januar 2024, i det omfang Europa-Parlamentsvalgloven henviser hertil. Valget afholdes tillige efter de bekendtgørelser og cirkulærer, som ministeriet har udstedt i henhold til Europa-Parlamentsvalgloven og folketingsvalgloven, se oversigten i *bilag 1* til denne vejledning.

Siden Europa-Parlamentsvalget den 26. maj 2019 er der gennemført forskellige ændringer af reglerne om Europa-Parlamentsvalg. *Bilag 2* til denne vejledning indeholder en oversigt over ændringerne af de særlige regler om Europa-Parlamentsvalg samt de regler i folketingsvalgloven, som er af betydning for Europa-Parlamentsvalg.

Af de væsentligste ændringer kan nævnes, at der er gennemført en række forenklinger af brevstemme-proceduren, der bl.a. har til formål at lette kommunernes håndtering af brevstemmerne. Reglerne for bedømmelse af stemmesedler er desuden blevet lempet, så færre stemmesedler bedømmes som ugyldige.

For en nærmere gennemgang af ændringerne af Europa-Parlamentsvalgloven og folketingsvalgloven samt tilhørende bekendtgørelser henvises til oversigten i *bilag 2*.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har ved brev af 5. oktober 2023 til alle kommunalbestyrelser fastsat, at stemmeoptællingen skal foretages på de enkelte afstemningssteder umiddelbart efter afstemningens afslutning med efterfølgende fintælling i

opstillingskredsene senest dagen efter afstemningen, dvs. mandag den 10. juni 2024.¹

I denne vejledning redegøres der for de opgaver, der påhviler henholdsvis kommunalbestyrelser og valgbestyrelser i forbindelse med forberedelse, afholdelse og opgørelse af Europa-Parlamentsvalget søndag den 9. juni 2024.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet vil desuden udsende en række meddelelser inden Europa-Parlamentsvalget, der vil gøre rede for særlige forhold vedrørende Europa-Parlamentsvalget, herunder udformning af stemmesedler, håndtering af brevstemmeafgivningen m.v. Disse meddelelser vil ligeledes blive lagt på ministeriets valghjemmeside, valg.im.dk, under »Valgmyndigheder«.

¹ Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 1.

2. Oversigt over opgavefordelingen ved Europa-Parlamentsvalg

Dette afsnit indeholder en oversigt over de opgaver, som kommunalbestyrelserne og valgbestyrelserne tager sig af i forbindelse med Europa-Parlamentsvalget den 9. juni 2024. Det nærmere indhold af de enkelte opgaver er beskrevet i de følgende afsnit i vejledningen.

2.1. Kommunalbestyrelsens opgaver

Ved Europa-Parlamentsvalg tager kommunalbestyrelsen sig af følgende opgaver:

- 1) Vælger medlemmer til opstillingskredsens valgbestyrelse samt valgstyrere og tilforordnede vælgere, se afsnit 5.1-5.3.
- 2) Udarbejder valglister og udsender valgkort, se afsnit 4.
- 3) Behandler og afgør sager om optagelse af herboende EU-borgere på valglisten efter ansøgning, se afsnit 4.6.5.
- 4) Træffer afgørelse om optagelse på valglisten for udlandsdanskere eller videresender disse til Valgnævnets behandling, se afsnit 4.6.1.
- 5) Træffer afgørelse om ansøgninger om at brevstemme i eget hjem, se afsnit 8.4, og om ændring af afstemningssted i bopælskommunen for vælgere med handicap eller nedsat førlighed, se afsnit 4.10.
- 6) Tilrettelægger brevstemmeafgivningen på de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, herunder i pleje- og ældreboliger, samt i vælgerens hjem og udpeger stemmemodtagere på mindre øer, se afsnit 8. Det er en del af tilrettelæggelsen, at der skal stilles hjælpemidler til rådighed ved brevstemmeafgivningen, se afsnit 8.2.5.5.

- 7) Sørger for, at vælgerne kan gøre sig bekendt med Indenrigs- og Sundhedsministeriets fortegnelse over opstillede kandidater ved brevstemmeafgivningen, se afsnit 6.1.
- 8) Forbereder afstemningen på valgdagen, bortset fra fremstilling af stemmesedler og opslag, se afsnit 7. Det er en del af forberedelserne, at der skal stilles hjælpemidler til rådighed ved stemmeafgivningen, se afsnit 7.2.2.
- 9) Sørger for, at valgmaterialer er til stede ved fintællingen, se afsnit 9.
- 10) Opbevarer valgmaterialer og tilintetgør nærmere angivne dele af dette, når Folketinget endeligt har afgjort eventuelle klager over valget, se afsnit 10 (gælder kun kredskommuner).

Københavns Kommune varetager ved Europa-Parlamentsvalg herudover den opgave at behandle og afgøre sager om optagelse på valglisten efter ansøgning af:

- 11) Personer med dansk indfødsret, der har fast bopæl i et af de øvrige EU-lande (*Københavnervalglisten*), se afsnit 4.6.4.
- 12) Personer med dansk indfødsret, som enten er ansat i den danske stat og beordret til tjeneste på Færøerne eller i Grønland, eller som midlertidigt har taget ophold på Færøerne eller i Grønland (*Nordatlantvalglisten*), se afsnit 4.6.2.
- 13) Personer med dansk indfødsret, som ikke er optaget på *Udlandsdanskervalglisten*, og som enten er ansat i den danske stat og beordret til tjeneste i et land uden for riget, der ikke er medlem af EU (et tredjeland), eller som midlertidigt har taget ophold i et tredjeland (*Tredjelandsvalglisten*), se afsnit 4.6.3.

2.2. Valgbestyrelsens opgaver

Ved Europa-Parlamentsvalg tager valgbestyrelsen i opstillingskredsen sig af følgende opgaver:

- 1) Får fremstillet stemmesedler og opslag og sørger for, at dette materiale bliver afleveret til

kommunalbestyrelsen i de enkelte kommuner i opstillingskredsen, se afsnit 6.2.

- 2) Sørger for, at brevstemmerne bliver gennemgået inden afstemningens begyndelse og om nødvendigt 1 eller 2 dage før valgdagen, se afsnit 8.7.4.
- 3) Modtager indberetninger på valgaftenen fra de enkelte afstemningssteder i opstillingskredsen om resultatet af stemmeafgivningen. Indberetter resultatet for opstillingskredsen som helhed til Danmarks Statistik, se afsnit 9.
- 4) Foretager senest dagen efter valget fintælling for hele opstillingskredsen, udarbejder valgbog m.v. og sender samme dag en attesteret kopi af valgbogen med bilag til Indenrigs- og Sundhedsministeriet og til Danmarks Statistik, se afsnit 9. Samtidig sendes to ubrugte, annullerede stemmesedler til Indenrigs- og Sundhedsministeriet som Quickbrev. På de ubrugte stemmesedler skrives »ANNULLERET«.

3. Tidsfrister og postomdeling

3.1. Oversigt over tidsfristerne ved Europa-Parlamentsvalget den 9. juni 2024

Forberedelse, gennemførelse og opgørelse af Europa-Parlamentsvalget skal ske inden for de tidsfrister, der er fastsat i eller i henhold til Europa-Parlamentsvalgloven² og folketingsvalgloven.³ I det følgende gives en oversigt over disse tidsfrister:

5. oktober 2023

Datoen for underskrivelse af Indenrigs- og Sundhedsministeriets bekendtgørelse i Statstidende om fastsættelse af dagen for afholdelse af valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet til søndag den 9. juni 2024. Bekendtgørelsen blev kundgjort i Statstidende den 7. oktober 2023.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet udsendte en meddelelse til alle kommunalbestyrelser om valgdatoen med oplysning om, at stemmeoptællingen skal foretages på de enkelte afstemningssteder umiddelbart efter afstemningens afslutning med efterfølgende fintælling i opstillingskredsene senest dagen efter afstemningen.

Fredag den 1. marts 2024

Ansøgning om optagelse på valglisten af EU-borgere, der er registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater m.fl.), kan fra og med denne dag indgives til kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor de pågældende har deres private bolig (adresse).⁴

Indenrigs- og Sundhedsministeriet sender fredag den 1. marts 2024 eller snarest derefter underretning til EU-repræsentationerne og internationale organisationer i Danmark om de betingelser og bestemmelser, der gælder for udøvelsen af retten til at stemme og stille op til Europa-Parlamentsvalget i Danmark efter ansøgning for EU-borgere, der er

registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater m.fl.). Sammen med underretningen udsendes et ansøgningsskema på dansk og engelsk.

*Lørdag den 9. marts 2024
(3 måneder før valgdagen)*

Brevstemmeafgivning til Europa-Parlamentsvalget kan begynde på Færøerne, i Grønland, i udlandet, på danske skibe i udenrigsfart og på danske havanlæg uden for dansk område.⁵ Brevstemmematerialet skal senest fra denne dag forefindes på de danske repræsentationer i udlandet samt om bord på danske skibe i udenrigsfart og på danske havanlæg uden for dansk område.⁶

*Mandag den 11. marts 2024
(Førstkommende hverdag 3 måneder før valgdagen)*

1) Indenrigs- og Sundhedsministeriet sender underretning til de EU-borgere, der ikke var optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalget i Danmark i 2019, om, at de efter ansøgning kan optages på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark. Underretningen sendes 3 måneder før valgdagen eller snarest derefter til de EU-borgere, der mandag den 11. marts 2024:

- er bopælsregistreret i CPR i en kommune i Danmark og
- vil være fyldt 18 år senest på valgdagen og
- ikke automatisk optages på valglisten, jf. pkt. 2 nedenfor.⁷

Underretningen indeholder derudover oplysninger om retten til at stemme og stille op til valg i Danmark. Endvidere henvises i underretningen til ministeriets valghjemmeside valg.im.dk (og til den engelske valghjemmeside elections.im.dk) for uddybende information og ansøgningsskema (på dansk, engelsk, fransk, tysk, polsk og rumænsk).

² Lovbekendtgørelse nr. 5 af 8. januar 2024.

³ Lovbekendtgørelse nr. 4 af 8. januar 2024.

⁴ § 2, stk. 1 og 3, i bekendtgørelse nr. 279 af 13. april 2018 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater).

⁵ Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 2, 3. pkt.

⁶ Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 1, jf. folketingsvalglovens § 60, stk. 2.

⁷ § 20, stk. 1 og 2, i bekendtgørelse nr. 127 af 1. februar 2019 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, der er bopælsregistreret i CPR.

Underretningen udsendes på dansk og engelsk med en kort tekst på fransk, tysk, polsk og rumænsk. Underretningen sendes med Digital Post. Personer, der er fritaget for at modtage Digital Post, modtager i stedet underretningen med posten.

- 2) Indenrigs- og Sundhedsministeriet sender underretning til de EU-borgere, der automatisk optages på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark. De pågældende EU-borgere orienteres om, at de automatisk er optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark, hvis de var optaget på valglisten ved Europa-Parlamentsvalget i 2019, siden da uafbrudt har haft fast bopæl i Danmark og ikke har anmodet om at blive slettet af valglisten. Underretning sendes 3 måneder før valgdagen eller snarest derefter til de EU-borgere, der mandag den 11. marts 2024:

- er bopælsregistreret i CPR i en kommune i Danmark *og*
- var optaget på valglisten i Danmark til Europa-Parlamentsvalget i 2019 *og*
- siden da uafbrudt har haft fast bopæl i Danmark *og*
- ikke har anmodet om at blive slettet af valglisten.⁸

Underretningen indeholder derudover oplysninger om retten til at stemme og stille op til valg i Danmark. Endvidere henvises i underretningen til ministeriets valghjemmeside valg.im.dk (og til den engelske valghjemmeside elections.im.dk) for uddybende information og ansøgningsskema (på dansk, engelsk, fransk, tysk, polsk og rumænsk).

Underretning udsendes på dansk og engelsk med en kort tekst på fransk, tysk, polsk og rumænsk. Underretningen sendes med Digital Post. Personer, der er fritaget for at modtage

Digital Post, modtager i stedet underretningen med posten.

Perioden fra mandag den 11. marts 2024 til mandag den 6. maj 2024 henholdsvis fredag den 24. maj 2024 (Førstkommende hverdag 3 måneder før valgdagen til og med førstkommende hverdag 5 uger henholdsvis 16.-dagen før valgdagen)

Kommunalbestyrelsen skal sende eller udlevere underretning og ansøgningsskema til EU-borgere, der vil være fyldt 18 år senest på valgdagen, og som i perioden fra og med mandag den 11. marts 2024 til og med mandag den 6. maj 2024:

- a) anmelder flytning til kommunen for en flytning til Danmark, hvor flyttedatoen lå før mandag den 11. marts 2024, *eller*
- b) anmelder flytning til kommunen for en flytning til Danmark, hvor flyttedatoen ligger i den angivne periode, *eller*
- c) har erhvervet statsborgerskab i et af de øvrige EU-lande uden samtidig at have dansk indfødsret.⁹

Kommunalbestyrelsen skal derudover sende eller udlevere underretning og ansøgningsskema til og med fredag den 24. maj 2024 til:

EU-borgere, der i perioden fra og med tirsdag den 7. maj 2024 til og med fredag den 24. maj 2024 ændrer status fra at have dansk indfødsret og fast bopæl i Danmark til at have statsborgerskab i et andet EU-land (uden at have beholdt deres danske indfødsret) og fortsat have fast bopæl i Danmark.¹⁰

*Søndag den 24. marts 2024
(11 uger før valgdagen)*

Kl. 12 denne dag er sidste frist for anmeldelse til Indenrigs- og Sundhedsministeriet af nye partier

⁸ Lovens § 14 a, stk. 2, sammenholdt med § 21 i bekendtgørelse nr. 127 af 1. februar 2019 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, der er bopælsregistreret i CPR.

⁹ § 20, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 127 af 1. februar 2019 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af

statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, der er bopælsregistreret i CPR.

¹⁰ § 20, stk. 6, i bekendtgørelse nr. 127 af 1. februar 2019 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, der er bopælsregistreret i CPR.

til deltagelse i Europa-Parlamentsvalget søndag den 9. juni 2024.¹¹

*Søndag den 7. april 2024
(9 uger før valgdagen)*

- 1) Partier, der er opstillingsberettiget som følge af, at de er repræsenteret i Folketinget henholdsvis Europa-Parlamentet, skal denne dag opfylde betingelserne herfor.¹²
- 2) Kandidatlistor kan fra og med denne dag indleveres til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.¹³
- 3) Anmeldelser om valgforbund kan fra og med denne dag indleveres til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.¹⁴

*Søndag den 14. april 2024
(8 uger før valgdagen)*

EU-borgere, der lovligt har bopæl i Danmark uden at være bopælsregistreret i CPR eller registreret i Udenrigsministeriets protokol, kan fra og med denne dag indgive ansøgning om optagelse på valglisten.¹⁵ Ansøgning skal indgives til den kommune, hvor ansøgeren lovligt har bopæl.

*Søndag den 21. april 2024
(7 uger før valgdagen)*

- 1) **Kl. 12 denne dag** er sidste frist for indlevering af kandidatlistor til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.¹⁶
- 2) **Kl. 12 denne dag** er sidste frist for tilbagetrækning af kandidatlistor over for Indenrigs- og Sundhedsministeriet.¹⁷

- 3) **Kl. 12 denne dag** er sidste frist for indlevering af anmeldelser om valgforbund til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.¹⁸
- 4) Kandidater til valget skal denne dag opfylde valgretsbetingelserne bortset fra aldersbetingelsen.¹⁹

Mandag den 22. april 2024 – fredag den 26. april 2024

- 1) Indenrigs- og Sundhedsministeriet bekendtgør i Statstidende, hvilke kandidatlistor ministeriet har godkendt, hvilke bogstavbetegnelser de har fået tildelt, samt hvilke af kandidatlistor der har indgået valgforbund.²⁰
- 2) Indenrigs- og Sundhedsministeriet sender fortegnelser over de godkendte kandidatlistor, herunder navnene på de godkendte kandidater, de tildelte bogstavbetegnelser og de anmeldte valgforbund, til kommunalbestyrelser m.fl. til brug for brevstemmeafgivning.

*Søndag den 28. april 2024
(6 uger før valgdagen)*

- 1) Brevstemmeafgivning til Europa-Parlamentsvalget kan begynde på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme.²¹ Der er ikke pligt for kommunerne til at holde åbent for brevstemmeafgivning denne dag.
- 2) Kommunalbestyrelsen gør på kommunens hjemmeside og eventuelt ved annoncering i relevante medier vælgerne bekendt med muligheden for at benytte hjælpemidler ved brevstemmeafgivningen og ved stemmeafgivningen på valgdagen og med muligheden for at søge om at blive overflyttet til et andet afstemningssted i den forbindelse.²²

¹¹ Europa-Parlamentsvalglovens § 11, stk. 1.

¹² Europa-Parlamentsvalglovens § 10, stk. 1.

¹³ Europa-Parlamentsvalglovens § 19, stk. 1, 2. pkt.

¹⁴ Europa-Parlamentsvalglovens § 21, jf. § 19, stk. 1, 2. pkt.

¹⁵ § 4, stk. 1, 3. pkt., i bekendtgørelse nr. 157 af 20. februar 2019 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, der lovligt har bopæl i Danmark uden at være bopælsregistreret i CPR eller registreret i Udenrigsministeriets protokol.

¹⁶ Europa-Parlamentsvalglovens § 19, stk. 1, 1. pkt.

¹⁷ Europa-Parlamentsvalglovens § 20, stk. 3.

¹⁸ Europa-Parlamentsvalglovens § 21, jf. § 19, stk. 1, 1. pkt.

¹⁹ Europa-Parlamentsvalglovens § 6, stk. 1.

²⁰ Europa-Parlamentsvalglovens § 24, stk. 1.

²¹ Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 2, 1. pkt.

²² § 8, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1499 af 12. december 2018 om hjælpemidler, der skal stilles til rådighed ved stemmeafgivningen.

- 3) Kommunalbestyrelsen kan – på et passende tidspunkt i forhold til påbegyndelsen af brevstemmeafgivning – indrykke annoncer i de stedlige dagblade eller lokalaviser samt oplysning på kommunens hjemmeside om brevstemmeafgivningen til Europa-Parlamentsvalget, herunder information om hvor og hvordan man kan brevstemme.
- 4) Kommunalbestyrelsen opretter og fører en brevstemmeprotokol over de brevstemmer, kommunalbestyrelsen modtager til valget.²³
- 5) Kommunalbestyrelsen eftersender fra denne dag brevstemmer fra vælgere, der har brevstemt, men som siden er flyttet til en anden kommune, til den nye bopælskommune.²⁴ Kommunalbestyrelsen skal endvidere fra denne dag snarest muligt videresende brevstemmer til vælgerens bopælskommune.²⁵

KL giver kommunerne nærmere information om afhentning af mellemkommunale brevstemmer.

Onsdag den 1. maj 2024

Sidste frist for ansøgning om optagelse på valglisten af herboende EU-borgere, der senest den 1. maj 2024 er registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater m.fl.). Ansøgning skal indgives til den kommune, hvor ansøgeren har sin private bolig (adresse).²⁶

Ansøgningsfristen rykkes til fredag den 24. maj 2024 for visse herboende EU-borgere registreret i Udenrigsministeriets protokol, se nærmere under den nævnte dato.

Mandag den 6. maj 2024 (Dagen efter 5 uger før valgdagen)

²³ Cirkulære nr. 54 af 8. maj 2001 om brevstemmeprotokollers indhold og udformning.

²⁴ Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 7, jf. folketingsvalglovens § 64, stk. 3.

²⁵ Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 7, jf. folketingsvalglovens § 64, stk. 2.

²⁶ § 2, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 279 af 13. april 2018 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater).

- 1) Sidste frist for visse EU-borgere, der er bopælsregistreret i CPR, for at indgive ansøgning om optagelse på valglisten med virkning for Europa-Parlamentsvalget den 9. juni 2024. En ansøgning, der indgives efter denne frist, kan først få virkning for valget i 2029. Ansøgningen skal indgives til bopælskommunen.²⁷

Fristen gælder de EU-borgere, der er bopælsregistreret i CPR, og som:

- senest mandag den 29. april 2024 er flyttet til Danmark *eller*
- senest mandag den 29. april 2024 har anmeldt flytningen til tilflytningskommunen *eller*
- senest mandag den 29. april 2024 har erhvervet statsborgerskab i et af de øvrige EU-lande.

Ansøgningsfristen rykkes til mandag den 13. maj 2024 henholdsvis fredag den 24. maj 2024 for visse herboende EU-borgere, se nærmere nedenfor under de nævnte datoer.

- 2) Sidste frist for visse herboende EU-borgere, der lovligt har bopæl i Danmark uden at være bopælsregistreret i CPR eller registreret i Udenrigsministeriets protokol, til at søge den kommune, hvor de lovligt har bopæl, om at blive optaget på valglisten.²⁸

Fristen gælder de herboende EU-borgere, der lovligt har bopæl i Danmark uden at være bopælsregistreret i CPR, og som:

- senest mandag den 29. april 2024 er flyttet til Danmark *eller*
- senest mandag den 29. april 2024 har erhvervet statsborgerskab i et af de øvrige EU-lande.

²⁷ § 4, stk. 1, jf. dog stk. 2 og 3, i bekendtgørelse nr. 127 af 1. februar 2019 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, der er bopælsregistreret i CPR.

²⁸ § 4, stk. 1, jf. dog stk. 2 og 3, i bekendtgørelse nr. 157 af 20. februar 2019 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, der lovligt har bopæl i Danmark uden at være bopælsregistreret i CPR eller registreret i Udenrigsministeriets protokol.

Ansøgningsfristen rykkes til mandag den 13. maj 2024 henholdsvis fredag den 24. maj 2024 for visse herboende EU-borgere, se nærmere nedenfor under de nævnte datoer.

- 3) Indenrigs- og Sundhedsministeriet forventer at sende forlæg til stemmesedler og opslag til valgbestyrelserne.²⁹

*Søndag den 12. maj 2024
(4 uger før valgdagen)*

- 1) Ansøgning om at brevstemme i hjemmet kan fra og med denne dag indgives til opholdskommunen.³⁰
- 2) Ansøgning om at afgive stemme på valgdagen på et andet afstemningssted i bopælskommunen som følge af vælgerens handicap eller nedsatte førlighed kan fra og med denne dag indgives til bopælskommunen.³¹
- 3) Sidste frist for kommunalbestyrelsens valg af medlemmer til valgbestyrelsen.³²
- 4) Kommunalbestyrelsen indrykker annoncer i de stedlige dagblade eller lokalaviser om brevstemmeafgivning på et passende tidspunkt i forhold til, hvornår brevstemmeafgivning i vælgerens hjem kan begynde.³³

*Mandag den 13. maj 2024
(Dagen efter 4 uger før valgdagen)*

- 1) Sidste frist for visse EU-borgere, der er bopælsregistreret i CPR, til at indgive ansøgning om optagelse på valglisten med virkning for Europa-Parlamentsvalget den 9. juni 2024. Ansøgningen skal indgives til bopælskommunen.³⁴

²⁹ Europa-Parlamentsvalglovens § 24, stk. 3, og § 13 i bekendtgørelse nr. 24 af 10. januar 2024 om stemmesedler til brug ved Europa-Parlamentsvalg.

³⁰ § 4, stk. 1, 4. pkt., i bekendtgørelse nr. 33 af 10. januar 2024 om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem.

³¹ Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 2, 3. pkt.

³² Europa-Parlamentsvalglovens § 16, stk. 1, 2. pkt.

³³ § 3, stk. 1, nr. 1, i bekendtgørelse nr. 33 af 10. januar 2024 om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem.

³⁴ § 4, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 127 af 1. februar 2019 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af

Fristen gælder for de EU-borgere, der er bopælsregistreret i CPR, og som i perioden fra og med tirsdag den 30. april 2024 til og med mandag den 6. maj 2024:

- er flyttet til Danmark *eller*
- har anmeldt flytningen til tilflytningskommunen *eller*
- har erhvervet statsborgerskab i et af de øvrige EU-lande uden samtidig at have dansk indfødsret.

- 2) Sidste frist for visse herboende EU-borgere, der lovligt har bopæl i Danmark uden at være bopælsregistreret i CPR eller registreret i Udenrigsministeriets protokol, til at søge den kommune, hvor de lovligt har bopæl, om at blive optaget på valglisten.³⁵

Fristen gælder for de herboende EU-borgere, der lovligt har bopæl i Danmark uden at være bopælsregistreret i CPR, og som inden for perioden fra og med tirsdag den 30. april 2024 til og med mandag den 6. maj 2024 enten:

- er flyttet til Danmark *eller*
- har erhvervet statsborgerskab i et af de øvrige EU-lande uden samtidig at have dansk indfødsret.

Torsdag den 16. maj 2024

Kl. 16 denne dag er sidste frist for kommunalbestyrelsens indberetning af ændringer vedrørende afstemningsområder (valgdistrikter) til DAGI (Danmarks Administrative Geografiske Inddeling).³⁶ Ændringerne skal ikke længere indberettes til CPR's vejregister.

Ændringer vedrørende afstemningssteder i DAGI bør foretages samtidig. Sådanne ændringer skal

statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, der er bopælsregistreret i CPR.

³⁵ § 4, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 157 af 20. februar 2019 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, der lovligt har bopæl i Danmark uden at være bopælsregistreret i CPR eller registreret i Udenrigsministeriets protokol.

³⁶ Se adresseloven (lov nr. 136 af 1. februar 2017). Indberetningen skal foretages på denne hjemmeside: dagisys.sdfe.dk/Afstemningsomraader/.

også indtastes i KMD's system senest den 24. maj 2024.

Fredag den 17. maj 2024

Eventuelle fejl i indberetningen til DAGI kan rettes denne dag indtil **kl. 16**. Derefter er DAGI lukket for ændringer af afstemningsområder.

*Lørdag den 18. maj 2024
(4. lørdag før valgdagen)*

Fra kl. 12 denne dag kan der uden tilladelse fra vejmyndigheden ophænges valgplakater på højst 0,8 m² på offentlige veje og private fællesveje i byer og bymæssige områder.³⁷ De nærmere regler herom i vejlovgivningen skal iagttages.

*Søndag den 19. maj 2024
(3 uger før valgdagen)*

Brevstemmeafgivning kan begynde på sygehuse, i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, herunder plejehjem m.v. og i ældreboliger, i kriminalforsorgens fængsler og arresthuse, i vælgerens hjem, på afsides beliggende øer, der ikke udgør et selvstændigt afstemningsområde, samt på danske havanlæg på dansk område.³⁸

*Fredag den 24. maj 2024
(16 dage før valgdagen)*

Da 15.-dagen før valgdagen er en lørdag, rykkes de skæringsdatoer og sidste frister, der er nævnt nedenfor under pkt. 1-17, frem til hverdagen umiddelbart før, dvs. fredag den 24. maj 2024. 15.-dagsvalglisten betegnes derfor i det følgende som *16.-dagsvalglisten*.

Ændring af afstemningssteder

³⁷ § 84, stk. 1, 1. pkt., i lov om offentlige veje m.v. og § 66 a, stk. 1, 1. pkt., i lov om private fællesveje.

³⁸ Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 2, 2. pkt., jf. folketingsvalglovens § 56, stk. 1, og § 58, stk. 4.

³⁹ § 11, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 127 af 1. februar 2019 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, der er bopælsregistreret i CPR.

⁴⁰ § 13, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 157 af 20. februar 2019 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, der lovligt har bopæl i Danmark uden at være bopælsregistreret i CPR eller registreret i Udenrigsministeriets protokol.

- 1) **kl. 16** er sidste frist for kommunalbestyrelsens indberetning af ændringer vedrørende afstemningssteder til kommunens databehandler (KMD).

Frist for kommunens afgørelser om optagelse på valglisten

- 2) Sidste frist for kommunalbestyrelsens afgørelser om optagelse på valglisten med virkning for Europa-Parlamentsvalget den 9. juni 2024 af EU-borgere, der er bopælsregistreret i CPR.³⁹
- 3) Sidste frist for kommunalbestyrelsens afgørelser om optagelse på valglisten af EU-borgere, der lovligt har bopæl i Danmark uden at være bopælsregistreret i CPR eller registreret i Udenrigsministeriets protokol.⁴⁰
- 4) Sidste frist for kommunalbestyrelsens afgørelser om optagelse på valglisten af EU-borgere registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater).⁴¹
- 5) Sidste frist for Københavns Kommunes afgørelser om optagelse af EU-bosatte danske statsborgere på en særlig valgliste i Københavns Kommune (*Københavnervalglisten*).⁴²

Skæringsdato for optagelse på valglisten af vælgere, der flytter

- 6) Skæringsdato for optagelse af tilflyttere fra en anden kommune på valglisten, hvis de senest denne dag er flyttet til kommunen og har anmeldt flytningen til tilflytningskommunen. Vælgere, der flytter senere end denne dag, eller som senere end denne dag har anmeldt flytning, skal forblive optaget på valglisten under den hidtidige bopæl.⁴³

⁴¹ § 8, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 279 af 13. april 2018 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater).

⁴² § 7, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 661 af 18. maj 2020 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg af personer med dansk indfødsret, der har fast bopæl i en af de øvrige medlemsstater i den Europæiske Union.

⁴³ Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, 1. pkt., og § 14 a, stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 18, stk. 2, 1. pkt., og stk. 4 og 7.

- 7) Skæringsdato for optagelse af personer, der senest denne dag er flyttet inden for kommunen, og som senest denne dag har anmeldt flytningen til kommunen, på valglisten under den nye bopæl. Vælgere, der flytter senere end denne dag, eller som senere end denne dag har anmeldt flytning, skal forblive optaget på valglisten under den hidtidige bopæl.⁴⁴

Skæringsdato for kommunens indberetning til CPR

- 8) **Kl. 18 denne dag** er skæringsdato for kommunalbestyrelsens indberetninger til CPR af:
- anmeldelser om flytning, herunder tilflytning fra Færøerne, Grønland eller udlandet,
 - erhvervelse eller fortabelse af dansk indfødsret,
 - fortabelse af statsborgerskab i et af de øvrige EU-lande uden erhvervelse af statsborgerskab i et andet af de øvrige EU-lande samt
 - dødsfald i de særlige tilfælde, hvor dødsfald indberettes af kommunalbestyrelsen og ikke af sognemyndigheden.

Indberetningerne til CPR sker til brug for den maskinelle udskrivning af en valgliste over de vælgere, der denne dag er registreret i CPR med adresse i kommunen (*16.-dagsvalglisten*).

- 9) **Kl. 18 denne dag** er skæringsdato for kommunalbestyrelsens indberetninger til CPR af:
- de afgørelser om optagelse på valglisten, der er nævnt under pkt. 2 og 5, samt
 - de anmodninger om at blive slettet af valglisten, der er nævnt under pkt. 10, for så

vidt angår EU-borgere, der er bopælsregistreret i CPR.

Indberetningerne sker til brug for den maskinelle udskrivning af *16.-dagsvalglisten*.

Frist for sletning af EU-borgere fra valglisten

- 10) Sidste frist for herboende EU-borgere til at anmode om at blive slettet af valglisten med virkning for Europa-Parlamentsvalget i 2024. Anmodningen skal indgives skriftligt til den kommune, hvor vedkommende er bopælsregistreret i CPR, lovligt har bopæl uden at være bopælsregistreret i CPR eller har sin private bolig (adresse).⁴⁵

Frist for optagelse på valglisten af særlige grupper EU-borgere

- 11) Sidste frist for visse EU-borgere, der er bopælsregistreret i CPR, til at indgive ansøgning om optagelse på valglisten med virkning for Europa-Parlamentsvalget den 9. juni 2024. Ansøgningen skal indgives til bopælskommunen. Fristen gælder for EU-borgere, der i perioden fra og med tirsdag den 7. maj 2024 til og med fredag den 24. maj 2024 ændrer status fra at have dansk indfødsret og fast bopæl i Danmark til at have statsborgerskab i et andet EU-land (uden at have beholdt sin danske indfødsret) og fortsat have fast bopæl i Danmark.⁴⁶
- 12) Sidste frist for visse herboende EU-borgere, der lovligt har bopæl i Danmark uden at være bopælsregistreret i CPR eller registreret i Udenrigsministeriets protokol, til at søge den kommune, hvor de pågældende lovligt har bopæl, om at blive optaget på valglisten. Fristen gælder for personer, der lovligt har bopæl i Danmark uden at være bopælsregistreret i CPR, og som hidtil har haft dansk indfødsret,

⁴⁴ Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, 1. pkt., og § 14 a, stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 18, stk. 3, 4 og 7.

⁴⁵ § 19, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 127 af 1. februar 2019 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, der er bopælsregistreret i CPR, § 15, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 157 af 20. februar 2019 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, der lovligt har bo-

pæl i Danmark uden at være bopælsregistreret i CPR eller registreret i Udenrigsministeriets protokol, og § 11, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 279 af 13. april 2018 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater).

⁴⁶ § 4, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 127 af 1. februar 2019 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, der er bopælsregistreret i CPR.

men som i perioden fra og med tirsdag den 7. maj 2024 til og med fredag den 24. maj 2024 har ændret status til at være statsborger i et af de øvrige EU-lande.⁴⁷

- 13) **Kl. 12 denne dag** er sidste frist for visse herboende EU-borgere registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater m.fl.) til at søge kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor de pågældende har deres private bolig (adresse), om at blive optaget på valglisten. Fristen gælder for herboende EU-borgere, der i perioden fra og med tirsdag den 7. maj 2024 til og med fredag den 24. maj 2024 bliver registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater m.fl.) eller i øvrigt opfylder valgrets-betingelserne i Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 1, nr. 3, bortset fra aldersbetingelsen. Ansøgning skal indgives til den kommune, hvor ansøgeren har sin private bolig (adresse).⁴⁸
- 14) Sidste frist for, at en EU-borger, der lovligt har bopæl i Danmark uden at være bopælsregistreret i CPR eller registreret i Udenrigsministeriets protokol, og som er optaget på valglisten i fraflytningskommunen og flyttet til en anden kommune, kan blive optaget på valglisten i tilflytningskommunen. Den pågældende skal senest denne dag give tilflytningskommunen meddelelse om flytningen. Tilflytningskommunen giver senest denne dag fraflytningskommunen meddelelse om, at den pågældende er optaget på valglisten. Fraflytningskommunen skal herefter slette den pågældende af valglisten i fraflytningskommunen.⁴⁹

⁴⁷ § 4, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 157 af 20. februar 2019 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, der lovligt har bopæl i Danmark uden at være bopælsregistreret i CPR eller registreret i Udenrigsministeriets protokol.

⁴⁸ § 2, stk. 5, i bekendtgørelse nr. 279 af 13. april 2018 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater).

⁴⁹ § 16 i bekendtgørelse nr. 157 af 20. februar 2019 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union,

- 15) Sidste frist for, at en EU-borger registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomat m.fl.), som er optaget på valglisten i fraflytningskommunen og flyttet til en anden kommune, kan blive optaget på valglisten i tilflytningskommunen. Den pågældende skal senest denne dag give tilflytningskommunen meddelelse om flytningen. Tilflytningskommunen giver senest denne dag fraflytningskommunen meddelelse om, at den pågældende er optaget på valglisten. Fraflytningskommunen skal herefter slette den pågældende af valglisten i fraflytningskommunen.⁵⁰

Frist for kommunens udarbejdelse af valgliste over særlige grupper EU-borgere

- 16) Sidste frist for kommunernes manuelle udarbejdelse af en valgliste over de EU-borgere, der lovligt har bopæl i Danmark uden at være bopælsregistreret i CPR eller registreret i Udenrigsministeriets protokol, og som kommunen har truffet afgørelse om skal optages på valglisten. Fra valglisten slettes de EU-borgere, som anmoder om at blive slettet af valglisten, eller som ikke længere opfylder valgrets-betingelserne.⁵¹
- 17) Sidste frist for kommunernes manuelle udarbejdelse af en valgliste over EU-borgere registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater m.fl.), som kommunen har truffet afgørelse om skal optages på valglisten, eller som efter Europa-Parlamentsvalglovens § 14 a, stk. 2, automatisk optages på valglisten. Fra valglisten slettes EU-diplomater m.fl., som anmoder om at blive slettet af valglisten, eller som ikke længere opfylder valgrets-betingelserne.⁵²

der lovligt har bopæl i Danmark uden at være bopælsregistreret i CPR eller registreret i Udenrigsministeriets protokol.

⁵⁰ § 12 i bekendtgørelse nr. 279 af 13. april 2018 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater).

⁵¹ § 17 i bekendtgørelse nr. 157 af 20. februar 2019 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, der lovligt har bopæl i Danmark uden at være bopælsregistreret i CPR eller registreret i Udenrigsministeriets protokol.

⁵² § 13 i bekendtgørelse nr. 279 af 13. april 2019 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere

*Lørdag den 25. maj 2024
(Lørdage inden for 3 uger før valgdagen)*

Det vil være hensigtsmæssigt at holde mindst ét sted i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, åbent i mindst nogle timer. Det vil også være hensigtsmæssigt at holde evt. øvrige brevstemmesteder i kommunen åbent.

*Tirsdag den 28. maj 2024
(12 dage før valgdagen)*

Kl. 18 denne dag er sidste frist for at ansøge opholdskommunen om at brevstemme i eget hjem, medmindre kommunalbestyrelsen har fastsat en senere frist. Den seneste frist for ansøgning, som kommunen kan fastsætte, er torsdagen før valgdagen.⁵³

For at kunne modtage ansøgninger om at brevstemme i eget hjem skal kommunen holde åbent mindst ét sted i kommunen i mindst nogle timer umiddelbart inden kl. 18, medmindre kommunalbestyrelsen har fastsat en senere frist.

*Torsdag den 30. maj 2024
(10 dage før valgdagen)*

1) Indenrigs- og Sundhedsministeriet bekendtgør senest denne dag på ministeriets hjemmeside:⁵⁴

- dag og tid for afstemningen,
- at der vil blive udsendt valgkort til vælgere, samt
- at indsigelser om manglende modtagelse af valgkort eller modtagelse af valgkort med fejlagtigt indhold skal fremsættes over for kommunalbestyrelsen.

*Fredag den 31. maj 2024
(9 dage før valgdagen)*

Da 7.-dagen før valgdagen er en søndag, rykkes de skæringsdatoer og sidste frister, der er nævnt under pkt. 2-5 nedenfor, frem til hverdagen umiddelbart før, som ikke er en lørdag. Da 8.-dagen før

valgdagen er en lørdag, rykkes den frist, der er nævnt under pkt. 1 nedenfor, endvidere frem til hverdagen umiddelbart før, som ikke er en lørdag.

1) **Kl. 12 denne dag** er sidste frist for at ansøge bopælskommunen om at afgive stemme på valgdagen på et andet afstemningssted i bopælskommunen som følge af vælgerens handicap eller nedsatte førerlighed.⁵⁵

2) **Kl. 18 denne dag** er skæringsdato for kommunalbestyrelsens indberetninger til CPR af:

- anmeldelser om tilflytning fra Færøerne, Grønland eller udlandet,
- erhvervelse af dansk indfødsret samt
- dødsfald i de særlige tilfælde, hvor dødsfald indberettes af kommunalbestyrelsen og ikke af sognemyndigheden.

Indberetningerne sker til brug for den maskinelle udskrivning af en særlig valgliste over de vælgere, der ikke er optaget på *16.-dagsvalglisten*, men som senest 9 dage før valgdagen er flyttet til kommunen fra Færøerne, Grønland eller udlandet eller har fået dansk indfødsret (*Udlandstilflyttervalglisten*).

3) **Kl. 18 denne dag** er skæringsdato for kommunalbestyrelsens indberetninger til CPR af afgørelser om optagelse på folketingsvalglisten af personer, der har valgt til Folketinget uanset udlandsophold, til brug for den maskinelle udskrivning af en særlig valgliste over disse vælgere (*Udlandsdanskervalglisten*).

4) **Kl. 18 denne dag** er skæringsdato for kommunalbestyrelsens indberetninger til CPR af afgørelser om optagelse på valglisten af personer, der har valgt til Europa-Parlamentsvalg uanset ophold i et land uden for riget, der ikke er medlem af EU (et tredjeland), på Færøerne eller i Grønland (*Nordatlant- og tredjelandsvallisterne*), jf. Europa-Parlamentsvalglovens §§ 3 a og 3 b.

i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater).

⁵³ Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 1, jf. folketingsvalglovens § 54, stk. 4.

⁵⁴ Europa-Parlamentsvalglovens § 15, stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 21.

⁵⁵ Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 2, 2. pkt., jf. folketingsvalglovens § 47 a, stk. 2.

Det vil være hensigtsmæssigt, at flest muligt modtagne ansøgninger om optagelse på folketingsvalglisten behandles senest denne dag af hensyn til fristen for den maskinelle optagelse på *Udlandsdanskervalglisten*. Tilsvarende gælder for Københavns Kommune i forhold til ansøgninger om optagelse på *Nordatlant- og tredjelandsvalglisten*.

Skæringsdato for den maskinelle udskrivning af *Udlandstilflyttervalglisten*, *Udlandsdanskervalglisten*, *Københavnervalglisten* og *Nordatlant- og tredjelandsvalglisten*.

Lørdag den 1. juni 2024
(8 dage før valgdagen)

- 1) Det vil være hensigtsmæssigt at holde mindst ét sted i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, åbent i mindst nogle timer. Det vil også være hensigtsmæssigt at holde evt. øvrige brevstemmesteder i kommunen åbent.
- 2) Kommunalbestyrelsen skal have modtaget den maskinelt udskrevne *16.-dagsvalgliste*.
- 3) Kommunalbestyrelsen sørger for at rette valglisten manuelt i nødvendigt omfang frem til valgdagen.
- 4) Kommunen efterser sin postkasse og elektroniske post og behandler de modtagne anmeldelser om tilflytning fra Færøerne, Grønland og udlandet og de modtagne ansøgninger om optagelse på folketingsvalglisten fra udlandsdanskere (*Udlandsdanskervalglisten*) senest dagen efter (7 dage før valgdagen). Tilsvarende gælder for Københavns Kommune i forhold til ansøgninger om optagelse på valglisten i henhold til Europa-Parlamentsvalglovens §§ 3 a og 3 b (*Nordatlant- og tredjelandsvalglisten*).

Søndag den 2. juni 2024
(7 dage før valgdagen)

- 1) Maskinelt udskrevne valgkort til vælgere optaget på *16.-dagsvalglisten* skal være afleveret til postbesørgelse af kommunens databehandler (KMD).
- 2) Skæringsdato for optagelse på *Udlandstilflyttervalglisten* af vælgere, der flytter til Danmark fra Færøerne, Grønland eller udlandet og senest denne dag har anmeldt flytning til tilflytningskommunen.⁵⁶
- 3) Skæringsdato for optagelse på *Udlandsdanskervalglisten* af personer, der har valget uanset udlandsophold, jf. folketingsvalglovens § 2. Senest denne dag skal kommunalbestyrelsen eller Valgnævnet således have truffet afgørelse om ansøgninger om optagelse på folketingsvalglisten.⁵⁷
- 4) Personer, der har valget til Europa-Parlamentsvalget uanset ophold på Færøerne eller i Grønland, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 3 a, skal optages på *Nordatlantvalglisten*, hvis Københavns Kommune senest denne dag har truffet afgørelse herom.⁵⁸
- 5) Personer, der har valget til Europa-Parlamentsvalget uanset ophold i et land uden for riget, der ikke er medlem af EU (tredjeland), jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 3 b, skal optages på *Tredjelandsvalglisten*, hvis Københavns Kommune senest denne dag har truffet afgørelse herom.⁵⁹
- 6) De under pkt. 2-5 nævnte vælgere skal optages manuelt på valglisten, hvis de ikke er optaget på de maskinelt udskrevne valglisten, hvor skæringsdatoen er fredag den 31. maj 2024, se ovenfor.

⁵⁶ Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, og § 14 a, stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 18, stk. 6, 1. pkt.

⁵⁷ Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 18, stk. 6, 2. pkt.

⁵⁸ § 1, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 660 af 13. maj 2020 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg og visse folkeafstemninger af personer, der har valget uanset ophold i et land

uden for riget, der ikke er medlem af Den Europæiske Union (tredjeland), på Færøerne eller i Grønland.

⁵⁹ § 1, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 660 af 13. maj 2020 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg og visse folkeafstemninger af personer, der har valget uanset ophold i et land uden for riget, der ikke er medlem af Den Europæiske Union (tredjeland), på Færøerne eller i Grønland.

Kommunen efterser sin postkasse og elektroniske post denne dag for samme dag at behandle de anmeldelser om tilflytning fra Færøerne, Grønland eller udlandet (pkt. 2) og de ansøgninger om optagelse på folketingsvalglisten fra udlandsdanskere i henhold til folketingsvalglovens § 2 (pkt. 3), som kommunen har modtaget senest denne dag. Tilsvarende gælder for Københavns Kommune i forhold til ansøgninger om optagelse på valglisten fra udlandsdanskere i henhold til Europa-Parlamentsvalglovens §§ 3 a og 3 b (pkt. 4 og 5).

Med henblik på kommunens behandling af anmeldelser om tilflytning fra Færøerne, Grønland og udlandet samt behandling af de ovenfor nævnte ansøgninger om optagelse på valglisten skal kommunen sørge for den nødvendige bemanning hertil inden for almindelig arbejdstid (dvs. kl. 10-15), uanset at 7.-dagen før valgdagen er en søndag.

Mandag den 3. juni 2024 – søndag den 9. juni 2024
(6 dage før valgdagen og frem til valgdagen)

Til og med valgdagen retter kommunen fejl i valglisten og udfærdiger nye valgkort.⁶⁰

Til og med valgdagen retter kommunen valglisten manuelt, hvis kommunen modtager meddelelse om, at en vælger er fraflyttet til udlandet, har erhvervet eller fortabt dansk indfødsret, har fortabt statsborgerskab i et af de øvrige EU-lande uden at have erhvervet dansk indfødsret eller statsborgerskab i et andet af de øvrige EU-lande eller er afdøet ved døden.⁶¹

Mandag den 3. juni 2024
(6 dage før valgdagen)

Kommunens databehandler (KMD) skal aflevere de maskinelt udskrevne valgkort til postbesørgelse som Quickbrev for de vælgere, der er optaget på den maskinelt udskrevne *udlandstilflyttervalgliste* (dvs. vælgere tilflyttet fra Færøerne, Grønland eller udlandet).

Tirsdag den 4. juni 2024
(5 dage før valgdagen)

- 1) Vælgerne skal have modtaget de maskinelt udskrevne valgkort.
- 2) Kommunalbestyrelsen skal have modtaget den maskinelt udskrevne *udlandstilflyttervalgliste* og *udlandsdanskervalgliste*.
- 3) Kommunalbestyrelsen i Københavns Kommune skal have modtaget den maskinelt udskrevne særlige valgliste over EU-bosatte danske statsborgere (*Københavnervalglisten*).
- 4) Kommunalbestyrelsen i Københavns Kommune skal have modtaget den maskinelt udskrevne særlige valgliste over personer, der har valgt til Europa-Parlamentsvalg uanset ophold i et land uden for riget, der ikke er medlem af EU (tredjeland), på Færøerne eller i Grønland (*Nordatlant- og tredjelandsvalglisten*).

Kommunalbestyrelsen sørger for at rette disse valglisten manuelt i nødvendigt omfang frem til valgdagen.

Onsdag den 5. juni 2024
(Grundlovsdag)

Næstsidste dag for brevstemmeafgivning i Danmark, herunder på danske havanlæg på dansk område. Indenrigs- og Sundhedsministeriet henstiller til, at der mindst ét sted i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, f.eks. et borgerservicecenter eller lignende, holdes åbent for brevstemmeafgivning i mindst nogle timer denne dag.

Torsdag den 6. juni 2024
(Tredjesidste hverdag inkl. lørdag før valgdagen)

Sidste dag for brevstemmeafgivning i Danmark, herunder på danske havanlæg på dansk område.⁶²

Kommunalbestyrelsen skal på mindst ét af de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, holde åbent for brevstemmeafgivning som

⁶⁰ Europa-Parlamentsvalglovens § 15 a, stk. 1.

⁶¹ Europa-Parlamentsvalglovens § 15 a, stk. 2.

⁶² Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 1 og 2, jf. folketingsvalglovens § 56, stk. 1, og 58, stk. 4.

minimum i tidsrummet kl. 9-16.⁶³ Det vil også være hensigtsmæssigt at holde evt. øvrige brevstemmesteder i kommunen åbent.

KL giver kommunerne nærmere information om afhentning og levering af mellemkommunale brevstemmer.

Fredag den 7. juni 2024 og lørdag den 8. juni 2024

(Næstsidste og sidste dag før valgdagen)

- 1) Valgbestyrelsen og valgstyrrerne kan om nødvendigt 1 eller 2 dage før valgdagen begynde at undersøge, om brevstemmerne kan komme i betragtning. Undersøgelsen skal være færdig, inden afstemningen begynder kl. 9 på valgdagen.⁶⁴

For at komme i betragtning skal brevstemmerne være modtaget af valgstyrrerne, inden afstemningen begynder kl. 9 på valgdagen.⁶⁵

Kommunen skal afhente post og efterse sin postkasse for at sikre, at brevstemmer kan afleveres rettidigt til vedkommende valgstyrrere. Se afsnit 3.2 om forsendelse af post og brevstemmer.

- 2) Valgbestyrelsen skal aflevere stemmesedler og opslag til kommunalbestyrelsen i god tid, inden afstemningen begynder på valgdagen.⁶⁶

*Søndag den 9. juni 2024
(Valgdagen)*

- 1) Kommunen skal efterse sin postkasse m.v. for at sikre, at eventuelle sent fremkomne brevstemmer kan afleveres rettidigt til vedkom-

mende valgstyrrere på de enkelte afstemningssteder, inden afstemningen begynder. Se afsnit 3.2 om forsendelse af post og brevstemmer.

- 2) Afstemning foregår kl. 9-20.⁶⁷
- 3) Stemmeoptælling foretages på afstemningsstederne umiddelbart efter afstemningens afslutning.⁶⁸ Resultatet indberettes til valgbestyrelsen, der indberetter til Danmarks Statistik.⁶⁹

*Mandag den 10. juni 2024
(Fintællingsdagen – dagen efter valgdagen)*

Kommunalbestyrelsen sørger for, at afstemningsbøgerne, de benyttede valglister og valgkort samt stemmesedlerne og brevstemmematerialet er til stede ved fintællingen.⁷⁰

Valgbestyrelsen foretager senest dagen efter valgdagen fintælling for hvert afstemningsområde for sig og herefter for hele opstillingskredsen under ét,⁷¹ udarbejder valgbog,⁷² indberetter resultatet til Danmarks Statistik og afsender samme dag i elektronisk form en attesteret kopi af valgbogen med bilag til Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Danmarks Statistik. Valgbestyrelsen sender samtidig som Quickbrev to ubrugte annullerede stemmesedler til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.⁷³ På de ubrugte stemmesedler skrives »ANNULLERET«.

*Søndag den 16. juni 2024
(Ugedagen efter valgdagen)*

Sidste frist for at klage over valget. Klager skal stiles til Folketinget og sendes til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.⁷⁴

Når Folketinget endeligt har afgjort eventuelle klager over valget – hvilket sædvanligvis sker inden den 1. juli – tilintetgøres stemmesedler, valglister,

⁶³ Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 1 og 2, jf. folketingsvalglovens § 56, stk. 2.

⁶⁴ Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 7, jf. folketingsvalglovens § 65.

⁶⁵ Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 7, jf. folketingsvalglovens § 66, stk. 3.

⁶⁶ Europa-Parlamentsvalglovens § 17, stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 23, stk. 2.

⁶⁷ Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 1, jf. folketingsvalglovens § 46, stk. 1.

⁶⁸ Jf. Indenrigs- og Sundhedsministeriets bestemmelse herom som meddelt ved brev af 5. oktober 2023.

⁶⁹ Europa-Parlamentsvalglovens § 30, stk. 3 og 4.

⁷⁰ Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 72, stk. 2.

⁷¹ Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 72, stk. 1.

⁷² Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 2, jf. folketingsvalglovens §§ 73 og 74.

⁷³ Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 74, stk. 3.

⁷⁴ Europa-Parlamentsvalglovens § 38.

valgkort og brevstemmemateriale.⁷⁵ Indenrigs- og Sundhedsministeriet giver kommunerne besked herom.

*Mandag den 17. juni 2024
(8 dage efter valgdagen)*

Valgplakater, der efter vejlovgivningens regler er ophængt uden tilladelse fra vejmyndigheden, skal være taget ned senest ved døgnets afslutning.⁷⁶

3.2. Forsendelse af post og brevstemmer

3.2.1. Aftale om samlet afsendelse af mellemkommunale brevstemmer

KL har ved de seneste landsdækkende valg indgået aftale med PostNord om distribution af mellemkommunale brevstemmer afgivet i de sidste dage op til valgdagen.

Lovgivningen er ændret, således at alle mellemkommunale brevstemmer kan samles til bunke ét sted i afsenderkommunen og sendes samlet ad mindst to omgange.

KL informerer kommunerne direkte om processen for afhentning og levering af mellemkommunale brevstemmer. KL vil desuden løbende informere kommunerne om valg og valgprocessen på portalen Yammer.

Kommunerne kan som hidtil tage imod brevstemmer, der er afgivet på sygehuse og i fængsler m.v., med henblik på, at de kan indgå i den samlede forsendelse af brevstemmer efter nærmere aftale mellem institutionen og den pågældende kommune. Kommunerne er dog ikke forpligtede til at varetage forsendelsen af institutionens brevstemmer.

3.2.2. Øvrig forsendelse af brevstemmer og modtagelse af post

Brevstemmer, der afgives den sidste uge af brevstemmeperioden, og som sendes uden for den ovennævnte aftale, skal sendes til bopælskommunen samme dag, som de er afgivet. Øvrige brevstemmer skal sendes snarest muligt.

Brevstemmer, der sendes med PostNord inden den 25. maj 2024, kan sendes som almindelige breve. Brevstemmer, der afgives fra og med lørdag den 25. maj 2024, skal sendes som Quickbreve (dag til dag forsendelse), hvis de sendes med PostNord uden om den indgåede særaftale med KL.

Kommunen skal sikre, at al post er aftalt leveret eller afhentet m.v. så tæt på de gældende frister som muligt, så f.eks. alle indkomne ansøgninger om optagelse på valglisten kan behandles senest på skæringsdatoen, og sent modtagne brevstemmer fra udlandet m.v. kan afleveres rettidigt til valgstyrrerne på de enkelte afstemningssteder, inden afstemningen begynder.

⁷⁵ Europa-Parlamentsvalglovens § 44, jf. folketingsvalglovens § 104, stk. 3.

⁷⁶ Vejlovens § 84, stk. 1, og privatvejslovens § 66 a, stk. 1.

4. Valgret, valglistor og valgkort

Siden Europa-Parlamentsvalget den 26. maj 2019 er valglovgivningen ændret på enkelte områder, der har betydning for valgret til Europa-Parlamentsvalg samt udarbejdelse af valglistor.

For det første kan danske statsborgere, der har valgret uanset ophold i et land uden for riget, der ikke er medlem af Den Europæiske Union (tredjeland), på Færøerne eller i Grønland søge om optagelse på Nordatlantvalglisten henholdsvis Tredjelandsvælgelisten til Europa-Parlamentsvalg på et hvilket som helst tidspunkt. Tidligere kunne de tidligere indgive ansøgning den 1. august i det andet år forud for det år, hvor der skal afholdes Europa-Parlamentsvalg. Se bekendtgørelse nr. 660 af 13. maj 2020 og afsnit 4.2.4 og 4.2.5.

For det andet kan danske statsborgere, der har fast bopæl i et andet EU-land, søge om optagelse på Københavnvalglisten til Europa-Parlamentsvalg på et hvilket som helst tidspunkt. Tidligere kunne en ansøgning om optagelse på valglisten først indgives 6 måneder før valgdagen. Se bekendtgørelse nr. 661 af 18. maj 2020 og afsnit 4.2.6.

For det tredje skal personer, der er ansat i Grønlands Selvstyre og beordret til tjeneste uden for riget, efter en udvidelse af folketingsvalglovens § 2, stk. 1, optages på folketingsvalglisten på lige fod med personer, der er ansat i den danske stat og beordret til tjeneste uden for riget.

For det fjerde skal personer, der er ansat i den danske stat og beordret til tjeneste uden for riget, og som under udlandsopholdet er folkeregistreret på Færøerne eller bopælsregistreret i Grønland, efter indsættelsen af § 16 a i folketingsvalgloven optages på folketingsvalglisten i deres seneste bopælskommune i Danmark efter ansøgning. Se bekendtgørelse nr. 159 af 14. februar 2024 og afsnit 4.4.3, pkt. C.

4.1. Valgret

Europa-Parlamentsvalglovens §§ 3, 3 a og 3 b fastsætter, hvem der har valgret til Europa-Parlamentet.

Efter Europa-Parlamentsvalglovens § 3 har følgende valgret til Europa-Parlamentet:

- Folketingsvælgere (§ 3, stk. 1, nr. 1)
- Umyndige danskere, der er fyldt 18 år og har fast bopæl i Danmark (§ 3, stk. 1, nr. 4)
- Danskere med fast bopæl i et andet EU-land (§ 3, stk. 1, nr. 2)
- EU-borgere med fast bopæl i Danmark (§ 3, stk. 1, nr. 3, 1. led)
- EU-diplomater m.fl. (§ 3, stk. 1, nr. 3, 2. led)

Der afholdes ikke Europa-Parlamentsvalg på Færøerne og i Grønland. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 2, stk. 3. Personer, der har fast bopæl på Færøerne eller i Grønland, har som udgangspunkt ikke valgret til Europa-Parlamentet. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 2.

Visse personer med dansk indfødsret (statsborgerskab), der har taget ophold på Færøerne eller i Grønland anses dog for at have fast bopæl i riget i relation til Europa-Parlamentsvalget og kan optages på valglisten efter ansøgning. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 3 a og afsnit 4.2.4.

Visse personer med dansk indfødsret (statsborgerskab), der har taget ophold i et land uden for riget, der ikke er medlem af EU (tredjeland), anses for at have fast bopæl i riget i relation til Europa-Parlamentsvalget og kan optages på valglisten efter ansøgning. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 3 b og afsnit 4.2.5.

4.1.1. Danske statsborgere med fast bopæl i Danmark (§ 3, stk. 1, nr. 1 og 4)

4.1.1.1. Folketingsvælgere (§ 3, stk. 1, nr. 1)

Enhver, der har valgret til Folketinget, har valgret til Europa-Parlamentet. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 1, nr. 1.

Efter grundlovens § 29 og folketingsvalglovens § 1 har enhver valgret til Folketinget, der

- har dansk indfødsret (statsborgerskab),
- er fyldt 18 år,
- har fast bopæl i riget og
- ikke er umyndig.

Visse personer med dansk indfødsret (statsborgerskab), der har taget ophold i udlandet, på Færøerne eller i Grønland, anses for at have fast bopæl i riget/Danmark i relation til valgret til Europa-Parlamentet og kan optages på valglisten efter ansøgning. Se afsnit 4.6.1-4.6.3, folketingsvalglovens § 2 og Europa-Parlamentsvalglovens §§ 3 a og 3 b.

Personer, der er under værgemål med *fuld* fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, stk. 1, 1. pkt., anses for umyndige og har dermed ikke valgret til Folketinget. Se afsnit 4.1.1.2 om umyndige danske statsborgeres valgret til Europa-Parlamentsvalget.

Personer, der alene er frataget den retlige handleevne *delvist* efter værgemålslovens § 6, stk. 1, 2. pkt., eller er under andre former for værgemål, se værgemålslovens §§ 5 og 7, er myndige og har valgret til Folketinget.

Personer, der har fast bopæl på Færøerne eller i Grønland, har som udgangspunkt ikke valgret til Europa-Parlamentet. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 2.

Personer, der er ansat i den danske stat og beordret til tjeneste uden for riget, på Færøerne eller i Grønland, anses for at have fast bopæl i riget/Danmark. Se folketingsvalglovens § 2, stk. 1, og Europa-Parlamentsvalglovens § 3 a, stk. 1. Endvidere anses personer, der midlertidigt har taget ophold i udlandet, på Færøerne eller i Grønland, og som er omfattet af en af de persongrupper, der er opregnet i folketingsvalglovens § 2, stk. 2, eller Europa-Parlamentsvalglovens § 3 a, stk. 2, for at have fast bopæl i riget/Danmark.

Personer, der opholder sig i udlandet, på Færøerne eller i Grønland, anses også for at have fast bopæl i riget/Danmark, hvis de agter at vende tilbage til riget/Danmark, inden der er gået 2 år efter udrejsen. Se folketingsvalglovens § 2, stk. 3, og Europa-Parlamentsvalglovens § 3 a, stk. 3.

Det samme gælder under visse betingelser for ægtefæller, registrerede partnere og samleverer til personer, der er omfattet af folketingsvalglovens § 2, stk. 1, 2 eller 3, se § 2, stk. 4, eller er omfattet af Europa-Parlamentsvalglovens § 3 a, stk. 1, 2 eller 3, se § 3 a, stk. 4.

Personer, der er bosat i et tredjeland, er desuden omfattet af Europa-Parlamentsvalglovens § 3 b, men vil som udlandsdanskere få en bedre retsstilling ved at ansøge om optagelse på folketingsvalglisten efter folketingsvalglovens § 2 (Udlandsdanskervalglisten). Det er derfor i praksis kun vælgere, der er omfattet af Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 1, nr. 4, der vil have fordel af at ansøge om optagelse på valglisten efter Europa-Parlamentsvalglovens § 3 b (Tredjelandsvvalglisten). Se afsnit 4.1.1.2 og 4.2.5.

Om optagelse på valglisten af denne gruppe, se afsnit 4.2.1 (16.-dagsvalglisten) og 4.6.1-4.6.3 (Udlandsdanskervalglisten, Nordatlantvalglisten og Tredjelandsvvalglisten).

4.1.1.2. Umyndige danske statsborgere, der er fyldt 18 år og har fast bopæl i Danmark (§ 3, stk. 1, nr. 4)

Personer, der er under værgemål med fuld fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, og som i øvrigt opfylder valgretsbetingelserne, har valgret til Europa-Parlamentsvalg.

Umyndige personer over 18 år, der har dansk indfødsret (statsborgerskab) og fast bopæl i Danmark, er omfattet af Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 1, nr. 4, og kan derfor stemme til Europa-Parlamentsvalg.

Umyndige personer, der er ansat i den danske stat og beordret til tjeneste på Færøerne, i Grønland eller i et land uden for riget, der ikke er medlem af EU (tredjeland), anses for at have fast bopæl i Danmark. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 3 a, stk. 1, og § 3 b, stk. 1. Endvidere anses umyndige personer, der midlertidigt har taget ophold på Færøerne, i Grønland eller i et tredjeland, og som er omfattet af en af de persongrupper, der er opregnet i Europa-Parlamentsvalglovens § 3 a, stk. 2, og § 3 b, stk. 2, for at have fast bopæl i Danmark.

Umyndige personer, der opholder sig på Færøerne, i Grønland eller i et tredjeland, anses også for at have fast bopæl i Danmark, hvis de agter at vende tilbage til Danmark, inden der er gået 2 år efter udrejsen. Se Europa-Parlamentsvalglovens §§ 3 a, stk. 3, og 3 b, stk. 3.

Det samme gælder under visse betingelser for ægtefæller, registrerede partnere og samlevere til personer, der er omfattet af Europa-Parlamentsvalglovens § 3 a, stk. 1, 2 eller 3, se § 3 a, stk. 4, eller er omfattet af § 3 b, stk. 1, 2 eller 3, se § 3 b, stk. 4.

Om optagelse på valglisten af denne gruppe, se afsnit 4.2.1, 4.6.2 (Nordatlantvalglisten) og 4.6.3 (Tredjelandervalglisten).

4.1.2. Danske statsborgere med fast bopæl i et andet EU-land (§ 3, stk. 1, nr. 2)

Personer med dansk indfødsret (statsborgerskab), der har fast bopæl i et af de øvrige EU-lande, og som på valgdagen er fyldt 18 år, har valgt til Europa-Parlamentsvalg i Danmark.

Bopælskravet anses for opfyldt, når man i forbindelse med flytning til udlandet er registreret som udrejst i CPR og har taget ophold i et af de øvrige EU-lande på en måde, der ikke er rent midlertidig som f.eks. ferie, gennemrejse og lignende.

Om optagelse på Københavnervalglisten, se afsnit 4.6.4.

4.1.3. Herboende EU-borgere (§ 3, stk. 1, nr. 3)

4.1.3.1. EU-borgere med fast bopæl i Danmark (§ 3, stk. 1, nr. 3, 1. led)

Statsborgere i et af de øvrige EU-lande har valgt til Europa-Parlamentsvalg i Danmark, hvis de på valgdagen er fyldt 18 år og har fast bopæl i Danmark.

Bopælskravet anses for opfyldt, hvis man er bopælsregistreret i CPR.

Om optagelse på valglisten af denne gruppe, se afsnit 4.2.1 (16.-dagsvalglisten), 4.3.1 og 4.6.5.

Om statsborgere fra andre EU-lande, der er registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater m.fl.), se afsnit 4.1.3.2, 4.2.7 og 4.6.6.

Om statsborgere fra andre EU-lande, der lovligt har bopæl i Danmark uden at være bopælsregistreret i CPR eller registreret i Udenrigsministeriets protokol, se afsnit 4.1.3.3, 4.2.8 og 4.6.7.

EU-borgere, der har fast bopæl på Færøerne eller i Grønland, har ikke valgt til Europa-Parlamentet. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 2.

4.1.3.2. EU-diplomater m.fl. (§ 3, stk. 1, nr. 3, 2. led)

Statsborgere i et af de øvrige EU-lande, der er registreret som diplomat eller anden eksterritorial person i Udenrigsministeriets protokol, har valgt og er valgbare til Europa-Parlamentsvalg i Danmark, hvis de på valgdagen er fyldt 18 år.

De pågældende EU-diplomater m.fl. har valgt, uanset at de i kraft af deres registrering i Udenrigsministeriets protokol ikke bopælsregistreres i CPR. Se § 18, stk. 1 og 2, i lov om Det Centrale Personregister (CPR-loven) (lovbekendtgørelse nr. 1010 af 23. juni 2023 med senere ændringer). De pågældende personer registreres i stedet i Udenrigsministeriets protokol.

Personkredsen, der registreres i Udenrigsministeriets protokol, omfatter diplomater og andet udsendt personale (tjenestepersonale, forudsat at de har tjenestepas) ved ambassader i Danmark samt medfølgende familiemedlemmer og privat tjenestepersonale, der tilhører husstanden (børn normalt indtil det fyldte 21. år). Også udsendte embedsmænd ved internationale organisationer (herunder EU-institutioner) i Danmark og medfølgende familiemedlemmer kan være omfattet.

Derimod optages lokalt ansat personale uanset nationalitet ikke i Udenrigsministeriets protokol og er derfor ikke omfattet af bestemmelsen.

De pågældende EU-diplomater m.fl. skal optages på valglisten i den kommune, hvor de har deres private bolig (adresse), dvs. hvor de bor. Ved afgørelsen af, hvor den pågældende har sin private bolig, skal der tages udgangspunkt i CPR-lovgivningens principper for, hvor en person skal bopælsregistreres, se CPR-lovens §§ 6-9.

Om optagelse på valglisten af denne gruppe, se afsnit 4.2.7 og 4.6.6 (EU-diplomatvalglisten).

Der er efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets vurdering kun et meget begrænset antal vælgere i denne persongruppe, der vil anmode om at blive

optaget på valglisten (formentligt i hovedstadsområdet).

Indenrigs- og Sundhedsministeriet underretter de berørte diplomatiske repræsentationer og internationale organisationer i Danmark om muligheden for at blive optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalget for den nævnte persongruppe samt henviser de personer, der måtte være interesseret heri, til at anmode den kommune, hvor de har deres private bolig, om at blive optaget på valglisten.

Nogle af de nævnte EU-diplomater m.fl. har siden den 1. april 2017 kunnet vælge, om de vil være registreret i Udenrigsministeriets protokol, eller om de vil ansøge Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI) om et EU-opholdsbevis (registreringsbevis) med henblik på efterfølgende bopælsregistrering i CPR. Dette gælder udelukkende for ansatte ved internationale organisationer (inkl. EU-agenturer/kontorer) i Danmark på diplomatlignende vilkår og disses medfølgende familiemedlemmer. Disse EU-diplomater kan således vælge *enten*

- 1) at lade deres opholdsgrundlag her i landet være meddelelse af opholdstilladelse efter udlændingelovens § 47, stk. 1, med deraf følgende registrering i Udenrigsministeriets protokol og fritagelse for bopælsregistrering i CPR *eller*
- 2) alene at lade deres opholdsgrundlag være deres status som vandrende arbejdstagere efter EU-retten med mulighed for at ansøge SIRI om et EU-opholdsbevis (registreringsbevis).

EU-diplomater m.fl., der ønsker at blive bopælsregistreret i CPR, skal ansøge om et EU-opholdsdokument (registreringsbevis) i Danmark ved henvendelse til SIRI. Efter modtagelse af opholdsdokumentet kan ansøgeren anmelde indrejse til sin bopælskommune med henblik på bopælsregistrering i CPR.

Når den pågældendes organisation har underrettet Udenrigsministeriets protokol om bopælsregistreringen i CPR, udsteder protokollen et ID-kort til den pågældende og en evt. medfølgende ægtefælle.

Bopælsregistrering i CPR for denne gruppe forudsætter, at en eventuel registrering i protokollen er ophørt.

De to forskellige opholdsgrundlag har betydning for, hvordan persongruppen optages på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark.

EU-diplomater m.fl., der er bopælsregistreret i CPR, vil første gang skulle anmode om at blive optaget på valglisten i den kommune, hvor de er bopælsregistreret i CPR. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 14 a, stk. 1, 1. pkt. Se afsnit 4.6.5 om behandling af ansøgninger om optagelse på valglisten fra bopælsregistrerede EU-borgere.

EU-diplomater m.fl., der er registreret i Udenrigsministeriets protokol, skal første gang anmode om optagelse på valglisten i den kommune, hvor de har deres private bolig (adresse). Se Europa-Parlamentsvalglovens § 14 a, stk. 1, 3. pkt. Se afsnit 4.6.6 om behandling af ansøgninger om optagelse på valglisten fra visse EU-diplomater (EU-diplomatvalglisten).

En EU-diplomat m.v., der skifter status ("omregistrering" fra Udenrigsministeriets protokol til CPR), skal søge om optagelse på valglisten som ikke-bopælsregistreret EU-borger, i den periode hvor vedkommende ikke (længere) er optaget i Udenrigsministeriets protokol og (endnu) ikke er bopælsregistreret i CPR. Se afsnit 4.2.8 og 4.4.8.

4.1.3.3. Herboende ikke-bopælsregistrerede EU-borgere

Statsborgere i et af de øvrige EU-lande, der er fyldt 18 år og uden at være bopælsregistreret i CPR eller registreret i Udenrigsministeriets protokol lovligt har bopæl i Danmark, har også valgret til Europa-Parlamentsvalg i Danmark.

Ministeriet forventer, at det vil være et meget begrænset antal vælgere i denne persongruppe, der vil anmode om at blive optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark.

Om optagelse af denne gruppe på valglisten for ikke-bopælsregistrerede EU-borgere, se afsnit 4.2.8 og 4.6.7.

4.1.4. Udlændinge udvist ved endelig dom eller afgørelse har ikke valgret (§ 3, stk. 3 og 4)

Udlændinge, der er udvist af Danmark ved endelig dom eller endelig administrativ afgørelse, har ikke valgret til Europa-Parlamentsvalg. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 3.

Udlændingestyrelsen og politiet leverer efter anmodning fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet oplysninger om den nævnte gruppe udlændinge forud for udarbejdelsen af det valgudtræk fra CPR, der danner grundlag for dannelse af 16.-dagsvalglisten.

Ovennævnte udlændinge vil automatisk blive fjernet fra det udtræk, der danner grundlag for 16.-dagsvalglisten, inden dette udtræk leveres til kommunernes databehandler. Udlændinge, der udvises m.v., efter at udtrækket til 16.-dagsvalglisten er foretaget, skal manuelt slettes af valglisten, se afsnit 4.5.8.

Det betyder bl.a., at kommunerne ved behandling af ansøgninger om optagelse på valglisten fra herboende EU-borgere (afsnit 4.6.5) ikke skal undersøge, om de pågældende personer er udviste, men alene tage stilling til, om de pågældende vælgere kan optages på valglisten. Personer, der er udviste, og som (efter ansøgning) er optaget på valglisten som herboende EU-borger, vil, uanset kommunalbestyrelsens afgørelse om optagelse på valglisten, af Indenrigs- og Sundhedsministeriet blive slettet fra det udtræk af CPR, der danner grundlag for valglisten. Se § 17 i bekendtgørelse nr. 127 af 1. februar 2019.

Hvis der efter 16.-dagen er behov for at tilføje eller fjerne en person til eller fra valglisten som følge af udvisning, vil Indenrigs- og Sundhedsministeriet kontakte den relevante kommune herom.

4.2. Generelt om valglisten

For at kunne udøve sin valgret, dvs. have ret til at stemme, skal man være optaget på valglisten. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 4.

Nogle vælgere optages automatisk på valglisten (dvs. maskinelt på grundlag af udtræk af CPR og

uden at ansøge), hvorimod andre vælgere optages efter ansøgning.

Kommunalbestyrelsen skal i de år, hvor der afholdes valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet, udarbejde en valgliste over kommunens vælgere. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 1.

Valglisten består samlet set af otte valglisten ved Europa-Parlamentsvalg i Danmark, som er beskrevet i afsnit 4.2.1-4.2.8:

- 1) 16.-dagsvalglisten
- 2) Udlandstilflyttervalglisten
- 3) Udlandsdanskervalglisten
- 4) Nordatlantvalglisten
- 5) Tredjelandvalglisten
- 6) Københavnervalglisten
- 7) EU-diplomatvalglisten
- 8) Valglisten for herboende ikke-bopælsregistrerede EU-borgere

Hver kommune har ansvaret for at føre en 15.-dagsvalgliste (ved dette valg en 16.-dagsvalgliste), en Udlandstilflyttervalgliste og en Udlandsdanskervalgliste.

Herudover har Københavns Kommune ansvaret for tre særlige valglisten: Nordatlantvalglisten, Tredjelandvalglisten og Københavnervalglisten.

De seks nævnte valglisten udarbejdes maskinelt af kommunens databehandler på grundlag af udtræk fra CPR som beskrevet i afsnit 4.3. Langt de fleste vælgere vil være omfattet af de maskinelt udarbejdede valglisten. De omfatter også vælgere, som har ansøgt om at komme på Udlandsdanskervalglisten, Nordatlantvalglisten, Tredjelandvalglisten og Københavnervalglisten.

Derudover har de kommuner, der måtte modtage ansøgninger om optagelse på valglisten fra EU-borgere, som er registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater m.fl.), ansvaret for at føre en

valgliste over disse EU-borgere (EU-diplomatvalglisten). Se § 13 i bekendtgørelse nr. 279 af 13. april 2018 og afsnit 4.2.7 og 4.6.6. Det står den enkelte kommunalbestyrelse frit for, om kommunen vil føre en særskilt manuel valgliste over de pågældende vælgere, eller om kommunen vil søge de pågældende vælgere integreret i hovedlisten, evt. ved mellemkomst af kommunens databehandler, se afsnit 4.4.7.

Endelig har de kommuner, der måtte modtage ansøgninger om optagelse på valglisten fra EU-borgere, der lovligt har bopæl i Danmark uden at være bopælsregistreret i CPR eller registreret i Udenrigsministeriets protokol, ansvaret for at føre en valgliste over disse EU-borgere (Valglisten for ikke-bopælsregistrerede EU-borgere). Se § 13 i bekendtgørelse nr. 157 af 20. februar 2019 og afsnit 4.2.8 og 4.6.7. Det står den enkelte kommunalbestyrelse frit for, om kommunen vil føre en særskilt manuel valgliste over de pågældende vælgere, eller om kommunen vil søge de pågældende vælgere integreret i hovedlisten, evt. ved mellemkomst af kommunens databehandler, se afsnit 4.4.8.

Kommunalbestyrelsen har efter databeskyttelseslovgivningen ikke adgang til at udlevere valglisten, herunder fortegnelser over førstegangsvælgere, til politiske partier m.v. Anmodninger om aktindsigt efter offentlighedsloven i valglisten – og andet valgmateriale – skal bedømmes i lyset af dette samt i lyset af materialets særlige karakter og funktion samt den særlige fortrolighed, hvormed valg handlinger er omgivet.

4.2.1. Vælgere, der skal optages på 16.-dagsvalglisten

På 16.-dagsvalglisten skal optages de folketingsvælgere og personer med dansk indfødsret (statsborgerskab), der er fyldt 18 år og har fast bopæl i Danmark (dvs. personer, der har valgt efter Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 1, nr. 1 eller 4), der har bopæl i kommunen på 16.-dagen før valgdagen, dvs. senest fredag den 24. maj 2024. Vælgere, der er flyttet til kommunen senest denne dag, og som senest denne dag har anmeldt flytningen til tilflytningskommunen, skal således på 16.-dagsvalglisten. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 14,

stk. 2, 1. pkt., sammenholdt med folketingsvalglovens § 18, stk. 2, 1. pkt., jf. stk. 7.

På 16.-dagsvalglisten skal derudover optages EU-borgere med fast bopæl i Danmark (dvs. personer, der har valgt efter Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 1, nr. 3), der enten er optaget på valglisten automatisk, fordi de var optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalget i 2019, eller som senest 16 dage før valgdagen, dvs. senest fredag den 24. maj 2024, efter ansøgning er blevet optaget på valglisten. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, 1. pkt., og § 14 a, stk. 1 og 2, sammenholdt med folketingsvalglovens § 18, stk. 2, 1. pkt., jf. stk. 7, samt § 16 i bekendtgørelse nr. 127 af 1. februar 2019.

Vælgere, herunder EU-borgere, med bopæl i Danmark, der er optaget på valglisten, og som flytter til en *anden kommune* senere end 16 dage før valgdagen, dvs. senere end fredag den 24. maj 2024, eller som anmelder flytning senere end denne dag, skal forblive optaget på valglisten under den hidtidige bopæl i fraflytningskommunen. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, 1. pkt., og § 14 a, stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 18, stk. 4, sammenholdt med stk. 7.

Tilflytningskommunen skal i overensstemmelse med sin almindelige vejledningsforpligtelse oplyse disse vælgere om, at de kan stemme på valgdagen på afstemningsstedet i den hidtidige bopælskommune eller brevstemme, herunder om sidste frist for brevstemmeafgivning og om, at brevstemmen skal stiles til fraflytningskommunen.

Vælgere, herunder EU-borgere med bopæl i Danmark, der er optaget på valglisten, og som senere end 16 dage før valgdagen, dvs. senere end fredag den 24. maj 2024, flytter *inden for kommunen*, skal ligeledes forblive optaget på valglisten under den tidligere bopæl i kommunen. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, 1. pkt., og § 14 a, stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 18, stk. 4, sammenholdt med stk. 7.

Kommunen skal i overensstemmelse med sin almindelige vejledningsforpligtelse oplyse disse vælgere om, at de kan stemme på valgdagen på afstem-

ningsstedet for den hidtidige bopæl eller brevstemme, herunder om sidste frist for brevstemmeafgivning.

Da 15.-dagen før valgdagen er lørdag den 25. maj 2024, rykkes de skæringsdatoer og frister, der falder på 15.-dagen før valgdagen, frem til hverdagen umiddelbart før, som ikke er en lørdag, dvs. fredag den 24. maj 2024. Se bl.a. Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, 1. pkt., jf. folketingsvalglovens § 18, stk. 7. 15.-dagsvalglisten benævnes derfor 16.-dagsvalglisten.

4.2.2. Vælgere, der skal optages på Udlandstilflyt-tervalglisten

På Udlandstilflyttervalglisten skal optages de vælgere med dansk indfødsret, der er omfattet af Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 1, nr. 1 (folketingsvælgere) eller nr. 4 (umyndige personer med dansk indfødsret, der er fyldt 18 år og har fast bopæl i Danmark), der ikke er optaget på 16.-dagsvalglisten, og som senest 7 dage før valgdagen, dvs. senest søndag den 2. juni 2024, er flyttet til kommunen fra udlandet, Færøerne eller Grønland og senest denne dag har anmeldt flytningen til tilflytningskommunen. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, samt folketingsvalglovens § 18, stk. 6, 1. pkt. Hvis kommunen senest den 31. maj 2024 kl. 18 har registreret flytningerne i CPR, optages vælgerne automatisk på valglisten, se afsnit 4.3.3. Hvis registreringen af flytningerne i CPR først sker efter dette tidspunkt, selv om de var anmeldt senest på 9.-dagen, skal vælgerne optages manuelt, se afsnit 4.4.1 og 4.4.2.

De vælgere, der senere end den 24. maj 2024 er flyttet til kommunen fra en anden kommune i Danmark, optages ikke på Udlandstilflyttervalglisten, men skal forblive optaget på valglisten i fraflytningskommunen, se afsnit 4.2.1.

På Udlandstilflyttervalglisten optages også de vælgere, der ikke er optaget på 16.-dagsvalglisten, og som senest 7 dage før valgdagen, dvs. søndag den 2. juni 2024, har fået dansk indfødsret.

Fristen for optagelse på Udlandstilflyttervalglisten gælder også, selv om 7.-dagen før valgdagen falder på en søndag. Det følger modsætningsvis af folke-

tingsvalglovens § 18, stk. 7, som Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, 1. pkt., henviser til. Skæringstidspunktet for indberetninger til CPR til brug for den maskinelt udskrevne valgliste vil dog være den forudgående hverdag, som ikke er en lørdag, dvs. fredag den 31. maj 2024 kl. 18, se afsnit 4.3.3. Vælgere, der skal optages på Udlandstilflyttervalglisten, men ikke er blevet indberettet til CPR inden da, skal derfor optages manuelt, se afsnit 4.4.2 og 4.4.6.

4.2.3. Vælgere, der skal optages på Udlandsdanskervalglisten

På Udlandsdanskervalglisten optages de folketingsvælgere, der efter folketingsvalglovens § 2 har valgt uanset ophold i udlandet, og som i forbindelse med udlandsopholdet er registreret i CPR som udrejst, hvis de har ansøgt om at blive optaget på valglisten, og enten kommunalbestyrelsen eller Valgnævnet har truffet afgørelse om optagelse senest 7 dage før valgdagen, dvs. senest søndag den 2. juni 2024. Se afsnit 4.6.1 og folketingsvalglovens § 18, stk. 6, 2. pkt., som Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, 1. pkt., henviser til.

Fristen for optagelse på Udlandsdanskervalglisten gælder også, selv om 7.-dagen før valgdagen falder på en søndag. Det følger modsætningsvis af folketingsvalglovens § 18, stk. 7, som Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, 1. pkt., henviser til. Skæringstidspunktet for indberetninger af afgørelser om valgt til CPR til brug for den maskinelt udskrevne Udlandsdanskervalgliste vil dog være den forudgående hverdag, som ikke er en lørdag, dvs. fredag den 31. maj 2024 kl. 18, se afsnit 4.3.4. Vælgere, der skal optages på valglisten, men ikke er blevet indberettet til CPR inden da, skal derfor optages manuelt, se afsnit 4.4.3.

4.2.4. Vælgere, der skal optages på Nordatlant-tervalglisten

På Nordatlanttervalglisten optages de personer med dansk indfødsret, der efter Europa-Parlamentsvalglovens § 3 a har valgt uanset ophold på Færøerne eller i Grønland, og som i forbindelse med opholdet er registreret i CPR som udrejst eller med bopæl i Grønland, hvis de har søgt om at blive op-

taget på valglisten, og enten Københavns Kommune eller Valgnævnet har truffet afgørelse om optagelse senest 7 dage før valgdagen, dvs. senest søndag den 2. juni 2024. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 14 b, stk. 1. Personer, der optages på Nordatlantvalglisten, optages på en særlig valgliste i Københavns Kommune.

Fristen for optagelse på Nordatlantvalglisten gælder også, selv om 7.-dagen før valgdagen falder på en søndag. Det følger af Europa-Parlamentsvalglovens § 14 b, stk. 1. Skæringstidspunktet for indberetninger af afgørelser om valgret til CPR til brug for den maskinelt udskrevne Nordatlantvalgliste er dog den forudgående hverdag, som ikke er en lørdag, dvs. fredag den 31. maj 2024 kl. 18, se afsnit 4.3.5. Vælgere, der skal optages på valglisten, men ikke er blevet indberettet til CPR inden da, skal derfor optages manuelt, se afsnit 4.4.4.

4.2.5. Vælgere, der skal optages på Tredjelandsvallglisten

På Tredjelandsvallglisten optages de personer med dansk indfødsret, der efter Europa-Parlamentsvalglovens § 3 b har valgret uanset ophold i et tredjeland, og som i forbindelse med opholdet er registreret i CPR som udrejst, hvis de har søgt om at blive optaget på valglisten, og enten kommunalbestyrelsen i Københavns Kommune eller Valgnævnet har truffet afgørelse om optagelse senest 7 dage før valgdagen, dvs. senest søndag den 2. juni 2024. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 14 b, stk. 1. Personer, der optages på Tredjelandsvallglisten, optages på en særlig valgliste i Københavns Kommune.

Fristen for optagelse på Tredjelandsvallglisten gælder også, selv om 7.-dagen før valgdagen falder på en søndag. Det følger af Europa-Parlamentsvalglovens § 14 b, stk. 1. Skæringstidspunktet for indberetninger af afgørelser om valgret til CPR til brug for den maskinelt udskrevne Tredjelandsvallgliste vil dog være den forudgående hverdag, som ikke er en lørdag, dvs. fredag den 31. maj 2024 kl. 18, se afsnit 4.3.6. Vælgere, der skal optages på valglisten, men ikke er blevet indberettet til CPR inden da, skal derfor optages manuelt, se afsnit 4.4.5.

Tredjelandsvallglisten skaber alene selvstændige rettigheder for umyndige personer over 18 år med

dansk indfødsret, der opholder sig i et tredjeland. Personer med dansk indfødsret, der er myndige, vil både kunne optages på Tredjelandsvallglisten og Udlandsdanskervalglisten, men vil få en bedre retsstilling ved at blive optaget på Udlandsdanskervalglisten. Ved optagelse på Udlandsdanskervalglisten kan man nemlig både stemme til folketingsvalg, landsdækkende folkeafstemninger og Europa-Parlamentsvalg. Ved optagelse på Tredjelandsvallglisten kan man alene stemme til Europa-Parlamentsvalg.

4.2.6. Vælgere, der skal optages på Københavnervalglisten

På Københavnervalglisten optages de personer med dansk indfødsret, der har fast bopæl i et andet EU-land og valgret til Europa-Parlamentsvalg i Danmark efter Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 1, nr. 2, se afsnit 4.1.2, hvis de har søgt om at blive optaget på valglisten, og kommunalbestyrelsen i Københavns Kommune har truffet afgørelse om optagelse senest fredag den 24. maj 2024 (16 dage før valgdagen). Se bekendtgørelse nr. 661 af 18. maj 2020, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 3. Personer, der optages på Københavnervalglisten, optages på en særlig valgliste i Københavns Kommune.

Skæringstidspunktet for Københavns Kommunes indberetninger af afgørelser om valgret til CPR til brug for den maskinelt udskrevne Københavnervalgliste er fredag den 24. maj 2024 kl. 18 (16 dage før valgdagen), se afsnit 4.3.7. Vælgere, der skal optages på valglisten, men ikke er blevet indberettet til CPR inden da, skal derfor optages manuelt, se afsnit 4.4.1.

Vælgere, der er optaget på Udlandsdanskervalglisten, kommer ikke på Københavnervalglisten. Se nærmere afsnit 4.6.4.

4.2.7. Vælgere, der skal optages på EU-diplomatvalglisten

På EU-diplomatvalglisten optages de statsborgere fra andre EU-lande, der er registreret i Udenrigsministeriets protokol (Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 1, nr. 3, 2. led), se afsnit 4.1.3.2., hvis de har søgt om at blive optaget på valglisten i den

kommune, hvor de har deres private bolig (adresse), og kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om optagelse senest fredag den 24. maj 2024 (16 dage før valgdagen). Se bekendtgørelse nr. 279 af 13. april 2018 (EU-diplomatbekendtgørelsen).

EU-diplomater m.fl., der er registreret i Udenrigsministeriets protokol og var optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalget i 2019, skal uden ansøgning optages på valglisten til Europa-Parlamentsvalget i 2024. Det er et krav, at den pågældende siden valget i 2019 uafbrudt har været registreret i Udenrigsministeriets protokol og ikke i mellemtiden har anmodet om at blive slettet af valglisten. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 14 a, stk. 2.

EU-diplomater skal optages på valglisten i den kommune, hvor de har deres private bolig (adresse) på 16.-dagen før valgdagen, dvs. fredag den 24. maj 2024.

EU-diplomater, der uden ansøgning er optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark, skal slettes af valglisten med virkning for Europa-Parlamentsvalget den 9. juni 2024, hvis de senest fredag den 24. maj 2024 skriftligt anmoder kommunalbestyrelsen om at blive slettet af valglisten. Se § 11, stk. 2, i EU-diplomatbekendtgørelsen.

Om optagelse på valglisten efter ansøgning af EU-diplomater m.fl., se afsnit 4.6.6.

Kommunerne skal endvidere skriftligt underrette Indenrigs- og Sundhedsministeriet om, hvilke personer der er optaget på EU-diplomatvalglisten. Baggrunden for det er, at ministeriet udveksler information med de øvrige EU-lande om EU-borgere bosat i Danmark, der er optaget på den danske valgliste til Europa-Parlamentsvalget. Se §§ 15 og 16 i EU-diplomatbekendtgørelsen.

4.2.8. Vælgere, der skal optages på Valglisten for herboende ikke-bopælsregistrerede EU-borgere

På Valglisten for ikke-bopælsregistrerede EU-borgere optages de statsborgere fra andre EU-lande, der lovligt har bopæl i Danmark uden at være bopælsregistreret i CPR eller registreret i Udenrigsministeriets protokol (Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 1, nr. 3), se afsnit 4.1.3.3, hvis de har

søgt om at blive optaget på valglisten i den kommune, hvor de lovligt har bopæl, og kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om optagelse senest fredag den 24. maj 2024 (16 dage før valgdagen). Se § 17 i bekendtgørelse nr. 157 af 20. februar 2019.

4.3. Maskinel udarbejdelse af valglisten

4.3.1. Automatisk optagelse på valglisten

Vælgere med dansk indfødsret, der har valgt til Europa-Parlamentet efter Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 1, nr. 1 (folketingsvælgere) eller nr. 4 (dansk indfødsret, 18 år og fast bopæl i Danmark), optages som udgangspunkt automatisk (dvs. maskinelt på grundlag af udtræk af CPR og uden at ansøge) på valglisten i den kommune, hvor de er bopælsregistreret.

Det gælder også vælgere med dansk indfødsret, der efter CPR-lovens regler er registreret i CPR som værende uden fast bopæl (under vejkode højere end 9900) i deres hidtidige bopælskommune. Se § 6, stk. 4, i CPR-loven og § 13, nr. 1, i bekendtgørelse nr. 862 af 13. juni 2023 om folkeregistrering m.v.

Personer, der er ansat i den danske stat og beordret til tjeneste uden for riget, og deres medfølgende ægtefæller m.v., og som efter CPR-lovens § 24, stk. 5 og 6, forbliver registreret på deres hidtidige bopæl eller, såfremt denne opgives, i deres hidtidige bopælskommune under høj vejkode (9953).

EU-borgere med fast bopæl i Danmark, der var optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalget i 2019, optages automatisk (dvs. maskinelt på grundlag af udtræk af CPR og uden at ansøge) på valglisten til Europa-Parlamentsvalget i 2024 i den kommune, hvor de er bopælsregistreret. Det er et krav, at de pågældende siden valget i 2019 uafbrudt har haft fast bopæl i Danmark (dvs. siden da uafbrudt har været bopælsregistreret i CPR) og ikke i mellemtiden har anmodet om at blive slettet af valglisten. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 14 a, stk. 2. Det er en desuden en forudsætning, at de pågældende fortsat opfylder betingelserne for at have valgt, se afsnit 4.1.3.

Det gælder også EU-borgere registreret uden fast bopæl (høj vejkode) i CPR, der var optaget på valg-

listen til Europa-Parlamentsvalget i 2019. De pågældende EU-borgere optages automatisk på valglisten til Europa-Parlamentsvalget i 2024 i bopælskommunen. Se § 6, stk. 4, i CPR-loven og § 13, nr. 1, i bekendtgørelse nr. 862 af 13. juni 2023 om folkeregistrering m.v. Der gælder tilsvarende regler for EU-borgere, der er under særlig adressebeskyttelse, jf. CPR-lovens § 6, stk. 6.

Vælgere, der har valget til Folketinget (og Europa-Parlamentet) og opholder sig uden for riget efter folketingsvalglovens § 2, og som i den forbindelse er registreret i CPR som udrejst, optages kun på valglisten efter ansøgning, se afsnit 4.6.1 om Udlandsdanskervalglisten. De vil også blive optaget på den maskinelt udskrevne Udlandsdanskervalgliste, hvis kommunen har indberettet afgørelsen om valget inden skæringstidspunktet for det maskinelle valglisteudtræk, se afsnit 4.3.4.

Personer med dansk indfødsret, der uanset ophold på Færøerne, i Grønland eller i et land uden for riget, der ikke er medlem af EU (tredjeland), har valget til Europa-Parlamentet efter Europa-Parlamentsvalglovens § 3 a og § 3 b, og som er registreret i CPR som udrejst eller med bopæl i Grønland, optages kun på valglisten efter ansøgning, se afsnit 4.6.2 og 4.6.3 om Nordatlantvalglisten henholdsvis Tredjelandsgvalglisten. De vil også blive optaget på den maskinelt udskrevne Nordatlantvalgliste eller Tredjelandsgvalgliste, hvis Københavns Kommune har indberettet afgørelsen om valget inden skæringstidspunktet for det maskinelle valglisteudtræk, se afsnit 4.3.5 og 4.3.6.

Personer med dansk indfødsret, der har fast bopæl i et af de øvrige EU-lande, og som på valgdagen er fyldt 18 år, kan optages på valglisten efter ansøgning, uanset årsagen til deres udlandsophold, se afsnit 4.6.4 om Københavnervalglisten. De vil også blive optaget på den maskinelt udskrevne Københavnervalgliste, hvis Københavns Kommune har indberettet afgørelsen om valget inden skæringstidspunktet for det maskinelle valglisteudtræk, se afsnit 4.3.7.

I en række tilfælde skal kommunen dog berigtige valglisten manuelt for at sikre en korrekt optagelse på valglisten af alle, der er berettigede hertil, se afsnit 4.4 og 4.5.

4.3.2. 16.-dagsvalglisten

16.-dagsvalglisten (se afsnit 4.2.1.) udarbejdes maskinelt på grundlag af oplysningerne i CPR med de ændringer, som kommunen har modtaget og registreret i CPR til og med 16 dage før valgdagen.

Med henblik på den maskinelle udarbejdelse af 16.-dagsvalglisten skal kommunalbestyrelsen indberette følgende til CPR:

- 1) Alle flytninger til kommunen, der er anmeldt til og med 16 dage før valgdagen, og hvor flyttedatoen ligger før eller er lig med denne dato, dvs. fredag den 24. maj 2024.
- 2) Meddelelser om erhvervelse eller fortabelse af dansk indfødsret, som kommunen har modtaget senest 16 dage før valgdagen, dvs. senest fredag den 24. maj 2024.
- 3) Meddelelser om fortabelse af statsborgerskab i et af de øvrige EU-lande uden erhvervelse af statsborgerskab i et andet af de øvrige EU-lande, som kommunen har modtaget senest 16 dage før valgdagen, dvs. senest fredag den 24. maj 2024.
- 4) Afgørelser om optagelse på valglisten af vælgere, der har valget efter Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 1, nr. 3, og som optages på valglisten efter ansøgning. Det drejer sig om EU-borgere, der er bopælsregistreret i CPR, men som ikke var optaget på valglisten til valget i 2019 eller ikke i øvrigt opfylder betingelserne for automatisk at blive optaget på valglisten, se afsnit 4.3.1. Disse afgørelser skal være truffet af kommunalbestyrelsen senest 16 dage før valgdagen, dvs. senest fredag den 24. maj 2024, se afsnit 4.6.5.
- 5) Anmodninger om sletning af valglisten, der senest 16 dage før valgdagen, dvs. senest fredag den 24. maj 2024, indgives af vælgere med valget efter Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 1, nr. 3, dvs. af EU-borgere, der er bopælsregistreret i CPR. Dette gælder både anmodninger om sletning fra EU-borgere, der er optaget på valglisten automatisk, se afsnit 4.3.1, og efter ansøgning, se afsnit 4.6.5.

- 6) Dødsfald i de tilfælde, hvor dødsfald indberettes af kommunalbestyrelsen (hovedsageligt dødsfald i udlandet).

Indberetningerne til CPR skal foretages senest fredag den 24. maj 2024 kl. 18 (16 dage før valgdagen). Meddelelser modtaget fredag den 24. maj 2024 skal derfor indberettes samme dag inden kl. 18.

Skæringsdatoen er egentlig 15 dage før valgdagen. Da 15.-dagen ved dette valg falder på en lørdag, rykkes skæringsdatoen frem til hverdagen umiddelbart før, der ikke er en lørdag, dvs. 16.-dagen før valgdagen.

Meddelelsernes rigtighed skal kontrolleres på sædvanlig måde. De almindelige betingelser i CPR-loven for registrering, herunder af en anmeldt flytning, i CPR skal være opfyldt. En anmeldt tilflytning, der ikke opfylder betingelserne for registrering i CPR, kan ikke danne grundlag for optagelse på valglisten.

Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at kommunen fredag den 24. maj 2024 (skæringsdatoen for indberetning til CPR) efterser sin postkasse og elektroniske post for samme dag at behandle de meddelelser, der er nævnt under pkt. 1-6, som kommunen har modtaget senest denne dag. Se afsnit 3.2 om forsendelse af post og brevstemmer. Kommunen skal også sørge for at være ajour med behandlingen af anmeldte flytninger, som er modtaget gennem kommunens digitale flyttesystem.

Dannelsen af CPR's udtræk til 16.-dagsvalglisten påbegyndes umiddelbart efter kl. 18 på skæringsdatoen fredag den 24. maj 2024. Vælgere, der i CPR registreres som tilflyttet kommunen fra udlandet, efter at dannelsen af 16.-dagsvalglisten er påbegyndt, men inden 9.-dagen før valgdagen (31. maj 2024), vil ikke blive optaget på 16.-dagsvalglisten, men Udlandstilflyttervalglisten, se afsnit 4.4.2.

Kommunalbestyrelsen modtager den maskinelt udskrevne 16.-dagsvalglister senest 8 dage før valgdagen, dvs. senest lørdag den 1. juni 2024, fra kommunens databehandler.

De pågældende vælgere skal have tilsendt valgkort, se afsnit 4.7.

4.3.3. Udlandstilflyttervalglisten

Udlandstilflyttervalglisten (se afsnit 4.2.2) udarbejdes maskinelt på 9. dagen, dvs. fredag den 31. maj 2024, på grundlag af oplysningerne i CPR. I det maskinelle udtræk indgår de vælgere med dansk indfødsret, der er bopælsregistreret i kommunen, men som ikke indgik i 16.-dagsvalglisterudtrækket (f.eks. pga. forskudt registrering af en flytning til kommunen på 16.-dagen, der er anmeldt samme dag).

Med henblik på den maskinelle udarbejdelse af Udlandstilflyttervalglisten skal kommunalbestyrelsen indberette følgende forhold til CPR, hvis de ikke allerede er indberettet før udarbejdelsen af 16.-dagsvalglisten:

- 1) Alle flytninger fra udlandet, Færøerne og Grønland, der er anmeldt til og med 9 dage før valgdagen, og hvor flyttedatoen er før eller lig med 9.-dagen før valgdagen.
- 2) Meddelelser om erhvervelse af dansk indfødsret, som kommunen har modtaget senest 9 dage før valgdagen.
- 3) Dødsfald i de tilfælde, hvor dødsfald indberettes af kommunalbestyrelsen (hovedsageligt dødsfald i udlandet).

Indberetningerne skal ske senest fredag den 31. maj 2024 kl. 18 (9 dage før valgdagen). Meddelelser modtaget den 31. maj 2024 skal derfor indberettes samme dag inden kl. 18.

Skæringsdatoen for den maskinelt udskrevne Udlandstilflyttervalglister er egentlig 7 dage før valgdagen, dvs. den 2. juni 2024. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 18, stk. 6, 1. pkt. Da 7.-dagen ved dette valg falder på en søndag, rykkes skæringsdatoen for den maskinelt udskrevne Udlandstilflyttervalglister frem til den umiddelbart forudgående hverdag, dvs. fredag den 31. maj 2024 (9.-dagen før valgdagen).

Det forudsættes, at meddelelsernes rigtighed kontrolleres på sædvanlig måde, og at de almindelige betingelser fastsat i CPR-loven for indberetning, herunder af en anmeldt flytning, til CPR i øvrigt er

opfyldt. Der henvises til det, der er anført i forbindelse med 16.-dagsvalglisten i afsnit 4.3.2.

Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at kommunen fredag den 31. maj 2024 (skæringsdatoen for indberetning til CPR) efterser sin postkasse og elektroniske post for samme dag at behandle de meddelelser, der er nævnt under pkt. 1-3, som kommunen har modtaget senest denne dag. Se afsnit 3.2 om forsendelse af post og brevstemmer.

Bemærk, at dannelsen af CPR's udtræk til Udlandstilflyttervalglisten påbegyndes umiddelbart efter kl. 18 på skæringsdatoen fredag den 31. maj 2024. Kommunalbestyrelsens indberetning af oplysninger til CPR, der kan have betydning for pågældendes optagelse på valglisten, skal derfor være afsluttet inden kl. 18. Vælgere, der i CPR registreres som tilflyttet kommunen, efter at dannelsen af udtrækket er påbegyndt, vil således ikke blive optaget på den maskinelt udskrevne Udlandstilflyttervalgliste, men skal optages manuelt af kommunen, se afsnit 4.4.2.

Vælgere med dansk indfødsret, der flytter eller anmelder flytning til kommunen fra udlandet, Færøerne eller Grønland senere end 7 dage før valgdagen, dvs. senere end søndag den 2. juni 2024, kan ikke optages på valglisten til Europa-Parlamentsvalget og har derfor ikke ret til at stemme ved valget den 9. juni 2024, medmindre de allerede er optaget på Udlandsdanskervalglisten i medfør af folketingsvalglovens § 16, jf. § 2, sammenholdt med Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, se afsnit 4.2.3. I givet fald skal de forblive optaget på Udlandsdanskervalglisten i medfør af folketingsvalglovens § 16, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2.

Tilsvarende gør sig gældende for vælgere med dansk indfødsret, der har valget til Europa-Parlamentet uanset ophold på Færøerne, i Grønland eller i et tredjeland og er optaget på enten Nordatlantvalglisten eller Tredjelandvalglisten, og som flytter eller anmelder flytning til kommunen senere end 7 dage før valgdagen, dvs. senere end søndag den 2. juni 2024. Disse vælgere skal forblive optaget på Nordatlantvalglisten henholdsvis Tredjelandvalglisten i medfør af Europa-Parlamentsvalglovens § 14 b.

Kommunalbestyrelsen modtager den maskinelt udskrevne Udlandstilflyttervalgliste senest 5 dage før valgdagen, dvs. senest tirsdag den 4. juni 2024, fra kommunens databehandler.

De pågældende vælgere skal have tilsendt valgkort, se afsnit 4.7.

4.3.4. Udlandsdanskervalglisten

Udlandsdanskervalglisten udarbejdes maskinelt på grundlag af oplysningerne i CPR. Dannelsen af CPR's udtræk til Udlandsdanskervalglisten påbegyndes umiddelbart efter kl. 18 på 9.-dagen før valgdagen, dvs. fredag den 31. maj 2024.

Kommunen skal derfor foretage indberetninger om optagelse på Udlandsdanskervalglisten til CPR inden dette skæringstidspunkt for at sikre, at de pågældende vælgere optages på den maskinelt udarbejdede valgliste.

Skæringsdatoen for den maskinelt udskrevne Udlandsdanskervalgliste er egentlig 7 dage før valgdagen, dvs. den 2. juni 2024. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 18, stk. 6, 2. pkt. Da 7.-dagen ved dette valg falder på en søndag, rykkes skæringsdatoen for den maskinelt udskrevne Udlandsdanskervalgliste frem til den umiddelbart forudgående hverdag, dvs. fredag den 31. maj 2024 (9.-dagen før valgdagen).

Ansøgninger, der er modtaget på skæringsdagen for indberetninger til CPR, skal således behandles samme dag, og optagelser skal efterfølgende indberettes til CPR samme dag inden kl. 18. Hvis kommunen ikke når at foretage indberetningen inden da, skal vælgeren optages manuelt, se afsnit 4.4.1.

Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at kommunen på skæringsdatoen for indberetning til CPR efterser sin postkasse og sin elektroniske post for samme dag at behandle de ansøgninger, som kommunen har modtaget senest denne dag, se afsnit 3.2 om forsendelse af post og brevstemmer. Kommunen skal også sørge for at være ajour med behandlingen af ansøgninger om optagelse på valglisten, som er modtaget gennem kommunens eventuelle digitale selvbetjeningssystem.

Bemærk, at fristen for optagelse på Udlandsdanskervalglisten er 7.-dagen før valgdagen, *uanset* at dette er en søndag. Hvis kommunen eller Valgnævnet denne dag optager en vælger på valglisten, skal vælgeren således optages manuelt, da valglisteudtrækket fra CPR allerede vil være dannet fredag den 31. maj 2024, se afsnit 4.4.3.

Kommunalbestyrelsen modtager den maskinelt udskrevne Udlandsdanskervalgliste senest 5 dage før valgdagen, dvs. senest tirsdag den 4. juni 2024, fra kommunens databehandler.

De pågældende vælgere skal ikke have tilsendt valgkort, se afsnit 4.7.

4.3.5. Nordatlantvalglisten

Sager om optagelse på Nordatlantvalglisten behandles af Københavns Kommune, se afsnit 4.6.2.

Nordatlantvalglisten udarbejdes maskinelt på grundlag af oplysningerne i CPR. Dannelsen af CPR's udtræk til Nordatlantvalglisten påbegyndes umiddelbart efter kl. 18 på 9.-dagen før valgdagen, dvs. fredag den 31. maj 2024.

Københavns Kommune skal derfor foretage indberetninger om optagelse på Nordatlantvalglisten til CPR inden dette skæringspunkt for at sikre, at de pågældende vælgere optages på den maskinelt udarbejdede valgliste.

Skæringsdatoen for den maskinelt udskrevne Nordatlantvalgliste er egentlig 7 dage før valgdagen, dvs. den 2. juni 2024. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 14 b, stk. 1. Da 7.-dagen ved dette valg falder på en søndag, rykkes skæringsdatoen for den maskinelt udskrevne Nordatlantvalgliste frem til den umiddelbart forudgående hverdag, dvs. fredag den 31. maj 2024 (9.-dagen før valgdagen).

Ansøgninger, der er modtaget på skæringsdagen for indberetninger til CPR, skal således behandles samme dag, og optagelser skal efterfølgende indberettes til CPR samme dag inden kl. 18. Hvis Københavns Kommune ikke når at foretage indberetningen inden da, skal vælgeren optages manuelt, se afsnit 4.4.1.

Københavns Kommune skal sørge for, at kommunen på skæringsdatoen for indberetning til CPR efterser sin postkasse og sin elektroniske post for samme dag at behandle de ansøgninger, som kommunen har modtaget senest denne dag, se afsnit 3.2 om forsendelse af post og brevstemmer. Kommunen skal også sørge for at være ajour med behandlingen af ansøgninger om optagelse på valglisten, som er modtaget gennem kommunens eventuelle digitale selvbetjeningssystem.

Bemærk, at fristen for optagelse på Nordatlantvalglisten er 7.-dagen før valgdagen, *uanset* at dette er en søndag. Hvis Københavns Kommune eller Valgnævnet denne dag optager en vælger på valglisten, skal vælgeren således optages manuelt, da valglisteudtrækket fra CPR allerede vil være dannet fredag den 31. maj 2024, se afsnit 4.4.4.

Københavns Kommune modtager den maskinelt udskrevne Nordatlantvalgliste senest 5 dage før valgdagen, dvs. senest tirsdag den 4. juni 2024, fra kommunens databehandler.

Bemærk, at en vælger, der bliver optaget på Nordatlantvalglisten efter afgørelse senest søndag den 2. juni 2024 (7 dage før valgdagen), men som først er registreret i CPR som udrejst eller med bopæl i Grønland efter fredag den 24. maj 2024 (16 dage før valgdagen) og derfor allerede er optaget på 16.-dagsvalglisten i fraflytningskommunen, skal slettes manuelt af valglisten af fraflytningskommunen og i stedet optages manuelt på Nordatlantvalglisten af Københavns Kommune. Se afsnit 4.4.4.D. I sådanne tilfælde, hvor flytte- og afgørelsesdatoen ligger mellem 16.- og 7.-dagen før valgdagen, skal Københavns Kommune kontakte fraflytningskommunen og sikre, at vælgeren er blevet slettet manuelt fra valglisten. Vælgeren bliver ikke optaget maskinelt i Københavns Kommune til trods for markering i CPR, hvis vælgeren allerede indgår på 16.-dagsvalglisten. Vælgeren skal derfor optages manuelt på Nordatlantvalglisten i Københavns Kommune.

De pågældende vælgere skal ikke have tilsendt valgkort, se afsnit 4.7.

4.3.6. Tredjelandsvalglisten

Sager om optagelse på Tredjelandsvalglisten behandles af Københavns Kommune, se afsnit 4.6.3.

Tredjelandsvalglisten udarbejdes maskinelt på grundlag af oplysningerne i CPR. Dannelsen af CPR's udtræk til Tredjelandsvalglisten påbegyndes umiddelbart efter kl. 18 på 9.-dagen før valgdagen, dvs. fredag den 31. maj 2024.

Københavns Kommune skal derfor foretage indberetninger om optagelse på Tredjelandsvalglisten til CPR inden dette skæringsstidspunkt for at sikre, at de pågældende vælgere optages på den maskinelt udarbejdede valgliste.

Skæringsdatoen for den maskinelt udskrevne Tredjelandsvalgliste er egentlig 7 dage før valgdagen, dvs. den 2. juni 2024. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 14 b, stk. 1. Da 7.-dagen ved dette valg falder på en søndag, rykkes skæringsdatoen for den maskinelt udskrevne Tredjelandsvalgliste frem til den umiddelbart forudgående hverdag, dvs. fredag den 31. maj 2024 (9.-dagen før valgdagen).

Ansøgninger, der er modtaget på skæringsdagen for indberetninger til CPR, skal således behandles samme dag, og optagelser skal efterfølgende indberettes til CPR samme dag inden kl. 18. Hvis Københavns Kommune ikke når at foretage indberetningen inden da, skal vælgeren optages manuelt, se afsnit 4.4.1.

Københavns Kommune skal sørge for, at kommunen på skæringsdatoen for indberetning til CPR efterter sin postkasse og sin elektroniske post for samme dag at behandle de ansøgninger, som kommunen har modtaget senest denne dag, se afsnit 3.2 om forsendelse af post og brevstemmer. Kommunen skal også sørge for at være ajour med behandlingen af ansøgninger om optagelse på valglisten, som er modtaget gennem kommunens eventuelle digitale selvbetjeningsystem.

Bemærk, at fristen for optagelse på Tredjelandsvalglisten er 7.-dagen før valgdagen, *uanset* at dette er en søndag. Hvis Københavns Kommune eller Valgnævnet denne dag optager en vælger på valglisten, skal vælgeren således optages manuelt, da

valglisteudtrækket fra CPR allerede vil være dannet fredag den 31. maj 2024, se afsnit 4.4.5.

Københavns Kommune modtager den maskinelt udskrevne Tredjelandsvalgliste senest 5 dage før valgdagen, dvs. senest tirsdag den 4. juni 2024, fra kommunens databehandler.

Bemærk, at en vælger, der bliver optaget på Tredjelandsvalglisten efter afgørelse senest søndag den 2. juni 2024 (7 dage før valgdagen), men som først er registreret i CPR som udrejst efter fredag den 24. maj 2024 (16 dage før valgdagen) og derfor allerede er optaget på 16.-dagsvalglisten i fraflytningskommunen, skal slettes manuelt af valglisten af fraflytningskommunen og i stedet optages manuelt på Tredjelandsvalglisten af Københavns Kommune. Se afsnit 4.4.5.D. I sådanne tilfælde, hvor flytte- og afgørelsestidspunktet ligger mellem 16.- og 7.-dagen før valgdagen, skal Københavns Kommune kontakte fraflytningskommunen og sikre, at vælgeren er blevet slettet manuelt fra valglisten. Vælgeren bliver ikke optaget maskinelt i Københavns Kommune til trods for markering i CPR, hvis vælgeren allerede indgår på 16.-dagsvalglisten. Vælgeren skal derfor optages manuelt på Tredjelandsvalglisten i Københavns Kommune.

De pågældende vælgere skal ikke have tilsendt valgkort, se afsnit 4.7.

4.3.7. Københavnervalglisten

Sager om optagelse på Københavnervalglisten behandles af Københavns Kommune, se afsnit 4.6.4.

Københavnervalglisten udarbejdes maskinelt på grundlag af oplysningerne i CPR.

Skæringsdatoen for optagelse på Københavnervalglisten er ved dette Europa-Parlamentsvalg fredag den 24. maj 2024, da afgørelser om optagelse på valglisten skal være truffet senest denne dag. Se § 7, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 661 af 18. maj 2020.

Det betyder, at Københavns Kommune skal træffe afgørelse om optagelse på Københavnervalglisten senest fredag den 24. maj 2024 og senest samme dag foretage indberetning til CPR om de afgørelser, kommunen har truffet.

Københavnervalglisten bliver maskinelt udskrevet på baggrund af udtræk fra CPR på skæringsdatoen for udskrivelsen af Udlandsdanskervalglisten, der ved dette Europa-Parlamentsvalg er fredag den 31. maj 2024 (9 dage før valget).

Det vil i den forbindelse via CPR blive kontrolleret, om en vælger, der skal optages på Københavnervalglisten, også i medfør af reglerne om udlandsdanskernes valgret i folketingsvalglovens § 2, jf. § 16, indgår på den maskinelle valgliste i den kommune, hvor vælgeren sidst har været bopælsregistreret i CPR (Udlandsdanskervalglisten). Hvis dette er tilfældet, indgår vedkommende vælger ikke på den maskinelle Københavnervalgliste.

Københavns Kommune modtager den maskinelt udskrevne Københavnervalgliste senest 5 dage før valgdagen, dvs. senest tirsdag den 4. juni 2024, fra kommunens databehandler.

De pågældende vælgere skal ikke have tilsendt valgkort, se afsnit 4.7.

4.4. Tilfælde, hvor kommunen skal optage vælgere på valglisten manuelt

De vælgere, der er nævnt i afsnit 4.4.1-4.4.12, skal optages manuelt på valglisten.

Rettelser i valglisten skal foretages til og med valgdagen. Det er derfor nødvendigt, at der på valgdagen i hele det tidsrum, hvor der kan stemmes (kl. 9-20), er medarbejdere til stede i kommunerne, der kan tage stilling til de indsigelser, der måtte blive fremsat.

For at sikre, at kommunerne kan komme i kontakt med hinanden, kan kommunen f.eks. på valgdagen på sin hjemmeside offentliggøre det telefonnummer, som kommunen kan kontaktes på i hele det tidsrum, hvor der kan stemmes.

Indfødsretskontoret i Udlændinge- og Integrationsministeriet kan kontaktes telefonisk på tlf.nr. 20 55 17 64 i hele det tidsrum, hvor der kan stemmes (kl. 9-20), for at afklare eventuelle tvivlsspørgsmål om en persons danske indfødsret.

4.4.1. Manuel optagelse pga. mangler m.v. ved indberetning til CPR

En vælger skal optages på valglisten manuelt, hvis det konstateres, at der ikke rettidigt er foretaget en indberetning til CPR, som kommunalbestyrelsen burde have foretaget med henblik på Udlandstilflyttervalglisten, Udlandsdanskervalglisten, Nordatlantvalglisten og Tredjelandsvalglisten, dvs. inden fredag den 31. maj 2024 kl. 18 (9 dage før valgdagen), se afsnit 4.3.3-4.3.6.

En vælger skal endvidere optages på valglisten manuelt, hvis det konstateres, at der ikke rettidigt er foretaget en indberetning til CPR, som kommunalbestyrelsen burde have foretaget med henblik på 16.-dagsvalglisten, dvs. senest 16 dage før valgdagen kl. 18, dvs. senest fredag den 24. maj 2024, se afsnit 4.3.2. Hvis indberetning sker før skærings-tidspunktet på 9.-dagen før valgdagen, vil vedkommende dog automatisk fremgå af Udlandstilflyttervalglisten. Er vælgeren flyttet fra en kommune til en anden, uden at det er registreret i CPR, må tilflytningskommunen henvende sig til fraflytningskommunen, så vælgeren kan slettes manuelt af valglisten i fraflytningskommunen.

Dette gælder også, hvis der kommer oplysninger frem efter fristen for indberetning til CPR, men dog senest på valgdagen, der gør, at der nu skal ske indberetning til CPR. Er en flytning til en kommune ikke er indberettet til CPR senest 16 dage før valgdagen, dvs. senest fredag den 24. maj 2024, f.eks. fordi der ikke er indsendt en erklæring fra vælgerens logivært, der bekræfter, at vælgeren er flyttet til adressen m.v. eller lignende, skal den pågældende vælger til og med valgdagen optages manuelt på valglisten i tilflytningskommunen, hvis tilflytningskommunen efter 16.-dagen før valgdagen finder grundlag for at acceptere den anmeldte flytning. Det er forudsat, at tilflytningskommunen har modtaget flytteanmeldelsen senest 16 dage før valgdagen, og at flyttedatoen er før eller lig med 16.-dagen før valgdagen. Fraflytningskommunen skal i disse tilfælde – hvis der er tale om en indenrigsflytning – underrettes for at kunne slette vælgeren af valglisten dér.

Hvis kommunalbestyrelsens afgørelse om, at en anmeldt flytning til en kommune ikke opfylder betingelserne for registrering i CPR, ændres af enten kommunalbestyrelsen selv eller Indenrigs- og Sundhedsministeriet efter 9.-dagen før valgdagen, dvs. efter fredag den 31. maj 2024, men dog senest på valgdagen, skal den pågældende vælger optages manuelt på valglisten. Optagelse på valglisten skal i denne situation ske manuelt, da vælgeren ikke er optaget på den maskinelt udskrevne valgliste over kommunens vælgere. Det er kun nødvendigt med en manuel optagelse på valglisten, hvis afgørelsen først ændres efter 9.-dagen før valgdagen, da optagelse på valglisten som følge af ændringer foretaget mellem 16.- og 9.-dagen før valgdagen vil fremgå af Udlandstilflyttervalglisten. Det er forudsat, at tilflytningskommunen har modtaget flytteanmeldelsen senest 16 dage før valgdagen, og at flyttedatoen er før eller lig med 16 dage før valgdagen. Fraflytningskommunen skal i disse tilfælde – hvis der er tale om en indenrigsflytning – underrettes for at kunne slette vælgeren af valglisten dér.

4.4.2. Manuel optagelse af visse danske vælgere, der er flyttet til Danmark fra udlandet, Færøerne eller Grønland

Vælgere med dansk indfødsret med valget til Europa-Parlamentsvalget efter Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 1, nr. 1 (folketingsvælgere) eller nr. 4 (dansk indfødsret, 18 år og fast bopæl i Danmark), der senest 7 dage før valgdagen, dvs. senest søndag den 2. juni 2024, er flyttet til kommunen fra udlandet, Færøerne eller Grønland og senest denne dag har anmeldt flytningen til tilflytningskommunen, skal optages på valglisten. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, sammenholdt med folketingsvalglovens § 18, stk. 6, 1. pkt. Dette gælder, selv om 7.-dagen før valgdagen falder på en søndag. Se folketingsvalglovens § 18, stk. 7, modsætningsvis, som Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, 1. pkt., henviser til.

Disse vælgere optages imidlertid kun på den maskinelt udskrevne Udlandstilflyttervalgliste, hvis de senest 9 dage før valgdagen, dvs. senest fredag den 31. maj 2024, er flyttet til kommunen fra udlandet, Færøerne eller Grønland og senest denne dag har

anmeldt flytningen til tilflytningskommunen, se afsnit 4.3.3.

Kommunen skal derfor manuelt på Udlandstilflyttervalglisten optage de vælgere med dansk indfødsret, der senest søndag den 2. juni 2024 (7 dage før valgdagen) er flyttet til kommunen fra udlandet, Færøerne eller Grønland og senest denne dag har anmeldt flytningen til tilflytningskommunen, men som ikke er optaget på den maskinelt udskrevne Udlandstilflyttervalgliste, fordi 7. dagen er en søndag, og valglisteudtrækket fra CPR derfor allerede er dannet på den forudgående hverdag, se afsnit 4.3.3.

De pågældende vælgere skal have tilsendt valgkort, se afsnit 4.10.

Vælgere, der senere end søndag den 2. juni 2024 (7 dage før valgdagen) flytter eller anmelder tilflytning til kommunen, skal ikke optages på valglisten og kan ikke stemme til Europa-Parlamentsvalget i Danmark den 9. juni 2024.

4.4.3. Manuel optagelse på Udlandsdanskervalglisten

Afgørelser om optagelse på valglisten af personer, der har valget uanset ophold i udlandet, skal indberettes til CPR på sædvanlig måde senest på skæringstidspunktet for CPR's udtræk til kommunerne (kl. 18 på 9.-dagen før valgdagen, dvs. fredag den 31. maj 2024), se afsnit 4.3.4. Som hovedregel vil disse vælgere derfor blive optaget på den maskinelt udskrevne Udlandsdanskervalgliste.

I følgende tilfælde skal en vælger dog optages manuelt på Udlandsdanskervalglisten:

- A. Hvis kommunen ikke, som den ellers skulle, har nået at indberette afgørelsen om optagelse på valglisten til CPR inden kl. 18 senest 9 dage før valgdagen, dvs. fredag den 31. maj 2024, selv om afgørelsen er truffet senest denne dag.
- B. Hvis en vælgers ansøgning om optagelse er blevet imødekommet lørdag den 1. juni 2024 eller søndag den 2. juni 2024, og vælgeren derfor ikke er optaget på den maskinelt udskrevne Udlandsdanskervalgliste, fordi udtrækket til

brug for den maskinelt udskrevne Udlandsdanskervalgliste allerede er dannet på 9. dagen før valget, dvs. fredag den 31. maj 2024.

- C. Hvis en vælger, der er omfattet af folketingsvalglovens § 2, stk. 1, 1. pkt., eller § 2, stk. 4, jf. stk. 1, 1. pkt. (statsansatte, der er beordret til tjeneste uden for riget og deres ægtefæller, registrerede partnere eller samlever), under udsendelsen til tjeneste uden for riget er folkeregistreret på Færøerne eller bopælsregistreret i CPR i Grønland, se lovens § 16 a, stk. 1, 1. pkt. Vedkommende skal optages manuelt på valglisten, hvis kommunalbestyrelsen eller Valgnævnet senest 7 dage før valgdagen, dvs. senest søndag den 2. juni 2024, har truffet afgørelse om, at vælgeren skal optages på valglisten.

Det skyldes, at sådanne afgørelser ikke skal indberettes til CPR, og derfor vil de pågældende vælgere ikke blive optaget på den maskinelt udskrevne valgliste. Da disse vælgere skal optages på valglisten i den kommune i Danmark, hvor de sidst har været bopælsregistreret i CPR, er det kommunalbestyrelsen i denne kommune, der har pligt til at sørge for, at vælgerne optages manuelt på valglisten. Se § 20, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 159 af 14. februar 2024.

- D. Hvis en vælger allerede er optaget på valglisten i medfør af folketingsvalglovens § 2, stk. 1 eller 2, eller § 2, stk. 4, jf. stk. 1 og 2, men 2-årsperioden (afgørelsens gyldighedsperiode) udløber før valgdagen, og vedkommende har søgt om fornyet optagelse på valglisten inden 2-årsperiodens udløb, og der endnu ikke er truffet afgørelse herom. Dette er en følge af, at valgretsperioden forlænges for denne gruppe, indtil der er truffet afgørelse, hvis de anmoder om fornyet optagelse inden 2-årsperiodens udløb, se lovens § 16, stk. 3. Behandlingen af ansøgningen kan sættes i bero til efter valgdagen, hvis 2-årsperioden udløber på valgdagen eller senere, da den pågældende i givet fald vil blive optaget på den maskinelt udskrevne Udlandsdanskervalgliste.

Bemærk, at punkt D om forlængelse ved fornyet ansøgning ikke gælder for vælgere, der er optaget på valglisten efter § 2, stk. 3, eller § 2, stk. 4, jf. stk. 3 (personer, der opholder sig i udlandet, og som agter at vende tilbage til landet inden for 2 år efter udrejsen, samt deres ægtefæller m.v.), da disse vælgere kun vil kunne optages på valglisten på et nyt grundlag, dvs. når enten kommunalbestyrelsen eller Valgnævnet har truffet afgørelse om, at de pågældende er omfattet af en af persongrupperne i lovens § 2, stk. 1 eller 2, eller § 2, stk. 4, jf. stk. 1 eller 2. En sådan ansøgning om fornyet optagelse vil derfor skulle behandles straks.

En vælger, der bliver optaget på Udlandsdanskervalglisten efter afgørelse senest på 7.-dagen, dvs. søndag den 2. juni 2024, men som først er flyttet til udlandet efter 16.-dagen og derfor allerede er optaget på 16.-dagsvalglisten, skal forblive optaget på 16.-dagsvalglisten. Sådanne vælgere skal således – uanset ovenstående – ikke optages på valglisten manuelt. Se afsnit 4.5.3.

De pågældende vælgere skal ikke have tilsendt valgkort, se afsnit 4.7.

4.4.4. Manuel optagelse på Nordatlantvalglisten

Afgørelser om optagelse på Nordatlantvalglisten af personer, der har valget uanset ophold på Færøerne eller i Grønland, skal indberettes til CPR på sædvanlig måde senest på skæringstidspunktet for CPR's udtræk til kommunerne (kl. 18 på 9.-dagen før valgdagen, dvs. fredag den 31. maj 2024), se afsnit 4.3.5. Som hovedregel vil disse vælgere derfor blive optaget på den maskinelt udskrevne Nordatlantvalgliste.

I følgende tilfælde skal Københavns Kommune optage en vælger manuelt på Nordatlantvalglisten:

- A. Hvis kommunen ikke, som den ellers skulle, har nået at indberette afgørelsen om optagelse på valglisten til CPR inden kl. 18 senest 9 dage før valgdagen, dvs. fredag den 31. maj 2024, selv om afgørelsen er truffet senest denne dag.
- B. Hvis en vælgers ansøgning om optagelse er blevet imødekommet lørdag den 1. juni 2024 eller

søndag den 2. juni 2024, og vælgeren derfor ikke er optaget på den maskinelt udskrevne Nordatlantvalgliste, fordi udtrækket til brug for den maskinelt udskrevne Nordatlantvalgliste allerede er dannet på 9.-dagen før valget, dvs. fredag den 31. maj 2024.

- C. Hvis en vælger allerede er optaget på valglisten i medfør af Europa-Parlamentsvalglovens § 3 a, stk. 1 eller 2, eller § 3 a, stk. 4, jf. stk. 1 eller 2, men 2-årsperioden (afgørelsens gyldighedsperiode) udløber før valgdagen, og vedkommende har søgt om fornyet optagelse på valglisten inden 2-årsperiodens udløb, og der endnu ikke er truffet afgørelse herom. Dette er en følge af, at valgretsperioden forlænges for denne gruppe, indtil der er truffet afgørelse, hvis de anmoder om fornyet optagelse inden 2-årsperiodens udløb, se Europa-Parlamentsvalglovens § 14 b, stk. 3. Behandlingen af ansøgningen kan sættes i bero til efter valgdagen, hvis 2-årsperioden udløber på valgdagen eller senere, da den pågældende i givet fald vil blive optaget på den maskinelt udskrevne Nordatlantvalgliste.

Bemærk, at punkt C om forlængelse ved fornyet ansøgning ikke gælder for vælgere, der er optaget på valglisten efter § 3 a, stk. 3, eller § 3 a, stk. 4, jf. stk. 3 (personer, der opholder sig på Færøerne eller i Grønland, og som agter at vende tilbage til landet inden 2 år efter udrejsten, samt deres ægtefæller m.v.), da disse vælgere kun vil kunne optages på valglisten på et nyt grundlag, dvs. når enten Københavns Kommune eller Valgnævnet har truffet afgørelse om, at de pågældende er omfattet af en af persongrupperne i Europa-Parlamentsvalglovens § 3 a, stk. 1 eller 2, eller § 3 a, stk. 4, jf. stk. 1 eller 2. En sådan ansøgning om fornyet optagelse skal derfor behandles straks.

- D. Hvis en vælger bliver optaget på Nordatlantvalglisten efter afgørelse senest søndag den 2. juni 2024 (7 dage før valgdagen), men først er registreret i CPR som udrejst eller med bopæl i Grønland efter fredag den 24. maj 2024 (16 dage før valgdagen) og derfor allerede er opta-

get på 16.-dagsvalglisten i fraflytningskommunen. Sådanne vælgere skal slettes manuelt af valglisten af fraflytningskommunen og i stedet optages manuelt på Nordatlantvalglisten af Københavns Kommune.

Ved optagelse efter punkt D skal Københavns Kommune kontakte fraflytningskommunen og sikre, at vælgeren er blevet manuelt slettet fra valglisten. Vælgeren bliver ikke optaget maskinelt i Københavns Kommune til trods for markering i CPR, hvis vælgeren indgår på 16.-dagsvalglisten i fraflytningskommunen. Vælgeren skal derfor optages manuelt på valglisten i Københavns Kommune.

De pågældende vælgere skal ikke have tilsendt valgkort, se afsnit 4.7.

4.4.5. Manuel optagelse på Tredjelandsvalglisten

Afgørelser om optagelse på Tredjelandsvalglisten af personer, der har valget uanset ophold i et tredjeland, skal indberettes til CPR på sædvanlig måde senest på skæringstidspunktet for CPR's udtræk til kommunerne (kl. 18 på 9.-dagen før valgdagen, dvs. fredag den 31. maj 2024), se afsnit 4.3.6. Som hovedregel vil disse vælgere derfor blive optaget på den maskinelt udskrevne Tredjelandsvalgliste.

I følgende tilfælde skal Københavns Kommune optage en vælger manuelt på Tredjelandsvalglisten:

- A. Hvis kommunen ikke, som den ellers skulle, har nået at indberette afgørelsen om optagelse på valglisten til CPR inden kl. 18 senest 9 dage før valgdagen, dvs. fredag den 31. maj 2024, selv om afgørelsen er truffet senest denne dag.
- B. Hvis en vælgers ansøgning om optagelse er blevet imødekommet lørdag den 1. juni 2024 eller søndag den 2. juni 2024, og vælgeren derfor ikke er optaget på den maskinelt udskrevne Tredjelandsvalgliste, fordi udtrækket til brug for den maskinelt udskrevne Tredjelandsvalgliste allerede er dannet på 9.-dagen før valget, dvs. fredag den 31. maj 2024.
- C. Hvis en vælger allerede er optaget på valglisten i medfør af Europa-Parlamentsvalglovens § 3

b, stk. 1 eller 2, eller § 3 b, stk. 4, jf. stk. 1 eller 2, men 2-årsperioden (afgørelsens gyldighedsperiode) udløber før valgdagen, og vedkommende har søgt om fornyet optagelse på valglisten inden 2-årsperiodens udløb, og der endnu ikke er truffet afgørelse herom. Dette er en følge af, at valgretsperioden forlænges for denne gruppe, indtil der er truffet afgørelse, hvis de anmoder om fornyet optagelse inden 2-årsperiodens udløb, se Europa-Parlamentsvalglovens § 14 b, stk. 4. Behandlingen af ansøgningen kan sættes i bero til efter valgdagen, hvis 2-årsperioden udløber på valgdagen eller senere, da den pågældende i givet fald vil blive optaget på den maskinelt udskrevne Tredjelandervalgliste.

Bemærk, at punkt C om forlængelse ved fornyet ansøgning ikke gælder for vælgere, der er optaget på valglisten efter § 3 b, stk. 3, eller § 3 a, stk. 4, jf. stk. 3 (personer, der opholder sig i et tredjeland, og som agter at vende tilbage til landet inden 2 år efter udrejsen, samt deres ægtefæller m.v.), da disse vælgere kun vil kunne optages på valglisten på et nyt grundlag, dvs. når enten Københavns Kommune eller Valgnævnet har truffet afgørelse om, at de pågældende er omfattet af en af persongrupperne i Europa-Parlamentsvalglovens § 3 b, stk. 1 eller 2, eller § 3 b, stk. 4, jf. stk. 1 eller 2. En sådan ansøgning om fornyet optagelse skal derfor behandles straks.

- D. Hvis en vælger bliver optaget på Tredjelandervalglisten efter afgørelse senest søndag den 2. juni 2024 (7 dage før valgdagen), men først er registreret i CPR som udrejst efter fredag den 24. maj 2024 (16 dage før valgdagen) og derfor allerede er optaget på 16.-dagsvalglisten i fraflytningskommunen. Sådanne vælgere skal slettes manuelt af valglisten af fraflytningskommunen og i stedet optages manuelt på Tredjelandervalglisten af Københavns Kommune.

Ved optagelse efter punkt D skal Københavns Kommune kontakte fraflytningskommunen og sikre, at vælgeren er blevet manuelt slettet fra

valglisten. Vælgeren bliver ikke optaget maskinelt i Københavns Kommune til trods for markering i CPR, hvis vælgeren indgår på 16.-dagsvalglisten i fraflytningskommunen. Vælgeren skal derfor optages manuelt på valglisten i Københavns Kommune.

De pågældende vælgere skal ikke have tilsendt valgkort, se afsnit 4.7.

4.4.6. Manuel optagelse af vælgere, der får dansk indfødsret senere end 9 dage før valgdagen

Personer, der får dansk indfødsret (statsborgerskab) senere end 9 dage før valgdagen, dvs. senere end fredag den 31. maj 2024, skal optages manuelt på valglisten, hvis de opfylder de øvrige betingelser for optagelse på valglisten.

Disse rettelser af valglisten i form af manuel optagelse på valglisten skal foretages til og med valgdagen for de meddelelser, der modtages i kommunen til og med valgdagen. Det gælder også, selv om meddelelserne måtte komme frem, efter at valgbehandlingen er gået i gang.

Hvis kommunen har planlagt grundlovsceremonier fredag den 31. maj 2024 eller senere, skal kommunen være opmærksom på straks efter ceremonien at sende en elektronisk kopi af de erklæringer, der underskrives og påtegnes ved ceremonien, til Udlændinge- og Integrationsministeriet (indfoedsret@uim.dk).

Udlændinge- og Integrationsministeriet vil herefter påse, at grundlovsceremonien er afholdt i overensstemmelse med bekendtgørelse nr. 2546 af 16. december 2021 om kommunalbestyrelsernes afholdelse af grundlovsceremonier, som ændret ved ændringsbekendtgørelse nr. 104 af 28. januar 2024, og registrere deltagerne danske statsborgerskab i Det Centrale Personregister (CPR) inden valgdagen.

De kommuner, der har afholdt en grundlovsceremoni, vil modtage underretning, når deltagerne danske statsborgerskab er registreret i CPR.

Kommunen skal i forbindelse med ceremonien udlevere skriftligt materiale til deltagerne med oplysning om, på hvilket afstemningssted de skal

stemme, samt oplysning om, hvordan man stemmer uden valgkort.

Hvis en deltager i grundlovsceremonien har bopæl i en anden kommune, skal personen vejledes om at kontakte sin egen kommune med henblik på at få oplyst sit afstemningssted og blive optaget på valglisten.

Om håndtering af brevstemmer, der ikke er taget i betragtning, fra denne gruppe henvises til afsnit 8.7.4.3.

4.4.7. Manuel optagelse på EU-diplomatvalglisten

EU-borgere, der er registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater m.fl.) og er fyldt 18 år, skal optages manuelt på valglisten i den kommune, hvor de har deres private bolig (adresse). Se Europa-Parlamentsvalglovens § 14 a, stk. 1, 3. pkt. De pågældende vælgere vil ikke figurere på den maskinelt udskrevne hovedliste, da de ikke registreres i CPR, men i stedet registreres i Udenrigsministeriets protokol. Se CPR-lovens § 18.

Det står den enkelte kommunalbestyrelse frit for, om kommunen vil føre en særskilt manuel valgliste over de pågældende vælgere, eller om kommunen vil søge de pågældende vælgere integreret i hovedlisten (se afsnit 4.3.2 om 16.-dagsvalglisten), evt. ved mellemkomst af kommunens databehandler.

De pågældende vælgere skal også have tilsendt valgkort til den adresse i kommunen, hvor de har deres private bolig (adresse). Se Europa-Parlamentsvalglovens § 15, stk. 1, 1. pkt.

4.4.8. Manuel optagelse på Valglisten for herboende ikke-bopælsregistrerede EU-borgere

EU-borgere, der lovligt har bopæl i Danmark uden at være bopælsregistreret i CPR eller registreret i Udenrigsministeriets protokol og er fyldt 18 år, skal optages manuelt på valglisten i den kommune, hvor de lovligt har bopæl. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 14 a, stk. 1, 2. pkt. De pågældende vælgere vil ikke figurere på den maskinelt udskrevne hovedliste, da de endnu ikke er registreret i CPR.

Det står den enkelte kommunalbestyrelse frit for, om kommunen vil føre en særskilt manuel valgliste

over de pågældende vælgere, eller om kommunen vil søge de pågældende vælgere integreret i hovedlisten (se afsnit 4.3.2 om 16.-dagsvalglisten), evt. ved mellemkomst af kommunens databehandler.

De pågældende vælgere skal også have udsendt valgkort til den adresse i kommunen, hvor de lovligt har bopæl. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 15, stk. 1, 2. pkt.

4.4.9. Manuel optagelse af vælgere, der er overført fra et andet afstemningssted

En vælger med handicap eller nedsat førlighed, der efter ansøgning overføres til et andet afstemningssted i vælgerens bopælskommune, skal optages manuelt på valglisten på det afstemningssted, vælgeren er overført til, se afsnit 4.10 og Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 2, sammenholdt med folketingsvalglovens § 47 a, stk. 3.

Kommunen skal også sørge for, at vælgeren slettes af valglisten på vælgerens oprindelige valgsted, se afsnit 4.5.7.

Valglisten skal påføres en anmærkning om, at vælgeren er overført fra et andet afstemningssted på grund af vælgerens handicap eller nedsatte førlighed.

4.4.10. Manuel optagelse af forsvundne danske statsborgere, der giver sig til kende senest på valgdagen

Vælgere, der på 16.-dagen før valgdagen er eftersøgt uden at blive fundet og derfor er registreret som forsvundet i CPR af den hidtidige bopælskommune, se CPR-lovens § 6, stk. 5, optages ikke på valglisten og kan derfor ikke stemme ved valget i den hidtidige bopælskommune.

Hvis en sådan vælger giver sig til kende på et senere tidspunkt (f.eks. ved at henvende sig til kommunen eller møde frem på et afstemningssted på valgdagen), skal vedkommende til og med valgdagen optages manuelt på valglisten i den hidtidige bopælskommune. Kommunalbestyrelsen skal derudover ændre den pågældendes bopælsregistrering i CPR i overensstemmelse hermed.

4.4.11. Manuel optagelse af vælgere under særlig adressebeskyttelse

Vælgere, der er under særlig adressebeskyttelse, se CPR-lovens § 6, stk. 6-8, er i CPR registreret på den høje vejkode 9962. For at yde den registrerede vælger den nødvendige beskyttelse må vejkode 9962 ikke være knyttet til et valgdistrikt (afstemningsområde), der kan genfindes i Danmarks Adresseregister (DAR) og Danmarks Administrative Geografiske Inddeling (DAGI).

Kommunalbestyrelsen skal sikre, at en vælger, der er under særlig adressebeskyttelse, er optaget på valglisten. Hvis dette ikke sker automatisk, skal kommunen optage vælgeren på valglisten manuelt. Dette gælder såvel danske statsborgere som EU-borgere.

4.4.12. Manuel optagelse af vælgere, hvis udvisning ophæves senere end 16 dage før valgdagen

Udlændinge, der er udvist af Danmark ved endelig dom eller endelig administrativ afgørelse, har ikke valget til Europa-Parlamentsvalg. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 3.

Udlændinge, hvis udvisning er registreret hos Udlændingestyrelsen eller politiet før 16.-dagen før valgdagen, fjernes fra det udtræk fra CPR, der danner grundlag for 16.-dagsvalglisten.

Ophæves udvisningen senere end 16.-dagen før valgdagen, dvs. senere end fredag den 24. maj 2024, skal udlændingen manuelt optages på valglisten på ny. Det er dog under forudsætning af, at den pågældende opfylder betingelserne for optagelse på valglisten, herunder at den pågældende rettidigt har ansøgt om optagelse på valglisten, og at kommunalbestyrelsen rettidigt har truffet afgørelse herom.

I praksis vil det foregå på den måde, at Udlændingestyrelsen og politiet fra 16.-dagen før valgdagen til og med valgdagen videregiver oplysninger om ændringer af, hvilke udlændinge, der opholder sig i Danmark, som har fået ophævet udvisningen, til Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Ministeriet vil herefter videreformidle denne information til den relevante kommune, der manuelt skal optage den

eller de pågældende udlændinge på valglisten, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

4.5. Tilfælde, hvor kommunen skal slette vælgere af valglisten manuelt

De vælgere, der er nævnt i afsnit 4.5.1-4.5.8, skal slettes manuelt af valglisten.

Rettelser i valglisten skal foretages til og med valgdagen. Derfor er det nødvendigt, at der på valgdagen i hele det tidsrum, hvor der kan stemmes (kl. 9-20), er medarbejdere til stede i kommunerne, der kan tage stilling til de indsigelser, der måtte blive fremsat.

For at sikre, at kommunerne kan komme i kontakt med hinanden, kan kommunen f.eks. på valgdagen på sin hjemmeside offentliggøre det telefonnummer, som kommunen kan kontaktes på i hele det tidsrum, hvor der kan stemmes.

Indfødsretskontoret i Udlændinge- og Integrationsministeriet kan kontaktes telefonisk på tlf.nr. 20 55 17 64 i hele det tidsrum, hvor der kan stemmes (kl. 9-20), for at afklare eventuelle tvivls spørgsmål om en persons danske indfødsret.

4.5.1. Manuel sletning af vælgere, der optages manuelt på valglisten i en anden kommune

I visse tilfælde, hvor en vælger er flyttet fra en kommune til en anden, skal tilflytningskommunen manuelt optage vælgeren på valglisten og underrette fraflytningskommunen om, at den pågældende vælger derfor skal slettes manuelt af valglisten dér.

Fraflytningskommunen skal slette en vælger manuelt af valglisten i de tilfælde, hvor tilflytningskommunen pga. fejl, fremkomst af nye oplysninger eller omgørelse af en afgørelse om en anmeldt flytning først indberetter en flytning til CPR senere end 16 dage før valgdagen, *selv om* flytningen er anmeldt senest 16 dage før valgdagen, og flyttedatoen ligger før eller er lig med denne dag. For mere herom, se afsnit 4.4.1 om manuel optagelse på valglisten pga. mangler ved indberetning til CPR.

4.5.2. Manuel sletning af vælgere, der afgår ved døden eller fortaber dansk indfødsret eller statsborgerskab i et af de øvrige EU-lande

Ved meddelelser om dødsfald eller fortabelse af dansk indfødsret, der modtages i kommunen senere end 16 dage før valgdagen, dvs. senere end fredag den 24. maj 2024, og frem til og med valgdagen indtil valghandlingens afslutning, skal den pågældende vælger slettes manuelt af valglisten. Tilsvarende gælder ved fortabelse af statsborgerskab i et af de øvrige EU-lande uden erhvervelse af dansk indfødsret eller statsborgerskab i et andet af de øvrige EU-lande.

4.5.3. Manuel sletning af vælgere, der flytter til udlandet, Færøerne og Grønland

Ved meddelelse om fraflytning til udlandet, Færøerne og Grønland skal vælgeren slettes af valglisten, hvis flyttedatoen ligger før eller er lig med valgdagen, og vælgeren ikke har valget i medfør af folketingsvalglovens § 2 eller Europa-Parlamentsvalglovens §§ 3 a eller 3 b.

Den manuelle sletning fra 16.-dagsvalglisten af en vælger, der flytter til udlandet mellem 16.- og 7.-dagen, skal først ske efter 7.-dagen, og kun hvis vælgeren ikke har valget i medfør af folketingsvalglovens § 2 eller Europa-Parlamentsvalglovens §§ 3 a og 3 b. Dvs. at sletningen fra 16.-dagsvalglisten kun skal ske, hvis der ikke senest på 7.-dagen er truffet afgørelse om optagelse efter folketingsvalglovens § 2 eller Europa-Parlamentsvalglovens §§ 3 a og 3 b. Hvis der senest på 7.-dagen træffes afgørelse om optagelse på Udlandsdanskervalglisten, Nordatlantvalglisten eller Tredjelandsgvalglisten, skal vælgere forblive optaget på den maskinelt udskrevne 16.-dagsvalgliste.

Hvis vælgeren alligevel som følge af flytning mellem 16.- og 7.-dagen er blevet slettet manuelt af 16.-dagsvalglisten, og der senest på 7.-dagen træffes afgørelse om optagelse på Udlandsdanskervalglisten, Nordatlantvalglisten eller Tredjelandsgvalglisten, skal vælgeren optages manuelt på Udlandsdanskervalglisten, Nordatlantvalglisten eller Tredjelandsgvalglisten.

En vælger, der flytter til udlandet senere end 16.-dagen, og som ikke har ansøgt om optagelse på Udlandsdanskervalglisten, Nordatlantvalglisten eller Tredjelandsgvalglisten eller ikke senest på 7.-dagen er blevet optaget på Udlandsdanskervalglisten, Nordatlantvalglisten eller Tredjelandsgvalglisten, skal efter 7.-dagen slettes manuelt af 16.-dagsvalglisten.

En vælger, der har anmeldt flytning til et andet nordisk land, skal dog kun slettes, hvis fraflytningskommunen af myndighederne i tilflytningslandet underrettes om, at den pågældende senest på valgdagen er registreret som bosat i tilflytningslandet. Se CPR-lovens § 25, stk. 2. Tilsvarende gælder ved fraflytning til Færøerne, se CPR-lovens § 27, stk. 2.

4.5.4. Manuel sletning af Københavnervalglisten af vælgere med valget til Folketinget uanset ophold i udlandet

En vælger med valget til Folketinget uanset ophold i udlandet, jf. folketingsvalglovens § 2, der først bliver optaget på valglisten i tidsrummet fra og med kl. 18 fredag den 31. maj 2024 (der er fristen for optagelse på den maskinelt udskrevne Udlandsdanskervalgliste) til og med søndag den 2. juni 2024 (7.-dagen før valgdagen), kommer ikke på den maskinelt udskrevne Udlandsdanskervalgliste, men skal optages manuelt på valglisten, se afsnit 4.4.3 under punkt B. Er den pågældende vælger også optaget på Københavnervalglisten, der er en særlig valgliste over danskere, der bor i et andet EU-land, skal vedkommende slettes af Københavnervalglisten, se afsnit 4.6.4. Sletningen skal ske manuelt, da Københavnervalglisten udskrives maskinelt med samme skæringsdato som Udlandsdanskervalglisten.

Da vælgere med valget til Folketinget uanset ophold i udlandet skal optages på Udlandsdanskervalglisten i den kommune i Danmark, hvor de sidst har været bopælsregistreret i CPR, er det kommunalbestyrelsen i denne kommune, der har pligt til at undersøge i CPR, om vedkommende tillige er optaget på Københavnervalglisten. Viser det sig, at dette er tilfældet, skal den pågældende kommune rette henvendelse til Københavns Kommune med henblik på, at vedkommende slettes af Københavnervalglisten.

4.5.5. Manuel sletning af personer med dansk indfødsret, der er optaget på valglisten i et af de øvrige EU-lande

Hvis en person med dansk indfødsret, der er optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalget i et af de øvrige EU-lande, manuelt skal slettes af valglisten til Europa-Parlamentsvalget i Danmark, se herom afsnit 4.6.4, vil Indenrigs- og Sundhedsministeriet underrette kommunalbestyrelsen herom, se § 2, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 137 af 7. februar 2024 om sletning af valglisten til Europa-Parlamentsvalg af personer med dansk indfødsret, der er optaget på valglisten i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union.

4.5.6. Manuel sletning af vælgere, der mister deres status som EU-diplomater

Får kommunen efterfølgende og indtil valgdagen underretning om, at en vælger, som kommunen i kraft af reglerne om EU-diplomater har optaget på valglisten, se afsnit 4.1.3.2, 4.2.7, 4.4.7 og 4.6.6, ikke længere opfylder betingelserne for at være optaget på valglisten som EU-diplomat (f.eks. hvis vedkommende siden har forladt landet eller ikke længere er registreret i Udenrigsministeriets protokol), skal kommunen slette vedkommende af valglisten, medmindre vedkommende har fået valgret efter en af de øvrige bestemmelser i Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 1.

4.5.7. Manuel sletning af vælgere, der er overført til et andet afstemningssted

En vælger med handicap eller nedsat førighed, der efter ansøgning overføres til et andet afstemningssted i vælgerens bopælskommune, skal slettes manuelt af valglisten på det afstemningssted, som vælgeren er overført fra, se afsnit 4.10 og Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 2, sammenholdt med folketingsvalglovens § 47 a, stk. 3.

Kommunen skal også sørge for, at vælgeren optages manuelt på valglisten på vælgerens nye afstemningssted, se afsnit 4.4.9.

Valglisten skal påføres en anmærkning om, at vælgeren er overført til et andet afstemningssted på grund af vælgerens handicap eller nedsatte førighed.

4.5.8. Manuel sletning af udlændinge, der udvises senere end 16 dage før valgdagen

Udlændinge, der er udvist af Danmark ved endelig dom eller endelig administrativ afgørelse, har ikke valgret til Europa-Parlamentsvalg. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 3.

Udlændinge, hvis udvisning er registreret hos Udlændingestyrelsen eller politiet før 16.-dagen før valgdagen, fjernes fra det udtræk fra CPR, der danner grundlag for 16.-dagsvalglisten.

Hvis en udlænding, der er optaget på valglisten, efter 16.-dagen før valgdagen, dvs. efter fredag den 24. maj 2024, ved endelig dom eller endelig administrativ afgørelse er blevet udvist af Danmark, skal den pågældende udlænding manuelt slettes af valglisten.

I praksis vil det foregå på den måde, at Udlændingestyrelsen og politiet fra 16.-dagen før valgdagen til og med valgdagen videregiver oplysninger om ændringer af, hvilke udlændinge, der opholder sig i Danmark, som er udvist ved endelig dom eller endelig administrativ afgørelse, til Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Ministeriet vil herefter videreformidle denne information til den relevante kommune, der manuelt skal slette den eller de pågældende udlændinge af valglisten.

Ophæves udvisningen senere end 16.-dagen før valgdagen, skal der på ny i visse tilfælde ske manuel optagelse på valglisten af udlændingen. Se nærmere afsnit 4.4.12.

4.6. Behandling af ansøgninger om optagelse på de forskellige valglisten

Dette afsnit omhandler alene de tilfælde, hvor vælgeren skal søge om optagelse på valglisten, og ikke de tilfælde, hvor vælgeren optages automatisk.

4.6.1. Behandling af ansøgninger om optagelse på Udlandsdanskervalglisten

Vælgere, der har valgret til Folketinget (og Europa-Parlamentet) og opholder sig uden for riget efter folketingsvalglovens § 2, og som i den forbindelse er registreret i CPR som udrejst, optages kun på valglisten efter ansøgning.

Ansøgning skal indgives til kommunalbestyrelsen i vælgerens seneste bopælskommune, hvor vælgeren skal optages på valglisten, hvis ansøgningen kan imødekommes.

Kommunalbestyrelsen skal behandle ansøgninger løbende efter reglerne i folketingsvalglovens § 16 og § 18, stk. 6, 2. pkt., jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, 1. pkt., samt bekendtgørelse nr. 158 af 14. februar 2024 om optagelse på folketingsvalglisten af personer, der har valget uanset ophold i udlandet.

Skæringsdatoen for optagelse på valglisten af vælgere, der har valget uanset ophold i udlandet efter folketingsvalglovens § 2, er 7 dage før valgdagen, dvs. søndag den 2. juni 2024.

Det betyder, at der skal være truffet afgørelse (af enten kommunalbestyrelsen eller Valgnævnet) om optagelse på valglisten senest 7 dage før valgdagen. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, 1. pkt., jf. folketingsvalglovens § 18, stk. 6, 2. pkt. Denne skæringsdato gælder, uanset at 7.-dagen før valgdagen er en søndag, og uanset om ansøgningen indgives i forbindelse med anmeldelse af flytning til udlandet. Hverken kommunalbestyrelsen, Indenrigs- og Sundhedsministeriet eller Valgnævnet kan dispensere fra fristen.

Kommunalbestyrelsen skal, så vidt det overhovedet er muligt, sikre, at indkomne ansøgninger kan blive behandlet senest på skæringsdatoen søndag den 2. juni 2024. Ansøgninger, som kommunalbestyrelsen modtager senest den 2. juni 2024, skal derfor behandles straks efter modtagelsen, herunder evt. straks sendes videre til Valgnævnet. Videre sendelse til Valgnævnet kan ske via kommunernes digitale selvbetjeningsløsninger, via sikker (krypteret) e-post til valg@im.dk med anførelse af »Ansøgning om optagelse på valglisten« i emnefeltet eller via Digital Post (hvor »Valgpostkasse« vælges under »Indenrigs- og Boligministeriet«).

Kommunen skal lørdag den 1. juni og søndag den 2. juni 2024 efterse sin postkasse og elektroniske post med henblik på at behandle disse ansøgninger, som kommunen har modtaget, senest den 2. juni 2024. Dette gælder, uanset at den 2. juni 2024 er søndag.

Behandlingen af ansøgninger kan i visse tilfælde sættes i bero til efter valgdagen. Det gælder ansøgninger om fornyet optagelse på valglisten, der er indgivet inden 2-årsperiodens udløb, se afsnit 4.4.3, pkt. D. Tilsvarende gælder, hvis en ansøgers anmeldte udrejsedato i CPR ligger efter valgdagen, da vedkommende i givet fald vil blive optaget automatisk på valglisten som herboende vælger.

Se afsnit 4.3.4 om kommunens indberetning om optagelse på Udlandsdanskervalglisten til CPR.

4.6.2. Behandling af ansøgninger om optagelse på Nordatlantvalglisten

Personer med dansk indfødsret, der uanset ophold på Færøerne eller i Grønland har valget til Europa-Parlamentet efter Europa-Parlamentsvalglovens § 3 a, og som i den forbindelse er registreret i CPR som udrejst eller med bopæl i Grønland, optages kun på valglisten efter ansøgning.

Ansøgning skal indgives til Københavns Kommune på et ansøgningskema, der er godkendt af Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Vælgeren optages på Nordatlantvalglisten i Københavns Kommune, hvis ansøgningen kan imødekommes.

Er en ansøgning om optagelse på valglisten indgivet til en anden kommune end Københavns Kommune, skal kommunen videresende ansøgningen til Københavns Kommune.

Københavns Kommune skal behandle ansøgninger løbende efter reglerne i Europa-Parlamentsvalglovens § 14 b og bekendtgørelse nr. 660 af 13. maj 2020 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg og visse folkeafstemninger af personer, der har valget uanset ophold i et land uden for riget, der ikke er medlem af Den Europæiske Union (tredjeland), på Færøerne eller i Grønland.

Skæringsdatoen for optagelse på Nordatlantvalglisten er 7 dage før valgdagen, dvs. søndag den 2. juni 2024.

Det betyder, at der skal være truffet afgørelse (af enten Københavns Kommune eller Valgnævnet) om optagelse på valglisten senest 7 dage før valgdagen. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 14 b, stk. 1. Denne skæringsdato gælder, uanset at 7.-dagen før

valgdagen er en søndag, og uanset om ansøgningen indgives i forbindelse med anmeldelse af flytning til udlandet. Hverken kommunalbestyrelsen, Indenrigs- og Sundhedsministeriet eller Valgnævnet kan dispensere fra fristen.

Københavns Kommune skal, så vidt det overhovedet er muligt, sikre, at indkomne ansøgninger kan blive behandlet senest på skæringsdatoen søndag den 2. juni 2024. Ansøgninger, som Københavns Kommune modtager senest søndag den 2. juni 2024, skal derfor behandles straks efter modtagelsen, herunder evt. straks sendes videre til Valgnævnet. Videre sendelse til Valgnævnet kan ske via kommunens digitale selvbetjeningsløsning, via sikker (krypteret) e-post til valg@im.dk med anførelse af »Ansøgning om optagelse på valglisten« i emnefeltet eller via Digital Post (hvor »Valgpostkasse« vælges under Indenrigs- og Boligministeriet).

Københavns Kommune skal lørdag den 1. juni og søndag den 2. juni 2024 efterse sin postkasse og elektroniske post med henblik på at behandle de ansøgninger, som kommunen har modtaget, senest den 2. juni 2024. Dette gælder, uanset at den 2. juni 2024 er søndag.

Behandlingen af ansøgninger kan i visse tilfælde sættes i bero til efter valgdagen. Det gælder ansøgninger om fornyet optagelse på valglisten, der er indgivet inden 2-årsperiodens udløb, se afsnit 4.4.4, pkt. C. Tilsvarende gælder, hvis en ansøgers anmeldte udrejse- eller flyttedato i CPR ligger efter valgdagen, da vedkommende i givet fald vil blive optaget automatisk på valglisten som herboende vælger.

Se afsnit 4.3.5 om Københavns Kommunes indberetning om optagelse på Nordatlantvalglisten til CPR og afsnit 4.4.4 om tilfælde, hvor vælgeren manuelt skal optages på Nordatlantvalglisten.

4.6.3. Behandling af ansøgninger om optagelse på Tredjelandsvallisten

Personer med dansk indfødsret, der uanset ophold i et land uden for riget, der ikke er medlem af EU (tredjeland), har valget til Europa-Parlamentet efter Europa-Parlamentsvalgløvens § 3 b, og som i den forbindelse er registreret i CPR som udrejst, optages kun på valglisten efter ansøgning.

Ansøgning skal indgives til Københavns Kommune på et ansøgningsskema, der er godkendt af Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Vælgeren optages på Tredjelandsvallisten i Københavns Kommune, hvis ansøgningen kan imødekommes.

Er en ansøgning om optagelse på valglisten indgivet til en anden kommune end Københavns Kommune, skal kommunen videresende ansøgningen til Københavns Kommune.

Københavns Kommune skal behandle ansøgninger løbende efter reglerne i Europa-Parlamentsvalgløvens § 14 b og bekendtgørelse nr. 660 af 13. maj 2020 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg og visse folkeafstemninger af personer, der har valget uanset ophold i et land uden for riget, der ikke er medlem af Den Europæiske Union (tredjeland), på Færøerne eller i Grønland.

Skæringsdatoen for optagelse på Tredjelandsvallisten er 7 dage før valgdagen, dvs. søndag den 2. juni 2024.

Det betyder, at der skal være truffet afgørelse (af enten Københavns Kommune eller Valgnævnet) om optagelse på valglisten senest 7 dage før valgdagen, se Europa-Parlamentsvalgløvens § 14 b, stk. 1. Det gælder, uanset at 7.-dagen før valgdagen er en søndag, og uanset om ansøgningen indgives i forbindelse med anmeldelse af flytning til udlandet. Hverken kommunalbestyrelsen, Indenrigs- og Sundhedsministeriet eller Valgnævnet kan dispensere fra fristen.

Københavns Kommune skal, så vidt det overhovedet er muligt, sikre, at indkomne ansøgninger kan blive behandlet senest på skæringsdatoen søndag den 2. juni 2024. Ansøgninger, som Københavns Kommune modtager senest søndag den 2. juni 2024, skal derfor behandles straks efter modtagelsen, herunder evt. straks sendes videre til Valgnævnet. Videre sendelse til Valgnævnet kan ske via kommunens digitale selvbetjeningsløsning, via sikker (krypteret) e-post til valg@im.dk med anførelse af »Ansøgning om optagelse på valglisten« i emnefeltet eller via Digital Post (hvor »Valgpostkasse« vælges under Indenrigs- og Boligministeriet).

Københavns Kommune skal lørdag den 1. juni og søndag den 2. juni 2024 efterse sin postkasse og

elektroniske post med henblik på at behandle disse ansøgninger, som kommunen har modtaget, senest den 2. juni 2024. Dette gælder, uanset at den 2. juni 2024 er søndag.

Behandlingen af ansøgninger kan i visse tilfælde sættes i bero til efter valgdagen. Det gælder ansøgninger om fornyet optagelse på valglisten, der er indgivet inden 2-årsperiodens udløb, se afsnit 4.4.5, pkt. C. Tilsvarende gælder, hvis en ansøgers anmeldte udrejse i CPR ligger efter valgdagen, da vedkommende i givet fald vil blive optaget automatisk på valglisten som herboende vælger.

Det bemærkes, at danskere, der er folketingsvælgere og opholder sig i et tredjeland, vil få en bedre retsstilling ved at blive optaget på Udlandsdanskervalglisten. Tredjelandsvalglisten skaber således alene selvstændige rettigheder for umyndige personer over 18 år med dansk indfødsret, der opholder sig i et tredjeland. Se mere herom i afsnit 4.2.5.

Se afsnit 4.3.6 om Københavns Kommunes indberetning om optagelse på Tredjelandsvalglisten til CPR og afsnit 4.4.5 om tilfælde, hvor vælgeren manuelt skal optages på Nordatlantvalglisten.

4.6.4. Behandling af ansøgninger om optagelse på Københavnervalglisten

Personer med dansk indfødsret, der har fast bopæl i et af de øvrige EU-lande, og som på valgdagen er fyldt 18 år, kan optages på valglisten efter ansøgning, uanset årsagen til deres udlandsophold.

Ansøgning skal indgives til Københavns Kommune på et ansøgningsskema, der er godkendt af Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Vælgeren optages på Københavnervalglisten i Københavns Kommune, hvis ansøgningen kan imødekommes.

Er en ansøgning om optagelse på valglisten indgivet til en anden kommune end Københavns Kommune, skal kommunen videresende ansøgningen til Københavns Kommune.

Skæringsdatoen for optagelse på Københavnervalglisten er 16 dage før valgdagen, dvs. fredag den 24. maj 2024.

Det betyder, at Københavns Kommune skal træffe afgørelse om optagelse på valglisten senest den 24.

maj 2024 og senest samme dag foretage indberetning til CPR om de afgørelser, kommunen har truffet.

Det kontrolleres via CPR, om en vælger, der er optaget på Københavnervalglisten, også i medfør af reglerne om udlandsdanskernes valgret i folketingsvalglovens § 2, jf. § 16, er optaget på valglisten i den kommune, hvor vælgeren sidst har været bopælsregistreret i CPR (Udlandsdanskervalglisten). Hvis det under behandlingen af sagen viser sig at være tilfældet, vejleder Københavns Kommune vælgeren om, at ny ansøgning om optagelse i på valglisten ikke er nødvendig. Hvis det efterfølgende viser sig, at en vælger, der er optaget på Københavnervalglisten, også er optaget på Udlandsdanskervalglisten, bliver vælgeren slettet af Københavnervalglisten og bliver stående på valglisten i den kommune, hvor den pågældende sidst har været bopælsregistreret i CPR (Udlandsdanskervalglisten).

Reglerne om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg af personer med dansk indfødsret, der bor i et andet EU-land, er fastsat dels i Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 3, dels i bekendtgørelse nr. 661 af 18. maj 2020.

Hvis Indenrigs- og Sundhedsministeriet modtager underretning fra et af de andre EU-lande om, at en person, der har dansk indfødsret og har fast bopæl i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, er optaget på valglisten i bopælslandet, undersøger ministeriet, om den pågældende tillige er optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark. Ministeriet vurderer, om det må anses for godtgjort, at personen vil stemme i begge lande, samt afgør om personen skal slettes af valglisten i Danmark. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 4, og bekendtgørelse nr. 137 af 7. februar 2024 om sletning af valglisten til Europa-Parlamentsvalg af personer med dansk indfødsret, der er optaget på valglisten i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union.

4.6.5. Behandling af ansøgninger om optagelse på valglisten fra bopælsregistrerede EU-borgere

EU-borgere, der har fast bopæl i Danmark, og som på valgdagen er fyldt 18 år, kan optages på 16-dagsvalglisten efter ansøgning.

EU-borgere med fast bopæl i Danmark, der var optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalget i 2019, optages dog automatisk på valglisten, se afsnit 4.2.1 og 4.3.1, hvis de pågældende siden da uafbrudt har haft fast bopæl i Danmark og ikke i mellemtiden har anmodet om at blive slettet af valglisten.

Ansøgning skal indgives på et ansøgningsskema, der er godkendt af Indenrigs- og Sundhedsministeriet, til kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor ansøgeren er bopælsregistreret i CPR. Ansøgeren optages på valglisten i bopælskommunen, hvis ansøgningen imødekommes.

Ansøgning om optagelse på valglisten skal være indgivet senest mandag den 6. maj 2024 for at få virkning for valget den 9. juni 2024. I særlige tilfælde er ansøgningsfristen dog mandag den 13. maj 2014 henholdsvis fredag den 24. maj 2024. Se oversigten over tidsfrister ved Europa-Parlamentsvalget den 9. juni 2024 i afsnit 3 og § 4 i bekendtgørelse nr. 127 af 1. februar 2019.

Afgørelse om optagelse på valglisten af EU-borgere med fast bopæl i Danmark skal være truffet senest fredag den 24. maj 2024. Det er en betingelse for, at vælgeren kan optages på valglisten med virkning for Europa-Parlamentsvalget i 2024. Hvis afgørelse om optagelse er truffet senere end fredag den 24. maj 2024, vil afgørelsen i stedet få virkning fra Europa-Parlamentsvalget i 2029. Se § 11, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 127 af 1. februar 2019.

Kommunalbestyrelsen skal indberette afgørelser om optagelse på valglisten, der skal have virkning for Europa-Parlamentsvalget i 2024, til CPR senest fredag den 24. maj 2024 kl. 18.00. Se § 16 i bekendtgørelse nr. 127 af 1. februar 2019.

Har kommunalbestyrelsen indberettet afgørelser om optagelse på valglisten til CPR senest fredag den 24. maj 2024 kl. 18, vil de optagne personer blive omfattet af den maskinelt udskrevne 16.-dagsvalgliste, se afsnit 4.3.2.

I de tilfælde, hvor en ansøger skal optages på valglisten med virkning for det næstfølgende valg, skal kommunen i alle tilfælde vente med at optage den pågældende på valglisten og registrere optagelsen i CPR til efter afholdelsen af det førstkommende

valg. En ansøger, der skal optages på valglisten med virkning for valget i 2029, skal således først optages på valglisten og registreres i CPR efter den 9. juni 2024.

EU-borgere med fast bopæl i Danmark, der er optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark, skal slettes af valglisten med virkning for Europa-Parlamentsvalget den 9. juni 2024, hvis de senest fredag den 24. maj 2024 kl. 18.00 sender en skriftlig anmodning til kommunalbestyrelsen om at blive slettet af valglisten. Kommunalbestyrelsen skal desuden indberette sletningen af valglisten til CPR senest fredag den 24. maj 2024. Modtager kommunalbestyrelsen vælgerens anmodning om at blive slettet af valglisten senere end den 24. maj 2024, skal vælgeren først slettes af valglisten med virkning for Europa-Parlamentsvalget i 2029. Se § 19, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 127 af 1. februar 2019.

Reglerne om optagelse på valglisten af EU-borgere med fast bopæl i Danmark er fastsat dels i Europa-Parlamentsvalglovens § 14 a, stk. 1, 1. pkt., dels i bekendtgørelse nr. 127 af 1. februar 2019.

4.6.6. Behandling af ansøgninger om optagelse på EU-diplomatvalglisten

EU-borgere, der er registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater m.fl.) og er fyldt 18 år på valgdagen, skal optages på valglisten i den kommune, hvor de har deres private bolig (adresse). Se Europa-Parlamentsvalglovens § 14 a, stk. 1, 3. pkt.

EU-diplomaten skal anmode om at blive optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalg, første gang vedkommende ønsker at stemme i Danmark. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 14 a, stk. 1, 3. pkt., jf. stk. 2, og afsnit 4.2.7. Kravet om anmodning gælder, uanset om EU-diplomaten har været optaget på valglisten til de kommunale og regionale valg den 16. november 2021. Optagelsen følger særskilte regler og frister, der er fastsat i bekendtgørelse nr. 279 af 13. april 2018 (EU-diplomatbekendtgørelsen).

Ansøgning skal indgives på et særligt ansøgningsskema, som kommunen skal sende eller udlevere efter anmodning, og som kan findes med tilhø-

rende vejledning på Indenrigs- og Sundhedsministeriets valghjemmeside: valg.im.dk/valgmyndigheder/valg-til-europa-parlamentet-2024.

Ansøgningen skal være indgivet til kommunen senest onsdag den 1. maj 2024. Se § 2, stk. 4, i EU-diplomatbekendtgørelsen.

Hvis en EU-diplomat først i perioden fra og med onsdag den 24. april 2024 til og med fredag den 24. maj 2024 (16 dage før valgdagen) bliver registreret i Udenrigsministeriets protokol eller i øvrigt opfylder valgretsbetingelserne i Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 1, nr. 3, bortset fra aldersbetingelsen, forlænges fristen for indgivelse af anmodning om at blive optaget på valglisten til og med fredag den 24. maj 2024 kl. 12. Se § 2, stk. 5, jf. § 1, stk. 2 og 3, i EU-diplomatbekendtgørelsen.

En anmodning, der er indgivet efter de fastsatte frister, kan hverken få virkning for valget i 2024 eller valget i 2029. EU-diplomater m.fl., der ønsker at blive optaget på valglisten til det næstkommende Europa-Parlamentsvalg i 2029, kan tidligst indgive ansøgning herom den 1. marts 2029. Se § 2, stk. 3, i EU-diplomatbekendtgørelsen.

Bliver den pågældende optaget på valglisten, skal vælgeren forblive optaget på valglisten til kommende Europa-Parlamentsvalg uden fornyet anmodning. Vedkommende skal dog siden optagelsen på valglisten uafbrudt have været registreret i Udenrigsministeriets protokol og må ikke i mellemtiden have anmodet om at blive slettet af valglisten. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 14 a, stk. 2.

Er en EU-diplomat optaget på valglisten i én kommune og flytter til en anden kommune, skal EU-diplomaten for at blive optaget på valglisten i tilflytningskommunen senest fredag den 24. maj 2024 (16 dage før valgdagen) give meddelelse til tilflytningskommunen om flytningen. Tilflytningskommunen skal senest denne dag optage EU-diplomaten på valglisten i tilflytningskommunen og senest denne dag give fraflytningskommunen meddelelse herom. Fraflytningskommunen skal herefter slette EU-diplomaten af valglisten i fraflytningskommunen. Se § 12 i EU-diplomatbekendtgørelsen.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet underretter alle EU-repræsentationer, EU-agenturer og internationale organisationer i Danmark om EU-diplomaters valgret og optagelse på valglisten samt opstilling som kandidat til Europa-Parlamentsvalget i Danmark.

For manuel optagelse på valglisten henvises til afsnit 4.4.7.

4.6.7. Behandling af ansøgninger om optagelse på Valglisten for herboende ikke-bopælsregistrerede EU-borgere

EU-borgere, der lovligt har bopæl i Danmark uden at være bopælsregistreret i CPR eller registreret i Udenrigsministeriets protokol, skal efter ansøgning herom optages på valglisten i den kommune, hvor de lovligt har bopæl. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 14 a, stk. 1, 2. pkt.

Reglerne om optagelse på valglisten af EU-borgere, der lovligt har bopæl i Danmark, er fastsat i bekendtgørelse nr. 157 af 20. februar 2019 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, der lovligt har bopæl i Danmark uden at være bopælsregistreret i CPR eller registreret i Udenrigsministeriets protokol.

Ansøgning om optagelse på valglisten skal være indgivet senest mandag den 6. maj 2024 for at få virkning for valget den 9. juni 2024. I særlige tilfælde er ansøgningsfristen dog mandag den 13. maj 2024 henholdsvis fredag den 24. maj 2024. Se oversigten over tidsfrister ved Europa-Parlamentsvalget den 9. juni 2024 i afsnit 3 og § 4 i bekendtgørelse nr. 157 af 20. februar 2019.

Afgørelse om optagelse på valglisten af disse EU-borgere, der lovligt har bopæl i Danmark, skal være truffet senest fredag den 24. maj 2024. Det er en betingelse for, at vælgeren kan optages på valglisten med virkning for Europa-Parlamentsvalget i 2024. Hvis afgørelse om optagelse er truffet senere end fredag den 24. maj 2024, vil denne i stedet få virkning fra Europa-Parlamentsvalget i 2029. Se § 13, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 157 af 20. februar 2019.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har den 25. marts 2019 orienteret alle kommunalbestyrelser om behandling af ansøgninger om optagelse på valglisten fra EU-borgere, der lovligt har bopæl i Danmark uden at være bopælsregistreret i CPR eller registreret i Udenrigsministeriets protokol. Brevet kan findes på ministeriets valghjemmeside:

valg.im.dk/valgmyndigheder/generelle-skrivelser

For manuel optagelse på valglisten henvises til afsnit 4.4.8.

4.7. Valgkort

4.7.1. Udarbejdelse og udsendelse af valgkort

Så snart valglisten er udarbejdet, sender kommunalbestyrelsen valgkort ud til de vælgere i kommunen, der er optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalget i Danmark og registreret i CPR med bopæl eller fast opholdssted i kommunen eller registreret i Udenrigsministeriets protokol. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 15, stk. 1, 1. pkt. Kommunalbestyrelsen sender også valgkort til de vælgere, der uden at være bopælsregistreret i CPR lovligt har bopæl i Danmark, og som er optaget på valglisten. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 15, stk. 1, 2. pkt.

Der skal således sendes valgkort til de herboende vælgere, der har valgt efter Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 1, nr. 1, 3 og 4. Se afsnit 4.1.1.1., 4.1.1.2., 4.1.3.1., 4.1.3.2. og 4.1.3.3.

Vælgere, der er registreret uden fast bopæl i CPR (under vejkode højere end 9900), skal ikke automatisk have tilsendt valgkort. Disse vælgere skal dog have udleveret eller tilsendt valgkort, hvis de beder om det og samtidig angiver en adresse, hvortil valgkortet kan sendes. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 15, stk. 1, 3. pkt.

Der skal ikke sendes valgkort til vælgere på Udlandsdanskervalglisten, Nordatlantvalglisten, Tredjelandsvalglisten eller Københavnervalglisten, dvs. vælgere, der opholder sig i udlandet.

Valgkortene udarbejdes maskinelt på grundlag af de maskinelt udarbejdede valglisten og dermed på grundlag af kommunens indberetninger til CPR, se

afsnit 4.3. I visse tilfælde udarbejdes valgkortene dog manuelt, se nedenfor.

Valgkort til statsborgere fra et af de øvrige EU-lande, der er registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater m.fl.), og som er optaget på valglisten efter anmodning, se afsnit 4.1.3.2., kan enten udarbejdes maskinelt efter nærmere aftale med kommunens databehandler eller manuelt, hvis det er mere hensigtsmæssigt. Det kan f.eks. være, hvis der føres en særskilt manuel valgliste over de pågældende, og/eller det drejer sig om et meget begrænset antal vælgere.

Valgkort til statsborgere fra et af de øvrige EU-lande, der uden at være bopælsregistreret i CPR lovligt har bopæl i Danmark, og som er optaget på valglisten efter anmodning, se afsnit 4.1.3.3., kan enten udarbejdes maskinelt efter nærmere aftale med kommunens databehandler eller manuelt, hvis det er mere hensigtsmæssigt. Det kan f.eks. være, hvis der føres en særskilt manuel valgliste over de pågældende, og/eller det drejer sig om et meget begrænset antal vælgere.

Valgkortet skal indeholde oplysning om vælgerens navn, adresse, nummer på valglisten, afstemningsstedets beliggenhed samt dag og tidspunkt for afstemningen. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 15, stk. 1, 4. pkt.

Kommunalbestyrelsen (udføres i praksis af KMD) skal aflevere alle valgkort, der udskrives efter 16.-dagsvalglisten, til postbesørgelse tids nok til, at de kan være modtaget af vælgerne senest 5 dage før valgdagen, dvs. senest tirsdag den 4. juni 2024.

For at sikre hurtig udbringning orienterer KMD postvæsenet om udsendelsen i god tid inden afleveringen til postbesørgelse.

Det anbefales endvidere inden afleveringen at fjerne valgkort til personer, der er afgået ved døden eller har mistet deres valgret (pga. fraflytning til udlandet, Færøerne eller Grønland, fortabelse af statsborgerskab i et af de øvrige EU-lande uden erhvervelse af dansk indfødsret eller statsborgerskab i et andet af de øvrige EU-lande, fortabelse af dansk indfødsret eller udvisning), hvis kommunen senere end 16 dage før valgdagen har modtaget meddelelse herom.

Valgkort, der udskrives maskinelt efter Udlandstilflyttervalglisten, skal afleveres til postbesørgelse 6 dage før valgdagen, dvs. mandag den 3. juni 2024, så vælgerne så vidt muligt modtager dem 5 dage før valgdagen. Disse valgkort skal derfor sendes som Quickbreve (dag til dag-forsendelse).

Kommunalbestyrelsen skal også sende valgkort til vælgere, der ikke er omfattet af de maskinelt udarbejdede valglisten og valgkort, men som optages manuelt på valglisten, se afsnit 4.4, så snart kommunen har de oplysninger, der fører til optagelse på valglisten. Valgkort udsendt senere end 7 dage før valgdagen skal sendes som Quickbreve (dag til dag-forsendelse). Som nævnt skal der dog ikke udsendes valgkort til vælgere på Udlandsdanskevalglisten, Nordatlantvalglisten og Tredjelandsvalglisten.

Tilflytningskommunen skal sende nyt valgkort til vælgere, der er optaget på 16.-dagsvalglisten i fraflytningskommunen, men som skal optages manuelt på valglisten i tilflytningskommunen, se afsnit 4.4.1. Med valgkortene skal der følge en meddelelse om, at det nye valgkort træder i stedet for det tidligere tilsendte.

4.7.2. Bekendtgørelse om udsendelse af valgkort

Senest 10 dage før valgdagen, dvs. senest torsdag den 30. maj 2024, bekendtgør Indenrigs- og Sundhedsministeriet på ministeriets valghjemmeside, at der vil blive udsendt valgkort til vælgerne, og at indsigelser om manglende modtagelse af valgkort eller valgkort med fejlagtigt indhold skal fremsættes over for kommunalbestyrelsen. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 15, stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 21.

4.7.3. Fejl i valgkort

Kommunalbestyrelsen skal straks behandle indsigelser om valgkort og rette eventuelle fejl ved at udfærdige nye valgkort og rette i valglisten. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 15 a.

Konstaterer kommunalbestyrelsen, at der er fejl eller mangler i et eller flere valgkort (f.eks. en forkert

adresse på afstemningsstedet), skal kommunalbestyrelsen, hvis det er muligt, udsende nye valgkort med de korrekte oplysninger til de berørte vælgere.

Opdages fejlen så tæt på valgdagen, at nye valgkort ikke med sikkerhed kan komme frem til vælgerne senest dagen før valgdagen, skal kommunalbestyrelsen på anden måde sørge for at underrette de berørte vælgere, f.eks. ved udsendelse af SMS, e-mail eller Digital Post. Endvidere skal der lægges en generel orientering et centralt sted på kommunens hjemmeside. Kommunen kan også informere lokalråd, seniorråd, pensionistforeninger og lokale transportvirksomheder (f.eks. Flextrafik) m.v. om fejlen eller informere herom på sociale medier, digitale infotavler eller ved skiltning på samlingspunkter i byen/området.

På de forkert oplyste afstemningssteder eller adresser skal der derudover opsættes en synlig meddelelse om det rette afstemningssted og/eller adresse samt rutevejledning. I det omfang det er tidsmæssigt muligt og afhængig af fejls karakter og omfang, bør der også annonceres herom i lokalaviser m.v.

4.8. Digitale valglisten

Det er frivilligt, om en kommune vil anvende digitale valglisten. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at anvende en digital valgliste for et, flere eller alle afstemningsområder i kommunen. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 1, 2. pkt. Det er i givet fald kommunalbestyrelsen selv, der skal betale merudgifterne.

Den digitale valgliste skal ligesom valglisten på papir udarbejdes på grundlag af oplysningerne i CPR. Den digitale valgliste skal indeholde de samme oplysninger som valglisten på papir og skal rettes, afmærkes og påføres bemærkninger efter de gældende regler herom. Den digitale valgliste kan anvendes til alle de opgaver, som en valgliste efter gældende lovgivning bruges til ved afholdelse af valg. Forskellen vil derfor alene bestå i, at valglisten foreligger i digital form, og i, at rettelser og afmærkning af valglisten sker digitalt, ligesom eventuelle bemærkninger påføres valglisten digitalt.

Ved brug af digital valgliste skal der til enhver tid være en papirudgave af valglisten tilgængelig på det enkelte afstemningssted på valgdagen og ved gennemgangen af brevstemmer. Det er således ikke tilstrækkeligt, at der i tilfælde af systemnedbrud, strømsvigt eller lignende fremskaffes en papirudgave af valglisten ved at udskrive en sådan på afstemningsstedet eller et andet sted. En papirudgave af valglisten skal være til rådighed, så man med det samme kan påbegynde manuel registrering af brevstemmer eller vælgere.

Valgkortene kan forsynes med en stregkode for at gøre det nemmere på valgdagen at registrere på den digitale valgliste, at den pågældende vælger har afgivet stemme.

Der skal udarbejdes én digital valgliste for hvert af de afstemningsområder i kommunen, hvor kommunalbestyrelsen har besluttet, at der skal anvendes digital valgliste. Den digitale valgliste er således fælles for alle valgborde. En vælger, der bliver afmærket på den digitale valgliste ved ét valgbord, bliver derfor automatisk også afmærket på den digitale valgliste ved det/de øvrige valgbord(e). Vælgeren skal derfor ikke, som ved en papirvalgliste, henvende sig ved et bestemt valgbord, men kan gå hen til det bord, hvor køen er kortest.

Den digitale valgliste kan godt indeholde flere oplysninger eller varetage andre funktioner end dem, der er nævnt i valglovgivningen (se f.eks. afsnit 8.7.4. om brevstemmeafmærkning). Omvendt kan kommunalbestyrelsen beslutte, at den digitale valgliste kun skal bruges til nogle af de opgaver, der har med valglisten at gøre. F.eks. kan kommunalbestyrelsen beslutte at anvende en papirbaseret valgliste til manuelle rettelser og kontrol af brevstemmer og kun anvende en digital valgliste til at kontrollere de fremmødte vælgere på valgdagen. Det forudsætter dog, at de ændringer, der er sket i papirudgaven af valglisten, siden er tastet korrekt ind på den digitale valgliste. Omvendt vil der heller ikke være noget i vejen for, at kommunalbestyrelsen anvender en digital valgliste til at rette og gennemgå brevstemmer og en papirbaseret valgliste til at kontrollere de fremmødte vælgere, forudsat at den papirbaserede valgliste først udskrives, efter at den digitale valgliste er brugt til de nævnte opgaver.

Kommunalbestyrelsen skal som dataansvarlig – og KMD skal som databehandler – gennemføre passende tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger om behandlingen af personoplysninger, se databeskyttelsesforordningens artikel 32.

Hvis kommunalbestyrelsen bruger en digital valgliste, skal Indenrigs- og Sundhedsministeriet særligt henlede opmærksomheden på, at kommunalbestyrelsen skal træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at valgstyrene ved gennemgangen af brevstemmerne og valglisteførerne ved kontrollen af de fremmødte vælgere på valgdagen hurtigt går over til at registrere manuelt på en papirudgave af valglisten, hvis systemet bryder sammen, eller hvis der sker strømsvigt eller lignende. På samme måde skal kommunalbestyrelsen have truffet de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de manuelle registreringer efterfølgende bliver tastet ind i den digitale valgliste, når det digitale system er kommet op at køre igen efter et systemnedbrud m.v. I sådanne tilfælde skal både den digitale og den manuelle valgliste destrueres, når klagefristen er udløbet, og klager over valget er endeligt afgjort, se afsnit 10.

Det henstilles, at KMD af hensyn til driftssikkerheden på valgdagen stiller den endelige version af en digital valgliste til rådighed for kommunerne i behørig tid inden afstemningen, så de digitale valglisten kan installeres og testes, inden de tages i brug på valgdagen. I perioden op til afstemningen vil det også være hensigtsmæssigt at undgå ikke-nødvendige ændringer eller opdateringer af systemet, der understøtter den digitale valgliste. Kommunalbestyrelsen kan gøre KMD opmærksom på dette forhold.

4.9. Ændringer af kommunens afstemningsområder og afstemningssteder

Afstemningen foregår i de samme afstemningsområder som ved folketingsvalg, se Europa-Parlamentsvalglovens § 2, stk. 2.

Der er ét afstemningssted for hvert afstemningsområde. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at ændre grænserne for afstemningsområderne ved at oprette, sammenlægge eller nedlægge afstemningsområder.

Proceduren for indberetning af ændringer i afstemningsområder og afstemningssteder blev ændret i 2018. CPR er overgået til at være baseret på adressedata fra DAR (Danmarks Adresseregister) med tilhørende oplysninger om administrative inddelinger fra DAGI (Danmarks Geografiske Inddeling).

DAGI er således nu den autoritative kilde til oplysninger om administrative inddelinger, herunder afstemningsområderne (benævnt »Valgdistrikt« i CPR's vejregister), og kommunerne skal nu udelukkende opdatere afstemningsområderne i DAGI.

Kommunalbestyrelsen skal som hidtil løbende indberette ændringer i afstemningsområder (valgdistrikter) til DAGI og ændringer i afstemningssteder til KMD. Det er ikke tilstrækkeligt at indberette ændringer i afstemningssteder til DAGI, da KMD's system ikke modtager oplysninger fra DAGI.

Ændringer vedrørende afstemningsområder (valgdistrikter) skal være indberettet til DAGI senest torsdag den 16. maj 2024, via webapplikationen: dagisys.sdfe.dk/Afstemningsomraader/. Ændringer vedrørende afstemningssteder (valgsteder) i DAGI bør foretages samtidig.

Ændringer vedrørende afstemningssteder (valgsteder) skal herudover være indberettet til KMD senest 16 dage før valgdagen, dvs. senest fredag den 24. maj 2024.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet henstiller, at kommunalbestyrelsen informerer de berørte vælgere grundigt om en evt. ændring af et afstemningssted, så de pågældende vælgere er opmærksomme på, at de ikke skal møde op, hvor de plejer, på valgdagen. Oplysningen kan gives gennem information i lokalaviser, direkte meddelelse til de berørte vælgere m.v.

4.10. Mulighed for ændret afstemningssted for vælgere med handicap eller nedsat førlighed

Kommunalbestyrelsen i vælgerens bopælskommune kan efter ansøgning fra en vælger tillade, at vælgeren stemmer på valgdagen på et andet afstemningssted i kommunen end det, vælgeren er tilknyttet i henhold til valglisten. Ændringen af afstemningssted skal være begrundet i vælgerens

handicap eller nedsatte førlighed. Er denne betingelse opfyldt, skal kommunalbestyrelsen imødekomme vælgerens ansøgning. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 2.

Ethvert forhold, der vedrører vælgerens handicap eller nedsatte førlighed, kan begrunde en ændring af afstemningssted. Det er f.eks. muligt for kørestolsbrugere at blive overført til et afstemningssted med handicapvenlige fysiske adgangsforhold. Det er endvidere muligt for f.eks. blinde og svagsynede vælgere, der har behov for hjælp til stemmeafgivningen, at blive overført til et afstemningssted, hvor der er indrettet et separat lydttet stemmerum, eller for så vidt angår svagsynede vælgere, hvor der er særligt gode lysforhold i stemmelokalet/stemmerummet. Også rådigheden over et hæve/sænkebord og/eller et forstørrelsesapparat af typen CCTV (Closed Circuit Television) i et særligt handicapvenligt stemmerum, længden på gardinerne i stemmerummene, handicaptoiletfaciliteter m.v. kan begrunde en ændring af afstemningssted.

Det er derimod ikke muligt at ændre afstemningssted af andre årsager, som ikke vedfører vælgerens handicap eller nedsatte førlighed, f.eks. at det af rent logistiske årsager er nemmere for vælgeren at stemme på et bestemt afstemningssted.

Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at vælgerne bliver gjort bekendt med muligheden for ændring af afstemningssted og om de nærmere betingelser herfor. Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse oplyse, hvor de hjælpemidler, der ikke stilles til rådighed på alle afstemningssteder, dvs. hæve/sænkebord og CCTV, kan benyttes. Vælgere, der ønsker at benytte disse hjælpemidler, kan således ansøge om at blive overflyttet til det afstemningssted, hvor de stilles til rådighed. Se afsnit 7.2.2 om hjælpemidler ved stemmeafgivningen.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet *henstiller*, at kommunalbestyrelsen oplyser vælgerne om muligheden for ændring af afstemningssted på kommunens hjemmeside. Det kan også være hensigtsmæssigt med annoncering i relevante medier, men der er ikke noget krav herom.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet *henstiller*, at kommunalbestyrelsen oplyser om tilgængelighed

til afstemningsstederne i kommunen på kommunens hjemmeside, og at afstemningsstederne registreres på godadgang.dk.

Ansøgning om at afgive stemme på et andet afstemningssted skal indgives til vælgerens bopælskommune senest kl. 12 fredag den 31. maj 2024. Ansøgning skal indgives forud for hvert valg og kan tidligst indgives søndag den 12. maj 2024 (fire uger før valgdagen). Se Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 2, sammenholdt med folketingsvalglovens § 47 a, stk. 2.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har udarbejdet et vejledende ansøgningsskema, som kommunalbestyrelsen kan udlevere til de relevante vælgere. Ansøgningsskemaet vil kunne findes på ministeriets valghjemmeside (under "Læs mere"): valg.im.dk/valgmyndigheder/valg-til-europa-parlamentet-2024. Kommunalbestyrelsen kan evt. lægge ansøgningsskemaet på kommunens hjemmeside sammen med oplysningen om muligheden for at søge om ændring af afstemningssted.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet *henstiller*, at kommunalbestyrelsen i relevant omfang gør opmærksom på muligheden for at afgive stemme på et andet afstemningssted i vælgerens bopælskommune over for de vælgere, der modtager hjemmehjælp eller hjemmesygepleje eller bor i de boformer eller boliger efter lov om social service eller boliglovgivningen, hvor der kan brevstemmes, se afsnit 8.4, og som på grund af handicap eller nedsat førlighed ville kunne søge om at stemme på et andet afstemningssted. De vælgere, der ønsker det, bør, i det omfang det er nødvendigt, have hjælp til at udfylde og indsende ansøgningen. Hvis vælgeren ikke er i stand til selv at underskrive ansøgningen, må den person, der hjælper vælgeren med at udfylde ansøgningen, underskrive med sit eget navn og angive, at hjælperen underskriver på vælgerens vegne (underskrift efterfulgt af ordet »for« og vælgerens navn).

Det er efter ministeriets opfattelse i overensstemmelse med Europa-Parlamentsvalgloven, at vælgeren indgiver sin ansøgning om overførsel til et andet afstemningssted telefonisk eller ved hjælp af en digital selvbetjeningsløsning, hvis en sådan tilbydes af kommunen.

Kommunalbestyrelsen skal som udgangspunkt ikke undersøge, om vælgeren opfylder betingelsen for at skifte afstemningssted eller forlange lægeerklæring eller lignende. Kommunalbestyrelsen kan i almindelighed lægge vælgerens erklæring om, at betingelsen er opfyldt, til grund. Kommunalbestyrelsen kan dog godt undersøge det nærmere, hvis der i den konkrete sag er anledning hertil, f.eks. fordi kommunalbestyrelsen har begrundet mistanke om, at betingelsen ikke er opfyldt.

Hvis der er mangler ved ansøgningen (f.eks. manglende erklæring fra vælgeren om, at betingelsen for at skifte ansøgningssted er opfyldt), skal kommunalbestyrelsen særligt hurtigt give vælgeren besked herom, så vælgeren kan nå at udbedre manglerne (evt. telefonisk) inden ansøgningsfristen.

Kommunalbestyrelsen skal underrette vælgeren om kommunalbestyrelsens afgørelse om, hvorvidt vælgeren skal skifte afstemningssted eller ej. Hvis ansøgningen kan imødekommes, skal kommunalbestyrelsen underrette vælgeren om det nye afstemningssteds præcise beliggenhed og om, at vælgeren skal se bort fra afstemningsstedet på valgkortet.

Der er ikke i Europa-Parlamentsvalgloven fastsat noget krav om, at kommunens afgørelsen skal være skriftlig. Det følger imidlertid efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse af god forvaltningsskik, at en skriftlig ansøgning skal besvares skriftligt. En telefonisk ansøgning, der imødekommes, kan besvares telefonisk, men skal i alle tilfælde følges op af en skriftlig afgørelse, da vælgeren skriftligt skal underrettes om det nye afstemningssteds præcise beliggenhed samt om, at vælgeren kan se bort fra afstemningsstedet, der fremgår af valgkortet. Desuden bør et afslag, uanset om ansøgningen er indgivet skriftligt eller telefonisk, under alle omstændigheder gives skriftligt i medfør af princippet om god forvaltningsskik. Det skriftlige afslag skal indeholde en begrundelse for, hvorfor ansøgeren ikke opfylder betingelserne for at skifte afstemningssted. Se forvaltningslovens § 24.

Vælgeren skal modtage underretning om kommunalbestyrelsens afgørelse senest dagen før valgdagen. Af hensyn til vælgerens mulighed for at arrangere transport *henstilles* det, at vælgeren modtager

denne underretning i god tid inden valgdagen, dvs. inden for få arbejdsdage efter ansøgningsfristens udløb.

Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at en vælger, der overføres til et andet afstemningssted, slettes fra valglisten på det oprindelige afstemningssted, se afsnit 4.5.7, og tilføjes valglisten på det afstemningssted, som vælgeren er overført til, se afsnit 4.4.9.

5. Valg m.v. af valgbestyrelser, valgstyrelser og tilforordnede vælgere

5.1. Valgbestyrelser

Reglerne om valg af valgbestyrelser findes i Europa-Parlamentsvalglovens § 16, stk. 1, der henviser til reglerne i kapitel 5 i lov om valg til Folketinget.

For hver opstillingskreds vælges én valgbestyrelse til Europa-Parlamentsvalget. Dette gælder, uanset om opstillingskredsen består af flere (dele af) kommuner. I kommuner med flere opstillingskredse vælges én valgbestyrelse, der er fælles for alle opstillingskredse i kommunen, se folketingsvalglovens § 23, stk. 1.

Landets inddeling i opstillingskredse er fastlagt i valgkredsfortegnelsen, se bilag 1 til folketingsvalgloven. Valgkredsfortegnelsen indeholder en angivelse af, hvilke kommuner der helt eller delvis indgår i opstillingskredsene.

Indgår flere kommuner helt eller delvis i opstillingskredsen, udføres de fælles funktioner af *kredskommunen*, se folketingsvalglovens § 8, stk. 4. Valgkredsfortegnelsen indeholder en angivelse af, hvilken kommune i opstillingskredsen der er kredskommune (*kredskommunen* er angivet i kursiv).

Kommunalbestyrelsen vælger medlemmerne af valgbestyrelsen blandt sine medlemmer. Borgmesteren er født medlem af valgbestyrelsen. Hvis der kun er én kommune i opstillingskredsen, er borgmesteren født formand for valgbestyrelsen. I kommuner med magistratsstyre eller en styreform med delt administrativ ledelse, se §§ 64 og 64 a i lov om kommunernes styrelse (lovbekendtgørelse nr. 69 af 23. januar 2024), kan kommunalbestyrelsen i kommunens styrelsesvedtægt bestemme, at et magistratsmedlem eller en udvalgsformand er medlem i stedet for borgmesteren, se folketingsvalglovens § 23, stk. 3.

Indgår flere kommuner helt eller delvis i opstillingskredsen, vælger hver kommunalbestyrelse i disse kommuner et nærmere fastlagt antal med-

lemmer til valgbestyrelsen blandt kommunalbestyrelsens medlemmer. Borgmesteren er født medlem af valgbestyrelsen. Borgmesteren i kredskommunen er født formand for valgbestyrelsen.

Kommunalbestyrelsen (i kredskommunen) vælger valgbestyrelsens næstformand blandt (kreds)kommunens medlemmer af valgbestyrelsen.

For nærmere om valg af valgbestyrelsens medlemmer og stedfortrædere for disse samt om formand og valg af næstformand, se Europa-Parlamentsvalglovens § 16, stk. 1, jf. folketingsvalglovens §§ 23-26.

Valgbestyrelsen skal vælges senest 4 uger før valgdagen, dvs. senest søndag den 12. maj 2024, se Europa-Parlamentsvalglovens § 16, stk. 1. Medlemmer af valgbestyrelsen kan dog godt være valgt allerede på et tidligere tidspunkt, f.eks. på kommunalbestyrelsens konstituerende møde.

Medlemmer af kommunalbestyrelsen, der er opstillet som kandidater til Europa-Parlamentsvalget, kan ikke vælges som medlemmer eller stedfortrædere til valgbestyrelsen, se Europa-Parlamentsvalglovens § 16, stk. 2. Hvis det efter valget af valgbestyrelsen står klart, at et medlem eller en stedfortræder stiller op til Europa-Parlamentsvalget, skal der derfor udpeges et nyt medlem eller en ny stedfortræder.

Efter almindelige retsgrundsætninger om generel inhabilitet kan et medlem af kommunalbestyrelsen, der lever i ægteskab eller fast samlivsforhold med en kandidat til Europa-Parlamentsvalget, heller ikke vælges som medlem eller stedfortræder til valgbestyrelsen. Der kan også være andre relationer, som efter de almindelige retsgrundsætninger om generel inhabilitet fører til, at et medlem af kommunalbestyrelsen er inhabil som medlem af valgbestyrelsen.

Der er ikke noget i vejen for, at den samme person både er medlem af valgbestyrelsen, herunder formand, og valgstyrelsen, herunder valgstyrelsesformand, se afsnit 5.2.1.

Der er ikke fastsat noget quorumkrav i valglovgivningen for valgbestyrelsens virksomhed. Det er dog

efter ministeriets opfattelse forudsat, at alle medlemmer af valgbestyrelsen som udgangspunkt skal være til stede på valgbestyrelsens møder.

Bliver et medlem af kommunalbestyrelsen, der er valgt som medlem af valgbestyrelsen, forhindret i at varetage hvervet som medlem af valgbestyrelsen, indtræder det medlem af kommunalbestyrelsen, der efter folketingsvalglovens regler er udpeget som stedfortræder for vedkommende i valgbestyrelsen, se folketingsvalglovens § 23, stk. 3. Det er således ikke (nødvendigvis) den person, der ville være det fraværende medlems stedfortræder ved møder i kommunalbestyrelsen, der skal indtræde i valgbestyrelsen.

Bliver et medlem af valgbestyrelsen forhindret i at deltage i et møde i valgbestyrelsen, og er det bekendt, at stedfortræderen heller ikke kan være til stede, skal kommunalbestyrelsen derfor udpege en ny stedfortræder for det ordinære medlem. Der skal ikke udpeges en 2. stedfortræder for stedfortræderen, men en ny midlertidig stedfortræder for det ordinære medlem. Det er tilstrækkeligt, at den gruppe, der udpegede det ordinære medlem af valgbestyrelsen og dennes stedfortræder, udpeger en ny stedfortræder for det ordinære medlem. Det er således ikke nødvendigt at indkalde kommunalbestyrelsen.

Om valgbestyrelsens opgaver, se oversigten i afsnit 2.2. Valgbestyrelsens opgaver er reguleret i Europa-Parlamentsvalglovens § 17, stk. 1, samt folketingsvalglovens § 23, stk. 2, og § 28, stk. 3, med de ændringer, der følger af Europa-Parlamentsvalglovens § 17, stk. 1.

Der er i valglovgivningen taget udtrykkelig stilling til, hvilke opgaver der påhviler valgbestyrelsen, og dermed også til opgavefordelingen mellem kommunalbestyrelsen og valgbestyrelsen. Valgbestyrelsen kan kun varetage de opgaver, der i valglovgivningen er placeret hos valgbestyrelsen. Det betyder, at valgbestyrelsen ikke har hjemmel til at varetage opgaver, der i valglovgivningen er placeret hos kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen kan derfor ikke delegere sine opgaver til valgbestyrelsen.

Valgbestyrelsen forestår ved dette Europa-Parlamentsvalg fintællingen. Da stemmeoptællingen ved dette Europa-Parlamentsvalg finder sted på valgdagen, står valgbestyrelsen ved dette Europa-Parlamentsvalg ikke for denne første stemmeoptælling. Det er i stedet valgstyrrerne på de enkelte afstemningssteder, der står for stemmeoptællingen efter afstemningens afslutning kl. 20 på valgaftenen.

Om formanden for valgbestyrelsens opgaver, se folketingsvalglovens § 28, stk. 1 og 2, § 70, § 71, § 74, stk. 3, og § 105, stk. 1, 2. pkt., samt Europa-Parlamentsvalglovens § 30, stk. 4. Om valgbestyrelsens valgbog, se afsnit 9.8.

5.2. Valgstyrere

Reglerne om valg af valgstyrere findes i Europa-Parlamentsvalglovens § 16, stk. 1, der henviser til reglerne i folketingsvalglovens kapitel 5.

5.2.1. Valg af valgstyrere og valgstyrerformand

Kommunalbestyrelsen vælger mindst 5 og højst 9 valgstyrere for hvert afstemningsområde til at stå for afstemningen og den efterfølgende stemmeoptælling på afstemningsstedet til Europa-Parlamentsvalget, se folketingsvalglovens § 29, stk. 1. Valgstyrerne vælges i passende tid før valgdagen.

Valgstyrerne vælges ved forholdstalsvalg under ét blandt de vælgere, der bor i kommunen, se folketingsvalglovens § 29, stk. 2.

Enhver vælger har pligt til at påtage sig hvervet som valgstyrer, se folketingsvalglovens § 31, stk. 1, 1. pkt. (borgerligt ombud).

Et medlem af kommunalbestyrelsen, herunder et medlem af valgbestyrelsen, kan godt vælges som valgstyrer. Der er således ikke noget i vejen for, at den samme person både er medlem af valgbestyrelsen, herunder formand, og valgstyrer, herunder valgstyrerformand. Også en kandidat til valget kan vælges som valgstyrer, se folketingsvalglovens § 29, stk. 3. Der gælder dog visse begrænsninger for, hvilke opgaver kandidater og deres nærtstående kan varetage som valgstyrere, se afsnit 5.2.3.

Den samme person kan vælges som valgstyrer på valgdagen og udpeges som tilforordnet vælger ved brevstemmeafgivning i vælgerens hjem, se afsnit 5.3.2.

Forholdstalsvalgene foretages efter reglerne i styrelseslovens § 24, stk. 3. Det er dog ikke nødvendigt at afholde valg, hvis der er enighed i kommunalbestyrelsen om, hvem der skal udpeges til valgstyrere og formænd for valgstyrerne. Afholdes der valg af valgstyrere, skal der over for formanden for kommunalbestyrelsen anmeldes særskilte valggrupper til dette valg. Valgrupperne behøver ikke at være sammenfaldende med de valggrupper, der er anmeldt til valget af stående udvalg og økonomiudvalget, se styrelseslovens § 24, stk. 3.

Det er kommunalbestyrelsens (valggruppernes) sammensætning på tidspunktet for valget af valgstyrere, der er afgørende for sammensætningen af valgstyrere generelt. Det er således uden betydning, om et eller flere af medlemmerne af valggrupperne efter valget af valgstyrere er blevet løsgængere eller har skiftet liste, således at fordelingen af valgstyrere mellem valggrupperne ville have set anderledes ud, hvis den var foretaget på et senere tidspunkt. Hvis en valgstyrer har forfald, er det således valggruppen, der har udpeget den pågældende, der udpeger en ny valgstyrer.

Hvis kommunalbestyrelsen ikke ønsker at bruge forholdstalsmetoden til beregning af antallet af valgstyrere (og tilforordnede vælgere), som de enkelte valggrupper hver især kan udpege, er det tilladt at anvende en anden fordeling, hvis der er enighed herom i kommunalbestyrelsen. Man kan f.eks. aftale, at et vist antal af valgstyrerne (og de tilforordnede vælgere) udpeges efter forholdstalsmetoden, og at de resterende pladser fordeles til de mindre partier, nye partier eller lister, som ikke aktuelt er repræsenteret i kommunalbestyrelsen, men som stillede op ved sidste kommunalbestyrelsesvalg. Det kan også aftales, at et vist antal af valgstyrerne (og de tilforordnede vælgere) udpeges efter forholdstalsmetoden, mens de øvrige valgstyrere udpeges blandt vælgere, der har bopæl i kommunen, og som ikke er medlem af et parti. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at lade forvaltningen udpege de resterende valgstyrere (og tilforordnede vælgere), evt. efter nærmere fastsatte kriterier.

Valgstyrerne (og de tilforordnede vælgere) kan f.eks. findes gennem opslag på kommunens hjemmeside eller gennem samarbejde med uddannelsesinstitutioner og foreningsliv. Hvilken metode kommunalbestyrelsen anvender til at fordele disse resterende pladser, er op til den enkelte kommunalbestyrelse, så længe der er enighed herom i kommunalbestyrelsen.

I det omfang forvaltningen på kommunalbestyrelsens vegne skal finde »almindelige« vælgere, dvs. vælgere, der ikke er udpeget af et politisk parti, til at varetage hvervene som valgstyrere (eller tilforordnede vælgere), kan forvaltningen ikke lovligt lægge vægt på de pågældende personers politiske tilhørsforhold.

Det er muligt for en gruppe i kommunalbestyrelsen at frasige sig retten til at udpege et antal valgstyrere (og tilforordnede vælgere), selv om kommunalbestyrelsen har vedtaget, at de skal udpeges efter forholdstalsmetoden. Det antal valgstyrere (og tilforordnede vælgere), som gruppen har givet afkald på at udpege, fordeles i så fald efter forholdstalsmetoden mellem de øvrige grupper i kommunalbestyrelsen.

Det er også muligt at afgive retten til at udpege det antal valgstyrere (og tilforordnede vælgere), som en gruppe efter forholdstalsmetoden har ret til at udpege, til en anden gruppe i kommunalbestyrelsen, hvis der er enighed herom i kommunalbestyrelsen.

Det er op til den enkelte kommunalbestyrelse at tilrettelægge udpegningen på en for kommunen formålstjenlig måde, så længe det sker inden for lovens rammer, og så længe der er enighed herom i kommunalbestyrelsen.

Kommunalbestyrelsen vælger blandt valgstyrerne en formand for disse for hvert afstemningsområde. Formændene vælges ligeledes ved forholdstalsvalg under ét, se ovenfor og folketingsvalglovens § 29, stk. 4.

5.2.2. Valgstyrernes opgaver

Valgstyrerne skal forestå afstemningen og stemmeoptællingen på afstemningsstedet. Om valgstyrernes opgaver, se folketingsvalglovens §§ 46-52, jf.

Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 1, folketingsvalglovens §§ 65 og 66, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 6, og folketingsvalglovens § 68, § 69, stk. 3, og § 70, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 2. Om valgstyrrernes afstemningsbog, se afsnit 9.5.

Valgstyrere har pligt til at gøre sig bekendt med deres opgaver og give fremmøde før valgdagen på kommunalbestyrelsens forlangende for at modtage den fornødne instruktion m.v., se folketingsvalglovens § 31, stk. 1, 2. pkt.

Kommunalbestyrelsen kan efter behov indkalde valgstyrrerne til et møde før valgdagen og tildele valgstyrrerne diæter herfor, hvis det skønnes svært at nå den nødvendige instruktion på valgdagen, inden valghandlingen starter. Valgstyrrerne har pligt til at møde op til denne instruktion som led i deres hverv. Det forudsættes, at der alene er pligt til fremmøde i dag- og aftentimerne. Hvis en valgstyrrer har forfald til en instruktion, som finder sted før valgdagen, kan der som alternativ til udpegning af en ny valgstyrrer ske instruktion på et andet tidspunkt, hvis det er muligt. Instruktionen kan evt. ske på anden vis end ved møde, f.eks. i form af videoinstruktion eller e-læringsværktøjer, evt. i kombination med en (kortere) instruktion på valgdagen, inden afstemningen begynder. Valgstyrrerne har pligt til at gøre sig bekendt med den instruktion, som kommunalbestyrelsen vælger at give dem.

Valgstyrrerne har pligt til at udføre de hverv, der påhviler dem, medmindre de har forfald (dvs. er lovligt forhindret). Har en valgstyrrer forfald, udpeger den gruppe i kommunalbestyrelsen, der har udpeget den pågældende, en ny valgstyrrer, se folketingsvalglovens § 31, stk. 2.

Er der uenighed om, hvor de enkelte valgstyrrere skal gøre tjeneste, afgøres spørgsmålet af kommunalbestyrelsen ved almindelig flertalsafgørelse. Det er forudsat i folketingsvalgloven, at valgstyrrerne på de enkelte afstemningssteder repræsenterer flere grupper i kommunalbestyrelsen.

En valgstyrrer kan gøre tjeneste på afstemningsstedet i et andet afstemningsområde inden for kommunen end det afstemningsområde, hvor den pågældende bor.

Valgstyrrerformanden, som skal opholde sig på afstemningsstedet umiddelbart inden og under hele valghandlingen og ved den efterfølgende stemmeoptælling, skal sørge for, at der umiddelbart inden og under valghandlingen og ved stemmeoptællingen til enhver tid er et tilstrækkeligt antal valgstyrrere til stede på afstemningsstedet til, at der kan sikres en hensigtsmæssig afvikling af valghandlingen og stemmeoptællingen. Der skal altid være et flertal af de udpegede valgstyrrere til stede på afstemningsstedet under valghandlingen og den efterfølgende stemmeoptælling.

Valgstyrrerformanden kan således beslutte, at valgstyrrerne på skift kan forlade afstemningsstederne både umiddelbart inden valghandlingen (dvs. den forberedelse af valghandlingen, der finder sted samme dag som valghandlingen), under valghandlingen samt den efterfølgende stemmeoptælling for at holde pause, når det ellers er foreneligt med afviklingen af valgstyrrernes opgaver. Det kan f.eks. være på tidspunkter i løbet af dagen, hvor der erfaringsmæssigt ikke møder så mange vælgere op for at stemme. Valgstyrrerne skal rette sig efter valgstyrrerformandens anvisninger. Alle valgstyrrerne skal være til stede ved underskrivelse af afstemningsbogen. Se folketingsvalglovens § 29, stk. 6.

5.2.3. *Inhabilitet*

En kandidat til valget kan godt vælges som valgstyrrer, se folketingsvalglovens § 29, stk. 3. En kandidat til valget må dog ikke være med til at optælle, hvor mange stemmer der er afgivet for den kandidatliste, vedkommende er opstillet for, eller deltage i opgørelsen af, hvordan de afgivne stemmer for den pågældende kandidatliste fordeler sig på personlige stemmer og listestemmer, se Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 4, samt afsnit 9.1.

De samme begrænsninger for deltagelse i stemmeoptællingen gælder efter ministeriets opfattelse for en kandidats ægtefælle, samlever eller anden nærtstående, se nærmere afsnit 9.1. Vurderingen af, hvornår man er nærtstående, skal foretages efter

forvaltningslovens almindelige regler om inhabilitet, se forvaltningslovens § 3.

En kandidat til valget (eller dennes ægtefælle, samlever eller anden nærtstående) må heller ikke yde personlig bistand til stemmeafgivningen på valgdagen som valgstyrrer, se Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 4, medmindre vedkommende udpeges af vælgeren som personlig hjælper, se folketingsvalglovens § 49, stk. 2, 2. pkt., jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 1.

5.3. Tilforordnede vælgere

Reglerne om valg af tilforordnede vælgere findes i Europa-Parlamentsvalglovens § 16, stk. 1, der henviser til reglerne i folketingsvalglovens kapitel 5.

5.3.1. Valg af tilforordnede vælgere

Kommunalbestyrelsen vælger et antal tilforordnede vælgere til at hjælpe til ved Europa-Parlamentsvalget, se folketingsvalglovens § 30, stk. 1, 1. pkt., jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 16, stk. 1. Kommunalbestyrelsen udpeger det nødvendige antal efter kommunalbestyrelsens skøn. Det er således op til kommunalbestyrelsen at fastsætte, hvor mange tilforordnede der skal være til stede på det enkelte afstemningssted, og hvornår de tilforordnede vælgere skal være til stede på afstemningsstedet. De tilforordnede vælgere kan organiseres i skiftehold, hvor de ikke kommer tilbage til valgstedet på et senere tidspunkt – modsat hvad der gælder for valgstyrrerne, der skal være til stede ved underskrivelse af afstemningsbogen, se afsnit 5.2.2.

Kommunalbestyrelsen kan ikke undlade at udpege tilforordnede vælgere og i stedet anvende administrativt personale, heller ikke på enkelte valgsteder. Kommunens personale kan dog udpeges til at hjælpe valgstyrrerne og de tilforordnede vælgere under afstemningen, se afsnit 7.2.5. Der er endvidere ikke noget til hinder for, at personale, der er bosat i kommunen, udpeges som tilforordnede vælgere.

De tilforordnede vælgere vælges ved forholdstalsvalg under ét blandt de vælgere, der bor i kommunen, medmindre de udpeges i enighed af kommunalbestyrelsen, se folketingsvalglovens § 30, stk. 1,

2. pkt., og afsnit 5.2.1 om valg af valgstyrrere ved forholdstalsvalg. Afholdes der valg af tilforordnede vælgere, skal der anmeldes særskilte valggrupper til dette valg. Valggrupperne behøver ikke at være sammenfaldende med de valggrupper, der er anmeldt til valget af stående udvalg og økonomiudvalget, se styrelseslovens § 24, stk. 3.

Det er kommunalbestyrelsens (valggruppernes) sammensætning på tidspunktet for valget af tilforordnede vælgere, der er afgørende for sammensætningen af tilforordnede vælgere generelt. Det er således uden betydning, om et eller flere af medlemmerne af valggrupperne efter valget af tilforordnede vælgere er blevet løsgængere eller har skiftet liste, således at fordelingen af tilforordnede vælgere mellem valggrupperne ville have set anderledes ud, hvis den var foretaget på et senere tidspunkt. Hvis en tilforordnet vælger har forfald, er det således valggruppen, der har udpeget den pågældende, der udpeger en ny tilforordnet vælger.

Det er inden for lovens rammer at føre en »brutto-liste« over tilforordnede vælgere, hvor kommunen kan påføre interesserede borgere, der kan bistå som tilforordnede vælgere, for det tilfælde, at kommunalbestyrelsen ikke selv kan stille med et tilstrækkeligt antal tilforordnede vælgere fra eget bagland. Tilforordnede vælgere kan også findes gennem f.eks. opslag på kommunens hjemmeside eller samarbejde med uddannelsesinstitutioner og foreningsliv. Om udpegning af tilforordnede vælgere i sådanne tilfælde henvises til det, som er anført om udpegning af valgstyrrere, se afsnit 5.2.1.

Det er op til den enkelte kommunalbestyrelse at tilrettelægge udpegningen på en for kommunen formålstjenlig måde, så længe det sker inden for lovens rammer, og så længe der er enighed herom i kommunalbestyrelsen.

De tilforordnede vælgere vælges i passende tid forud for valgdagen.

Enhver vælger har pligt til at påtage sig hvervet som tilforordnet vælger, se folketingsvalglovens § 31, stk. 1, 1. pkt. (borgerligt ombud).

Et medlem af kommunalbestyrelsen, herunder et medlem af valgbestyrelsen, kan godt vælges som tilforordnet vælger. Også en kandidat til valget kan

vælges som tilforordnet vælger, se folketingsvalglovens § 30, stk. 2. Der gælder dog visse begrænsninger for, hvilke opgaver kandidater og deres nærtstående kan varetage som tilforordnede vælgere, se afsnit 5.3.3.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet *henstiller*, at kommunalbestyrelsen tager særligt hensyn til de mindre partier og de partier, der ikke er repræsenteret i kommunalbestyrelsen, når den udpeger de tilforordnede vælgere.

Er der uenighed om, hvor de enkelte tilforordnede vælgere skal gøre tjeneste, afgøres spørgsmålet af kommunalbestyrelsen ved almindelig flertalsafgørelse. Det er forudsat i folketingsvalgloven, at de tilforordnede vælgere på de enkelte afstemningssteder repræsenterer flere grupper i kommunalbestyrelsen.

5.3.2. De tilforordnede vælgeres opgaver

De tilforordnede vælgere skal bistå ved valget, se folketingsvalglovens § 30. De nærmere regler om de tilforordnede vælgeres opgaver findes i folketingsvalglovens §§ 45-52, §§ 64-67 og §§ 68-74.

De tilforordnede vælgere har pligt til at gøre sig bekendt med deres opgaver og give fremmøde før valgdagen på kommunalbestyrelsens forlangende for at modtage den fornødne instruktion m.v., se folketingsvalglovens § 31, stk. 1, 2. pkt.

Kommunalbestyrelsen kan efter behov indkalde de tilforordnede vælgere til et møde før valgdagen og tildele de tilforordnede vælgere diæter herfor, hvis det skønnes svært at nå den nødvendige instruktion på valgdagen, inden valghandlingen starter. De tilforordnede vælgere har pligt til at møde op til denne instruktion som led i deres hverv. Det forudsættes, at der alene er pligt til fremmøde i dag- og aftentimerne. Hvis en tilforordnet vælger har forfald til en instruktion, som finder sted før valgdagen, kan der som alternativ til udpegning af en ny tilforordnet vælger ske instruktion på et andet tidspunkt, hvis det er muligt. Instruktionen kan evt. ske på anden vis end ved møde, f.eks. i form af videoinstruktion eller e-læringsværktøjer, evt. i kombination med en (kortere) instruktion på valgdagen,

inden afstemningen begynder. De tilforordnede vælgere har pligt til at gøre sig bekendt med den instruktion, som kommunalbestyrelsen vælger at give dem.

De tilforordnede vælgere har pligt til at udføre de hverv, der påhviler dem, medmindre de har forfald (dvs. er lovligt forhindret). Har en tilforordnet vælger forfald, udpeger den gruppe i kommunalbestyrelsen, der har udpeget den pågældende, en ny tilforordnet vælger, se folketingsvalglovens § 31, stk. 2.

De tilforordnede vælgere skal hjælpe valgstyrrerne med deres opgaver på valgdagen, herunder stemmeoptællingen på afstemningsstedet. Valgbestyrelsen kan beslutte, at tilforordnede vælgere også skal medvirke ved fintællingen.

Tilforordnede vælgere skal endvidere efter kommunalbestyrelsens nærmere bestemmelse være stemmemodtagere ved afgivning af brevstemmer i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, herunder i pleje- og ældreboliger, samt i vælgerens hjem, se folketingsvalglovens § 55, stk. 2, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 6. Se nærmere afsnit 8.4.2.

Der er ikke noget i vejen for, at en person, der på valgdagen er udpeget som valgstyrrer, også varetager opgaven som stemmemodtager i vælgerens hjem. Den pågældende kan dog ikke varetage opgaven som stemmemodtager i vælgerens hjem i kraft af sin funktion som valgstyrrer, men skal i denne sammenhæng være udpeget som tilforordnet vælger eller blandt kommunens ansatte. En person kan således godt være udpeget som tilforordnet vælger ved brevstemmeafgivningen i vælgerens hjem og derefter være udpeget som valgstyrrer på valgdagen.

Der er ikke noget krav om, at de tilforordnede vælgere, der fungerer som brevstemmemodtagere, også skal medvirke ved afstemningen på valgdagen m.v.

En tilforordnet vælger kan gøre tjeneste på afstemningsstedet i et andet afstemningsområde inden for kommunen end det afstemningsområde, hvor den pågældende bor.

5.3.3. Inhabilitet

En kandidat til valget kan godt vælges som tilforordnet vælger, se folketingsvalglovens § 30, stk. 2. En kandidat kan dog ikke udpeges til at være stemmemodtager ved brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, herunder i pleje- og ældreboliger, samt i vælgerens hjem, se nærmere afsnit 8.4.2.

Det samme forhold vil efter ministeriets opfattelse gøre sig gældende, hvor en kandidats ægtefælle, samlever eller anden nærtstående er udpeget som tilforordnet vælger. Vurderingen af, hvornår man er nærtstående, skal foretages efter forvaltningslovens almindelige regler om inhabilitet, se forvaltningslovens § 3.

En kandidat til valget må heller ikke være med til at optælle, hvor mange stemmer der er afgivet for den kandidatliste, vedkommende er opstillet for, eller deltage i opgørelsen af, hvordan de afgivne stemmer for den pågældende kandidatliste fordeles sig på personlige stemmer og listestemmer, se Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 4, samt afsnit 9.1.

De samme begrænsninger for deltagelse i stemmeoptællingen gælder efter ministeriets opfattelse for en kandidats ægtefælle, samlever eller anden nærtstående, se nærmere afsnit 9.1. Vurderingen af, hvornår man er nærtstående, skal foretages efter forvaltningslovens almindelige regler om inhabilitet, se forvaltningslovens § 3.

En kandidat til valget (eller dennes ægtefælle, samlever eller anden nærtstående) må heller ikke yde personlig bistand til stemmeafgivningen på valgdagen som tilforordnet vælger eller som stemmemodtager ved brevstemmeafgivning, se Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 4, og § 26, stk. 5, medmindre vedkommende udpeges af vælgeren som personlig hjælper, se folketingsvalglovens § 49, stk. 2, 2. pkt., og § 61, stk. 4, 2. pkt., jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 1, og § 26, stk. 6.

5.4. Diæter

Reglerne om diæter m.v. findes i Europa-Parlamentsvalglovens § 17, stk. 2, der henviser til reglerne i folketingsvalglovens kapitel 5.

Valgbestyrelsens medlemmer, valgstyrrerne og de tilforordnede vælgere får diæter for deres virksomhed i forbindelse med valget, herunder for eventuel instruktion før valgdagen af valgstyrrerne og de tilforordnede vælgere, se folketingsvalglovens § 31, stk. 3.

Diæterne gives som udgangspunkt efter reglerne i styrelsesloven.

Diæterne er som udgangspunkt af samme størrelse som de diæter, der gives efter styrelsesloven. Diætsatsen for hverv, der beslaglægger højst 4 timer, udgør i 2024-niveau 450 kr. pr. dag. Dette beløb forhøjes hvert år den 1. januar med 5 kr. Hvis hvervet beslaglægger mere end 4 timer, ydes der det dobbelte af det gældende diætbløb, dvs. i 2024 ydes 900 kr. pr. dag. Se § 4, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 2001 af 28. oktober 2021 om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af kommunale hverv.

Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der ikke ydes diæter for virksomhed i forbindelse med valg, eller at de diæter, der ydes, udgør et andet (højere eller lavere) beløb, end hvad der følger af reglerne i styrelsesloven. Kommunalbestyrelsen er herved ikke bundet af de nævnte diætsatser eller af bestemmelsen om, at der for dage, hvor hvervet beslaglægger mere end 4 timer, ydes det dobbelte diætbløb. Diæterne kan pr. dag dog højst udgøre det femdobbelte af det diætbløb, som i henhold til reglerne i styrelsesloven er fastsat for møder af ikke over 4 timers varighed, se folketingsvalglovens § 31, stk. 3, 4. pkt., dvs. i 2024 højst 2.250 kr. pr. dag.

Beslutning herom skal træffes på et møde i kommunalbestyrelsen og kan ikke delegeres til et udvalg eller kommunens forvaltning. Kommunalbestyrelsen kan træffe beslutningen generelt eller for et eller flere af de hverv, der nævnes i bestemmelsen (valgbestyrelsens medlemmer, valgstyrere eller tilforordnede vælgere). Kommunalbestyrelsen kan også ud fra saglige og generelle kriterier træffe beslutningen for en del af indehaverne af et givet hverv. F.eks. kan kommunalbestyrelsen ud fra belastningen på det enkelte afstemningssted beslutte, at der kun for de medvirkende ved visse afstemningssteder ydes et andet diætbløb. Kommunalbestyrelsen kan ligeledes ud fra saglige og generelle

kriterier træffe beslutningen for en del af den virksomhed, den pågældende persongruppe udøver i forbindelse med et valg. F.eks. kan kommunalbestyrelsen ud fra belastningen ved afstemningen på valgdagen og valgaftenen beslutte, at de personer, der medvirker både i løbet af valgdagen og på valgaftenen, skal ydes et andet diætbløb end de personer, der medvirker til f.eks. fintællingen.

Ydes der diæter til medlemmer af valgbestyrelsen, valgstyrelse og/eller tilforordnede vælgere, kan de pågældende ikke frasige sig modtagelse af diæter. Diæterne er endvidere personlige. Kommunalbestyrelsen kan derfor ikke aftale med de pågældende medlemmer af valgbestyrelsen, valgstyrelse og/eller tilforordnede vælgere, at kommunen helt eller delvis skal overføre diæterne direkte til tredjepart, f.eks. den pågældendes partiorganisation, en velgørende organisation eller lignende.

Efter § 19, nr. 4, i Skatteministeriets bekendtgørelse nr. 2104 af 23. november 2021 om kildeskat med senere ændringer er diæter til valgstyrelse og tilforordnede vælgere ikke A-indkomst. Der skal derfor ikke tilbageholdes kildeskat.

Der gives ikke diæter til en borgmester eller til medlemmer af magistraten i kommuner med magistratsstyre, se styrelseslovens § 64, eller til udvalgsformænd i kommuner med delt administrativ ledelse, se styrelseslovens § 64 a. De øvrige kommunalbestyrelsesmedlemmer kan modtage diæter, selv om de også får fast vederlag m.v. for hvervet som medlem af kommunalbestyrelsen, se vejledning nr. 9631 af 15. juni 2022 om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af kommunale hverv, afsnit 2.1.1.1., pkt. b og f, om styrelseslovens § 16, stk. 1, litra b og f.

Bestemmelserne om diæter i folketingsvalglovens § 31, stk. 3, medfører ikke en indskrænkning i retten til godtgørelse efter styrelseslovens §§ 16 og 16 a. For eventuelle kommunalbestyrelsesmedlemmers vedkommende betyder det, at bl.a. befodringsgodtgørelse er obligatorisk, se styrelseslovens § 16, stk. 10. For ikke-kommunalbestyrelsesmedlemmers vedkommende kan kommunalbestyrelsen beslutte at yde godtgørelse, se styrelseslovens § 16 a, stk. 7. Skal ikke-kommunalbestyrelsesmedlemmer

have befodringsgodtgørelse, skal kommunalbestyrelsen derfor træffe beslutning herom.

Hverken medlemmer af valgbestyrelsen, valgstyrelse eller tilforordnede vælgere kan få erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med varetagelsen af hvervet, hvis den pågældende modtager diæter herfor efter folketingsvalglovens § 31, stk. 3. Se styrelseslovens § 16, stk. 6, og § 16 a, stk. 4.

6. Kandidatlistor, stemmesedler og oplag m.v.

6.1. Kandidatlistor m.v.

Reglerne om, hvilke partier der har ret til at deltage i valg til Europa-Parlamentet, findes i Europa-Parlamentsvalglovens § 10.

Partier, der ved et folketingsvalg afholdt senest 9 uger før valgdagen har opnået repræsentation i Folketinget, og som 9 uger før valgdagen fortsat er repræsenteret i dette, samt partier, der ved det sidst afholdte valg til Europa-Parlamentet har opnået repræsentation i Europa-Parlamentet, og som 9 uger før valgdagen fortsat er repræsenteret i dette, har ret til at deltage i Europa-Parlamentsvalg.

Nye partier, der senest kl. 12 elleve uger før valgdagen, dvs. senest søndag den 24. marts 2024 kl. 12, er anmeldt for Indenrigs- og Sundhedsministeriet, har også ret til at deltage i Europa-Parlamentsvalg. Med anmeldelsen skal følge erklæringer fra et antal vælgere, der mindst svarer til 2 pct. af samtlige gyldige stemmer ved det sidst afholdte folketingsvalg, dvs. 70.680 vælgere (2 pct. af 3.533.951). Se nærmere Europa-Parlamentsvalglovens § 11.

De partier, der har ret til at deltage i valg til Europa-Parlamentet, kan opstille kandidater til Europa-Parlamentsvalg. Kandidaterne opføres på en kandidatliste, se nærmere Europa-Parlamentsvalglovens § 18. Der kan således ikke opstilles kandidater uden for partierne til Europa-Parlamentsvalg.

Kandidatlistor og anmeldelser om valgforbund indleveres til Indenrigs- og Sundhedsministeriet, se Europa-Parlamentsvalglovens § 19, stk. 1, og § 21. Kandidatlistor kan tidligst indleveres 9 uger før valgdagen, dvs. tidligst søndag den 7. april 2024. Anmeldelse af valgforbund kan ikke ske, før kandidatlistor, der ønsker at indgå i forbundet, er indleveret. Kandidatlistor skal senest indleveres kl. 12 syv uger før valgdagen, dvs. senest kl. 12 søndag den 21. april 2024. Denne frist er også sidste frist for indlevering af anmeldelser om valgforbund til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Fristen udløber på det præcise klokkeslæt (kl. 12). Der er ikke hjemmel til at dispensere fra fristen, uanset hvor undskyldelig en overskridelse af fristen måtte være.

Kandidaterne skal anføres på kandidatlisten i den rækkefølge, hvori de ønskes anført på stemmesedlen, se Europa-Parlamentsvalglovens § 19, stk. 4.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet undersøger, om de kandidatlistor, der er indleveret rettidigt, kan godkendes, samt om kandidaterne kan godkendes eller skal slettes af kandidatlistor, se nærmere Europa-Parlamentsvalglovens §§ 19-23 a. Indenrigs- og Sundhedsministeriet bekendtgør i Statstidende, hvilke kandidatlistor der er godkendt, hvilke bogstavbetegnelser de har fået tildelt, samt hvilke af kandidatlistor der har indgået valgforbund, se Europa-Parlamentsvalglovens § 24, stk. 1.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet sender disse oplysninger til valgbestyrelserne sammen med oplysninger om navnene på de opstillede kandidater, og i hvilken rækkefølge kandidaternes navne skal anføres på stemmesedlen, se Europa-Parlamentsvalglovens § 24, stk. 3. Indenrigs- og Sundhedsministeriet vil sende denne meddelelse (stemmesedelforlæg) til valgbestyrelserne senest mandag den 6. maj 2024. Indenrigs- og Sundhedsministeriet sender endvidere senest fredag den 26. april 2024 fortegnelser over de opstillede kandidatlistor, de opstillede kandidater og de anmeldte valgforbund til kommunalbestyrelserne m.fl. til brug ved brevstemmeafgivningen.

Kandidatlistor, herunder oplysninger om de enkelte kandidater og kandidatlistorernes opstillingsform og anmeldelse af valgforbund, må ikke gøres offentligt tilgængelige, før bekendtgørelsen i Statstidende har fundet sted, se Europa-Parlamentsvalglovens § 24, stk. 2.

6.2. Stemmesedler og oplag

6.2.1. Stemmesedler

Valgbestyrelsen sørger for at få fremstillet stemmesedler til valget til Europa-Parlamentet.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet sender valgbestyrelserne en PDF-fil og en InDesign-fil med stemmesedlen og med det opslag, der skal være i stemmelokalerne, se afsnit 6.2.2. Valgbestyrelserne kan forvente at modtage de nævnte filer i løbet af uge 21, dvs. senest fredag den 24. maj 2024.

Reglerne om stemmesedler til brug ved Europa-Parlamentsvalg er fastsat i bekendtgørelse nr. 24 af 10. januar 2024 om stemmesedler til brug ved Europa-Parlamentsvalg, der er gengivet som *bilag 3* til denne vejledning.

Med hensyn til stemmesedlernes indhold og udformning kan valgbestyrelsen rent praktisk holde sig til de filer, som Indenrigs- og Sundhedsministeriet som nævnt ovenfor vil sende ud i løbet af uge 21.

Valgbestyrelsen skal dog selv indsætte betegnelsen for opstillingskredsen øverst i højre hjørne. Det er alene betegnelsen for opstillingskredsen, der skal indsættes, og ikke datoen for Europa-Parlamentsvalget.

Ifølge bekendtgørelsens § 1 skal stemmesedlerne være af hvidt karton eller svært papir med en gramvægt på mindst 120 g/m². Valgbestyrelsen kan vælge at bruge en sværere kvalitet, f.eks. med en gramvægt på 140 g/m². Stemmesedlerne skal kunne foldes sammen ved to anbragte knæk, så de kan lægges ned i stemmekassen af vælgerne, uden at nogen kan se, hvad der er stemt.

Valgbestyrelsen skal sørge for, at det nødvendige antal stemmesedler er afleveret til kommunalbestyrelsen i god tid inden afstemningens begyndelse, se folketingsvalglovens § 44, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 1.

6.2.2. Opslag

Valgbestyrelsen sørger for at få fremstillet de opslag, der skal være i stemmelokalerne. Opslagene skal indeholde alle kandidatlisters navne og bogstavbetegnelser samt alle kandidaters navne i den rækkefølge, som de er anført i på stemmesedlerne. Opslagene skal endvidere indeholde oplysning om de anmeldte valgforbund. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 17, stk. 1, og folketingsvalglovens § 45, stk. 3, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 1.

Som ved Europa-Parlamentsvalget i 2019 vil Indenrigs- og Sundhedsministeriet sende valgbestyrelserne en PDF-fil og en InDesign-fil med opslaget, se afsnit 6.2.1. ovenfor. Valgbestyrelserne kan forvente at modtage de nævnte filer i løbet af uge 21, dvs. senest fredag den 24. maj 2024.

Valgbestyrelsen skal sørge for, at det nødvendige antal opslag er afleveret til kommunalbestyrelsen i god tid inden afstemningens begyndelse, se folketingsvalglovens § 44, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 1.

6.2.3. Fejl i stemmesedler og opslag

Valgbestyrelsen skal inden afstemningen sikre sig, at der ikke er fejl i de fremstillede stemmesedler og opslag. Er der fejl i de fremstillede stemmesedler og opslag, skal valgbestyrelsen sørge for at få fremstillet nye stemmesedler og opslag, hvor fejlen er rettet. Dette skal ske tids nok til, at de nye stemmesedler og opslag kan anvendes, når afstemningen går i gang på valgdagen.

Er det ikke muligt at få fremstillet nye stemmesedler i tide, skal valgbestyrelsen straks, dog uden at afbryde afstemningen, orientere Indenrigs- og Sundhedsministeriet for at drøfte, hvordan fejlen kan afhjælpes.

6.2.4. Afdøde kandidater

Europa-Parlamentsvalgloven indeholder ikke udtrykkelige regler om, hvad der skal ske, hvis en kandidat til Europa-Parlamentsvalget dør inden valget. Hvis en kandidat afgår ved døden, inden Indenrigs- og Sundhedsministeriet har godkendt kandidaten, godkender Indenrigs- og Sundhedsministeriet ikke kandidaten. Hvis en kandidat afgår ved døden, efter at Indenrigs- og Sundhedsministeriet har godkendt kandidaten, fjernes kandidaten ikke fra valgsystemet eller fra de udsendte fortegnelser over godkendte kandidater.

De kandidater, der er godkendt, og som fremgår af det stemmeseddelforlæg, Indenrigs- og Sundhedsministeriet sender til valgbestyrelserne, skal stå på stemmesedlen. Dette gælder også godkendte kandidater, der afgår ved døden inden valgdagen.

Valgbestyrelsen skal derfor ikke i tilfælde af dødsfald fremstille nye stemmesedler.

Godkendte kandidater, der afgår ved døden inden valgdagen, skal også forblive på fortegnelserne over opstillede partier og kandidater, der benyttes ved brevstemmeafgivningen.

Valgbestyrelsen skal imidlertid sikre, at vælgerne får kendskab til dødsfaldet. Den relevante oplysning af vælgerne må ske ved opslag i stemmerum og stemmelokaler ved brevstemmeafgivningen og på valgdagen. Opslagene skal udformes neutralt, f.eks. som en meddelelse om, at kandidat NN fra X-parti er afgået ved døden. Det er valgbestyrelsens ansvar at fremstille opslagene og kommunalbestyrelsens ansvar at hænge opslagene op.

Hvis en godkendt kandidat afgår ved døden senest på valgdagen, bør valgbestyrelsen notere dette i valgbogen. Der henvises til afsnit 9.7.2.3 om opgørelse af stemmer på afdøde kandidater.

6.3. Partiernes plakatsætning ved offentlig gade eller vej m.v.

Partiernes og kandidaternes plakatsætning er reguleret i lov om offentlige veje m.v. (vejloven), se lovbekendtgørelse nr. 421 af 25. april 2023 med senere ændringer, og lov om private fællesveje (privatvejloven), se lovbekendtgørelse nr. 422 af 25. april 2023 med senere ændringer. De to love indeholder regler for ophængning af valgplakater på offentlige veje og private fællesveje i byer og bymæssige områder.

Reglerne for ophængning af valgplakater er ens over hele landet.

Partierne skal ikke søge om forudgående tilladelse fra vejmyndigheden, og ved private fællesveje tillige ejeren af vejarealet, til at hænge valgplakater op, i det omfang det sker efter visse nærmere angivne regler. Se afsnit 6.3.1.

6.3.1. Plakatsætning, der ikke kræver tilladelse

Ophængning af valgplakater på vejarealer, der ikke kræver tilladelse, er reguleret i vejlovens §§ 84 og 85 og privatvejslovens §§ 66 a og 66 b.

Bestemmelserne finder kun anvendelse på valgplakater, således som de er defineret i vejlovens § 3, nr. 10, henholdsvis privatvejslovens § 10, nr. 17.

Efter disse bestemmelser er en valgplakat »en valgagitorisk meddelelse på en vejrbestandig plade, der ikke er større end 0,8 m²«. Det svarer til en traditionel valgplakat.

Valgplakater i forbindelse med Europa-Parlamentsvalg må ophænges på offentlige veje og private fællesveje i byer og bymæssige områder fra kl. 12.00 den 4. lørdag før valgdagen til 8 dage efter valgdagen. Det vil sige, at valgplakaterne i forbindelse med Europa-Parlamentsvalget må ophænges i perioden fra den 18. maj 2024 kl. 12.00 til mandag den 17. juni 2024. Nedtagning af valgplakater og midler til fastgørelse heraf skal være tilendebragt ved døgnets afslutning, se vejlovens § 84, stk. 1, og privatvejslovens § 66 a, stk. 1.

Valgplakater må hænges op på master til vejbelysningen og til brug for elforsyningen og på offentlige veje også på vejtræer, hegn samt på indretninger fæstnet i jorden, der har til formål at fremvise valgplakater, se vejlovens § 84, stk. 2, og privatvejslovens § 66 a, stk. 2.

Valgplakater skal ophænges forsvarligt på en sådan måde, at de ikke dækker for autoriseret afmærkning, herunder færdselstavler, vejvisningstavler eller lignende udstyr, forhindrer hensigtsmæssige oversigtsforhold eller i øvrigt udgør en fare for trafikikkerheden, se vejlovens § 84, stk. 3, og privatvejslovens § 66 a, stk. 3.

Valgplakater må ikke hænges op (se vejlovens § 84, stk. 4, og privatvejslovens § 66 a, stk. 4):

- 1) på eller over motorveje, motortrafikveje og disse vejes rampeanlæg,
- 2) i midterrabatter, rundkørsler, midterøer o.lign. på strækninger, hvor den tilladte hastighed er over 60 km/t.,
- 3) i midterrabatter, rundkørsler, midterøer o.lign. på strækninger, hvor hastigheden midlertidigt er nedsat til 60 km/t. eller derunder,

- 4) på samme indretning som autoriseret afmærkning, herunder færdselstavler, vejvisningstavler eller lignende vejjudstyr,
- 5) på højspændingsmaster, transformerstationer, kabelskabe o.lign.,
- 6) nærmere end 0,5 m fra kørebane kant eller 0,3 m fra cykelstikant målt fra nærmeste kant af valgplakaten,
- 7) lavere end 2,3 m direkte over fortovej eller cykelsti målt fra nederste kant af valgplakaten,
- 8) højere end 1,5 m under laveste strømførende ledning målt fra øverste kant af valgplakaten, eller
- 9) på en sådan måde, at valgplakaten kan medføre skader på eller ændringer af vejtræer eller master til vejbelysning, hegn og indretninger til forsyningsvirksomhed.

Ophængte valgplakater skal være forsynet med navn, adresse, e-mailadresse og telefonnummer på den person eller den kandidatliste, der har iværksat ophængningen, se vejlovens § 85, stk. 1, og privatvejslovens § 66 b, stk. 1. Hvor det er et parti, der har iværksat ophængningen, skal oplysningerne suppleres med navn, adresse, e-mailadresse og telefonnummer på en kontaktperson.

Valgplakater, som er ophængt i strid med ovennævnte regler, skal nedtages inden for 24 timer, efter at vejmyndigheden har meddelt et påbud herom, se vejlovens § 85, stk. 2, og privatvejslovens § 66 b, stk. 2.

Vejmyndigheden kan nedtage valgplakater, som ikke er nedtaget inden for ovennævnte frist eller er ophængt uden for den tilladte periode. Vejmyndigheden kan endvidere nedtage valgplakater, som er ophængt i strid med reglerne og ikke indeholder de krævede kontaktoplysninger, se vejlovens § 85, stk. 3, og privatvejslovens § 66 b, stk. 3.

Vejmyndigheden eller politiet kan altid straks tage valgplakater ned, der er hængt op, så de udgør en umiddelbar og konkret fare for trafikikkerheden, se vejlovens § 85, stk. 4, og privatvejslovens § 66 b, stk. 4.

Vejmyndigheden skal straks efter nedtagning bede ophængerens/kontaktpersonen om at afhente valgplakaterne. Valgplakater, der ikke er afhentet senest 6 måneder efter valget, kan destrueres, se vejlovens § 85, stk. 5, og privatvejslovens § 66 b, stk. 5.

Vejmyndigheden og politiets udgifter til nedtagning af valgplakater og udgifter til udbedring af skader på vejtræer og indretninger betales af ophængerens. Hvis det ikke er muligt at pålægge ophængerens de nævnte udgifter, kan den fysiske eller juridiske person, der er anført på valgplakaten, pålægges at afholde disse udgifter, medmindre den pågældende kan sandsynliggøre, at ophængningen ikke er sket på den pågældendes foranledning. Hvis valgplakaten ikke indeholder de nævnte kontaktoplysninger, kan den fysiske eller juridiske person, der agiteres for på valgplakaten, pålægges at afholde disse udgifter, medmindre den pågældende kan sandsynliggøre, at ophængningen ikke er sket på den pågældendes foranledning, se vejlovens § 85, stk. 6, og privatvejslovens § 66 b, stk. 6.

6.3.2. Plakatsætning, der kræver tilladelse

For at være omfattet af ovennævnte regler i vejloven henholdsvis privatvejløven, der fritager partier, kandidater, organisationer, foreninger m.fl. for at skulle søge vejmyndigheden om tilladelse til at hænge valgplakater op, må valgplakaten ikke være større end 0,8 m².

Ønsker man at ophænge større valgplakater, baner og variable valgplakater, herunder skærme med levende tekst og billeder m.v., skal der søges om tilladelse hertil hos den pågældende vejmyndighed efter bestemmelserne i vejlovens § 80, stk. 1, nr. 1, og privatvejslovens § 66, stk. 1, nr. 1. Ved ophængning på private fællesveje kan kommunens (offentligretlige) tilladelse kun udnyttes med vej ejerens (privatretlige) accept. Det følger af privatvejslovens § 56, stk. 1.

Derudover finder Justitsministeriets bekendtgørelse om valgagitation (bekendtgørelse nr. 645 af 12. oktober 1989 som ændret ved bekendtgørelse nr. 828 af 25. november 1998) anvendelse ved ovennævnte valgplakater m.v. Bekendtgørelsen fastsætter på samme måde, at opslag af plakater o.

lign. i valgagitationisk øjemed på eller ud til offentlig gade, vej eller plads kun må ske, hvis ejeren har givet skriftlig tilladelse til det.

Vejmyndigheden skal ved behandlingen af sagen følge almindelige forvaltningsretlige regler, herunder forvaltningslovens bestemmelser, uanset om vejmyndigheden meddeler tilladelse efter vejlovens § 80, stk. 1, nr. 1, til ophængning af valgplakater på sine offentlige veje (statsveje eller kommuneveje) eller giver en offentligretlig tilladelse efter privatvejslovens § 66, stk. 1, nr. 1. Vejmyndigheden skal være opmærksom på, at politiet skal inddrages, inden der kan gives tilladelse efter vejlovens § 80 (offentlige veje). Det følger af lovens § 89. Regler og retningslinjer for ovennævnte plakatsætning m.v. skal endvidere administreres på samme måde over for alle partier, der deltager i valget og søger om tilladelse til plakatsætning.

Vejmyndigheden kan i tilladelsen bl.a. fastsætte saglige vilkår om placering af sådanne valgplakater, bannere, skærme m.v., ophængningsmåde og tidsmæssig begrænsning af tilladelsen. Der kan således i tilladelsen fastsættes vilkår om, at ovennævnte valgplakater, bannere, skærme m.v. skal være nedtaget inden for en nærmere angivet frist, f.eks. senest 8 dage efter valgets afholdelse. Se de tilsvarende bestemmelser om valgplakater, der kan ophænges uden forudgående tilladelse, i vejlovens § 84, stk. 1, og privatvejslovens § 66 a, stk. 1, og afsnit 6.3.1.

Hvis nogen hænger valgplakater op på offentligt vejareal eller på private fællesveje i byer og bymæssige områder uden vejmyndighedens tilladelse, og den pågældende ikke efterkommer vejmyndighedens påbud om at fjerne disse, kan vejmyndigheden fjerne plakaterne for den pågældendes regning. Hænger plakaterne til ulempe eller fare for færdslen på offentligt vejareal, kan vejmyndigheden og politiet fjerne plakaterne for den pågældendes regning uden forudgående påbud. På private fællesveje kan vejmyndigheden og i påtrængende tilfælde politiet fjerne plakaterne uden forudgående påbud, hvis det anbragte er til ulempe for færdslen. Se vejlovens § 81, stk. 2 og 3, og privatvejslovens § 66, stk. 4 og 5.

Hvis valgplakater omfattet af vejlovens § 80, stk. 1, nr. 1, og privatvejslovens § 66, stk. 1, nr. 1, ophænges uden tilladelse, skal vejmyndigheden dog først tage stilling til, om ophængningen kan lovliggøres, evt. med vilkår. Det fremgår af vejlovens § 81, stk. 1, og privatvejslovens § 99, stk. 1.

Om forbuddet mod valgagitation i valglokalerne og andre steder i umiddelbar tilknytning hertil, se afsnit 7.6.

Kommunalbestyrelsen kan som ejer eller eventuelt bruger af den matrikel, hvor bygningen med valglokalerne er beliggende, beslutte, om kommunalbestyrelsen i det hele taget vil tillade valgagitation på afstemningsstedets matrikel, se afsnit 7.6. Vejlovens §§ 84 og 85 og privatvejslovens §§ 66 a og 66 b giver dog ikke kommunalbestyrelsen hjemmel til at bestemme, at lovligt ophængte valgplakater på offentlige veje eller en privat fællesvej ikke må ophænges i en nærmere bestemt afstand fra afstemningsstederne.

7. Afstemning på valgdagen

Afstemningen på valgdagen finder sted efter reglerne i folketingsvalglovens kapitel 7 med de afvigelser, der følger af, at der ikke kan opstilles kandidater uden for partierne, se Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 1. Det er kommunalbestyrelsens ansvar at sørge for gennemførelsen af valg-handlingen. Denne opgave kan ikke delegeres helt eller delvis til valgbestyrelsen.

Bemyndigelsen for indenrigs- og sundhedsministeren til at fastsætte regler om, at vælgere, der har valget efter Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 1, nr. 2 (personer med dansk indfødsret, der bor i et andet EU-land), ikke kan afgive stemme ved personligt fremmøde på afstemningsstedet på valgdagen, se Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 3, er ikke udnyttet. Enhver vælger til Europa-Parlamentsvalget kan således afgive stemme ved personligt fremmøde på afstemningsstedet på valgdagen.

7.1. Tidsrummet for afstemningen

Da valget finder sted på en søndag, begynder afstemningen overalt i landet kl. 9 og fortsætter til kl. 20, og så længe der endnu derefter indfinder sig vælgere for at stemme, se folketingsvalglovens § 46, stk. 1, 2. pkt.

Afstemningen sluttes, når ingen vælger tilkendegiver at ville stemme, selv om de opfordres til det, se folketingsvalglovens § 46, stk. 1, 3. pkt.

Ingen vælger må derfor nægtes adgang til at stemme, hvis vælgeren er mødt op for at stemme, inden afstemningen er afsluttet. Det gælder også, hvis vælgeren er mødt op for at stemme efter kl. 20, men inden afstemningen rent faktisk er afsluttet.

7.2. Kommunalbestyrelsens forberedelse af afstemningen

7.2.1. Lokaler, valgborde, stemmerum, skriveredskaber og stemmekasser

Afstemningen foregår på ét afstemningssted i hvert afstemningsområde. Kommunalbestyrelsen skal sørge for lokaler til afstemningen samt det nødven-

dige antal stemmerum og stemmekasser, se folketingsvalglovens § 45, stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal i øvrigt sørge for, at der er truffet de nødvendige forberedelser til afstemningen på hvert afstemningssted, se folketingsvalglovens § 45, stk. 4. Det indebærer bl.a., at kommunalbestyrelsen skal sørge for det nødvendige antal valgborde m.v. med den nødvendige bemanning.

Folketingsvalgloven indeholder ikke nærmere regler om, hvor mange valgborde, stemmerum og stemmekasser der skal være på de enkelte afstemningssteder i forhold til antallet af vælgere. Det må kommunalbestyrelsen afgøre ud fra erfaringerne fra tidligere valg med, hvad der må anses for nødvendigt på de enkelte afstemningssteder, og hvad der må anses for muligt under hensyn til de pladsmæssige forhold og antallet af tilfornordnede vælgere, der vil kunne udpeges. Det vil dog være hensigtsmæssigt om muligt at undgå, at der er mere end 1.500 vælgere pr. bord (valgliste), da dette normalt kan medføre kø på visse tidspunkter under afstemningen.

Stemmerum og stemmekasser skal være indrettet som fastsat i folketingsvalglovens § 45, stk. 2. Der skal bl.a. være det nødvendige udstyr i hvert stemmerum for, at vælgerne kan afgive deres stemme (skriveplade og blyant eller andet egnet skriveredskab). Det fremlagte skriveredskab behøver ikke være en blyant eller en sort eller blå kuglepen, men må godt have en mere synlig farve, f.eks. rød, hvis kommunalbestyrelsen f.eks. måtte vurdere, at det vil gøre afkrydsningen tydeligere og lette stemmeoptællingen.

Det er også tilladt for vælgeren at anvende sit eget medbragte skriveredskab. Det er dog i den forbindelse vigtigt, at vælgeren vejledes om, at farven eller tykkelsen af skriveredskabet ikke må afvige så væsentligt fra gængse skriveredskaber, at stemmesedlen kan bedømmes som værende givet et særpræg, da stemmesedlen i givet fald vil være ugyldig, se afsnit 9.4.1.

Stemme-kasserne skal være indrettet således, at ingen stemmeseddel kan tages ud, uden at stemmekassen åbnes, og stemmekasserne skal kunne låses eller forsegles, se folketingsvalglovens § 45, stk. 2. Lukning af stemmekasser med plastikstrips eller

andet materiale, der kan klippes op og erstattes af en ny tilsvarende lukning, vil ikke være tilstrækkelig. Det afgørende for valget af lukkemekanisme er, at lukningen ikke må kunne erstattes, uden at man vil kunne se eller opdage det. Man skal således kunne se, hvis en stemmekasse har været åbnet, f.eks. ved at lukkemekanismen er brudt eller ødelagt, eller ved at lukkemekanismen er erstattet af en anden lukning.

Inden stemmeafgivningens begyndelse skal tilfornede vælgere vise de tilstedeværende, at stemmekasserne er tomme. Derefter skal kasserne straks låses eller forsegles. Se folketingsvalgløvens § 46, stk. 3. Ved "de tilstedeværende" forstås de vælgere og andre personer, der er mødt frem i forbindelse med valgets begyndelse.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet henstiller, at stemmekasserne udskiftes i god tid, inden de bliver overfyldte, da der ved overfyldte stemmekasser kan opstå risiko for, at stemmesedler i praksis kan tages ud. Kommunerne bør således sørge for, at valgstyrrerne og de tilfornede vælgere på afstemningsstederne bliver instrueret i at udskifte stemmekasserne i god tid, inden de bliver helt fyldt med stemmesedler.

7.2.2. *Hjælpemidler ved stemmeafgivning på valgdagen*

Kommunalbestyrelsen skal stille hjælpemidler til rådighed ved stemmeafgivningen på valgdagen og ved brevstemmeafgivningen efter reglerne i bekendtgørelse nr. 1499 af 12. december 2018 om hjælpemidler, der skal stilles til rådighed ved stemmeafgivningen.

7.2.2.1. *Hvilke hjælpemidler skal stilles til rådighed?*

Bekendtgørelsen stiller krav om, at nogle hjælpemidler skal stilles til rådighed på alle afstemningssteder i landet, mens andre alene skal stilles til rådighed på mindst ét afstemningssted i kommunen:

Følgende hjælpemidler skal stilles til rådighed i mindst ét stemmerum på samtlige afstemningssteder på valgdagen:

- **Sort pen.** Den sorte pen skal have en stregtykkelse på mindst 0,7 mm og højst 1,0 mm. Anvendelse af en sort pen gør, at afkrydsningen af stemmesedlen bliver tydeligere end ved brug af andre skriveredskaber som f.eks. blyanter. Se § 2, stk. 1, i bekendtgørelsen.
- **Lup.** En lup kan forstørre teksten på stemmesedlen og er derfor en hjælp til vælgere med nedsat syn. Luppen skal være en ikke-håndholdt lup, der har fast eller justerbar afstand mellem linse og objekt, og luppen skal kunne forstørre tekst til mindst firedobbelt størrelse. Endelig skal vælgerne kunne afkrydse stemmesedlen under luppen. Der kan f.eks. være tale om en såkaldt standlup eller en lup, der er fastgjort på en "arm", som kan monteres på bord eller væg. Se § 3, stk. 1, i bekendtgørelsen.
- **LED-lampe.** Der skal være tale om en ikke-håndholdt LED-lampe, hvor vælgeren kan regulere lysstyrke og lysfarve, hvilket kan gøre det lettere for nogle at læse stemmesedlen. Vælgeren skal desuden kunne ændre lampens placering således, at lysudfaldet kan tilpasses vælgerens behov. Nogle vælgere kan f.eks. have behov for, at lysudfaldet er fra siden. Se § 4, stk. 1, i bekendtgørelsen.

Følgende hjælpemidler skal stilles til rådighed i mindst ét stemmerum på mindst ét afstemningssted i kommunen:

- **Hæve-/sænkebord.** Et hæve-/sænkebord kan være en hjælp for vælgere, der er kørestolsbrugere. Bordet skal kunne reguleres i højden af vælgeren, skal være minimum 90 x 60 cm og skal have fri benplads, så en kørestolsbruger kan placere sig ved bordet. Se § 5, stk. 1, i bekendtgørelsen.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet *henstiller*, at hæve-/sænkebordet er forsynet med en mat overflade. Dette kan – hvis bordpladen ikke i sig selv er mat – opnås ved f.eks. at beklæde bordet med en dug eller lignende eller benytte et mat skriveunderlag. I tilfælde af, at bordet beklædes med en dug, eller der benyttes et skriveunderlag, skal dugen eller skriveunderlaget være tilstrækkeligt fastgjort, så vælgeren har et fast underlag, når stemmesedlen skal

afkrydses. Det vil desuden være hensigtsmæssigt, hvis bordpladen kan skråtstilles af vælgeren, såfremt den pågældende har behov for dette i forbindelse med afkrydsning af stemmesedlen.

- **Forstørrelsesapparat med skærm af typen CCTV (Closed Circuit Television).** Vælgeren skal kunne regulere skriftstørrelse, kontraster og lysstyrke. Læsepladen, hvor stemmesedlen placeres ved brug af CCTV'et, skal desuden kunne låses fast, så stemmesedlen ligger fast, når vælgeren skal sætte sit kryds. Af sikkerhedsmæssige årsager er det vigtigt, at CCTV'et ikke kan tilkobles internet. CCTV'et må heller ikke kunne affotografere stemmesedlen eller på nogen måde lagre data. Se § 6, stk. 1, i bekendtgørelsen.

Vælgeren har endvidere mulighed for at medbringe egne hjælpemidler (f.eks. lup eller særligt skriveredskab) ved stemmeafgivning.

Vælgeren kan på samme tid få hjælp til stemmeafgivningen ved brug af hjælpemidler og ved personlig bistand. Vælgeren kan også få personlig bistand til de hjælpemidler, der skal stilles til rådighed ved stemmeafgivningen, herunder i form af vejledning om, hvordan et bestemt hjælpemiddel fungerer.

7.2.2.2. Annoncering og opslag om hjælpemidler

Kommunalbestyrelsen skal forud for begyndelsestidspunktet for brevstemmeafgivningen, hvor enhver vælger kan brevstemme (dvs. 6 uger før valgdagen), på kommunens hjemmeside og evt. ved annoncering i relevante medier gøre vælgerne bekendt med muligheden for at benytte de nævnte hjælpemidler ved stemmeafgivningen på valgdagen og ved brevstemmeafgivningen. Se § 8, stk. 1, i bekendtgørelsen. Der skal i den forbindelse gives oplysninger om, hvor de hjælpemidler, som ikke stilles til rådighed på alle afstemningssteder og brevstemmesteder, kan benyttes. Vælgere, som ønsker at benytte disse hjælpemidler, kan således ansøge om at blive overflyttet til det pågældende afstemningssted eller selv opsøge det brevstemmested, hvor hjælpemidlerne stilles til rådighed. Indenrigs- og Sundhedsministeriet *henstiller*, at der endvidere gives oplysning om muligheden for at

blive overført til det afstemningssted, hvor hjælpemidlerne stilles til rådighed på valgdagen.

Derudover skal der på hvert afstemningssted være opslag, der oplyser om de hjælpemidler, som stilles til rådighed ved stemmeafgivningen. Se § 8, stk. 2, i bekendtgørelsen og afsnit 7.2.4. Hvis anvendelsen af hjælpemidler på valgdagen giver anledning til bemærkninger, skal disse anføres i afstemningsbogen. Se § 9 i bekendtgørelsen.

7.2.2.3. Anskaffelse af hjælpemidler og vejledning til kommunen m.v.

Kommunalbestyrelsen er ansvarlig for at anskaffe og stille hjælpemidlerne til rådighed ved stemmeafgivningen på valgdagen og ved brevstemmeafgivningen.

Hvis kommunens egen hjælpemiddelcentral har hjælpemidler, der opfylder kravene til hjælpemidlerne, kan disse benyttes i forbindelse med stemmeafgivningen. Råder hjælpemiddelcentralen over et antal hjælpemidler, der gør det muligt at stille hjælpemidler til rådighed på flere afstemningssteder eller brevstemmesteder end dem, der er fastsat krav om i bekendtgørelsen, er der ikke noget til hinder for at stille de pågældende hjælpemidler til rådighed i videre omfang.

Instituttet for Blinde og Svagsynede (IBOS) har over for Indenrigs- og Sundhedsministeriet tilkendegivet, at instituttet gerne yder vejledning til kommunerne vedrørende hjælpemidlerne, herunder om anskaffelse af hjælpemidlerne. IBOS har endvidere tilkendegivet, at instituttet også gerne yder vejledning om, hvordan man på afstemningsstederne kan henvende sig til vælgere med handicap på en hensigtsmæssig måde. Der kan i den forbindelse rettes henvendelse til Annemarie Haack Enevoldsen, telefon: 39 45 23 13, e-mail: ab7h@kk.dk.

7.2.3. Fysisk tilgængelighed ved stemmeafgivningen

På hvert afstemningssted (i hvert stemmelokale) skal der være indrettet et stemmerum, hvor der er plads til, at tre personer kan opholde sig samtidig. Det skyldes, at stemmerummet skal have plads til, at der ud over vælgeren kan være to valgstyrere eller tilforordnede vælgere eller en valgstyrer eller

tilforordnet vælger og en personligt udpeget hjælper, når en vælger har brug for personlig bistand til at afgive sin stemme, se afsnit 7.4.

Det særlige stemmerum skal så vidt muligt være stort nok til, at der er plads til en kørestolsbruger og to hjælpere. Det bemærkes i denne sammenhæng, at stemmeafgivningen i selve stemmerummet må tilrettelægges således, at eventuel personlig bistand til stemmeafgivningen vanskeligt kan høres af andre end vælgeren selv og de medvirkende valgstyrelser, tilforordnede vælgere og/eller en eventuel personligt udpeget hjælper.

Når kommunalbestyrelsen udpeger de bygninger og lokaler, der skal bruges under afstemningen, skal kommunalbestyrelsen i øvrigt tage hensyn til, at lokalerne og stemmerummene så vidt muligt skal være tilgængelige for kørestolsbrugere og andre stærkt bevægelseshæmmede.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet *henstiller*, at kommunalbestyrelsen oplyser om tilgængelighed til afstemningsstederne i kommunen på kommunens hjemmeside, og at afstemningsstederne registreres på godadgang.dk.

Kommunalbestyrelsen kan få rådgivning af BUILD – Institut for Byggeri, By og Miljø om, hvordan stemmelokalerne skal indrettes fysisk, og om, hvilke mål et stemmerum skal have for at kunne benyttes af kørestolsbrugere.

Se instituttets Stemmeboksvejledning på instituttets hjemmeside: vbn.aau.dk/ws/portalfiles/portal/427539264/Stemmebokse_jan_2021.pdf. For opklarende spørgsmål kan BUILD – Institut for Byggeri, By og Miljø kontaktes på telefon: 28 10 40 41 eller e-mail: build@build.aau.dk. Se også instituttets hjemmeside: sbi.dk.

Folketingets Ombudsmand, som bl.a. foretager inspektioner af handicaptilgængelighed i den offentlige forvaltning, har også udarbejdet en tjekliste for tilgængelighed af valglokaler til landets kommuner. Tjeklisten kan ses på Folketingets Ombudsmands hjemmeside: ombudsmanden.dk/find/nyheder/alle/valgsted.

Det Centrale Handicapråd har også udarbejdet en guide til kommunerne om handicaptilgængelighed

til valg og folkeafstemninger, der kan ses på rådets hjemmeside: dch.dk/viden-om-handicap/vejledninger-om-handicap.

7.2.4. Opslag på afstemningsstederne

På afstemningsstederne skal der være opslag, der oplyser om muligheden for at benytte de i afsnit 7.2.2 nævnte hjælpemidler, se § 8, stk. 2, i bekendtgørelsen om hjælpemidler, der skal stilles til rådighed ved stemmeafgivningen. Indenrigs- og Sundhedsministeriet *henstiller*, at opslagene placeres, så de er synlige for vælgerne ved ankomsten til afstemningsstedet eller umiddelbart herefter, f.eks. ved indgangen og/eller ved valgbordet.

Derudover skal der i stemmelokalerne være opslag, der angiver alle kandidatlisters navne og bogstavbetegnelser samt alle kandidaters navne i den rækkefølge, som de er anført i på stemmesedlerne. Opslagene skal endvidere indeholde oplysning om de anmeldte valgforbund. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 17, stk. 1, og folketingsvalglovens § 45, stk. 3, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 1. Se afsnit 6.2.2.

Det vil herudover være hensigtsmæssigt, at der hænges opslag op i stemmerummene, der vejleder om, hvordan vælgeren skal bære sig ad med at stemme, og om, at det er muligt at få byttet stemmesedlen til en ny, hvis man kommer til at sætte krydset forkert, se folketingsvalglovens § 48, stk. 2. Indenrigs- og Sundhedsministeriet sender eksempler på, hvordan sådanne opslag kan udformes.

7.2.5. Andre forberedelser

Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er truffet de nødvendige forberedelser til afstemningen på hvert afstemningssted, herunder at valgstyrelserne og de tilforordnede vælgere er oplyst om deres opgaver på valgdagen, se afsnit 5.2 og 5.3 samt folketingsvalglovens § 45, stk. 4.

Kommunalt ansat personale kan udpeges til at hjælpe valgstyrelserne og de tilforordnede vælgere under afstemningen. Også kommunalt ansatte, der ikke bor i kommunen, kan deltage. Afstemningen skal dog ske under valgstyrelsernes ansvar, kontrol og

instruktion. Opgaverne under afstemningen kan herudover ikke overlades til andre.

Kommunalbestyrelsen skal fastsætte nærmere regler om, hvordan opgaverne på afstemningsstedet skal varetages, herunder om hvordan eventuelle nøgler til stemmekasserne skal opbevares.

Det er ikke tilladt at ryge i indendørs lokaliteter, som offentligheden har adgang til, se rygelovens § 18, stk. 1 (lovbekendtgørelse nr. 1632 af 18. juni 2021 om røgfrie miljøer med senere ændring). Det er derfor ikke tilladt at ryge i stemmelokalerne. Kommunalbestyrelsen kan dog beslutte at indrette rygerum og rygekabiner, hvor rygning kan finde sted, se rygelovens § 18, stk. 2. Hvad der forstås ved et rygerum og en rygekabine, fremgår af rygelovens § 3, stk. 1 og 2.

Hvis stemmelokalerne befinder sig på en skole eller en anden institution for børn og unge under 18 år, må der heller ikke ryges på skolens eller institutionens udendørs arealer, jf. lovens § 7, stk. 1.

7.3. Den almindelige fremgangsmåde ved stemmeafgivningen

Den almindelige fremgangsmåde ved stemmeafgivningen er fastsat i folketingsvalglovens §§ 47 og 48 med de afvigelser, der følger af, at der ikke som til folketingsvalg kan opstilles kandidater uden for partierne, se Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 1.

I folketingsvalglovens § 47 er følgende fastsat:

»§ 47. Valgret udøves ved personligt fremmøde på afstemningsstedet. Vælgeren skal inden stemmeafgivningen aflevere sit valgkort til valglisteføreren. Har en vælger ikke medbragt valgkort, udskrives et valgkort. Valglisteføreren skal forlange, at vælgeren giver oplysning om sin fødselsdato. Vælgeren skal i øvrigt på forespørgsel give oplysning om sit navn og sin bopæl. Hvis der er tvivl om en vælgers identitet, skal denne fastslås, om fornødent ved fremlæggelse af dokumentation herfor. Derefter, og når valglisteføreren har afmærket vælgerens navn på valglisten, udleveres en stemmeseddel til vælgeren.«

I folketingsvalglovens § 48 er følgende fastsat:

»§ 48. Stemmeafgivningen sker i stemmerummet, hvor kun vælgeren må være til stede. På stemmesedlen sætter vælgeren et kryds ved et partinavn eller et kandidatnavn.

Stk. 2. En vælger kan få ombyttet sin stemmeseddel, hvis den er fejlagtigt afkrydset eller ved uagtsomhed gjort ubrugelig. Ombytning kan ikke ske, efter at stemmesedlen er lagt i stemmekassen.

Stk. 3. Når stemmeafgivningen er foretaget, sammenfolder vælgeren stemmesedlen, således at ingen kan se, hvordan der er stemt. Derefter lægger vælgeren stemmesedlen i stemmekassen i overværelse af en tilforordnet vælger.«

7.3.1. Identifikation af vælgeren og afmærkning på valglisten

Det er en betingelse for at have ret til at stemme, at vælgeren er optaget på valglisten, se Europa-Parlamentsvalglovens § 4. Det er ikke en betingelse for at stemme, at vælgeren har medbragt sit valgkort til stemmeafgivningen, se folketingsvalglovens § 47, 3. pkt., som er gengivet ovenfor. Personer uden fast opholdssted, som kun får tilsendt et valgkort efter anmodning, kan ligesom de vælgere, der har glemt at medbringe deres valgkort, stemme på valgdagen uden valgkort, hvis de medbringer legitimation, f.eks. kørekort, pas eller sundhedskort. Stemmeafgivning uden valgkort kan alene ske på det afstemningssted, som vælgerens (seneste) bopælskommune anviser. Oplysning herom fås ved henvendelse til den pågældende kommune.

Valgstyrerne og de tilforordnede vælgere skal være opmærksomme på, om vælgeren afleverer det rigtige valgkort og ikke har fået byttet valgkort med en ægtefælle eller andre på adressen.

Valglisteføreren skal forlange, at vælgeren giver oplysning om sin *fødselsdato* (dvs. dag, måned og årstal), se folketingsvalglovens § 47, 4. pkt. Det er alene vælgerens fødselsdato, der skal oplyses, men ikke CPR-nummeret. Hvis vælgeren ikke ønsker at sige sin fødselsdato højt, kan oplysningen også gives ved at skrive fødselsdatoen på et stykke papir eller ved f.eks. at vise sundhedskortet. Dette skal

højne sikkerheden omkring identifikation af vælgeren på valgdagen. Vælgeren skal i øvrigt på forespørgsel oplyse sit navn og sin bopæl/adresse, se folketingsvalglovens § 47, 5. pkt.

Som det fremgår af folketingsvalglovens § 47, 6. pkt., skal en vælgers identitet fastslås, hvis der er tvivl herom. Dette kan om nødvendigt ske ved, at vælgeren bliver bedt om at fremlægge dokumentation herfor (ID). Det vil ikke være i overensstemmelse med loven, hvis der kræves ID af alle, der stemmer. Dokumentation for en vælgers identitet skal alene kræves i tilfælde, hvor der er tvivl om den pågældende vælgers identitet. Der skal i den forbindelse kun fremlægges dokumentation for vælgerens identitet, hvis dette er fornødent. Det afgørende er herefter, om den pågældende vælgers identitet er fastslået med tilstrækkelig sikkerhed, og ikke hvordan identiteten er fastslået. Det er således ikke afgørende, om identiteten er fastslået ved valgkort og oplysning om fødselsdato, ved legitimation med eller uden billede eller ved personligt kendskab hos mindst én af de tilstedeværende myndighedspersoner til den pågældende vælger. Der kan endvidere ikke stilles et generelt krav om billedlegitimation, mens der konkret vil kunne stilles krav herom, hvis der, efter at vælgeren har fremvist legitimation uden billede, stadig er tvivl om vælgerens identitet. Det digitale sundhedskort (app'en »Sundhedskortet«) og det digitale kørekort (app'en »Kørekort«) kan indgå som et moment til fastlæggelse af vælgerens identitet på linje med et fysisk sundhedskort eller kørekort.

Valglisteføreren skal efter folketingsvalglovens § 47, sidste pkt., afmærke vælgerens navn på valglisten. Afmærkning på valglisten kan ske ved afkrydsning af den rubrik, hvor vælgerens navn står anført på valglisten. Der er endvidere ikke noget i vejen for, at der i valglisten af praktiske årsager sættes et nummer ud for vælgerne, efterhånden som de møder op for at stemme på valgdagen, og at samme nummer påføres den pågældende vælgers valgkort.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet skal dog indskærpe, at de stemmesedler, der udleveres til vælgerne, ikke må påføres et nummer eller nogen anden form for påskrift før udleveringen til vælgeren.

Valgstyrerne og de tilforordnede vælgere skal gives klare instrukser herom.

De valgkort, som valglisteføreren modtager fra de vælgere, der møder frem for at stemme på afstemningsstedet, eller som udskrives for de vælgere, som ikke har medbragt valgkort, skal opbevares på afstemningsstedet. Herved sikres dokumentation for, at afmærkningen på valglisten af, at vælgeren har stemt, er korrekt.

7.3.2. Manuel optagelse på valglisten til og med valgdagen

Rettelser i valglisten skal foretages *til og med valgdagen* for de meddelelser, som kommunen modtager til og med valgdagen, dvs. også selvom valgbehandlingen er gået i gang.

Modtager kommunen på valgdagen oplysning om f.eks. en persons erhvervelse af dansk indfødsret, der medfører, at vedkommende opfylder valgrets-betingelserne, skal vedkommende således optages manuelt på valglisten.

Tilsvarende gælder, hvis en vælger, der på skæringsdatoen for 16.-dagsvalglisten *fejlagtigt* var registreret i CPR som forsvundet og derfor ikke er optaget på valglisten, møder frem på et afstemningssted på valgdagen, se afsnit 4.4.10.

Se afsnit 4.4 og 4.5 for nærmere om de tilfælde, hvor kommunen manuelt skal berigtige valglisten til og med valgdagen.

7.3.3. Herboende EU-borgere, der møder frem på valgdagen og hævder at have valgret, men som ikke er optaget på valglisten

Møder en herboende EU-borger op på valgdagen, og er personen ikke optaget på valglisten, selvom personen umiddelbart opfylder alle valgrets-betingelser, skal kommunen først og fremmest undersøge, om personen har søgt om at komme på valglisten til Europa-Parlamentsvalget i Danmark den 9. juni 2024 eller tidligere Europa-Parlamentsvalg i Danmark.

Kommunen kan evt. i sine egne systemer undersøge, om kommunen har truffet afgørelse om, at

EU-borgeren er optaget på valglisten, eller ved opslag i CPR konstaterer, om en afgørelse er registreret i CPR.

Kommunen skal være opmærksom på, at en registreret afgørelse om valgret i Danmark slettes automatisk i CPR, hvis EU-borgeren registreres som udrejst. Valgretsoplysninger bevares ikke historisk i CPR, men en indberetning af en valgretsoplysning henholdsvis sletning vil fremgå af hændelseskataloget i CPR.

Kommunen kan vejlede EU-borgeren om, at man som EU-borger skal søge om at stemme til Europa-Parlamentsvalg, første gang man vil stemme til valget i Danmark, og at man derefter kommer på valglisten og kan stemme til de følgende Europa-Parlamentsvalg i Danmark. Videre kan kommunen oplyse, at man som EU-borger ikke automatisk kan stemme til Europa-Parlamentsvalg i Danmark, selv om man tidligere har stemt til et kommunalvalg i Danmark.

Det er ikke i overensstemmelse med valglovgivningen at optage EU-borgere på valglisten på valgdagen på baggrund af en tro- og loveerklæring fra EU-borgeren om, at vedkommende tidligere har stemt ved Europa-Parlamentsvalg i Danmark. En EU-borger, der kan dokumentere, at vedkommende rettidigt har ansøgt om optagelse på valglisten, men hvor der som følge af administrative fejl hos kommunen enten ikke er truffet afgørelse rettidigt eller ikke er sket registrering af afgørelsen i CPR, kan dog manuelt optages på valglisten.

Kommunen og valgstyrrerne skal være opmærksomme på, at der også er den mulighed, at en EU-borger er udvist ved endelig dom (efter udlændingelovens §§ 22-24 eller 25 c) eller endelig afgørelse (efter udlændingelovens §§ 25-25 b) og af den grund ikke er optaget på valglisten. En EU-borger, der er udvist, har ikke valgret til Europa-Parlamentsvalget i Danmark – heller ikke selvom EU-borgeren måtte være blevet optaget på valglisten tidligere og eventuelt har fået et brev om, at vedkommende er optaget på valglisten.

Kommunen og valgstyrrerne kan i den situation kontakte Indenrigs- og Sundhedsministeriet telefonisk med henblik på nærmere undersøgelse.

7.3.4. Vælgere, der møder frem på valgdagen, men er afmærket på valglisten som en vælger, der allerede har stemt eller brevstemt

Vælgere, der har afgivet en brevstemme, som er taget i betragtning, kan ikke stemme ved afstemningen på valgdagen, se folketingsvalglovens § 67.

Valglisteføreren må, inden stemmesedlen udleveres, sikre sig, at vælgeren ikke er afmærket på valglisten som en vælger, der tidligere har stemt eller brevstemt, og at afmærkningen på valglisten er korrekt. Viser det sig, at vælgeren er afmærket på valglisten som en vælger, der tidligere har stemt eller brevstemt, må valglisteføreren derfor undersøge, om vælgerens valgkort eller brevstemme er afleveret til afstemningsstedet.

I særlige tilfælde, hvor en vælger på valgdagen *møder op for at stemme og nægter at have stemt tidligere på dagen*, kan det vise sig nødvendigt at undersøge, om en anden vælger ved en fejl har afleveret den pågældende vælgers valgkort. Kan det ved nærmere undersøgelse sandsynliggøres, at en vælger ved en fejl har fået adgang til at stemme med en anden vælgers valgkort med det resultat, at den retmæssige ejer af valgkortet dermed i princippet uretmæssigt afskæres fra at stemme, kan valgstyrrerformanden – når omstændighederne taler for det – give den pågældende vælger uden valgkort adgang til at stemme alligevel. I givet fald skal der gøres en bemærkning herom i afstemningsbogen.

I særlige tilfælde, hvor en vælger på valgdagen *møder op for at stemme og nægter at have brevstemt*, uanset at der i vælgerens navn er afgivet en brevstemme, der er taget i betragtning, kan det vise sig nødvendigt at undersøge, om der kan være begået en administrativ fejl el.lign. Kan det ved nærmere undersøgelse sandsynliggøres, at en anden vælger har afgivet en brevstemme i vedkommendes navn, kan valgstyrrerne ud fra en konkret vurdering lade vælgeren stemme på valgdagen. Det vil især gøre sig gældende i de tilfælde, hvor det umiddelbart fremgår, at underskriften på følgebrevet ikke tilhører vælgeren, og i de tilfælde, hvor der kan være tvivl om, at underskriften tilhører vælgeren. Det kan desuden være relevant, hvis der afholdes en anden valghandling tæt på Europa-Parlamentsvalget, og der dermed er risiko for sammenblanding af

brevstemmer ved de to valg. Hvis valgstyrene lader vælgeren stemme på valgdagen, skal brevstemmen fjernes, og valglisten rettes, og der skal gøres en bemærkning herom i afstemningsbogen.

Hvis en vælger, der har brevstemt, ved en fejl får udleveret en stemmeseddel og afgiver stemme på valgdagen, er det efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse nødvendigt at tage brevstemmen fra, så det sikres, at vælgeren – hvis stemmeseddel er lagt i stemmekassen og ikke kan tages op – ikke afgiver to stemmer til det samme valg.

Om digitale valglisten, se afsnit 4.8.

7.4. Reglerne om hjælp til stemmeafgivningen på valgdagen

7.4.1. Hvilke vælgere kan få hjælp til stemmeafgivningen?

Vælgere, der på grund af manglende førlighed, svagelighed eller lignende ikke kan bevæge sig ind i stemmelokalet eller stemmerummet eller i øvrigt afgive stemme på den foreskrevne måde, kan forlange at få den fornødne hjælp til stemmeafgivningen, se folketingsvalglovens § 49, stk. 1.

Hjælp til stemmeafgivningen kan ydes ved personlig bistand og ved brug af de hjælpemidler, der skal stilles til rådighed ved stemmeafgivningen, se afsnit 7.2.2 og folketingsvalglovens § 49, stk. 1, 2. pkt. En vælger med behov herfor kan endvidere stemme umiddelbart uden for stemmelokalet («vognstemme»), se afsnit 7.4.5.

Retten til at forlange hjælp ved stemmeafgivningen gælder *alle* vælgere, herunder personer med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, der har behov for hjælp til stemmeafgivningen. Også vælgere med behov for at få forklaret stemmesedlens indhold og få vejledning om fremgangsmåden ved stemmeafgivningen har ret til at få personlig bistand hertil. Vælgere med behov for hjælp til stemmeafgivningen har mulighed for på samme tid at få hjælp til stemmeafgivningen ved personlig bistand og ved brug af de hjælpemidler, der er stillet til rådighed ved stemmeafgivningen. Vælgere kan også få personlig bistand til de hjælpemidler, der skal stilles til rådighed ved stemmeafgivningen. Den personlige

bistand kan f.eks. bestå i vejledning om, hvordan et bestemt hjælpemiddel fungerer.

For så vidt angår hjælpemidler, der skal stilles til rådighed ved stemmeafgivningen, henvises til afsnit 7.2.2.

Det er *vælgeren selv* og ingen andre, der over for en valgstyrelse eller tilforordnet vælger skal forlange at få personlig bistand eller hjælp ved brug af hjælpemidler til sin stemmeafgivning. Ingen vælger er tvunget til at modtage personlig bistand eller hjælp ved brug af hjælpemidler ved stemmeafgivningen. En valgstyrelse eller tilforordnet vælger kan således ikke betinge en vælgers adgang til at afgive stemme af, at vælgeren accepterer at lade sig bistå ved stemmeafgivningen eller benytter de hjælpemidler, der er stillet til rådighed, fordi valgstyrelsen eller den tilforordnede vælger skønner, at vedkommende vil have behov herfor.

7.4.2. På hvilken måde kan vælgeren få hjælp til stemmeafgivningen?

1) Personlig bistand af to myndighedspersoner

Personlig bistand ved stemmeafgivningen kan ydes af to valgstyrelser eller tilforordnede vælgere, se folketingsvalglovens § 49, stk. 2, 1. pkt.

2) Personlig bistand af én myndighedsperson og én personlig hjælper

Vælgeren kan også forlange, at den personlige bistand ydes af en person, som vælgeren selv har udpeget, og en valgstyrelse eller tilforordnet vælger, se folketingsvalglovens § 49, stk. 2, 2. pkt.

Vælgerens ønske om at få personlig bistand til sin stemmeafgivning af en person, vælgeren selv har udpeget, skal i alle tilfælde være utvetydigt og må ikke kunne misforstås. Det er ikke tilstrækkeligt, at vælgeren ledsages af en anden person hen til en valgstyrelse eller tilforordnet vælger. Vælgeren skal også i denne situation sige til valgstyrelsen eller den tilforordnede vælger, at vælgeren ønsker at få hjælp til sin stemmeafgivning af en person, vælgeren selv har udpeget. Vælgerens tilkendegivelse om behov for hjælp behøver ikke at blive fremsat umiddelbart over for valgstyrelsen eller den tilforordnede vælger, dvs. den kan f.eks. ske på et andet sprog end

dansk og kan eventuelt formidles gennem en anden person, f.eks. et familiemedlem eller en tolk.

At den personlige bistand ydes *i forening* mellem myndighedspersonen og den person, der er udpeget af vælgeren selv, indebærer, at den praktiske bistand til selve stemmeafgivningen ydes af både myndighedspersonen og den person, der er udpeget af vælgeren selv. I det omfang en praktisk opgave kun kan udføres af én person alene, f.eks. afkrydsning på stemmesedlen (afsnit 7.4.4.), må det aftales mellem myndighedspersonen og den person, der er udpeget af vælgeren selv, hvem der udfører opgaven. I tilfælde af uenighed kan det almindelige hensyn til valghandlingens uforstyrrede afvikling i ro og orden føre til, at en valgstyrelse må tilkaldes for at give anvisninger for stemmeafgivningens afvikling, som den personligt udpegede hjælper skal rette sig efter, se folketingsvalglovens § 50, 4. pkt.

3) Personlig bistand alene af én personlig hjælper

Vælgeren kan i visse tilfælde forlange, at personlig bistand ydes *alene* af én person, som vælgeren selv har udpeget, dvs. uden at der tillige skal medvirke en valgstyrelse eller tilforordnet vælger.

To betingelser skal være opfyldt, for at den personlige bistand kan ydes alene af en person, som vælgeren selv har udpeget: 1) Vælgeren skal *udtrykkeligt og utvetydigt tilkendegive et ønske herom*, og 2) ønsket skal være begrundet i en *umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse*, se folketingsvalglovens § 49, stk. 2, 3. pkt.

Betingelse 1: Udtrykkelig og utvetydig tilkendegivelse

For at personlig bistand kan ydes alene af én person, som vælgeren selv har udpeget, skal vælgeren over for en valgstyrelse eller tilforordnet vælger udtrykkeligt og utvetydigt tilkendegive et ønske herom. Vælgerens ønske om alene at få hjælp af en personligt udpeget hjælper skal dermed være udtrykkeligt og utvetydigt og må ikke kunne misforstås.

Det er vælgeren selv, der over for en valgstyrelse eller tilforordnet vælger skal udtrykke, at vælgeren alene

ønsker hjælp af en personligt udpeget hjælper. Valgstyrelserne og de tilforordnede vælgere har desuden ikke pligt til at spørge, om vælgeren alene ønsker hjælp til stemmeafgivningen af én personligt udpeget hjælper.

Det er valgstyrelsen eller den tilforordnede vælger, der vurderer, om vælgeren udtrykkeligt og utvetydigt tilkendegiver et ønske herom.

Tilkendegivelsen fra vælgeren kan som udgangspunkt ikke formidles gennem en anden person, f.eks. et familiemedlem eller en tolk.

I de tilfælde, hvor valgstyrelsen eller den tilforordnede vælger vurderer, at en vælger *alene* kan kommunikere ved brug af tegnsprog, kan en tilkendegivelse ved brug af tegnsprogstolk (herunder taktil tegnsprogstolk) dog anses som en udtrykkelig og utvetydig tilkendegivelse. Dette indebærer, at en vælger, der har en umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, og som ønsker personlig bistand af en person udpeget af vælgeren selv, og som fremsætter dette ønske over for en valgstyrelse eller tilforordnet vælger ved brug af en tegnsprogstolk, vil have mulighed for at få personlig bistand alene af en person, som vælgeren selv har udpeget. Hvis valgstyrelsen eller den tilforordnede vælger vurderer, at vælgeren kan kommunikere uden brug af tegnsprogstolk, vil en tilkendegivelse ved brug af tegnsprogstolk ikke i sig selv udgøre en udtrykkelig og utvetydig tilkendegivelse.

En vælger, der alene kan kommunikere ved brug af tegnsprog (herunder taktilt tegnsprog), kan anvende en tegnsprogstolk efter eget valg, f.eks. en personlig hjælper eller ægtefælle. Det er således ikke et krav, at personen har valgt til det pågældende valg. Det er heller ikke et krav, at personen er myndig, men vedkommende skal dog have en sådan alder og modenhed, at vedkommende forstår karakteren af sin virksomhed. Personen skal desuden rette sig efter valgstyrelserens eller den tilforordnede vælgers anvisninger og i øvrigt overholde valglovgivningens regler om forbud mod valgagitation eller anden holdningsmæssig påvirkning.

Betingelse 2: Umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse

Vælgerens ønske om at få hjælp alene af én person, som vælgeren selv har udpeget, skal være begrundet i en umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse.

En »umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse« er en funktionsnedsættelse, som valgstyrene eller de tilfornordede vælgere kan se eller konstatere, f.eks. i form af brækkede lemmer m.v. eller brug af kørestol, krykkestokke, Demenssymbolet, mobilitystok, førerhund el.lign.

Det omfatter også funktionsnedsættelser, som ikke umiddelbart er synlige, men som vælgeren kan dokumentere, f.eks. i form af ledsagekort eller parkeringskort for personer med handicap udstedt af Danske Handicaporganisationer eller en lægeerklæring eller en erklæring/attest udstedt af en offentlig myndighed. Solsikkesnoren og de øvrige solsikkeprodukter kan ikke i sig selv anses for sådan dokumentation. Se om disse produkter afsnit 7.4.6.

Det er valgstyren eller den tilfornordede vælger, der vurderer, om betingelsen er opfyldt, og dermed, om personlig bistand kan ydes alene af en personligt udpeget hjælper.

Hvis det vurderes, at personlig bistand *ikke* kan ydes alene af en personligt udpeget hjælper – fordi en af eller begge ovenstående betingelser ikke er opfyldt – skal vælgeren i stedet tilbydes, at personlig bistand ydes af en personligt udpeget hjælper sammen med en valgstyren eller tilfornordnet vælger, eller at personlig bistand ydes af to valgstyrene eller tilfornordede vælgere.

Beslutningen om, hvorvidt personlig bistand til stemmeafgivningen kan ydes alene af en personligt udpeget hjælper, er ikke en afgørelse i forvaltningslovens forstand. Der er således ikke pligt for valgstyren eller den tilfornordede vælger til at begrunde beslutningen herom over for vælgeren, til at give klagevejledning eller til – efter anmodning – at meddele beslutningen skriftligt.

Hvis en vælger er utilfreds med en beslutning om, hvorvidt personlig bistand til stemmeafgivningen kan ydes alene af en personligt udpeget hjælper, har vælgeren mulighed for at indgive en valgklage, se Europa-Parlamentsvalglovens § 38. Valgstyren eller den tilfornordede vælger bør efter omstændighederne i medfør af den almindelige vejledningspligt vejlede vælgeren om denne klagemulighed, som indebærer, at Folketinget træffer afgørelse i sagen.

7.4.3. Hvem kan yde personlig bistand ved stemmeafgivningen? Inhabilitet m.v.

En kandidat, der er opstillet til valget, må ikke som valgstyren eller tilfornordnet vælger yde personlig bistand ved stemmeafgivningen, se Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 4. Dette gælder også, hvor den personlige bistand udøves af en valgstyren eller tilfornordnet vælger og en personligt udpeget hjælper i forening. En kandidat, der er opstillet til valget (eller kandidatens ægtefælle, samlever eller anden nærtstående), må således ikke yde personlig bistand ved stemmeafgivningen som myndigheds-person. Bestemmelsen er bl.a. begrundet i hensynet til at undgå konkrete interessekonflikter og beskyldninger om uregelmæssigheder samt undgå situationer, hvor kandidatens medvirken til vælgerens stemmeafgivning opfattes som intimiderende af vælgeren selv.

Vurderingen af, hvornår man er nærtstående, skal foretages efter forvaltningslovens almindelige regler om inhabilitet (se især forvaltningslovens § 3).

Der er derimod ikke noget i vejen for, at en kandidat (eller kandidatens ægtefælle, samlever eller anden nærtstående) yder personlig bistand ved stemmeafgivningen som personligt udpeget hjælper.

Der er ikke begrænsninger i, *hvilken person* vælgeren kan udpege som personlig hjælper ved stemmeafgivningen. Hjælperen behøver ikke at have valgret til det valg, hvortil vælgeren ønsker at stemme. Hjælperen behøver heller ikke at være myndig, men skal dog have en sådan alder og modenhed, at vedkommende forstår karakteren af sin virksomhed. En valgstyren, en tilfornordnet vælger eller en kandidat til valget kan også udpeges af vælgeren som personlig hjælper.

Den person, vælgeren udpeger som personlig hjælper til stemmeafgivningen, er ikke forpligtet til at påtage sig dette hverv, hvorimod enhver vælger har pligt at påtage sig hvervet som valgstyrelser eller tilforordnet vælger, se folketingsvalglovens § 31, stk. 1 og 2. Der ydes derfor heller ikke vederlag (diæter) fra det offentlige for at yde personlig bistand ved stemmeafgivningen.

Den person, vælgeren udpeger til at yde personlig bistand ved stemmeafgivningen, er forpligtet til at hjælpe vælgeren i overensstemmelse med valglovgivningen. Den person, vælgeren udpeger, må ikke give vælgeren råd eller opfordring med hensyn til, hvad vælgeren skal stemme på, se folketingsvalglovens § 51, stk. 1, 1. pkt., ligesom vedkommende ikke må udsætte vælgeren for anden form for holdningsmæssig påvirkning. Hjælperen må heller ikke optræde støjende eller truende eller på anden måde forstyrre den offentlige ro og orden. Hjælperen må heller ikke forhindre, at kun vælgeren og hjælperen og evt. en myndighedsperson overværer vælgerens stemmeafgivning, se folketingsvalglovens § 48, stk. 1, 1. pkt.

Hvis den personlige bistand ydes af én myndighedsperson og én personligt udpeget hjælper, tilkommer det i første omgang den myndighedsperson, der er til stede ved stemmeafgivningen, at påse, at disse principper bliver overholdt ved stemmeafgivningen, og hvis dette ikke er tilfældet, at afbryde stemmeafgivningen og tilkalde en (anden) valgstyrelser. Hjælperen skal som andre personer i stemmelokalet rette sig efter valgstyrernes anvisninger og skal om nødvendigt, hvis valgstyreren bestemmer dette, forlade lokalet, se folketingsvalglovens § 50, 1. og 2. pkt. Den fornødne personlige bistand til vælgerens stemmeafgivning må, medmindre vælgeren ikke ønsker at få personlig bistand til at stemme, herefter gives af to valgstyrere eller tilforordnede vælgere i overensstemmelse med den almindelige regel herom. Vælgeren kan også udpege en ny personlig hjælper, og i visse tilfælde kan den personlige bistand ydes alene af en person udpeget af vælgeren, se ovenfor.

7.4.4. Personlig bistand til afkrydsning af stemmesedlen

En vælger har mulighed for at få bistand til afkrydsning af stemmesedlen. Personlig bistand til afkrydsning af stemmesedlen kan kun ydes, hvis vælgeren *umiddelbart* over for den eller dem, der yder personlig bistand, *utvetydigt* kan tilkendegive, hvad vælgeren ønsker at stemme, se folketingsvalglovens § 49, stk. 4.

Hvis personlig bistand til stemmeafgivningen ydes af en myndighedsperson og en person, der er udpeget af vælgeren selv, og vælgeren ligeledes ønsker bistand til afkrydsning af stemmesedlen, skal vælgeren *umiddelbart* over for *både* den person, der er udpeget af vælgeren selv, *og* myndighedspersonen *utvetydigt* kunne tilkendegive, hvad vælgeren ønsker at stemme. Det er ikke nok, at vælgerens tilkendegivelse af, hvad vælgeren ønsker at stemme, alene opfattes som *utvetydig* af den person, der er udpeget af vælgeren selv. Hvis myndighedspersonen og den person, der er udpeget af vælgeren selv, er uenige om, hvad vælgeren tilkendegiver om, hvad vælgeren vil stemme, kan vælgerens tilkendegivelse om sin stemmeafgivning ikke betragtes som *utvetydig*, medmindre tvivlen *umiddelbart* kan afklares ved supplerende neutrale spørgsmål til vælgeren.

En håndskrevet eller maskinskrevet seddel, som vælgeren selv har taget med, hvor der står, hvad vælgeren ønsker at stemme, er ikke en *umiddelbar* tilkendegivelse om, hvad vælgeren ønsker at stemme. En tilkendegivelse formidlet gennem tolk er som udgangspunkt heller ikke en *umiddelbar* tilkendegivelse. Vælgeren må i disse tilfælde supplerende tilkendegive *umiddelbart* over for hjælperne, hvad vælgeren ønsker at stemme. Det er forudsat i valglovgivningen, at den nødvendige kommunikation om vælgerens stemmeafgivning mellem vælgeren og dem, der hjælper vælgeren med stemmeafgivningen, foregår på dansk, når bistanden ydes af både en myndighedsperson og en person, der er udpeget af vælgeren selv.

Vælgerens tilkendegivelse om, hvad vælgeren ønsker at stemme, skal være *utvetydig* og må ikke kunne misforstås. Når man bedømmer dette, kan man tage udgangspunkt i de krav, der stilles til, at

en skriftlig tilkendegivelse på en brevstemmesedel med tilstrækkelig sikkerhed angiver, hvad vælgeren ønsker at stemme, se afsnit 9.4.2. Der er ikke noget i vejen for umiddelbart at afklare tvivlen ved at stille vælgeren supplerende neutrale spørgsmål.

I de tilfælde, hvor valgstyrelsen eller den tilfornede vælger vurderer, at en vælger *alene* kan kommunikere ved brug af tegnsprog, kan en tilkendegivelse ved brug af tegnsprogstolk (herunder taktil tegnsprogstolk) anses som en *umiddelbar og utvetydig* tilkendegivelse. Dette indebærer, at en vælger, der ønsker personlig bistand til afkrydsning af stemmesedlen, ved brug af tegnsprogstolk kan tilkendegive, hvad vælgeren ønsker at stemme. Hvis valgstyrelsen eller den tilfornede vælger vurderer, at vælgeren kan kommunikere uden brug af tegnsprogstolk, vil en tilkendegivelse ved brug af tegnsprogstolk ikke i sig selv udgøre en umiddelbar og utvetydig tilkendelse.

En vælger, der *alene* kan kommunikere ved brug af tegnsprog (herunder taktil tegnsprog), kan anvende en tegnsprogstolk efter eget valg, f.eks. en personlig hjælper eller ægtefælle. Det er således ikke et krav, at personen har valgt til det pågældende valg. Det er heller ikke et krav, at personen er myndig, men vedkommende skal dog have en sådan alder og modenhed, at vedkommende forstår karakteren af sin virksomhed. Personen skal desuden rette sig efter valgstyrelsens eller den tilfornede vælgers anvisninger og i øvrigt overholde valglovgivningens regler om forbud mod valgagitation eller anden holdningsmæssig påvirkning.

7.4.5. Mulighed for at vognstemme

Hvis det er nødvendigt, skal en vælger have mulighed for at afgive stemme umiddelbart uden for stemmelokalet – en såkaldt vognstemme – f.eks. i en bil parkeret ved afstemningsstedet, se folketingsvalglovens § 49, stk. 1, sidste pkt. To valgstyrelser eller tilfornede vælgere skal i så fald bringe stemmesedlen ud til vælgeren, når de har sikret sig vælgerens identitet efter reglerne i folketingsvalglovens § 47. Når vælgeren har stemt og foldet stemmesedlen sammen, lægger valgstyrelsen eller de tilfornede vælgere stemmesedlen ned i en transportabel stemmekasse og bærer stemmekassen tilbage til stemmelokalet.

Det er meget vigtigt, at stemmeafgivningen sker på en betryggende måde, så de pågældende vælgere ikke bliver udsat for nogen påvirkning med hensyn til, hvordan de skal stemme, og så ingen får mulighed for at finde ud af, hvad vælgeren har stemt.

Personlig bistand kan som hidtil ydes ved stemmeafgivning uden for stemmelokalet. Stemmeafgivning uden for stemmelokalet må derfor tilrettelægges således, at eventuel personlig bistand til stemmeafgivningen sker *uden for hørevidde af andre* end vælgeren selv, de medvirkende valgstyrelser, tilfornede vælgere og/eller en eventuel personligt udpeget hjælper.

Hvis en vælger, der afgiver stemme umiddelbart uden for stemmelokalet, skal have personlig bistand til at afkrydse stemmesedlen, gælder tilsvarende som anført i afsnit 7.4.4.

De hjælpemidler, der skal stilles til rådighed, skal være stillet til rådighed ved stemmeafgivningen og dermed ikke kun i stemmerummet. Det betyder, at også vælgere, der foretager stemmeafgivning umiddelbart uden for stemmelokalet, skal have mulighed for at få hjælp til stemmeafgivningen ved brug af hjælpemidler, i det omfang et hjælpemiddel efter sin art kan anvendes uden for stemmelokalet, dvs. de sorte penne og de (stand)luppe, der ikke er fastgjorte.

7.4.6. Usynlige handicap. Solsikkesnoren og Demenssymbolet

Solsikkesnoren (nøglekæde i grønt stof med solsikker på, en pin eller en sløjfe) er et symbol på usynlige handicap som ordblindhed, autisme, angst, PTSD, demens, talehandicap, psykiske sygdomme, kroniske smerter m.v. Solsikkesnoren skal vise omverdenen, at der kan være behov for ekstra tid, tålmodighed eller hjælp i mødet med den, der bærer snoren. Solsikkesnoren kan suppleres af et kort, f.eks. med angivelse af, at bæreren har en skjult diagnose eller et usynligt handicap. Solsikkeprodukterne kan anskaffes uden visitation, og de giver ikke i sig selv bæreren nogen særlige rettigheder og kan ikke anvendes til dokumentation eller som identifikation.

Vælgere, der bærer solsikkesnoren, skal ikke nødvendigvis have hjælp til stemmeafgivningen, men

kan have behov for generel hjælp, støtte, tålmodighed, udførlige forklaringer eller bare lidt mere tid end andre vælgere. Hvis der er kø på valgstedet, kan der være behov for at lede disse vælgere uden om køen for at skærme dem mod uro eller støj og for at sikre ro om deres stemmeafgivning. Vælgere kan også tilbydes at stemme uden for valgstedet (vognstemme).

Demenssymbolet afspejler to hænder, der rækker ud efter hinanden. Den ene hånd i blå, den anden i grøn. Symbolet ses oftest som en metalpin på tøjet. Det findes også i form af et klistermærke på f.eks. sygesikringskort, en nøglering og et kort i en snor om halsen. Demenssymbolet udleveres fortrinsvis til brugerne af demensfagligt personale i kommunerne eller på hospitalerne.

Vælgere, der bærer demenssymbolet, signalerer, at vedkommende har en demenssygdom og kan få brug for hensyn fra omgivelserne. Demens er sygdom i hjernen og kan komme til udtryk som f.eks. glemsomhed, forvirring, sproglige problemer, vanskeligheder med at finde vej og udfordringer med at få kroppen til at udføre den bevægelse, man ønsker. I det tidlige og moderate stadie af sygdommen vil de fleste kunne gennemføre valgproceduren uden hjælp, hvis de bliver mødt med lidt ekstra opmærksomhed og tålmodighed. Andre vil dog være afhængige af støtte fra pårørende eller personale.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet henstiller, at kommunerne er særligt opmærksomme på vælgere, der bærer Solsikkesnoren eller Demenssymbolet, herunder på at instruere valgstyrene og de tilfornede vælgere i, hvordan man bedst møder og hjælper vælgere, der bærer solsikkesnoren.

Se mere om solsikkeinitiativet på hjemmesiden: hdsunflower.com/dk.

Se mere om demenssymbolet på hjemmesiden: demensvenligtdanmark.dk.

7.4.7. Tavshedspligt

De personer, der står for afstemningen, og de personer, der yder personlig bistand, må ikke under afstemningen give en vælger råd eller opfordring med hensyn til, på hvilket parti (kandidatliste) eller

hvilken kandidat vælgeren skal stemme, se folketingsvalglovens § 51, stk. 1, 1. pkt.

De personer, der står for afstemningen, må ikke oplyse over for uvedkommende, om en vælger har været til stede for at afgive stemme, eller i øvrigt oplyse forhold vedrørende en vælgers stemmeafgivning, se folketingsvalglovens § 51, stk. 1, 2. pkt.

De myndighedspersoner, der medvirker ved afstemningen, har således *tavshedspligt* med hensyn til, hvad de får at vide om en vælgers stemmeafgivning. Det gælder også, hvis myndighedspersonen medvirker som hjælper, herunder personligt udpeget hjælper.

7.5. Opretholdelse af ro og orden i stemmelokalerne

Ifølge folketingsvalglovens § 50 kan valgstyrene bestemme, at det ud over de personer, der står for afstemningen, kun er de vælgere, der skal afgive stemme, der må opholde sig i stemmelokalet. Valgstyrene kan også begrænse antallet af de vælgere, der må være til stede, når hensynet til ro og orden i stemmelokalerne kræver det. De tilstedeværende skal rette sig efter valgstyrenes anvisninger.

Tidligere havde de opstillede kandidater (og for hver kandidat en vælger, som kandidaten havde udpeget over for valgstyrene) en særlig ret til at opholde sig i stemmelokalet. Denne regel er ophævet. Det har dog ikke med ophævelsen af reglen været hensigten at ændre eventuelle lokale traditioner for, at kandidater og deres eventuelle repræsentanter kan være til stede på afstemningsstederne, men det vil bero alene på valgstyrenes beslutning, om og i hvilket omfang de pågældende må være til stede under afstemningen.

Borgmesteren hører til de personer, der står for afstemningen, og har derfor ret til at opholde sig i stemmelokalerne.

Den person, en vælger selv har udpeget til at yde personlig bistand ved stemmeafgivningen, hører derimod ikke til de personer, der står for afstemningen. Valgstyrene kan derfor bortvise sådanne hjælpere, når hensynet til ro og orden i stemmelokalerne kræver det, se afsnit 7.4.3.

7.6. Valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning er ikke tilladt i valglokalerne m.v.

Valgstyrene skal sørge for, at vælgerne ikke bliver udsat for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i valglokalerne eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil, se folketingsvalglovens § 50, 3. pkt.

Påbuddet for valgstyrene om at sørge for, at vælgerne ikke bliver udsat for valgagitation, gælder efter bestemmelsen også enhver anden form for holdningsmæssig påvirkning. Bestemmelsen er en kodificering af de almindelige valgretlige grundsatninger om neutralitet med hensyn til de ydre omstændigheder ved valghandlingens afvikling. Forbuddet mod valgagitation og anden holdningsmæssig påvirkning af vælgeren indebærer således, at der ikke må uddeles materiale eller hænges valgplakater op eller på anden måde udøves egentlig valgagitation i de nævnte lokaliteter eller de umiddelbare adgangsveje hertil, f.eks. gange, trapper samt efter omstændighederne skolegårde o.lign., se nedenfor.

Endvidere må materiale, der ganske vist ikke agiterer for et bestemt synspunkt i forbindelse med aktuelle politiske spørgsmål eller giver udtryk for en bestemt politisk holdning eller lignende, men som udsætter vælgeren for holdningsmæssige påvirkninger, ikke være fremlagt eller ophængt i valglokalet eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil. Heller ikke oplysende materiale om emnerne for valget eller om aktuelle politiske spørgsmål må være fremlagt eller ophængt i valglokalet eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil.

Der vil kunne være tale om valgagitation, hvis der i valglokalerne er ophængt bannere, plakater m.v. for hjælpeorganisationer o.lign., hvis de pågældende organisationer har været aktive i valgkampen. Som et eksempel kan nævnes, at der ved folkeafstemningen den 3. december 2015 om omdannelse af retsforbeholdet til en tilvalgsordning var et afstemningssted, hvor der inden og på afstemningsdagen hang et banner for Red Barnet, der havde været aktive i ”Ja”-kampagnen i forbindelse med folkeafstemningen. Der var med banneret således tale om valgagitation, hvorfor banneret skulle

fjernes omgående. Valgstyrene skal således være opmærksomme herpå og på allerede ophængte bannere m.v. på afstemningsstederne.

Forbuddet gælder enhver form for holdningsmæssig påvirkning af vælgeren, uanset mediet hvorved eller måden hvorpå eller personen hvorfra den holdningsmæssige påvirkning finder sted. Holdningsmæssig påvirkning via kommunens eller valgstyres eller tilforordnede vælgers tændte elektroniske medier (tv, computere, mobiltelefoner, smartphones og tablets m.v.) er omfattet af forbuddet.

Der må således ikke være et tændt tv i valglokalerne.

Også holdningsmæssig påvirkning fra andre vælgere er omfattet af forbuddet. Det er dog forudsat i loven, at valgstyrene alene skal skride ind, når manifestationerne er af en vis påtrængende karakter. At vælgere, der møder op for at stemme, bærer emblemer, mærkater el.lign. med opfordringer til at stemme på et bestemt parti eller en bestemt kandidat eller har deres mobiltelefoner, smartphones, tablets m.v. tændte, er normalt ikke i sig selv nok til, at valgstyrene skal skride ind.

Derimod må valgstyrere og tilforordnede vælgere samt kommunalt ansatte, der deltager i afviklingen af afstemningen, overhovedet ikke bære politiske emblemer, mærkater eller lignende. De må heller ikke bære mærkater, emblemer eller lignende, der agiterer for et bestemt synspunkt i forhold til aktuelle politiske spørgsmål eller i øvrigt giver udtryk for en bestemt politisk holdning eller lignende. En nål med FN's Verdensmål eller den gule sløjfe (»Støt vore soldater«) må anses for en sådan holdningsmæssig manifestation.

Det er ikke i strid med bestemmelsen at bære dannebrogseblemer eller lignende eller at flage med dannebrogflag. Det er derimod i strid med bestemmelsen at bære emblemer m.v. med EU-flaget eller det ukrainske flag eller at flage med disse flag på valgstederne, idet sådanne emblemer og flag ikke vil fremstå som politisk neutrale.

Det er endvidere ikke i strid med bestemmelsen at bære skilte med angivelse af navn, stilling, funktion ved valget eller lignende. Kommunalbestyrelsen

kan i den forbindelse give valgstyrelser, tilforordnede vælgere eller kommunalt ansat personale, der deltager i afviklingen af afstemningen, nærmere anvisninger om, hvorledes det mest hensigtsmæssigt synliggøres over for vælgerne, hvem der kan rettes henvendelse til, hvis der er spørgsmål i forbindelse med valgbehandlingen. Anvisningerne skal gives i overensstemmelse med almindelige grundsætninger om saglighed og lighed i forvaltningen.

Af hensyn til iagttagelsen af forbuddet mod, at valgstyrelser og tilforordnede vælgere (samt personligt udpegede hjælpere) under afstemningen giver vælgerne råd eller opfordring med hensyn til, hvilket parti eller hvilken kandidat vælgeren skal stemme på, se folketingsvalglovens § 51, stk. 1, 1. pkt., henstiller Indenrigs- og Sundhedsministeriet, at valgstyrelser, tilforordnede vælgere og evt. medhjælpende kommunalt ansat personale alene henvender sig til vælgerne på dansk.

Valgstyrelserne skal i øvrigt sørge for, at vælgerne kan komme uforstyrret til og fra valglokalerne. Placering af valgplakater m.v. på afstemningsstedets matrikel (f.eks. i en skolegård) er ikke i sig selv i strid med folketingsvalglovens § 50. Det afgørende efter loven er, om der er tale om valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning »i valglokalerne eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil«. Valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning på afstemningsstedets matrikel skal imidlertid foregå i en så passende afstand fra indgangsdøren til den bygning, hvor valglokalerne ligger, at det ikke sker »i umiddelbar tilknytning« til valglokalerne. Er der tale om en større bygning med flere indgangsdøre, er de relevante indgangsdøre i denne sammenhæng dem, som vælgerne skal bruge, når de møder frem for at stemme på valgdagen.

Vurderingen af, hvad der må anses for »passende afstand«, vil afhænge af de konkrete adgangsforhold til bygningen med valglokalerne.

Kommunalbestyrelsen kan som ejer, evt. bruger, af den matrikel, hvor bygningen med valglokaler ligger, imidlertid beslutte, om valgagitation eller anden holdningsmæssig påvirkning på afstemningsstedets matrikel i det hele taget skal være tilladt, uanset at en sådan valgagitation ikke i øvrigt ville

være i strid med forbuddet mod valgagitation i valglokalerne og andre steder i umiddelbar tilknytning hertil. Kommunalbestyrelsen vil således f.eks. kunne vælge den praksis ikke at tillade benyttelse af valgplakater, herunder »levende plakatsøjler«, på matriklen. Kommunalbestyrelsens afgørelse skal træffes i overensstemmelse med almindelige grundsætninger om saglighed og lighed i forvaltningen.

Områder på eller ud til offentlig gade eller vej er ikke omfattet af forbuddet mod valgagitation eller anden holdningsmæssig påvirkning i valglokalerne og andre steder i umiddelbar tilknytning hertil, selv om de måtte ligge tæt på indgangsdøren til bygningen med valglokaler.

Kommunalbestyrelsen kan således ikke nedtage valgplakater m.v., som er lovligt ophængt i henhold til vejlovgivningen. Om kommunalbestyrelsens tilfaldelse til opsætning af valgplakater på kommunens vejarealer, se afsnit 6.3.2.

Reglerne giver heller ikke hjemmel for kommunalbestyrelsen til at gribe ind over for valgplakater, bannere o.lign. på private områder, private husmure m.v.

Der er intet i vejen for, at kommunalbestyrelsen frem mod valgdagen ved forskellige generelle tiltag som f.eks. annoncer, oplysningskampagner o.lign. forsøger at få vælgerne til at møde frem og stemme på valgdagen. Der er heller ikke noget til hinder for, at kommunen i forbindelse med sådanne generelle tiltag udlover mindre præmier, f.eks. ved en essaykonkurrence eller en quiz om kommunen. Der er imidlertid ikke i valglovgivningen hjemmel til udlodning af præmier eller lignende til (nogle af) vælgerne i forbindelse med, at de møder frem og afgiver deres stemme. Det er endvidere ikke en opgave, som kommunalbestyrelsen kan påtage sig med hjemmel i kommunalfuldmagtsreglerne.

7.7. Fotografering af stemmeafgivningen og publicering af billeder af en udfyldt stemmeseddel på de sociale medier

Det er ikke tilladt, at en vælger fotograferer sin udfyldte stemmeseddel og herefter publicerer billedet på de sociale medier eller andre steder. Det er i strid med stemmehemmeligheden, som følger af

folketingsvalglovens § 48, stk. 3, hvoraf det fremgår, at vælgeren skal sammenfolde sin stemmeseddel efter stemmeafgivningen, så ingen kan se, hvordan vælgeren har stemt.

Valgstyrelserne bør derfor informere de vælgere, der retter henvendelse herom, om, at det ikke er tilladt at fotografere sin udfyldte stemmeseddel. Da det imidlertid ikke er strafbart på denne måde at bryde stemmehemmeligheden, kan valgstyrelserne alene gribe ind med en henstilling om at overholde stemmehemmeligheden i de tilfælde, hvor valgstyrelserne bliver bekendt med, at en vælger vil tage et billede af sin udfyldte stemmeseddel. Kommunalbestyrelsen er således heller ikke forpligtet til at reagere, hvis det efterfølgende opdages, at en vælger har publiceret et billede af sin udfyldte stemmeseddel på de sociale medier eller andre steder.

7.8. Indsamlinger m.v. på afstemningsstederne

Kommunalbestyrelsen afgør som ejer eller eventuelt bruger af den matrikel, hvor bygningen med valglokalerne er beliggende, om der må ske indsamlinger til almennyttige formål (Røde Kors, Folkekirkens Nødhjælp m.v.) på valgdagen ved de enkelte afstemningssteder. Kommunalbestyrelsen kan i den forbindelse stille betingelser om, hvor store indsamlingsbøsserne må være, og hvor de må stå m.v. Indsamlingsbøsserne skal selvsagt placeres uden for valglokalerne.

Indsamlingerne skal ske i overensstemmelse med reglerne i indsamlingsloven (lov nr. 511 af 26. maj 2014 med senere ændringer). Det indebærer bl.a., at en indsamling kræver tilladelse fra Indsamlingsnævnet. Det gælder både for opstilling af en indsamlingsbøsse og for gadeindsamling, hvor der rettes personlig henvendelse til vælgerne på åben gade eller andre offentlige steder med opfordringer til at yde bidrag til et forud angivet formål. Det er den forening, organisation m.v., som foretager indsamlingen, som har pligt til at indhente tilladelsen fra Indsamlingsnævnet og til at sikre, at eventuelle vilkår for tilladelsen og andre regler for indsamlingen overholdes. Nærmere oplysninger kan findes på Indsamlingsnævnets hjemmeside

civilstyrelsen.dk/sagsomraader/indsamlingsnaevnet eller ved henvendelse til nævnet.

Kommunalbestyrelsen kan også tillade afholdelse af almennyttige lotterier ved afstemningsstederne.

Almennyttige lotterier skal overholde reglerne i spilleloven (lovbekendtgørelse nr. 1303 af 6. december 2020 med senere ændringer) og bekendtgørelsen om almennyttige lotterier (bekendtgørelse nr. 1288 af 29. november 2019). Dette indebærer bl.a., at der skal ansøges om tilladelse fra Spillemyndigheden eller – for almennyttige lotterier med en salgssum under 20.000 kr. – ske anmeldelse til Spillemyndigheden. Nærmere oplysninger kan findes på Spillemyndighedens hjemmeside

spillemyndigheden.dk/almennyttigt-lotteri eller ved henvendelse til myndigheden.

Eventuelle indsamlinger eller afholdelse af almennyttige lotterier skal i øvrigt foregå således, at de ikke på nogen måde kan forstyrre valghandlingen, herunder gøre det besværligt at komme ind og ud af valglokalerne. Det skal således være muligt for vælgere at komme ind og ud af valglokalerne uden at blive standset eller anråbt af eventuelle indsamlere eller udbydere af almennyttige lotterier ved afstemningsstedet. Valgstyrelserne skal påse dette på valgdagen, ligesom de skal påse, at vælgerne ikke i forbindelse med sådanne indsamlinger eller almennyttige lotterier udsættes for valgagitation eller anden holdningsmæssig påvirkning.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet *henstiller*, at kommunalbestyrelsen er særligt opmærksom på, at indsamlinger ikke må være til gene for vælgere.

Kommunalbestyrelsens afgørelse om tilladelse til og betingelser for indsamlinger eller almennyttige lotterier skal i øvrigt træffes i overensstemmelse med almindelige grundsætninger om saglighed og lighed i forvaltningen med henblik på at sikre, at afstemningen kan foregå uforstyrret. Kommunalbestyrelsen kan i den forbindelse stille som vilkår, at indsamlingen eller det almennyttige lotteri opfylder betingelserne i indsamlingsloven henholdsvis spillelovgivningen, og at den påkrævede tilladelse eller anmeldelse forevises.

7.9. Andre afstemninger samtidig med valg

Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der i forbindelse med Europa-Parlamentsvalget skal afholdes en særlig lokal afstemning, f.eks. valg til ældrerådet. En forudsætning herfor er, at den lokale afstemning tilrettelægges på en sådan måde, at den lokale afstemning foregår tydeligt og klart adskilt fra Europa-Parlamentsvalget, herunder med særlige valgborde, stemmerum og stemmekasser og så vidt muligt i adskilte lokaler med særskilte adgangsveje til de pågældende stemmelokaler. Den lokale afstemning skal herudover tilrettelægges på en måde, så den ikke kan virke forstyrrende på vælgerens adgang til at stemme ved Europa-Parlamentsvalget eller på gennemførelsen af afstemningen i øvrigt, og sådan, at Europa-Parlamentsvalget har første prioritet i forhold til den lokale afstemning.

Hvad angår afholdelse af bindende kommunale folkeafstemninger samtidig med Europa-Parlamentsvalget henvises til reglerne om disse afstemninger i kapitel 11 a i den kommunale og regionale valglov samt til det daværende Økonomi- og Indenrigsministeriets orienteringsbreve af 8. august 2018 og 5. februar 2019. Brevene kan findes på Indenrigs- og Sundhedsministeriets valghjemmeside

valg.im.dk/valgmyndigheder/generelle-skrivelser.

7.10. Exit polls

Valglovgivningen indeholder ikke bestemmelser om, hvorvidt eller på hvilke betingelser der kan foretages meningsmålinger på afstemningsstederne på valgdagen, efter at vælgerne har afgivet deres stemme (exit polls).

Efter folketingsvalglovens § 50 skal vælgerne kunne stemme uden umiddelbart inden at blive udsat for nogen form for holdningsmæssig påvirkning.

Der må derfor ikke foretages meningsmålinger på valgdagen i valglokalerne eller på steder i umiddelbar tilknytning hertil. Der er ikke noget i vejen for at afholde meningsmålingen uden for valglokalerne og steder i umiddelbar tilknytning hertil, blot man først henvender sig til vælgerne, efter at de har stemt.

Meningsmålinger, der afholdes inden for afstemningsstedets matrikel, kan kun foretages med kommunalbestyrelsens tilladelse. Kommunalbestyrelsens afgørelse, om og på hvilke betingelser der skal gives tilladelse, skal træffes i overensstemmelse med almindelige grundsætninger om saglighed og lighed i forvaltningen med henblik på at sikre, at afstemningen kan foregå uforstyrret. Kommunalbestyrelsen må derfor ikke ud fra et ønske om at forhindre afholdelsen af sådanne meningsmålinger give afslag eller gøre en tilladelse betinget af, at resultatet først offentliggøres efter afstemningens afslutning for at forhindre, at sådanne meningsmålinger afholdes.

Meningsmålinger på områder på eller ud til offentlig gade eller vej kan derimod foretages uden tilladelse fra kommunalbestyrelsen.

Efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse gælder der ikke et forbud mod offentliggørelse af sådanne meningsmålinger, inden afstemningen på valgdagen er afsluttet. Et sådant forbud kan ikke udledes af forbuddet i loven mod foretagelse af stemmeoptælling inden kl. 20 og forbuddet mod offentliggørelse af resultatet inden kl. 23.00 på valgdagen (når det sidste valgsted i EU er lukket). Se afsnit 9.3.

7.11. Pressens adgang til stemmelokalerne

Det er valgstyrrerne på afstemningsstedet, der som ansvarlige for afstemningen på valgdagen afgør, om og på hvilken måde pressen, herunder tv-reportagehold, skal have adgang til et stemmelokale.

Valgstyrrerne skal sikre, at pressen ikke får adgang til lokalerne på en måde, der strider mod stemmehemmeligheden. Pressen må under ingen omstændigheder overvære en vælgers stemmeafgivning i stemmerummet, hvor kun vælgeren og de, der efter loven må give vælgeren den nødvendige personlige bistand til stemmeafgivningen, må være til stede, se folketingsvalglovens § 48, stk. 1, og § 49. I de tilfælde, hvor en vælger får lov til at stemme uden for stemmelokalet (vognstemme), må pressen heller ikke overvære vælgerens stemmeafgivning. Pressen må heller ikke se, hvad en vælger har stemt, inden vælgeren lægger stemmesedlen i stemmekassen, da vælgeren skal folde stemmesedlen sammen

på en sådan måde, at ingen kan se, hvordan vælgeren har stemt, se folketingsvalglovens § 48, stk. 3. Dette gælder, uanset om vælgeren udtrykkeligt ønsker, at andre kan se, hvordan vælgeren har stemt. Vælgeren kan altså ikke bestemme, at andre skal se den udfyldte stemmeseddel, før den bliver lagt i stemmekassen.

Valgstyrelserne skal også sikre, at pressen ikke får adgang til stemmelokalerne på en måde, der strider mod forbuddet i folketingsvalglovens § 50 mod valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning, se afsnit 7.6. og 7.10. Hvis pressen får adgang til stemmelokalerne, skal valgstyrelserne sikre, at pressen først henvender sig til vælgerne, efter at disse har stemt, at vælgerne kun afbildes eller medvirker i reportagen efter eget ønske, og at reportagen fra stemmelokalerne ikke får karakter af valgagitation over for de vælgere, der er til stede i lokalet.

Valgstyrelserne skal endvidere sikre, at pressens eventuelle tilstedeværelse sker uden gene eller ulempe for vælgerne under hensyn til valghandlingens uforstyrrede afvikling.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet skal i den forbindelse *henstille*, at valgstyrelserne er særligt opmærksomme på, at mediernes interviews med bl.a. partiledere ikke må foregå på en sådan måde, at de er til gene for andre vælgere, f.eks. ved at disse bliver filmet mod deres vilje, eller at adgangsvejene blokeres.

Valgstyrelserne bedes ligeledes være særligt opmærksomme på, at det vil kunne have karakter af valgagitation, hvis politikere interviewes i valglokalerne.

Valgstyrelsernes afgørelse af, om og på hvilke betingelser det kan tillades, at pressen er til stede under afstemningen, skal træffes i overensstemmelse med almindelige grundsætninger om saglighed og lighed i forvaltningen med henblik på at sikre, at afstemningen kan foregå uforstyrret.

7.12. Valgobservatører

Der er ikke i valglovgivningen særlige regler om valgobservatører. Baggrunden herfor er, at valg i

Danmark i udgangspunktet er åbne og frit tilgængelige for enhver, så længe de pågældende ikke forstyrrer valgbehandlingen. Se afsnit 7.5 om opretholdelse af ro og orden i stemmelokalerne. Dette gælder således også for både danske og udenlandske valgobservatører, der kan være til stede på afstemningsstedet og i stemmelokalerne på lige fod med alle andre. Valgobservatørerne må ikke overvære en vælgers stemmeafgivning, heller ikke selv om dette er vælgerens ønske.

Danmark har ved flere tidligere valg haft besøg af valgobservatører i form af repræsentanter fra andre landes parlamentariske forsamlinger, valgadministrationer, NGO'er og partier i andre lande.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet *henstiller*, at kommunerne instruerer valgstyrelserne og de tilforordnede vælgere i at udvise imødekommenhed over for valgobservatører.

Kommunerne har – ligesom alle andre – desuden mulighed for selv at invitere valgobservatører, som f.eks. interesserede udenlandske kolleger og samarbejdspartnere, til at overvære Europa-Parlamentsvalget.

7.13. Børn i stemmerummet

Vælgeren skal være alene i stemmerummet, medmindre vælgeren har brug for personlig bistand, jf. folketingsvalglovens § 48, stk. 1, og § 49. Indenrigs- og Sundhedsministeriet har imidlertid ikke bemærkninger til, at valgstyrelserne og de tilforordnede vælgere tillader, at mindre børn, der ikke kan efterlades uden opsyn, går med en forælder ind i stemmerummet og overværer stemmeafgivningen. Det er en forudsætning, at børnene er under den skolepligtige alder og endnu ikke har lært alfabetet. Børn, der kommer med ind i stemmerummet, må således ikke kunne afkode, hvor forælderen sætter krydset, så de kan bryde stemmehemmeligheden ved at afsløre over for tredjemand, hvem forælderen stemte på.

Når børnene er for store til at overvære stemmeafgivningen, vil det være en mulighed, at valgstyrelseren eller den tilforordnede vælger i stedet gør opmærksom på, at det store barn er velkomment til at se på

stemmesedlen og gå med forælderen ind i stemmerummet, hvorefter barnet går ud og stiller sig på den anden side af stemmerummet (gardinet) og venter, mens forælderen sætter krydset. På denne måde kan også børn, der ikke må overvære stemmeafgivningen, få indblik i, hvordan et valg forløber.

7.14. Politiets adgang til valgmateriale

Efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse følger det af valglovgivningen, at valgmateriale ikke må fjernes fra et valgsted, mens valget stadigvæk er i gang. Ved valgmateriale forstås både valgkort, valgbogen, afstemningsbøgerne, stemmesedler og brevstemmematerialet (bestående af yderkuvert, følgebrev, konvolut til brevstemmesedel og brevstemmesedlen). Dette gælder også valgmateriale, der befinder sig andre steder forud for valget, f.eks. hos de myndigheder, der håndterer brevstemmeafgivning.

Hvis der opstår situationer, hvor politiet af efterforskningsmæssige grunde har brug for adgang til valgmateriale, skal disse situationer håndteres, så der både tages hensyn til valgets integritet og politiets behov for bevissikring.

Hvis det er nødvendigt for politiets efterforskningsarbejde, at valgmateriale kommer politiet i hænde før valgets afslutning, kan der udleveres kopier af valgmateriale til politiet. Ved valgets afslutning forstås Folketingets godkendelse af valget, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 37. Denne finder sædvanligvis sted ca. to uger efter valgdagen.

Hvis der er behov for at sikre f.eks. følgebrevet til en brevstemme for at kunne undersøge det for fingeraftryk eller lignende, må det konkret aftales mellem politiet og Indenrigs- og Sundhedsministeriet, hvordan det kan håndteres, uden at valgmateriale fjernes fra valgstedet, så længe valget, herunder optællingen af stemmer, er i gang. Ministeriet vil i nødvendigt omfang inddrage kommunens valgansvarlige og valgstyrrerne på det pågældende valgsted.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet henstiller derfor, at politiet i sådanne situationer tager kontakt til Indenrigs- og Sundhedsministeriets valgenhed

som det første med henblik på at sikre, at de politimæssige opgaver kan løses, uden at dette påvirker valghandlingens integritet. Kommunerne kan i sådanne tilfælde også kontakte ministeriet.

De opgaver vedrørende beredskab, trusselshåndtering m.v., der håndteres i samarbejde mellem politiet og de enkelte kommuner, kan som hidtil varetages uden Indenrigs- og Sundhedsministeriets inddragelse.

8. Brevstemmeafgivning

Ved Europa-Parlamentsvalg kan der brevstemmes efter de samme regler som ved folketingsvalg, se Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 1, med de undtagelser, der følger af § 26, stk. 2, 1. pkt. Undtagelserne vedrører fristen for at brevstemme i kommunerne på de steder, hvor enhver vælger kan brevstemme, fristen for at afgive brevstemme på institutioner m.v. og på danske havanlæg på dansk område og fristen for at afgive brevstemme på danske skibe i udenrigsfart.

Bemyndigelsen i Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 3, hvorefter indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte regler om, at vælgere, der har valgret efter Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 1, nr. 2 (personer med dansk indfødsret, der bor i et andet EU-land), kun kan brevstemme på nærmere angivne danske diplomatiske eller konsulære repræsentationer, er ikke udnyttet. Enhver vælger til Europa-Parlamentsvalget kan således afgive brevstemme efter de samme regler som ved folketingsvalg.

Her i landet kan der brevstemmes på de steder, hvor enhver vælger kan brevstemme, de sidste 6 uger før valgdagen, dvs. i praksis fra mandag den 29. april 2024. Der kan brevstemmes på institutioner m.v. og på danske havanlæg på dansk område de sidste 3 uger før valgdagen, dvs. fra søndag den 19. maj 2024. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 2.

Den sidste dag, der kan brevstemmes i Danmark, er den tredjesidste hverdag før valgdagen (herunder lørdag), dvs. torsdag den 6. juni 2024.

Der kan i de ovennævnte perioder brevstemmes på borgerservicecentre m.v. (se afsnit 8.2), i visse boliger og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen samt i vælgerens hjem (se afsnit 8.4), på sygehuse og i kriminalforsorgens fængsler og arresthuse (se afsnit 8.3).

På Færøerne, i Grønland, i udlandet, på danske skibe i udenrigsfart samt på danske havanlæg uden for dansk område kan der brevstemmes fra 3 måneder før valgdagen, dvs. fra lørdag den 9. marts 2024, se afsnit 8.6. Vælgere, der bor på Færøerne

eller i Grønland, kan derimod som udgangspunkt ikke stemme, herunder brevstemme, til Europa-Parlamentsvalget, da der ikke afholdes valg til Europa-Parlamentet på Færøerne og i Grønland.

Visse vælgere med bopæl på Færøerne eller i Grønland kan dog optages på valglisten (Nordatlantvalglisten i Københavns Kommune) og dermed stemme til Europa-Parlamentsvalget i Danmark, hvis de opholder sig på Færøerne eller i Grønland af nogle nærmere angivne særlige grunde, f.eks. som udsendt af staten eller en dansk myndighed eller virksomhed. Se afsnit 4.2.4

Om materialet til brug for brevstemmeafgivningen, se afsnit 8.1. Om kommunens modtagelse og registrering af de modtagne brevstemmer, se afsnit 8.8.

8.1. Brevstemmematerialet

8.1.1. Brevstemmematerialets udformning

Ved brevstemmeafgivningen må kun anvendes det brevstemmemateriale, der er fremstillet af Indenrigs- og Sundhedsministeriet, se Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 4.

Brevstemmematerialet til brug ved brevstemmeafgivning til Europa-Parlamentsvalg består af:

- 1) En lysegrå stemmeseddel påtrykt ordene »Stemmeseddel til Europa-Parlamentsvalg« og forsynet med tre rubrikker til at angive henholdsvis partibogstav, partinavn og kandidatnavn.
- 2) En blå konvolut, der på forsiden er påtrykt ordene »Stemmeseddel til Europa-Parlamentsvalg« og en kort vejledning om, hvordan stemmesedlen skal udfyldes.
- 3) Et følgebrev. Følgebrevets ene side er forsynet med rubrikker til angivelse af den kommunalbestyrelse, følgebrevet skal sendes til, samt vælgerens navn, fødselsdato, bopæl og underskrift i tilknytning til en fortrykt tekst, hvoraf det bl.a. fremgår, at den stemmeseddel, der fremsendes i den lukkede konvolut, er en stemmeseddel til Europa-Parlamentsvalg fra den vælger, der har underskrevet følgebrevet. Den

samme side er endvidere forsynet med rubrikker i tilknytning til en fortrykt tekst til stemmemodtagerens attestation af vælgerens brevstemmeafgivning. Følgebrevets anden side er påtrykt en vejledning om fremgangsmåden ved afgivelsen af brevstemme. I nederste højre hjørne på vejledningssiden (bagsiden) er trykt »Schultz 2008« eller »Rosendahls-Schultz-Grafisk 2014«.

- 4) En grøn yderkuvert, der på forsiden i nederste venstre hjørne er påtrykt ordene »Stemmeseddel til Europa-Parlamentsvalg«. Forsiden er endvidere forsynet med rubrikker til angivelse af, hvilken kommunes kommunalbestyrelse yderkuverten med indeholdt brevstemme skal sendes til. Yderkuvertens bagside er forsynet med rubrikker til angivelse af vælgerens navn, fødselsdato og bopæl.

Kommunalbestyrelsen kan derudover anvende det følgebrev, som kommunalbestyrelsen kan udskrive fra KMD's system, og den yderkuvert, der passer til dette følgebrev. Dette materiale skal efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets bestemmelse sidestilles med de følgebreve og yderkuverter, som Indenrigs- og Sundhedsministeriet har fået fremstillet, og kan derfor anvendes ved den brevstemmeafgivning, som kommunalbestyrelsen står for, se Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 4.

Kommunalbestyrelsen skal dog sørge for, at der på alle brevstemmesteder i kommunen findes eksemplarer af Indenrigs- og Sundhedsministeriets brevstemmemateriale, inkl. følgebrev og yderkuvert. Det må således ikke forekomme, at en vælger afvises fra at afgive en brevstemme, f.eks. fordi vedkommende ikke kan fremsøges i KMD's system eller pga. tekniske problemer med udskrivningen af følgebrevet fra KMD's system. I sådanne tilfælde skal vælgeren tilbydes at anvende Indenrigs- og Sundhedsministeriets brevstemmemateriale, hvor følgebrevet kan udfyldes i hånden.

8.1.2. Nyt brevstemmemateriale og benyttelse af restoplæg. Bestilling og betaling af nyt materiale

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har senest ladet fremstille nyt brevstemmemateriale til Europa-Parlamentsvalg i 2018. Brevstemmematerialet har

samme format og indeholder samme bestanddele (se opregningen ovenfor) som tidligere oplag af brevstemmematerialet. Ændringerne består hovedsageligt i visse sproglige ændringer af bl.a. vejledningen til vælgeren på forsiden af den blå konvolut til stemmesedlen samt i følgebrevet.

Både materialet fremstillet i 2008, 2014 og 2018 kan benyttes ved brevstemmeafgivningen.

Brevstemmemateriale fremstillet før 2008 kan derimod *ikke* benyttes, men skal kasseres. Endvidere kan brevstemmemateriale beregnet til folketingsvalg, folkeafstemninger eller kommunale og regionale valg *ikke* benyttes til Europa-Parlamentsvalg.

Brevstemmematerialet skal senest fra den dag, hvor brevstemmeafgivningen påbegyndes, dvs. i praksis fra og med mandag den 29. april 2024, findes på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, herunder borgerservicecentre o.lign.

Brevstemmemateriale kan bestilles hos Stibo Complete (tidligere Rosendahls), Vandtårnsvej 83A, 2860 Søborg, telefon: 43 22 73 00, e-mail: kundeservice@stibocomplete.com. Det er ikke muligt at bestille brevstemmemateriale via forlagets hjemmeside.

Kommunerne bliver faktureret af Stibo Complete for det materiale, der bestilles. Udgifterne til brevstemmemateriale til brug for brevstemmeafgivning på sygehuse, i kriminalforsorgens fængsler og arresthuse, på skibe og havanlæg samt i udlandet afholdes dog af Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

8.2. Brevstemmeafgivning på de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme (borgerservicecentre o.lign)

8.2.1. Generelle regler

Enhver vælger kan brevstemme i enhver kommune i landet, se folketingsvalglovens § 53. På de steder, hvor enhver vælger kan brevstemme, kan der brevstemmes de sidste 6 uger før valgdagen, dvs. i praksis fra mandag den 29. april 2024, og indtil tredjesidste hverdag (herunder lørdag) før valgdagen,

dvs. torsdag den 6. juni 2024, se Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 2.

Enhver vælger, der kan identificere sig, se folke­tingvalglovens § 61, har således en lovmæssig ret til inden for dette tidsrum at brevstemme i enhver kommune i hele landet på de steder, hvor kommunalbestyrelsen har bestemt, at vælgere kan brevstemme, se folketingsvalglovens § 53.

Brevstemmeafgivningen kan ikke forbeholdes vælgere, der har bestilt tid, men kommunalbestyrelsen må gerne tilbyde vælgerne at bestille tid for at undgå ventetid i forbindelse med brevstemmeafgivningen.

8.2.2. Kommunalbestyrelsens valg af brevstemmesteder

Det er kommunalbestyrelsens ansvar at tilrettelægge og gennemføre brevstemmeafgivning på de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme. Inden for valglovgivningens rammer er det op til den enkelte kommunalbestyrelse at beslutte, hvor brevstemmeafgivningen skal finde sted.

Det er forudsat i loven, at kommunalbestyrelsen skal sikre sig, at vælgeren ikke får for lang afstand til et sted, hvor vælgeren kan brevstemme, og at der er rimelige muligheder for offentlig og privat transport til brevstemmestedet. Det kan være hensigtsmæssigt at give adgang til at brevstemme på alle kommunens borgerservicecentre inkl. filialer. I større kommuner kan det være hensigtsmæssigt at give vælgerne adgang til at brevstemme flere steder i kommunen.

Kommunalbestyrelsen skal endvidere sørge for, at de lokaler, hvor brevstemmeafgivningen finder sted, er tilstrækkeligt afskærmet, og at vælgerne ikke udsættes for holdningsmæssig påvirkning m.v. For mere herom, se afsnit 8.2.4.

8.2.3. Åbningstider og annoncering

Der skal være personale til stede, der kan fungere som brevstemmemodtagere for de vælgere, der måtte henvende sig for at brevstemme inden for almindelig ekspeditionstid i hele den periode, hvor enhver vælger kan brevstemme. En kommune må

således ikke holde et borgerservicecenter åbent i kortere tid for brevstemmeafgivning end borgerservicecentrets almindelige åbningstid. Det gælder også, hvis borgerservicecentret har længere åbent den sidste dag, der kan brevstemmes, end det tidsrum, der som minimum skal være åbent for brevstemmeafgivning, dvs. kl. 9-16.

Åbningstiden for brevstemmeafgivning og evt. andre borgerserviceekspeditioner må dog godt afvige fra den pågældende lokations almindelige åbningstid, hvis kommunen afholder brevstemmeafgivning på et sted, hvor der foregår andre aktiviteter end borgerserviceekspeditioner, f.eks. på et bibliotek, en uddannelsesinstitution eller et kulturhus m.v., se afsnit 8.2.4. Det gælder også, selv om kommunen ikke har selvstændige borgerservicecentre, men udelukkende har sådanne »blandede« borgerservicefunktioner. Kommunen bør i givet fald annoncere åbningstiderne for brevstemmeafgivning og andre borgerserviceekspeditioner synligt på stedet og på kommunens hjemmeside og evt. på den pågældende lokations hjemmeside. Kommunen bør samtidig sikre sig, at medarbejdere på de pågældende lokationer og i borgerservice m.v. er bekendt med eventuelle differentierede åbningstider og dermed er i stand til at vejlede vælgere herom.

Kommunalbestyrelsen skal på mindst ét af de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, holde åbent for brevstemmeafgivning som minimum i tidsrummet kl. 9-16 den sidste dag, hvor der kan brevstemmes, se folke­tingvalglovens § 56, stk. 2. Det vil være hensigtsmæssigt at holde også evt. øvrige steder i kommunen, hvor der kan brevstemmes, åbent nogle timer denne dag.

Det vil endvidere være hensigtsmæssigt også at holde brevstemmestederne i kommunen åbent nogle timer de to forudgående lørdage før den sidste dag for brevstemmeafgivning.

Det er forudsat i loven, at kommunen på sin hjemmeside og på anden egnet måde, f.eks. ved annoncering i lokale dagblade, offentliggør, hvilken eller hvilke afdelinger i kommunen der varetager brevstemmefunktionen og disses åbningstid.

8.2.4. Afskærmning og sikring mod holdningsmæssig påvirkning. Brevstemmeafgivning på biblioteker, uddannelsesinstitutioner, i valgbusser o.lign.

Det er en forudsætning, at det lovfæstede princip om neutralitet med hensyn til de ydre omstændigheder ved valgbehandlingen overholdes, når kommunalbestyrelsen tilrettelægger brevstemmeafgivningen og beslutter, hvor i kommunen enhver vælger skal kunne brevstemme.

Kommunen skal således sikre, at vælgerne kan afgive deres brevstemme uden at blive udsat for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i umiddelbar tilknytning til brevstemmeafgivningen, se folketingsvalglovens § 61, stk. 8. Brevstemmeafgivningen bør derfor som udgangspunkt foregå i et særligt lokale eller i afskærmede omgivelser, hvor der ikke er fremlagt eller ophængt materiale, der kan tolkes som agiterende eller i øvrigt holdningspåvirkende.

Brevstemmeafgivningen skal i alle tilfælde fortsat forestås af kommunalt ansat personale. Kommunalbestyrelsen skal sørge for behørig instruktion af det kommunale personale, herunder om forbuddet mod at give vælgeren råd eller opfordring med hensyn til, hvad vælgeren skal stemme, reglerne om hjælp til stemmeafgivning og den korrekte udfyldning af stemmeseddel, følgebrev og yderkuvert m.v.

Kommunalbestyrelsen bør være særligt opmærksom på dette, hvis brevstemmeafgivningen henlægges til andre dele af den kommunale forvaltning end borgerservicecentre, f.eks. biblioteker eller kulturhuse m.v., eller til mobile enheder, f.eks. valgbusser eller biblioteksbusser, eller til midlertidige afstemningssteder, f.eks. på banegårde eller uddannelsesinstitutioner. Brugen af mobile eller midlertidige brevstemmesteder forudsætter, at der sker den fornødne afskærmning af de lokaliteter, hvor brevstemmeafgivningen foregår, samt at stemmehemmeligheden og valgbehandlingsens uforstyrrede afvikling er sikret i tilstrækkelig grad – herunder også, når der ydes personlig bistand til stemmeafgivningen, se afsnit 8.2.6.

Ved henlæggelse af brevstemmeafgivning til biblioteker, hvor der som et led i bibliotekets forplig-

telse til at informere om samfundsforhold i henhold til bibliotekslovgivningen er fremlagt holdningspåvirkende materiale, er det et krav, at dette materiale er anbragt således, at det ikke befinder sig i eller i nærheden af det område, hvor brevstemmeafgivningen foregår. Blandt andet ved den fornødne skiltning, afskærmning, støjdæmpning og den fornødne bemanning ved dertil instrueret kommunalt personale skal det sikres, at valgbehandlingen kan afvikles forsvarligt, stemmehemmeligheden overholdes og brevstemmematerialet opbevares forsvarligt. Disse hensyn indebærer, at brevstemmemodtagere skal have den fornødne alder og modenhed, for at brevstemmeafgivningen kan foregå på en betryggende måde. Efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse skal brevstemmemodtagere således normalt være myndige (være fyldt 18 år), idet de bl.a. på kommunens vegne skal attestere følgebrevet til brevstemmen og om nødvendigt kunne yde personlig bistand til stemmeafgivningen.

Der skal endvidere være den nødvendige plads og indretning til, at vælgeren kan afgive sin brevstemme uden overværelse af andre, og at den fornødne hjælp kan ydes de vælgere, der har behov for hjælp til stemmeafgivningen.

Forbuddet mod, at der på biblioteker fremlægges eller ophænges materiale, der kan tolkes agiterende m.v., på det sted, hvor brevstemmeafgivningen afvikles, er ifølge Slots- og Kulturstyrelsen foreneligt med bibliotekernes forpligtelse til at informere om samfundsforhold i henhold til bibliotekslovgivningen, herunder ved fremlæggelse af partiernes valgmateriale m.v. Bibliotekerne kan derfor normalt benyttes til brevstemmeafgivning, uden at dette strider imod bibliotekernes informationsforpligtelse. Det bemærkes herved, at valgmateriale m.v. godt må være fremlagt i rum og på steder, som vælgerne passerer på vej til brevstemmeområdet.

Ved henlæggelse af brevstemmeafgivningen til steder med fri adgang for offentligheden, f.eks. en uddannelsesinstitution eller en banegård m.v., skal der udvises særlig omhu for at sikre lovgivningens krav til valgbehandlingsens uforstyrrede varetagelse, herunder i form af den fornødne afskærmning af brevstemmelokalerne og sikring af vælgeren mod holdningsmæssig påvirkning umiddelbart inden

brevstemmeafgivningen. Det indebærer bl.a., at der ikke må afholdes vælgermøder i umiddelbar tidsmæssig tilknytning til brevstemmeafgivningen, således at vælgerne efter at have deltaget i et vælgermøde kan gå direkte hen og brevstemme i f.eks. et tilstødende lokale. Se folketingsvalglovens § 61, stk. 8, hvorefter stemmemodtageren påser, at vælgere, der ønsker at brevstemme, ikke udsættes for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i umiddelbar tilknytning til brevstemmeafgivningen. Kommunalbestyrelsen bør derfor ved fastlæggelsen af dato og tidsrum for brevstemmeafgivning på steder med fri adgang for offentligheden forinden undersøge, om der er planlagt afholdt vælgermøder de pågældende steder, og om muligt træffe aftale med de pågældende lokationer om, at der ikke afholdes vælgermøder op til eller samtidig med brevstemmeafgivningen.

Der er ikke adgang til at oprette faste brevstemmesteder på eller ud til offentlig vej. Under forudsætning af, at der sker den nødvendige iagttagelse af de ovenfor nævnte almindelige principper for en betryggende, neutral og sikker brevstemmeafgivning, vil der dog kunne foranstalles brevstemmeafgivning fra mobile enheder, f.eks. en bogbus eller lignende.

8.2.5. Den almindelige fremgangsmåde ved brevstemmeafgivningen på de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har ikke fastsat nærmere regler om, hvordan afgivning af brevstemmer på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, f.eks. borgerservicecentre o. lign., skal foregå. Brevstemmeafgivningen skal derfor foregå direkte efter folketingsvalglovens regler, se folketingsvalglovens § 61 med de afvigelser, der følger af, at der ved Europa-Parlamentsvalg kan stemmes på de samme kandidater i hele landet.

8.2.5.1. Instruktion af stemmemodtagere

Indenrigs- og Sundhedsministeriet modtager op til hvert valg henvendelser fra kommunerne om, hvorvidt brevstemmer, hvor følgebrevet ikke er udfyldt korrekt, kan tages i betragtning, herunder særligt, hvor der er begået administrative fejl. In-

denrigs- og Sundhedsministeriet skal derfor indskærpe vigtigheden af, at de kommunalt ansatte og tilforordnede vælgere, der skal virke som stemmemodtagere, er tilstrækkeligt instrueret om proceduren for afgivelse og modtagelse af brevstemmer, herunder vigtigheden af, at der udvises den største omhyggelighed hermed. Stemmemodtagerne bør være særligt opmærksomme på, at der er anvendt det korrekte følgebrev, og at følgebrevet er udfyldt korrekt af både vælgeren og stemmemodtageren, så tvivlstilfælde ved den senere gennemgang af brevstemmerne mindskes mest muligt. Manglende iagttagelse af den foreskrevne fremgangsmåde kan føre til, at brevstemmen ikke kan tages i betragtning, se afsnit 8.7.4.3 og 9.4.2.

8.2.5.2. Identifikation af vælgeren og udlevering af brevstemmemateriale

Vælgere, der ønsker at brevstemme, skal vise den nødvendige legitimation til brevstemmemodtageren, inden brevstemmematerialet udleveres, se folketingsvalglovens § 61, stk. 1.

Vælgerens valgkort kan tjene som identifikation af vælgeren, hvis der ikke i øvrigt er anledning til tvivl om vælgerens identitet. Benyttes valgkortet, skal vælgeren dog, for at vælgeren kan anses for identificeret, oplyse sin fødselsdato, dvs. dag, måned og årstal, eller fremlægge anden form for ID, hvoraf fødselsdatoen fremgår, over for stemmemodtageren, inden brevstemmematerialet kan udleveres. Det er alene vælgerens fødselsdato, der skal oplyses, og ikke CPR-nummeret.

Er der tvivl om vælgerens identitet, skal denne fastslås. Dette skal om nødvendigt ske ved, at vælgeren fremlægger dokumentation herfor. I den forbindelse kan det digitale sundhedskort (app'en »Sundhedskortet«) og det digitale kørekort (app'en »Kørekort«) indgå. For mere om principperne for identifikation af vælgeren ved afstemning på valgdagen henvises til afsnit 7.3.1 om identifikation af vælgeren på valgdagen.

8.2.5.3. Udfyldning og afgivelse af brevstemme. Stemmehemmelighed

Ved brevstemmeafgivning anfører vælgeren på stemmesedlen navnet eller bogstavbetegnelsen for

et parti, der har opstillet kandidater til Europa-Parlamentsvalget den 9. juni 2024. Ønsker vælgeren at stemme på en bestemt kandidat, anføres navnet på kandidaten, eventuelt med tilføjelse af partinavnet eller bogstavbetegnelsen. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 5.

Efter folketingsvalglovens § 61, stk. 3, 1. pkt., skal vælgeren udfylde stemmesedlen, uden at andre overværer det, og dermed uden at andre kan se, hvilken kandidatliste eller hvilken kandidat vælgeren har stemt på, se dog afsnit 8.2.6 om de tilfælde, hvor vælgeren får personlig bistand til stemmeafgivningen. Reglen gælder også i tilfælde, hvor pårørende eller andre, herunder repræsentanter for pressen, er til stede i f.eks. borgerservicecentret, mens brevstemmeafgivningen finder sted. Reglen gælder, uanset om det er vælgerens ønske, at andre kan se, hvorledes vælgeren har stemt.

Det er endvidere ikke tilladt, at en vælger fotograferer sin udfyldte stemmeseddel og herefter publicerer billedet på sociale medier eller andre steder. Det vil være i strid med stemmehemmeligheden, som følger af folketingsvalglovens § 61, stk. 3, 1. pkt. Brevstemmemodtagerne bør derfor informere de vælgere, der retter henvendelse herom, om, at det ikke er tilladt at fotografere sin udfyldte stemmeseddel. Da det imidlertid ikke er strafbart på denne måde at bryde stemmehemmeligheden, kan brevstemmemodtagerne alene gribe ind med en henstilling om at overholde stemmehemmeligheden i de tilfælde, hvor brevstemmemodtagerne bliver bekendt med, at en vælger vil tage et billede af sin udfyldte stemmeseddel. Kommunalbestyrelsen er således heller ikke forpligtet til at reagere, hvis det efterfølgende opdages, at en vælger har publiceret et billede af sin udfyldte stemmeseddel på sociale medier eller andre steder.

Når vælgeren har udfyldt stemmesedlen, lægger vælgeren stemmesedlen i konvolutten. Derefter udfylder vælgeren følgebrevet og underskriver dette i overværelse af stemmemodtageren, der attesterer stemmeafgivningen. Ved attestationen anfører stemmemodtageren – således som den fortrykte tekst til brug for attestationen foreskriver – dato, underskrift, stilling og myndighedens stempel på følgebrevet. Hvis stemmemodtageren ikke har mulighed for at sætte myndighedens stempel

på følgebrevet, skal myndighedens navn skrives med blokbogstaver.

Som anført i afsnit 8.1 kan kommunalbestyrelsen anvende det følgebrev, som kan udskrives fra KMD's system, og den yderkuvert, der passer til dette følgebrev. Anvendes følgebrevet fra KMD's systemer, skal vælgeren ikke udfylde følgebrevet, da de nødvendige oplysninger allerede fremgår af brevet. Vælgeren skal derfor alene underskrive følgebrevet i overværelse af stemmemodtageren, der attesterer stemmeafgivningen. Ved udskrivning af følgebrev er det vigtigt, at der udvises den fornødne omhyggelighed, så det sikres, at følgebrevet vedrører den korrekte type valg.

Vælgeren lægger herefter konvolutten med stemmesedlen samt følgebrevet i yderkuverten og lukker yderkuverten i overværelse af stemmemodtageren. Vælgeren udfylder yderkuverten med sit navn, sin fødselsdato og sin bopæl i overværelse af stemmemodtageren. Se folketingsvalglovens § 61, stk. 3. Hensigten hermed er at højne sikkerheden om valget, idet det er Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at det er en central retssikkerhedsgaranti ved brevstemmeafgivningen, at vælgeren deltager i hele proceduren omkring brevstemmeafgivningen.

8.2.5.4. Kommunens håndtering af afgivne brevstemmer

Yderkuverten sendes til den kommune, hvor vælgeren er optaget på valglisten, se folketingsvalglovens § 61, stk. 7.

Hvis vælgeren er flyttet eller står over for at skulle flytte inden 15.-dagen før valget, og kommunen i forbindelse med vælgerens brevstemmeafgivning eller på anden måde (også efterfølgende) bliver opmærksom på dette, bør kommunen videresende brevstemmen til vælgerens nye bopælskommune. Kommunen har ikke pligt til systematisk at undersøge, om vælgere, hvis brevstemme kommunen har modtaget, skulle være flyttet forud for valget.

Når den enkelte vælger er færdig med at stemme, vil det være hensigtsmæssigt, at brevstemmen (yderkuvert med indhold) lægges ned i en særlig brevstemmekasse i vælgerens påsyn, sådan at én

stemmekasse er beregnet til »indendbys« brevstemmer, dvs. brevstemmer fra vælgere, der hører til i den kommune, hvor brevstemmerne er afgivet og derfor ikke skal sendes videre, mens en anden stemmekasse er beregnet til »udenbys« brevstemmer, dvs. brevstemmer, der skal sendes videre til andre kommuner.

»Udenbys« brevstemmer (mellekommunale brevstemmer) skal snarest muligt videresendes. Hvis brevstemmerne sendes med postvæsenet, skal de afsendes samme dag, de er afgivet, eller senest dagen efter.

Mellekommunale brevstemmer kan samles til bunke ét sted i afsenderkommunen og sendes samlet ad mindst to omgange i henhold til en aftale indgået mellem KL og PostNord, se afsnit 3.2.1. KL giver kommunerne nærmere information om afhentning og levering af mellekommunale brevstemmer.

Hvis kommunen modtager anmodninger fra hospitaler og fængsler om at lade brevstemmer afgivet på disse institutioner indgå i kommunens samlede forsendelse med PostNord for at sikre rettidig levering til bopælskommunen, er der intet til hinder for at medtage disse brevstemmer i forsendelsen.

Brevstemmer, der sendes med PostNord inden den 25. maj 2024, kan sendes som almindelige breve. Brevstemmer, der afgives fra og med lørdag den 25. maj 2024, skal sendes som Quickbreve (dag til dag forsendelse), hvis de sendes med PostNord uden om den indgåede sær aftale med KL.

Om afsendelse af brevstemmer, se i øvrigt afsnit 3.2.2.

8.2.5.5. Hjælpe midler ved brevstemmeafgivningen

Kommunalbestyrelsen skal stille hjælpemidler til rådighed ved brevstemmeafgivningen efter reglerne i bekendtgørelse nr. 1499 af 12. december 2018 om hjælpemidler, der skal stilles til rådighed ved stemmeafgivningen.

Vælgeren har også mulighed for at medbringe egne hjælpemidler (f.eks. lup eller særligt skriveredskab) ved brevstemmeafgivningen.

Bekendtgørelsen stiller krav om, at nogle hjælpemidler skal stilles til rådighed på alle de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, mens andre skal stilles til rådighed på mindst ét af de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme:

Følgende hjælpemidler skal stilles til rådighed på alle de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme:

- **Sort pen.** Den sorte pen skal have en stregtykkelse på mindst 0,7 mm og højst 1,0 mm. Anvendelse af en sort pen gør, at udfyldningen af brevstemmesedlen bliver tydeligere end ved brug af andre skriveredskaber som f.eks. blyanter. Se § 2, stk. 2, i bekendtgørelsen.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet *henstiller* desuden, at der stilles sorte penne til rådighed for vælgerne, når kommunalbestyrelsen gennemfører brevstemmeafgivning i vælgerens hjem og i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, herunder på plejehjem, se afsnit 8.4.

- **Lup.** En lup kan forstørre teksten på stemmesedlen og er derfor en hjælp til vælgere med nedsat syn. Luppen skal være en ikke-håndholdt lup, der har fast eller justerbar afstand mellem linse og objekt, og luppen skal kunne forstørre tekst til mindst firedobbelt størrelse. Endelig skal vælgerne kunne udfylde stemmesedlen under luppen. Der kan f.eks. være tale om en såkaldt standlup eller en lup, der er fastgjort på en "arm", som kan monteres på bord eller væg. Se § 3, stk. 2, i bekendtgørelsen.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet *henstiller* desuden, at der så vidt muligt stilles en sådan lup til rådighed for vælgerne, når kommunalbestyrelsen gennemfører brevstemmeafgivning i vælgerens hjem og i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, herunder på plejehjem, se afsnit 8.4.

- **LED-lampe.** Der skal være tale om en ikke-håndholdt LED-lampe, hvor vælgeren kan regulere lysstyrke og lysfarve, hvilket kan gøre det lettere for nogle at læse stemmesedlen.

Vælgeren skal desuden kunne ændre lampens placering således, at lysudfaldet kan tilpasses vælgerens behov. Se § 4, stk. 2, i bekendtgørelsen.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet *henstiller* desuden, at der så vidt muligt stilles en sådan lampe til rådighed for vælgerne, når kommunalbestyrelsen gennemfører brevstemmeafgivning i vælgerens hjem og i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, herunder på plejehjem, se afsnit 8.4.

Følgende hjælpemidler skal stilles til rådighed på mindst ét af de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme:

- **Hæve-/sænkebord.** Et hæve-/sænkebord kan være en hjælp for vælgere, der er kørestolsbrugere. Bordet skal kunne reguleres i højden af vælgeren, skal være minimum 90 x 60 cm og skal have fri benplads, så en kørestolsbruger kan placere sig ved bordet. Se § 5, stk. 2, i bekendtgørelsen.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet *henstiller*, at hæve-/sænkebordet er forsynet med en mat overflade. Dette kan – hvis bordpladen ikke i sig selv er mat – opnås ved f.eks. at beklæde bordet med en dug eller lignende eller benytte et mat skriveunderlag. I givet fald skal dugen eller skriveunderlaget være tilstrækkeligt fastgjort, så vælgeren har et fast underlag, når stemmesedlen skal udfyldes. Det vil desuden være hensigtsmæssigt, hvis bordpladen kan skråtstilles af vælgeren, såfremt den pågældende har behov for dette i forbindelse med udfyldning af brevstemmesedlen.

- **Forstørrelsesapparat med skærm af typpen CCTV (Closed Circuit Television).** Vælgeren skal kunne regulere skriftstørrelse, kontraster og lysstyrke. Læsepladen, hvor brevstemmesedlen placeres ved brug af CCTV'et, skal desuden kunne låses fast, så brevstemmesedlen ligger fast, når vælgeren skal udfylde brevstemmesedlen. Af sikkerhedsmæssige årsager er det vigtigt, at CCTV'et ikke kan tilkobles internettet. CCTV'et må hel-

ler ikke kunne affotografere brevstemmesedlen eller på nogen måde lagre data. Se § 6, stk. 2, i bekendtgørelsen.

På hvert af de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, skal der være opslag, der oplyser om muligheden for at benytte de hjælpemidler, som stilles til rådighed, se bekendtgørelsens § 8, stk. 2. Indenrigs- og Sundhedsministeriet *henstiller*, at opslagene placeres synligt for vælgerne ved ankomsten til brevstemmestedet eller umiddelbart herefter, f.eks. ved indgangen.

Om kommunens anskaffelse af ovennævnte hjælpemidler henvises til afsnit 7.2.2.3.

Om kommunens annoncering om muligheden for at benytte de nævnte hjælpemidler ved stemmeafgivningen på valgdagen og ved brevstemmeafgivningen henvises til afsnit 7.2.2.2.

8.2.5.6. De fysiske rammer for brevstemmeafgivning

Det vil være hensigtsmæssigt, at der på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, f.eks. på borgerservicecentrene o.lign., så vidt muligt indrettes stemmerum, hvor vælgeren kan stemme. Et bord eller en pult, der står for sig selv, så vælgeren har mulighed for at afgive sin brevstemme, uden at andre kan se, hvad vælgeren har stemt, kan dog også bruges.

Det vil endvidere være hensigtsmæssigt, hvis et eller flere af de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, f.eks. på borgerservicecentrene o.lign., er indrettet således, at lokalerne, herunder evt. stemmerum eller enkeltstående pulte, er tilgængelige for kørestolsbrugere og andre stærkt bevægelseshæmmede. Der skal desuden tages højde for, at det skal være muligt at stille eventuelle hjælpemidler til rådighed ved brevstemmeafgivningen i de enkelte stemmerum, se afsnit 8.2.5.5.

Det vil desuden være hensigtsmæssigt, hvis der på et eller flere af de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, for at lette tilgængeligheden for personer med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse indrettes et stemmerum, hvor der er plads til, at tre personer kan opholde sig

samtidig. Stemmerummet skal således have plads til, at der ud over vælgeren kan opholde sig to stemmemodtagere eller en stemmemodtager samt en personligt valgt hjælper, når en vælger har brug for personlig bistand til at afgive sin stemme, se afsnit 8.2.6. Det særlige stemmerum skal så vidt muligt være stort nok til, at der er plads til en kørestolsbruger samt to hjælpere. Brevstemmeafgivning i selve brevstemmestedets lokaler må tilrettelægges således, at eventuel personlig bistand til brevstemmeafgivningen vanskeligt kan høres af andre end vælgeren selv og den eller de medvirkende stemmemodtagere og/eller en eventuel hjælper, som vælgeren selv har udpeget.

Kommunalbestyrelsen kan få rådgivning af BUILD – Institut for Byggeri, By og Miljø om, hvordan stemmelokalerne skal indrettes fysisk, og om, hvilke mål et stemmerum skal have, for at det også vil kunne bruges af kørestolsbrugere. Se instituttets Stemmeboksvejledning her: [vbn.aau.dk/ws/portalfiles/portal/427539264/Stemmeboks jan 2021.pdf](http://vbn.aau.dk/ws/portalfiles/portal/427539264/Stemmeboks%20jan%202021.pdf). For opklarende spørgsmål kan BUILD – Institut for Byggeri, By og Miljø kontaktes på telefon: 28 10 40 41 eller e-mail: build@build.aau.dk. Se også instituttets hjemmeside, der findes på adressen: sbi.dk. Se endvidere afsnit 7.2.3.

Det Centrale Handicapråd har udarbejdet guiden »Valg for alle« til kommunerne om handicaptilgængelighed til valg, der kan findes på adressen: dch.dk/viden-om-handicap/vejledninger-om-handicap.

8.2.5.7. Forbud mod holdningsmæssig påvirkning m.v.

Stemmemodtageren skal påse, at vælgere, der ønsker at brevstemme, ikke udsættes for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i umiddelbar tilknytning til brevstemmeafgivningen, se folketingsvalglovens § 61, stk. 8. Varetager flere stemmemodtagere brevstemmeafgivningen, skal forbuddet mod valgagitation og holdningsmæssig påvirkning påses af dem begge. Kommunalbestyrelsen skal derfor sikre, at der i de lokaler, hvor brevstemmeafgivningen finder sted, ikke ligger materiale med nogen form for holdningsmæssig påvirkning i forbindelse med afstemningen,

herunder påvirkning, der ikke kan karakteriseres som egentlig valgagitation. Kommunalbestyrelsen skal også sørge for, at de lokaler, hvor brevstemmeafgivningen finder sted, er tilstrækkeligt afskærmet. For mere herom, se afsnit 8.2.4. Forbuddet gælder enhver form for holdningsmæssig påvirkning af vælgeren, uanset medie, måde eller afsejler m.v. Se afsnit 7.6 om det tilsvarende forbud på valgdagen.

Stemmemodtagere og de personer, der yder personlig bistand, må ikke i forbindelse med brevstemmeafgivningen give en vælger råd eller opfordring med hensyn til, hvilket parti eller hvilken kandidat vælgeren skal stemme på, se folketingsvalglovens § 62, stk. 1, 1. pkt.

Stemmemodtagere må ikke oplyse over for uvedkommende, om en vælger har afgivet brevstemme eller i øvrigt oplyse forhold vedrørende en vælgers stemmeafgivning, se folketingsvalglovens § 62, stk. 1, 2. pkt.

De myndighedspersoner, der medvirker ved brevstemmeafgivningen som stemmemodtagere, har således *taushedspligt* med hensyn til, hvad de får at vide om en vælgers stemmeafgivning. Det gælder også, hvis myndighedspersonen medvirker som hjælper, herunder personligt udpeget hjælper.

Det er kommunalbestyrelsen, der afgør, om og i bekræftende fald på hvilke vilkår pressen skal have adgang til borgerservicecentre o.lign. i forbindelse med brevstemmeafgivningen, se afsnit 7.11.

8.2.5.8. Vælgernes adgang til at se fortegnelser over partier og kandidater

Vælgere skal have mulighed for at se en fortegnelse over de opstillede partier og kandidater.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet vil senest fredag den 26. april 2024 udsende fortegnelser over de opstillede partier og kandidater og de anmeldte valgforbund til kommunalbestyrelserne. Se nærmere afsnit 6.1 ovenfor. Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at disse fortegnelser er tilgængelige for vælgere ved brevstemmeafgivning på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme.

8.2.6. Reglerne om hjælp til brevstemmeafgivningen på de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har ikke fastsat nærmere regler om, hvordan brevstemmeafgivningen skal foregå på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme. Hjælp til brevstemmeafgivningen skal derfor ydes direkte efter lovens regler.

8.2.6.1. Hvilke vælgere kan få hjælp til brevstemmeafgivningen?

Hvis vælgeren ikke er i stand til at udfylde stemmesedlen eller udfylde og underskrive folgebrevet, eller hvis vælgeren i øvrigt ønsker hjælp i forbindelse med brevstemmeafgivningen, skal den eller de stemmemodtagere, brevstemmen afgives til, yde den nødvendige hjælp, se folketingsvalglovens § 61, stk. 4, 1. pkt.

Hjælp til brevstemmeafgivningen kan ydes ved personlig bistand og ved brug af hjælpemidler, der skal stilles til rådighed ved brevstemmeafgivningen, se folketingsvalglovens § 61, stk. 4, 1. pkt.

Retten til at forlange hjælp ved brevstemmeafgivningen gælder *alle* vælgere, herunder personer med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, der har behov for hjælp til brevstemmeafgivningen. Også vælgere med behov for at få forklaret brevstemmesedlens indhold og få vejledning om fremgangsmåden ved brevstemmeafgivningen har ret til at få hjælp hertil. Vælgere med behov for hjælp til brevstemmeafgivningen har mulighed for på samme tid at få hjælp til brevstemmeafgivningen ved personlig bistand og ved brug af de hjælpemidler, der er stillet til rådighed ved brevstemmeafgivningen. Vælgere kan også få personlig bistand til de hjælpemidler, der skal stilles til rådighed ved brevstemmeafgivningen. Den personlige bistand kan f.eks. bestå i vejledning om, hvordan et bestemt hjælpemiddel fungerer.

For så vidt angår hjælpemidler, der skal stilles til rådighed ved brevstemmeafgivningen, henvises til afsnit 8.2.5.5.

Det er i alle tilfælde *vælgeren selv*, der bestemmer, om vedkommende har brug for hjælp til brevstemmeafgivningen, hvilket bør indskærpes over for stemmemodtagerne. Hvis vælgeren trods et fysisk handicap eller lignende mener at være i stand til at gennemføre brevstemmeafgivningen uden hjælp, skal vælgeren have lov til det.

8.2.6.2. På hvilken måde kan vælgeren få hjælp til sin stemmeafgivning?

1) Personlig bistand af stemmemodtagere

Der er ikke nogen regel i Europa-Parlamentsvalgloven eller folketingsvalgloven om, at der skal være to stemmemodtagere ved brevstemmeafgivning på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, f.eks. borgerservicecentre o.lign. Personlig bistand til brevstemmeafgivningen kan således ydes alene af én stemmemodtager. Det vil dog være hensigtsmæssigt, at der er mindst to stemmemodtagere til stede ved brevstemmeafgivningen for det tilfælde, at en vælger skal have personlig bistand til at udfylde stemmesedlen, se afsnit 8.2.6.4.

Hvis der er ydet personlig bistand ved brevstemmeafgivningen, skal dette fremgå af folgebrevet, se folketingsvalglovens § 61, stk. 4, sidste pkt. Dette kan ske ved, at stemmemodtagerne på folgebrevet påfører ordene »Personlig bistand ydet til udfyldning af stemmesedlen« eller lignende og deres underskrift.

2) Personlig bistand af én stemmemodtager og én personlig hjælper

Vælgeren kan også forlange, at den personlige bistand ydes af en stemmemodtager og en person, som vælgeren selv har udpeget. Hjælpen ydes således af den personligt udpegede hjælper *ud over* stemmemodtageren eller, hvis der medvirker flere stemmemodtagere, *i stedet for* den ene af stemmemodtagerne, se folketingsvalglovens § 61, stk. 4, 2. pkt.

At den personlige bistand ydes *i forening* mellem stemmemodtageren og den person, der er udpeget af vælgeren selv, indebærer, at den praktiske bistand til stemmeafgivningen ydes af både stemmemodtageren og den person, der er udpeget af vælgeren selv. Den, der attesterer stemmeafgivningen

på følgebrevet (stemmemodtageren), må ikke samtidig yde personlig bistand til at udfylde brevstemmesedlen, se afsnit 8.2.6.4, eller til at udfylde og underskrive følgebrevet på vælgerens vegne, se afsnit 8.2.6.5. Personlig bistand til udfyldning af stemmesedlen samt udfyldning og underskrivelse af følgebrevet skal derfor ydes af den person, der er udpeget af vælgeren selv. I det omfang en anden praktisk opgave kun kan udføres af én person alene, må det aftales mellem stemmemodtageren og den person, der er udpeget af vælgeren selv, hvem der udfører opgaven.

3) Personlig bistand alene af én personlig hjælper

Vælgeren kan i visse tilfælde forlange, at personlig bistand ydes *alene* af én person, som vælgeren selv har udpeget, dvs. uden at der tillige skal medvirke en stemmemodtager.

To betingelser skal være opfyldt, for at den personlige bistand kan ydes alene af en person, som vælgeren selv har udpeget: 1) Vælgeren skal *udtrykkeligt og utvetydigt tilkendegive et ønske herom*, og 2) ønsket skal være begrundet i en *umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse*, se folketingsvalglovens § 61, stk. 4, 4. pkt.

Betingelse 1: Udtrykkelig og utvetydig tilkendegivelse

For at personlig bistand kan ydes alene af én person, som vælgeren selv har udpeget, skal vælgeren over for en stemmemodtager udtrykkeligt og utvetydigt tilkendegive et ønske herom. Vælgerens ønske om alene at få hjælp af en personligt udpeget hjælper skal dermed være udtrykkeligt og utvetydigt og må ikke kunne misforstås.

Det er vælgeren selv, der over for en stemmemodtager skal udtrykke, at vælgeren alene ønsker hjælp af en personligt udpeget hjælper. Stemmemodtageren har desuden ikke pligt til at spørge, om vælgeren alene ønsker hjælp til stemmeafgivningen af én personligt udpeget hjælper.

Tilkendegivelsen fra vælgeren kan ikke formidles gennem en anden person, f.eks. et familiemedlem eller en tolk.

I de tilfælde, hvor stemmemodtageren vurderer, at en vælger *alene* kan kommunikere ved brug af tegnsprog, kan en tilkendegivelse ved brug af tegnsprogtolk (herunder taktil tegnsprogtolk) anses som en udtrykkelig og utvetydig tilkendegivelse. Dette indebærer, at en vælger, der har en umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, og som ønsker personlig bistand af en person udpeget af vælgeren selv, og som fremsætter dette ønske over for en stemmemodtager ved brug af en tegnsprogtolk, vil have mulighed for at få personlig bistand alene af en person, vælgeren selv har udpeget. Hvis stemmemodtageren vurderer, at vælgeren kan kommunikere uden brug af tegnsprogtolk, vil en tilkendegivelse ved brug af tegnsprogtolk ikke i sig selv udgøre en udtrykkelig og utvetydig tilkendegivelse.

En vælger, der alene kan kommunikere ved brug af tegnsprog (herunder taktilt tegnsprog), kan anvende en tegnsprogtolk efter eget valg, f.eks. en personlig hjælper eller ægtefælle. Det er således ikke et krav, at personen har valgt til det pågældende valg. Det er heller ikke et krav, at personen er myndig, men vedkommende skal dog have en sådan alder og modenhed, at vedkommende forstår karakteren af sin virksomhed. Personen skal desuden rette sig efter stemmemodtagerens anvisninger og i øvrigt overholde valglovgivningens regler om forbud mod valgagitation eller anden holdningsmæssig påvirkning.

Det er stemmemodtageren, der vurderer, om vælgeren udtrykkeligt og utvetydigt tilkendegiver et ønske herom.

Betingelse 2: Umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse

Vælgerens ønske om at få hjælp alene af én person, som vælgeren selv har udpeget, skal være begrundet i en umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse.

En »umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse« er en funktionsnedsættelse, som stemmemodtagerne kan se eller konstatere, f.eks. i form af brækkede

lemmer m.v. eller brug af kørestol, krykkestokke, mobilitystok, førerhund o.lign.

Det omfatter også funktionsnedsættelser, som ikke umiddelbart er synlige, men som vælgeren kan dokumentere, f.eks. i form af ledsagekort eller parkeringskort for personer med handicap udstedt af Danske Handicaporganisationer eller en lægeerklæring eller en erklæring/attest udstedt af en offentlig myndighed.

Det er stemmemodtageren, der vurderer, om betingelsen er opfyldt, og dermed, om personlig bistand kan ydes alene af en personligt udpeget hjælper.

Hvis det vurderes, at personlig bistand *ikke* kan ydes alene af en personligt udpeget hjælper – fordi en eller begge af ovenstående betingelser ikke er opfyldt – skal vælgeren i stedet tilbydes, at personlig bistand ydes af en personligt udpeget hjælper sammen med en stemmemodtager, eller at personlig bistand ydes af en eller to stemmemodtagere.

Beslutningen om, hvorvidt personlig bistand til brevstemmeafgivningen kan ydes alene af en personligt udpeget hjælper, er ikke en afgørelse i forvaltningslovens forstand. Der er således ikke pligt for stemmemodtageren til at begrunde beslutningen herom over for vælgeren, til at give klagevejledning eller til – efter anmodning – at meddele beslutningen skriftligt.

Hvis en vælger er utilfreds med en beslutning om, hvorvidt personlig bistand til brevstemmeafgivningen kan ydes alene af en personligt udpeget hjælper, har vælgeren mulighed for at indgive en valgklage, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 38. Stemmemodtageren bør efter omstændighederne i medfør af den almindelige vejledningspligt vejlede vælgeren om denne klagemulighed, som indebærer, at Folketinget træffer afgørelse i sagen.

Om reglerne om hjælp til stemmeafgivningen på valgdagen henvises i øvrigt til afsnit 7.4. ovenfor.

8.2.6.3. Hvem kan yde personlig bistand ved brevstemmeafgivningen?

En kandidat, der er opstillet til valget (eller kandidatens ægtefælle, samlever eller anden nærtstående),

må ikke som stemmemodtager yde personlig bistand til brevstemmeafgivning, se folketingsvalglovens § 61, stk. 5. Bestemmelsen er bl.a. begrundet i hensynet til at undgå konkrete interessekonflikter og beskyldninger om uregelmæssigheder samt undgå situationer, hvor kandidatens medvirken til vælgerens brevstemmeafgivning opfattes som intimiderende af vælgeren selv.

Vurderingen af, hvornår man er nærtstående, skal foretages efter forvaltningslovens almindelige regler om inhabilitet (se navnlig forvaltningslovens § 3).

Der er derimod ikke noget i vejen for, at en kandidat (eller kandidatens ægtefælle, samlever eller anden nærtstående) yder personlig bistand til brevstemmeafgivningen som personligt udpeget hjælper.

Om reglerne for valget af den personligt udpegede hjælper henvises i øvrigt til afsnit 7.4.3 ovenfor.

8.2.6.4. Personlig bistand til udfyldning af brevstemmesedlen

En vælger har mulighed for at få personlig bistand til udfyldning af brevstemmesedlen. Personlig bistand til udfyldning af brevstemmesedlen kan kun ydes, hvis vælgeren *umiddelbart* over for den eller dem, der yder personlig bistand, *utvetydigt* kan tilkendegive, hvad vælgeren ønsker at stemme, se folketingsvalglovens § 61, stk. 6.

En sådan tilkendegivelse om, på hvilket parti eller hvilken kandidat vælgeren ønsker at stemme, kan også gives ved brug af tegnsprogtolk (herunder taktilt tegnsprogstolk), såfremt vælgeren *alene* kan kommunikere ved brug af tegnsprog (herunder taktilt tegnsprog), se afsnit 8.2.6.2.

Hvis personlig bistand til brevstemmeafgivningen ydes *alene af stemmemodtagere*, vil det være hensigtsmæssigt, at der er mindst to stemmemodtagere til stede for det tilfælde, at en vælger skal have personlig bistand til at udfylde brevstemmesedlen. De stemmemodtagere, der har ydet personlig bistand, påfører følgebrevet ordene »Personlig bistand ydet til udfyldning af brevstemmesedlen« eller lignende samt deres underskrifter (ikke deres initialer). Den af stemmemodtagerne, der ikke har

ydet personlig bistand til udfyldning af brevstemmesedlen samt udfyldning og underskrivelse af følgebrevet, attesterer stemmeafgivningen på følgebrevet.

Hvis personlig bistand til brevstemmeafgivningen ydes af *en stemmemodtager og en person, der er udpeget af vælgeren selv*, og vælgeren ligeledes ønsker personlig bistand til udfyldning af brevstemmesedlen, skal vælgerens utvetydige tilkendegivelse om sin stemmeafgivning fremsættes umiddelbart over for *både* stemmemodtageren og den person, der er udpeget af vælgeren selv.

I tilfælde af uenighed mellem stemmemodtageren og den person, der er udpeget af vælgeren selv, kan det almindelige hensyn til valghandlingens uforstyrrede afvikling i ro og orden føre til, at brevstemmeafgivningen må afbrydes. Den fornødne personlige bistand til vælgerens brevstemmeafgivning, herunder til udfyldning af brevstemmesedlen, må herefter gives af en eller to stemmemodtagere, medmindre vælgeren frabeder sig personlig bistand.

Om reglerne om personlig bistand til afkrydsning af stemmesedlen på valgdagen henvises i øvrigt til afsnit 7.4.4. ovenfor.

8.2.6.5. Personlig bistand til udfyldning og underskrivelse af følgebrevet og yderkuverten

Hvis vælgeren ikke er i stand til selv at udfylde og underskrive den del af følgebrevet, som vælgeren skal udfylde og underskrive, kan vælgeren også få personlig bistand hertil, se folketingsvalglovens § 61, stk. 4. Selve udfyldningen og underskrivelsen af følgebrevet skal ske i overværelse af en stemmemodtager. Hvis der ydes personlig bistand til udfyldning og underskrivelse af følgebrevet, foregår dette ved, at en stemmemodtager eller den person, der er udpeget af vælgeren selv, skriver under på det sted på følgebrevet, der er beregnet til vælgerens underskrift, med sit eget navn efterfulgt af ordet »for« og vælgerens navn, mens en (anden) stemmemodtager attesterer stemmeafgivningen på følgebrevet. Stemmeafgivningen kan kun attesteres på følgebrevet af en stemmemodtager.

Den, der attesterer stemmeafgivningen på følgebrevet, må ikke samtidig underskrive følgebrevet

på vælgerens vegne. Hvis der (alene eller med en stemmemodtager) ydes personlig bistand af en person, som vælgeren selv har udpeget, skal den del af følgebrevet, som vælgeren skal udfylde og underskrive, derfor udfyldes og underskrives af den person, der er udpeget af vælgeren selv. Kan den person, vælgeren har udpeget, ikke underskrive følgebrevet på vælgerens vegne, eller har vælgeren ikke udpeget nogen, må en anden stemmemodtager tilkaldes for at løse denne opgave. I det tilfælde, hvor den personlige bistand til udfyldning og underskrivelse af følgebrevet ydes af en stemmemodtager, må en anden stemmemodtager ligeledes tilkaldes til at attestere stemmeafgivningen på følgebrevet.

Det er også stemmemodtageren, der skal identificere vælgeren og yde vælgeren vejledning om fremgangsmåden ved brevstemmeafgivningen, se afsnit 8.2.5.2.

I tilfælde af uenighed mellem en eventuelt personligt udpeget hjælper og en stemmemodtager kan det almindelige hensyn til valghandlingens uforstyrrede afvikling i ro og orden føre til, at brevstemmeafgivningen må afbrydes. Den fornødne personlige bistand til vælgerens brevstemmeafgivning må herefter gives af en eller to stemmemodtagere, medmindre vælgeren frabeder sig personlig bistand.

Vælgeren kan endvidere få personlig bistand til at udfylde yderkuverten. Stemmemodtageren hjælper vælgeren med – på grundlag af den foreviste legitimation – at udfylde rubrikken på yderkuvertens bagside med vælgerens fulde navn, fødselsdato og bopæl samt skriver adressen på yderkuverten til den kommune, hvor vælgeren er optaget på valglisten (dvs. normalt den kommune, hvor vælgeren er bopælsregistreret i CPR 16 dage før valgdagen).

8.2.6.6. Usynlige handicap. Solsikkesnoren og Demenssymbolet

Solsikkesnoren (nøglekæde i grønt stof med solsikker på, en pin eller en sløjfe) er et symbol på usynlige handicap som ordblindhed, autisme, angst, PTSD, demens, talehandicap, psykiske sygdomme, kroniske smerter m.v. Solsikkesnoren skal vise om-

verdenen, at der kan være behov for ekstra tid, tålmodighed eller hjælp i mødet med den, der bærer snoren. Solsikkesnoren kan suppleres af et kort, f.eks. med angivelse af, at bæreren har en skjult diagnose eller et usynligt handicap. Solsikkeprodukterne kan anskaffes uden visitation, og de giver ikke i sig selv bæreren nogen særlige rettigheder og kan ikke anvendes til dokumentation eller som identifikation.

Vælgere, der bærer solsikkesnoren, skal ikke nødvendigvis have hjælp til brevstemmeafgivningen, men kan have behov for generel hjælp, støtte, tålmodighed, udførlige forklaringer eller bare lidt mere tid end andre vælgere. Hvis der er kø på brevstemmestedet, kan der være behov for at lede disse vælgere uden om køen for at skærme dem mod uro eller støj og for at sikre ro om deres stemmeafgivning. Vælgerne kan også tilbydes at brevstemme uden for valgstedet (vognbrevstemme), se afsnit 8.2.6.7.

Demenssymbolet afspejler to hænder, der rækker ud efter hinanden. Den ene hånd i blå, den anden i grøn. Symbolet ses oftest som en metalpin på tøjet. Det findes også i form af et klistermærke på f.eks. sygesikringskort, en nøglering og et kort i en snor om halsen. Demenssymbolet udleveres fortrinsvis til brugerne af demensfagligt personale i kommunerne eller på hospitalerne.

Vælgere, der bærer demenssymbolet, signalerer, at vedkommende har en demenssygdom og kan få brug for hensyn fra omgivelserne. Demens er sygdom i hjernen og kan komme til udtryk som f.eks. glemsomhed, forvirring, sproglige problemer, vanskeligheder med at finde vej og udfordringer med at få kroppen til at udføre den bevægelse, man ønsker. I det tidlige og moderate stadie af sygdommen vil de fleste kunne gennemføre brevstemmeafgivningen uden hjælp, hvis de bliver mødt med lidt ekstra opmærksomhed og tålmodighed. Andre vil dog være afhængige af støtte fra pårørende eller personale.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet henstiller, at kommunerne er særligt opmærksomme på vælgere, der bærer Solsikkesnoren eller Demenssym-

bolet, herunder på at instruere brevstemmemodtagerne i, hvordan man bedst møder og hjælper vælgere, der bærer solsikkesnoren.

Se mere om solsikkeinitiativet på hjemmesiden: hdsunflower.com/dk.

Se mere om demenssymbolet på hjemmesiden: demensvenligt danmark.dk.

8.2.6.7. Mulighed for at vognbrevstemme

Brevstemmeafgivning på de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, f.eks. på borgerservicecentre o.lign., kan efter behov ske uden for brevstemmestedets lokaler, f.eks. på parkeringspladsen ved borgerservicecentret – en såkaldt vognbrevstemme. En vælger har dog ikke krav på at kunne brevstemme uden for brevstemmestedets lokaler.

Det er meget vigtigt, at brevstemmeafgivningen sker på en betryggende måde, så de pågældende vælgere ikke bliver udsat for nogen påvirkning med hensyn til, hvordan de skal stemme, og så ingen får mulighed for at finde ud af, hvad vælgeren har stemt.

Personlig bistand kan som hidtil ydes ved brevstemmeafgivning uden for brevstemmestedets lokaler. Brevstemmeafgivning uden for brevstemmestedets lokaler må derfor tilrettelægges således, at eventuel personlig bistand til brevstemmeafgivningen sker *uden for hørevidde af andre* end vælgeren selv og den eller de medvirkende stemmemodtagere og/eller den hjælper, som vælgeren selv har udpeget.

Vælgere, der foretager brevstemmeafgivning umiddelbart uden for brevstemmestedets lokaler, skal også have mulighed for at få hjælp til stemmeafgivningen ved brug af hjælpemidler, i det omfang et hjælpemiddel efter sin art kan anvendes uden for lokalerne. Det vil således være tilfældet for de sorte penne og de (stand)luppe, der ikke er fastgjorte.

8.3. Brevstemmeafgivning på sygehuse og i kriminalforsorgens fængsler og arresthuse

Brevstemmeafgivning på sygehuse og i kriminalforsorgens fængsler og arresthuse gennemføres af

institutionerne selv i de sidste 3 uger før valgdagen, dvs. fra søndag den 19. maj 2024 og til torsdag den 6. juni 2024, se Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 2, 2. pkt. Der er fastsat nærmere regler om afstemningens tilrettelæggelse og gennemførelse i bekendtgørelse nr. 35 af 10. januar 2024 om brevstemmeafgivning på sygehuse og i bekendtgørelse nr. 36 af 10. januar 2024 om brevstemmeafgivning i kriminalforsorgens fængsler og arresthuse.

8.4. Brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen samt i vælgerens hjem

Det er kommunalbestyrelsens ansvar at tilrettelægge og gennemføre brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, herunder i pleje- og ældreboliger, samt i vælgerens hjem.

Nærmere regler herom er fastsat i bekendtgørelse nr. 33 af 10. januar 2024 om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem og bekendtgørelse nr. 34 af 10. januar 2024 om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, hvortil der henvises.

Bemærk særligt den fortegnelse over kommunalbestyrelsens opgaver, som er opregnet i § 3 i de nævnte bekendtgørelser.

8.4.1. Betingelserne for brevstemmeafgivning

8.4.1.1. Særligt om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen

Enhver vælger, der bor eller opholder sig i en af de boformer og boliger, der er nævnt i § 1, stk. 2, i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, kan afgive brevstemme i boformen eller boligen. Se også folketingsvalglovens § 54, stk. 2.

De boformer og boliger, der er nævnt i bekendtgørelsens § 1, stk. 2, kan inddeles i følgende tre grupper:

1) Beboere på plejehjem og i beskyttede boliger, i kvindekrisecentre (servicelovens § 109, se lov-bekendtgørelse nr. 67 af 22. januar 2024) samt

i (almene) plejeboliger, understøttede private plejeboliger og friplejeboliger har under alle omstændigheder ret til at brevstemme i boformen eller boligen.

2) Beboere i boformer for voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer m.v. (servicelovens § 107, § 108, stk. 1, og § 184) samt i øvrige (almene) ældreboliger, lette kollektivboliger m.v. har som udgangspunkt ret til at brevstemme i boformen eller boligen. Kommunalbestyrelsen kan dog beslutte, at brevstemmeafgivning i de nævnte boformer i stedet skal ske efter reglerne om brevstemmeafgivning i hjemmet, se § 1, stk. 3, i bekendtgørelsen og afsnit 8.4.1.2.

3) Vælgere, der opholder sig på opholdssteder uden for vælgerens bolig, hvor kommunen giver tilbud om personlig hjælp, omsorg og pleje m.v., har som udgangspunkt ret til at brevstemme på opholdsstedet. Kommunalbestyrelsen kan dog beslutte, at der ikke skal foretages brevstemmeafgivning på de nævnte opholdssteder. Det betyder, at vælgeren i stedet kan brevstemme i hjemmet efter reglerne herom.

Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at vælgere, der bor eller opholder sig i de nævnte boformer eller boliger, i god tid inden afstemningen skal finde sted, bliver gjort bekendt med muligheden for at brevstemme i boformen eller boligen. Vælgerne skal samtidig gøres bekendt med, at de i stedet for at brevstemme har mulighed for at afgive deres stemme ved personligt fremmøde på afstemningsstedet på valgdagen. Se § 3, stk. 1, nr. 3, i bekendtgørelsen.

Brevstemmeafgivning efter disse regler kan ske inden for de sidste 3 uger før valgdagen, det vil sige fra og med søndag den 19. maj 2024, dog senest tredjesidste hverdag før valgdagen, dvs. senest torsdag den 6. juni 2024, se Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 2, 2. pkt.

8.4.1.2. Særligt om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem

Vælgere, der på grund af sygdom eller manglende førlighed ikke vil kunne møde frem på afstemningsstedet, kan brevstemme hjemme, medmindre de har mulighed for at brevstemme i en af de boformer og boliger, der er nævnt i § 1, stk. 2, i bekendtgørelse om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen. Se folketingsvalglovens § 54, stk. 4.

Brevstemmeafgivning i vælgerens hjem kan ske inden for de sidste 3 uger før valgdagen, dvs. fra og med søndag den 19. maj 2024, dog senest tredjesidste hverdag før valgdagen, dvs. senest torsdag den 6. juni 2024, se Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 2, 2. pkt.

Ansøgning om at brevstemme i eget hjem kan tidligst indgives 4 uger før valgdagen, dvs. tidligst søndag den 12. maj 2024. Se § 4, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 33 af 10. januar 2024 om brevstemmeafgivning i eget hjem. Sidste frist for at søge om at brevstemme i eget hjem er kl. 18 tolv dage før valgdagen, dvs. tirsdag den 28. maj 2024. Kommunalbestyrelsen kan dog fastsætte en senere frist for at ansøge om at brevstemme i hjemmet, dog senest tredjesidste hverdag før valgdagen, dvs. torsdag den 6. juni 2024, som er den sidste dag, hvor der kan brevstemmes her i landet. Se folketingsvalglovens § 54, stk. 4, 4. pkt., og Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 2, 2. pkt.

En evt. senere frist skal fastsættes generelt for alle vælgere i kommunen, der ønsker at brevstemme i eget hjem. Fristen for indgivelse af ansøgning skal fastsættes under hensyntagen til, at vælgeren skal kunne nå at brevstemme i hjemmet, inden fristen for brevstemmeafgivning udløber den tredjesidste hverdag før valgdagen.

En beslutning om fastsættelse af en senere frist kan træffes også efter udløbet af den gældende frist og gælder i givet fald generelt for alle ansøgninger om brevstemmeafgivning i eget hjem, der modtages efter udløbet af den i loven fastsatte frist.

Ansøgningen skal indgives til opholdskommunen, der ikke nødvendigvis er den samme som bopæls-

kommunen. Ansøgningen kan indgives skriftligt eller på anden vis, f.eks. telefonisk eller ved hjælp af en elektronisk selvbetjeningsløsning, hvis en sådan løsning tilbydes af kommunen. En skriftlig ansøgning kan indgives på et ansøgningsskema, der udleveres af kommunen (borgerservicecentret), se § 4, stk. 3, i bekendtgørelsen. Skemaet kan også hentes på Indenrigs- og Sundhedsministeriets valg-hjemmeside: valg.im.dk. Ansøgningsskemaet findes i to udgaver – én med fortrykt frist for indlevering af ansøgningsskemaet (til kommuner, der ikke forlænger ansøgningsfristen i forhold til loven) og én, hvor kommunen selv skal anføre fristen (til kommuner, der ønsker at forlænge ansøgningsfristen i forhold til loven). Hvis vælgeren benytter ansøgningsskemaet, skal ansøgningen være dateret og egenhændigt underskrevet af vælgeren. Hvis vælgeren ikke er i stand til at underskrive ansøgningsskemaet egenhændigt, kan en anden person underskrive med eget navn i vælgerens sted (underskrift efterfulgt af ordet »for« og vælgerens navn), se § 4, stk. 4, i bekendtgørelsen.

Nederst på ansøgningsskemaet findes en rubrik til eventuelle bemærkninger, hvor ansøgeren eller den, der hjælper vedkommende med at udfylde ansøgningsskemaet (f.eks. den, der yder personlig og praktisk hjælp, eller hjemmesygeplejen), kan gøre relevante bemærkninger, f.eks. om, at vælgeren er på dagcenter på bestemte dage hver uge, at vedkommende ikke selv kan åbne døren, eller andre ting, der vil være relevante for kommunen og/eller stemmemodtageren at vide.

Af hensyn til udlevering og efterfølgende modtagelse af ansøgningsskemaet skal der mindst ét sted i kommunen holdes åbent mindst nogle timer umiddelbart inden kl. 18 tolv dage inden valget, dvs. umiddelbart inden kl. 18 tirsdag den 28. maj 2024, medmindre kommunen har fastsat en senere frist.

Kommunalbestyrelsen skal gennem annoncering i de stedlige dagblade eller lokalaviser sørge for, at vælgerne bliver gjort bekendt med muligheden for at brevstemme i hjemmet og de nærmere betingelser herfor, se § 3, stk. 1, nr. 1, i bekendtgørelsen. Kommunalbestyrelsen skal også sørge for, at vælgere, der får personlig og praktisk hjælp m.v. i

hjemmet eller hjemmesygepleje, og som må antages at opfylde betingelserne for at stemme i hjemmet, får udleveret et ansøgningsskema af den person, der yder den personlige og praktiske hjælp m.v., eller en person fra hjemmesygeplejen. Dette gælder, uanset om vedkommende er ansat i kommunen eller hos en privat leverandør, kommunen har antaget. Den, der udleverer ansøgningsskemaet, skal også hjælpe vælgeren med at udfylde og indsende skemaet, hvis det er nødvendigt. Se § 3, stk. 1, nr. 2, i bekendtgørelsen.

Det er kommunen, der skal foretage vurderingen af, om den enkelte vælger må antages at opfylde betingelserne for at brevstemme i hjemmet, se § 3 i bekendtgørelsen. Denne vurdering skal således ikke foretages af den person, der yder den personlige og praktiske hjælp m.v., eller af en person fra hjemmesygeplejen. Dette gælder, uanset om vedkommende er ansat i kommunen eller hos en privat leverandør, kommunen har antaget.

I det omfang der går længere tid imellem, at ovennævnte vælgere, som må antages at opfylde betingelserne for at brevstemme i hjemmet, får besøg af hjemmepleje m.v., bør kommunen ved brev oplyse vælgerne om muligheden for at brevstemme i hjemmet og evt. vedlægge et ansøgningsskema.

Ansøgere, der opfylder betingelserne for at stemme i hjemmet, skal have underretning herom tillige med angivelse af datoen for, hvornår afstemningen i hjemmet vil finde sted, og så vidt muligt med det omtrentlige klokkeslæt herfor. I underretningen til ansøgerne skal der ligeledes gives oplysning om, at de ikke kan påregne at blive opsøgt på ny af stemmemodtagerne, såfremt de ikke er hjemme på den angivne dato for afstemningen i hjemmet. Se § 7 i bekendtgørelsen. En ansøgning, der imødekommes, kan, uanset om denne er indgivet telefonisk eller skriftligt, i alle tilfælde besvares telefonisk.

Ansøgere, der ikke opfylder betingelserne for at brevstemme i hjemmet, herunder har indgivet ansøgning efter fristens udløb, skal have skriftlig underretning herom med angivelse af grunden til, at deres anmodning om at stemme i hjemmet ikke har kunnet imødekommes, se § 6 i bekendtgørelsen. Et

afslag skal således, uanset om ansøgningen er indgivet skriftligt eller telefonisk, under alle omstændigheder gives skriftligt.

8.4.2. Udpegning af stemmemodtagere

Som noget nyt skal brevstemmer afgives til 2 stemmemodtagere, der er ansat i kommunens forvaltning eller på institutionen eller er udpeget blandt de tilfornordnede vælgere, se folketingsvalglovens § 55, stk. 1.

Det er ikke længere et krav, at mindst én stemmemodtager er udpeget blandt de tilfornordnede vælgere. Det kan i stedet være ansatte på institutionen eller kommunens ansatte. Det forudsættes, at det tilstræbes, at tilfornordnede vælgere fortsat udpeges som brevstemmemodtagere.

En stemmemodtager, der udpeges blandt kommunens personale, behøver ikke selv bo i kommunen.

En tilfornordnet vælger, der skal fungere som brevstemmemodtager, skal udpeges efter de samme principper som de tilfornordnede vælgere, der udpeges til at hjælpe til på valgdagen.

§ 10 i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem og § 4 i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen indeholder en række begrænsninger i, hvem der kan udpeges som stemmemodtager ved brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen samt i vælgerens hjem. Disse begrænsninger er som følger:

- 1) Personer, der er ansat til at yde personlig og praktisk hjælp m.v. i hjemmet, samt personer fra hjemmesygeplejen kan ikke udpeges til at varetage hvervet som stemmemodtager i vælgerens hjem eller i de boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, hvor de gør tjeneste. Dette gælder, uanset om vedkommende er ansat i kommunen eller hos en privat leverandør, kommunen har antaget.
- 2) For så vidt angår brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen gælder den særlige begrænsning, at stemmemodtagere, der er ansat

i boformen eller boligen, skal udpeges blandt personale, der udelukkende eller fortrinsvis varetager administrative funktioner.

- 3) Hvis begge stemmemodtagere er udpeget blandt de tilforordnede vælgere, skal stemmemodtagerne så vidt muligt være udpeget af forskellige grupper i kommunalbestyrelsen.
- 4) Kandidater (eller kandidatens ægtefælle, samlever eller anden nærtstående) til valget kan ikke udpeges som stemmemodtagere.

De begrænsninger, der er nævnt ovenfor under pkt. 1, 2 og 4, gælder, uanset om de pågældende måtte være valgt som tilforordnede vælgere eller udpeget blandt personale ansat i kommunens forvaltning. De nævnte begrænsninger gælder derimod ikke, hvis vælgeren udpeger den pågældende som hjælper til brevstemmeafgivningen, se afsnit 8.4.4.

8.4.3. Den almindelige fremgangsmåde ved brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen samt i vælgerens hjem

Vælgeren skal vise den nødvendige legitimation til stemmemodtagerne, medmindre vælgerens identitet på anden måde kan fastslås med sikkerhed. Vælgerens valgkort vil som udgangspunkt kunne benyttes som legitimation, hvis der ikke i øvrigt er anledning til tvivl om vælgerens identitet. Vælgeren skal i dette tilfælde oplyse sin fødselsdato, dvs. dag, måned og årstal, eller fremlægge anden ID, hvoraf fødselsdatoen fremgår. Det er alene vælgerens fødselsdato, der skal oplyses, og ikke CPR-nummeret. Se ovenfor under afsnit 8.2.5.2.

Stemmemodtagerne skal herefter udlevere brevstemmematerialet til vælgeren og sikre sig, at brevstemmeafgivningen sker umiddelbart efter, at brevstemmematerialet er udleveret. Se § 13, stk. 1 og 2, i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem og § 9 i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen.

Se afsnit 8.2.5.3 om vælgerens udfyldning af brevstemmematerialet.

Hvis brevstemmemodtageren ikke har mulighed for at sætte myndighedens stempel på følgebrevet, således som den fortrykte tekst til brug for attestation foreskriver, skal myndighedens navn skrives med blokbogstaver.

Foregår brevstemmeafgivningen i vælgerens egen bolig, må pårørende, besøgende eller andre, bortset fra stemmemodtagerne og en eventuel hjælper, vælgeren har udpeget, ikke være til stede i det lokale, hvor brevstemmeafgivningen finder sted, medmindre vælgeren udtrykkeligt tilkendegiver sit ønske herom. Foregår brevstemmeafgivningen ikke i vælgerens egen bolig, men i et særligt lokale i tilknytning til eller i umiddelbar nærhed af boligen, skal stemmeafgivningen tilrettelægges således, at eventuel personlig bistand til stemmeafgivningen sker uden for hørevidde af andre end vælgeren og stemmemodtagerne og/eller en eventuel personligt udvalgt hjælper. Stemmemodtagerne skal sørge for, at denne regel overholdes. Se § 13, stk. 3, i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem og § 6, stk. 2 og 3, i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen.

Stemmemodtagerne skal om fornødent give vælgeren vejledning om fremgangsmåden ved brevstemmeafgivning, herunder om mulighederne og betingelserne for hjælp til stemmeafgivningen, se § 20 i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem og § 16 i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen. For reglerne om personlig bistand til brevstemmeafgivningen henvises i øvrigt til afsnit 8.2.6. og 8.4.4.

Stemmemodtagerne skal sørge for, at vælgeren i forbindelse med brevstemmeafgivningen har adgang til at gøre sig bekendt med den fortegnelse over de opstillede partier og kandidater, som Indenrigs- og Sundhedsministeriet sender til alle kommunalbestyrelser senest 6 uger før valgdagen, se § 21, stk. 1, nr. 2, i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem og § 17, stk. 1, nr. 2, i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen. Kommunalbestyrelsen skal

sørge for, at stemmemodtagerne bliver forsynet med de nævnte fortegnelser. Se nærmere afsnit 6.1.

Stemmemodtagerne og de personer, der yder personlig bistand, må ikke i forbindelse med brevstemmeafgivningen give en vælger råd eller opfordring med hensyn til, hvorledes vælgeren skal stemme, se folketingsvalglovens § 62, stk. 1, 1. pkt. Stemmemodtagerne må heller ikke fortælle uvedkommende, om en vælger har brevstemt, eller oplyse andet om en vælgers stemmeafgivning, se folketingsvalglovens § 62, stk. 1, 2. pkt.

Efter folketingsvalglovens § 61, stk. 3, 1. pkt., udfylder vælgeren brevstemmesedlen, uden at andre ser det, og dermed uden at andre kan se, hvorledes vælgeren har stemt. Reglen gælder også ved brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen samt i vælgerens hjem, se dog afsnit 8.4.4 om de tilfælde, hvor vælgeren skal have hjælp til stemmeafgivningen. Reglen gælder endvidere i tilfælde, hvor pårørende eller andre, herunder repræsentanter for pressen, efter vælgerens udtrykkelige ønske herom er til stede i det lokale, hvor brevstemmeafgivningen finder sted. Vælgeren kan ikke bestemme, at andre skal se, hvorledes vælgeren har stemt. Vælgeren kan således ikke give afkald på sin stemmehemmelighed. Stemmemodtagerne skal sørge for, at denne regel overholdes.

8.4.4. Hjælp til brevstemmeafgivningen i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen samt i vælgerens hjem

Reglerne om ydelse af hjælp til brevstemmeafgivningen i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen samt i vælgerens hjem findes i folketingsvalglovens § 61, stk. 4 og 6, sammenholdt med § 19 i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem og § 15 i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen.

Hvis vælgeren ikke er i stand til at udfylde brevstemmesedlen, følgebrevet eller yderkuverten, eller hvis vælgeren i øvrigt ønsker personlig bistand i forbindelse med brevstemmeafgivningen, skal stemmemodtagerne yde den fornødne hjælp.

Hjælp til brevstemmeafgivningen kan ydes ved personlig bistand og ved brug af hjælpemidler, der skal stilles til rådighed ved brevstemmeafgivningen, jf. folketingsvalglovens § 61, stk. 4, 2. pkt.

Retten til at forlange hjælp ved brevstemmeafgivningen gælder *alle* vælgere, herunder personer med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, der har behov for hjælp til brevstemmeafgivningen. Også vælgere med behov for at få forklaret stemmesedlens indhold og få vejledning om fremgangsmåden ved brevstemmeafgivningen har ret til at få hjælp hertil.

Hvis der er ydet personlig bistand til at udfylde brevstemmesedlen, skal dette fremgå af følgebrevet, idet følgebrevet skal påføres ordene »Personlig bistand ydet til udfyldning af brevstemmesedlen« eller lignende, efterfulgt af underskrift (ikke initialer) af den eller dem, der har ydet personlig bistand. Se § 19, stk. 6, i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem og § 15, stk. 6, i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen.

Vælgeren har ret til at forlange, at den personlige bistand ydes af en stemmemodtager og en person, som vælgeren selv har udpeget. Den personlige bistand ydes i dette tilfælde af den personligt udpegede hjælper *i stedet for* den ene af stemmemodtagerne.

Vælgeren kan i visse tilfælde forlange, at personlig bistand ydes alene af én person, som vælgeren selv har udpeget, dvs. uden at der tillige skal medvirke en stemmemodtager. To betingelser skal være opfyldt, for at den personlige bistand kan ydes alene af en person, som vælgeren selv har udpeget: 1) Vælgeren skal *udtrykkeligt og utvetydigt tilkendegive et ønske herom*, og 2) ønsket skal være begrundet i en *umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse*, jf. folketingsvalglovens § 61, stk. 4, 4. pkt. Der henvises til afsnit 8.2.6. for en uddybende beskrivelse af betingelserne.

Den personlige bistand til udfyldningen af brevstemmeseddel, følgebrev eller yderkuvert ydes enten i forening mellem stemmemodtageren og den

person, der er udpeget af vælgeren selv, eller alene af den person, der er udpeget af vælgeren selv. Det er dog en stemmemodtager, der sikrer sig vælgerens identitet, foretager attestationen på følgebrevet af vælgerens brevstemmeafgivning og giver vejledning om fremgangsmåden ved brevstemmeafgivningen og om opstillede partier og kandidater m.v. Hvis vælgeren ikke er i stand til at underskrive følgebrevet, underskriver den personligt udpegede hjælper eller, hvis dette ikke er muligt, en stemmemodtager følgebrevet på vælgerens vegne. Se § 19, stk. 8, sidste pkt., i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem og § 15, stk. 8, sidste pkt., i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen.

Om reglerne for valget af den personligt udpegede hjælper og for hjælperens bistand henvises i øvrigt til afsnit 8.2.6 og afsnit 7.4.

En vælger må kun få personlig bistand til at udfylde stemmesedlen, hvis vælgeren *umiddelbart* over for stemmemodtagerne *utvetydigt* kan tilkendegive, hvorledes vælgeren ønsker at stemme, jf. folketingsvalglovens § 61, stk. 6. Modtager vælgeren hjælp af en stemmemodtager og en personligt udpeget hjælper, skal vælgerens utvetydige tilkendegivelse om sin stemmeafgivning fremsættes både over for stemmemodtageren og den personligt udpegede hjælper. Se nærmere afsnit 7.4.2.

Se afsnit 8.2.6 om fremgangsmåden ved ydelse af hjælp ved brevstemmeafgivningen på de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme. For så vidt angår hjælpemidler, der skal stilles til rådighed ved stemmeafgivningen, henvises til afsnit 8.2.5.5.

8.5. Brevstemmeafgivning på mindre øer

Vælgere, der bor på afsides beliggende øer, der ikke udgør et selvstændigt afstemningsområde, kan brevstemme på øen over for en eller flere vælgere, som kommunalbestyrelsen har udpeget som brevstemmemodtagere, se folketingsvalglovens § 54, stk. 5, sammenholdt med § 55, stk. 3.

På Christiansø kan der brevstemmes hos øens administrator inden for de frister, der i øvrigt gælder for brevstemmeafgivning her i landet.

8.6. Brevstemmeafgivning på Færøerne, i Grønland, i udlandet, på danske skibe i udenrigsfart og på danske havanlæg

8.6.1. Brevstemmesteder og brevstemmemodtagere på Færøerne, i Grønland og i udlandet

Ved Europa-Parlamentsvalg kan enhver vælger brevstemme på folkeregistrene på Færøerne og i Grønland samt på danske diplomatiske og konsulære repræsentationer i udlandet (ambassader, konsulater m.v.), se folketingsvalglovens § 57, stk. 1 og 2.

Der kan også brevstemmes hos en stemmemodtager udpeget af Indenrigs- og Sundhedsministeriet, se folketingsvalglovens § 57, stk. 2.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet giver forud for afstemningen kommunalbestyrelserne meddelelse om, hvilke personer eller stillingsindehavere der er udpeget som stemmemodtagere i udlandet enten permanent eller alene til det pågældende valg. Stemmemodtagerne i udlandet udpeges efter indstilling fra enten Forsvarsministeriets Personalestyrelse eller Udenrigsministeriet.

De permanente stemmemodtagere i udlandet, der er udpeget efter indstilling fra Forsvarsministeriets Personalestyrelse, er bemyndiget til at udpege en eller flere personer blandt det tjenstgørende personale til at varetage opgaven som brevstemmemodtager på vegne af den permanente stemmemodtager ved et bestemt valg. Der bør udpeges mere end en stemmemodtager hvert sted, således at stemmemodtageren ikke skal attestere sin egen brevstemme. Navnene på de personer, der ved et bestemt valg rent faktisk fungerer som stemmemodtagere i udlandet, indberettes af Forsvarsministeriets Personalestyrelse til Indenrigs- og Sundhedsministeriet inden valget. Ministeriet videregiver disse oplysninger til kommunerne til brug for den gennemgang, valgbestyrelsen eller valgstyrrerne foretager af, hvorvidt de afgivne brevstemmer kan tages i betragtning, inden valghandlingen begynder på valgdagen.

De personer (stillingsindehavere), der er *permanent udpeget som brevstemmemodtagere på Færøerne og i Grønland* af Indenrigs- og Sundhedsministeriet, er:

På Færøerne

- 1) Rigsombudsmanden eller den fuldmægtig ved rigsombuddet, som rigsombudsmanden har bemyndiget hertil
- 2) Landfogeden (politimesteren)
- 3) Sysselmændene
- 4) Chefen for Forbindelseselement Færøerne

I Grønland

- 1) Forbindelsesofficeren, Forbindelseselement Thule
- 2) Chefen for Slædepatruljen Sirius
- 3) Stationslederen på Station Nord
- 4) Stationslederen, Sirius' Station Daneborg
- 5) Stationslederen, Station Grønnedal
- 6) Stationslederen, Station Kangerlussuaq
- 7) Stationslederen, Station Mestersvig
- 8) Stationslederen, Danmarkshavn

8.6.2. Brevstemmesteder og brevstemmemodtagere på danske skibe i udenrigsfart og danske havanlæg

Søfolk og passagerer på danske skibe i udenrigsfart kan brevstemme på skibet, se folketingsvalglovens § 58. Skibsføreren eller den, skibsføreren har udpeget, fungerer som stemmemodtager. Der kan ikke brevstemmes på danske skibe i indenrigsfart.

Personer, der er ansat på danske havanlæg, kan brevstemme på havanlægget, se folketingsvalglovens § 58. Dette gælder danske havanlæg både på dansk område og uden for dansk område. Chefen

for havanlægget eller den, chefen har udpeget, fungerer som brevstemmemodtager.

8.6.3. Tidsrum for brevstemmeafgivning

På Færøerne, i Grønland, i udlandet, på danske skibe i udenrigsfart samt på danske havanlæg uden for dansk område kan der brevstemmes fra 3 måneder før valgdagen, dvs. fra den 9. marts 2024, se Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 2, 3. pkt.

Den særlige regel i folketingsvalglovens § 58, stk. 3, om søfolks og medsejlende ægtefællers adgang til ved folketingsvalg at afgive brevstemme på skibet fra dagen efter et folketingsvalg med gyldighed for førstkommende folketingsvalg finder ikke anvendelse ved Europa-Parlamentsvalg.

På danske havanlæg på dansk område kan der brevstemmes fra de sidste 3 uger før valgdagen, dvs. fra søndag den 19. maj 2024 til og med den tredjesidste hverdag (inkl. lørdag) før valgdagen, dvs. senest torsdag den 6. juni 2024, se Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 2, 2. pkt.

Folketingsvalgloven og Europa-Parlamentsvalgloven indeholder ingen regler om sidste frist for brevstemmeafgivning på Færøerne, i Grønland, i udlandet, på danske skibe i udenrigsfart samt på danske havanlæg uden for dansk område. Brevstemmerne skal imidlertid være afgivet i så god tid forud for valgdagen, at de kan være sendt hjem og modtaget i kommunen, inden afstemningen på valgdagen begynder.

8.6.4. Brevstemmematerialet

Brevstemmematerialet er det samme, som bruges her i landet, se afsnit 8.1.

Brevstemmematerialet skal senest fra den dag, hvor brevstemmeafgivningen påbegyndes, dvs. søndag den 9. marts 2024, findes på danske diplomatiske og konsulære repræsentationer i udlandet, om bord på danske skibe i udenrigsfart og på danske havanlæg uden for dansk område, se folketingsvalglovens § 60, stk. 2, 2. pkt.

8.6.5. Fremgangsmåden ved brevstemmeafgivning

Den praktiske fremgangsmåde ved brevstemmeafgivningen er den samme som fremgangsmåden på de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, f.eks. borgerservicecentre og lignende, se folketingsvalglovens § 61 med de afvigelser, der følger af, at der ved Europa-Parlamentsvalg kan stemmes på de samme kandidater i hele landet, og afsnit 8.2.5.

En vælger, der ønsker at brevstemme på Færøerne, i Grønland, i udlandet, på danske skibe i udenrigsfart og på danske havanlæg, forudsættes selv at være bekendt med, hvilke kandidatlistor og eventuelt kandidater der forventes at blive eller er opstillet til Europa-Parlamentsvalget.

Hvis brevstemmemodtageren ikke har mulighed for at sætte myndighedens stempel på følgebrevet, som den fortrykte tekst til brug for attestation foreskriver, skal myndighedens navn skrives med blokbogstaver.

8.7. Modtagelse og kontrol af brevstemmer. Brevstemmeprotokol

Reglerne om kommunalbestyrelsens modtagelse og registrering af brevstemmer m.v. samt om valgstyernes kontrol og gennemgang af disse findes i folketingsvalglovens §§ 64-66, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 7.

8.7.1. Oprettelse af brevstemmekontrol

8.7.1.1 Brevstemmeprotokollers indhold og udformning

Før hvert valg skal kommunalbestyrelsen oprette en protokol over de brevstemmer, som kommunalbestyrelsen modtager til det pågældende valg (*brevstemmeprotokol*). Brevstemmeprotokollen skal være udformet i overensstemmelse med de fortrykte brevstemmeprotokoller, Indenrigs- og Sundhedsministeriet har ladet fremstille, se § 6 i cirkulære nr. 54 af 8. maj 2001 om brevstemmeprotokollers indhold og udformning. Cirkulæret er optaget som *bilag 4* til denne vejledning. Brevstemmeprotokoller kan købes hos Stibo Complete (tidligere Rosendahls), Vandtårnsvej 83A, 2860

Søborg, telefon: 43 22 73 00, e-mail: kundeservice@stibocomplete.com.

8.7.1.2. Elektronisk brevstemmeprotokol

Kommunalbestyrelsen kan beslutte at anvende en elektronisk brevstemmeprotokol, se folketingsvalglovens § 64, stk. 1, 3. pkt. Den brevstemmeprotokol, som kommunalbestyrelsen skal føre, omfatter i modsætning til digitale valglister alle kommunens afstemningsområder, og en elektronisk brevstemmeprotokol kan derfor ikke indskrænkes til enkelte af disse.

Anvendelse af en elektronisk brevstemmeprotokol er frivillig. Det er kommunalbestyrelsen selv, der skal betale eventuelle merudgifter, hvis den beslutter at anvende en elektronisk brevstemmeprotokol.

Den elektroniske brevstemmeprotokol skal indeholde de samme oplysninger, som skal indføres i brevstemmeprotokollen ifølge den fortrykte brevstemmeprotokol (se cirkulæret om brevstemmeprotokollers indhold og udformning, der er optaget som bilag 4), og vil kunne varetage de opgaver, som brevstemmeprotokollen benyttes til ved valgets afholdelse efter gældende lovgivning. Adgangen til at anvende en elektronisk brevstemmeprotokol betyder endvidere, at det i så fald er en elektronisk brevstemmeprotokol, der skal opbevares af kommunalbestyrelsen efter valgets afholdelse i overensstemmelse med arkivlovens regler om opbevaring af materiale, der alene foreligger i elektronisk form, se nærmere afsnit 10 om opbevaring og kassation af valgmateriale.

Der er ikke noget krav om, at brevstemmeprotokollen skal indeholde oplysning om, hvilke vælgere der har brevstemt. Der er omvendt ikke noget til hinder for, at kommunen som et supplement til brevstemmeprotokollen fører lister over de vælgere, der har brevstemt, blot listerne bliver destrueret, når klagefristen er udløbet, og Folketinget endeligt har afgjort klager over valget, se folketingsvalglovens § 104, stk. 3.

I det omfang kommunen anvender en digital valgliste, hvor der løbende foretages en elektronisk foreløbig afmærkning af de vælgere, som der er modtaget brevstemme fra (se afsnit 4.8), kan det være

hensigtsmæssigt løbende at overføre oplysninger om de foreløbigt afmærkede vælgere til brevstemmeprotokollen som hjælp ved opgørelsen af, hvor mange brevstemmer der er modtaget for hvert afstemningsområde.

Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der skal oprettes et særskilt elektronisk system til at udarbejde, anvende og opbevare brevstemmeprotokollen, hvis oplysninger skal kunne samkøres med et elektronisk system til udarbejdelse, anvendelse og opbevaring af valglisten. Kommunalbestyrelsen kan i stedet beslutte, at de oplysninger, som skal indføres i brevstemmeprotokollen ifølge den fortrykte brevstemmeprotokol, der er udarbejdet af Indenrigs- og Sundhedsministeriet, indføres i et elektronisk system til valglistens udarbejdelse, anvendelse og opbevaring eller en liste over de vælgere, der har indsendt brevstemme. Dog skal kommunalbestyrelsen i så fald sørge for, at de oplysninger, som efter valglovgivningen og den fortrykte brevstemmeprotokol skal indføres i brevstemmeprotokollen, til enhver tid kan udskrives i overensstemmelse med udformningen af den fortrykte brevstemmeprotokol.

Kommunalbestyrelsen skal som dataansvarlig – og KMD eller en anden it-leverandør skal som databehandler – gennemføre passende tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger omkring behandlingen af personoplysninger, jf. nærmere databeskyttelsesforordningens artikel 32.

Kommunalbestyrelsen skal træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de oplysninger, der er indført i den elektroniske brevstemmeprotokol, også findes på papir i tilfælde af systemnedbrud eller lignende. Det gælder, uanset om oplysningerne i den elektroniske brevstemmeprotokol alene svarer til oplysningerne i den manuelle brevstemmeprotokol, eller om den elektroniske brevstemmeprotokol herudover indeholder oplysninger om de vælgere, der har indsendt brevstemme.

8.7.2. Modtagelse, registrering og opbevaring af brevstemmer

Modtagelsestidspunktet skal skrives på yderkverten for de brevstemmer, som kommunalbestyrelsen modtager, se folketingsvalglovens § 64, stk. 1.

Hver dag skal det antal brevstemmer, kommunalbestyrelsen modtager den pågældende dag, anføres i brevstemmeprotokollen sammen med den dato, hvor de er modtaget. Endvidere skal antallet af brevstemmer, der sendes videre til andre kommuner, anføres i brevstemmeprotokollen med datoen for modtagelsen og datoen for videresendelsen. Hvis vælgeren efter sin bopælsangivelse på yderkverten bor i en anden kommune, skal kommunalbestyrelsen snarest muligt sende brevstemmen videre til denne kommune, se folketingsvalglovens § 64, stk. 2.

Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at de eventuelle brevstemmer, som kommunen allerede måtte have modtaget fra vælgere, der senere har anmeldt flytning til en anden kommune, sendes videre til denne, se folketingsvalglovens § 64, stk. 3, og afsnit 8.2.5.4.

Kommunalbestyrelsen skal samle og opgøre antallet af brevstemmer, der er modtaget for hvert afstemningsområde i kommunen, hvor afsenderne efter deres bopælsangivelse på yderkverterne er optaget på valglisten, se folketingsvalglovens § 64, stk. 4. Der skal i brevstemmeprotokollen indføres en række nærmere oplysninger herom.

Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at de modtagne brevstemmer opbevares betryggende. Yderkverterne må først åbnes i forbindelse med gennemgangen af brevstemmerne, se afsnit 8.7.4.

8.7.3. Aflevering af brevstemmer til valgstyrrerne på afstemningsstederne

Kommunalbestyrelsen skal efter folketingsvalglovens § 64, stk. 4, sørge for, at brevstemmerne inden afstemningens begyndelse på valgdagen er afleveret til valgstyrrerne på afstemningsstedet i det pågældende afstemningsområde, se dog nedenfor.

8.7.3.1. Brevstemmer, der modtages umiddelbart før afstemningens begyndelse

Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at kommunen fredag den 7. juni 2024 afhenter post, og at kommunen lørdag den 8. juni 2024 og på valgdagen, inden afstemningen begynder, efterser sin postkasse med henblik på at sikre, at de brevstemmer, der er afsendt fra udlandet m.v., rettidigt kan

afleveres til vedkommende valgstyrere. Se afsnit 3.2.

Brevstemmer, der modtages i kommunen på valgdagen, inden afstemningen begynder kl. 9, skal straks bringes ud til valgstyrerne på det pågældende afstemningssted. Brevstemmer, der modtages i kommunen på valgdagen, efter afstemningen er begyndt kl. 9, skal samme dag bringes ud til valgstyrerne på det pågældende afstemningssted, men kommer ikke i betragtning. Det afgørende for, om en brevstemme kommer i betragtning, er, om den er modtaget hos valgstyrerne på det pågældende afstemningssted inden afstemningens begyndelse, se folketingsvalglovens § 66, stk. 3.

8.7.3.2. Hvis der er modtaget færre end fem brevstemmer for et afstemningsområde

Er der modtaget færre end fem brevstemmer for et afstemningsområde, skal brevstemmerne efter kommunalbestyrelsens beslutning overføres til et afstemningsområde, hvor der er modtaget mindst fem brevstemmer, og afleveres til valgstyrerne for dette afstemningsområde. Dette skyldes hensynet til sikring af stemmehemmeligheden. Det er valgstyrerne for sidstnævnte afstemningsområde, der undersøger, om brevstemmerne kan komme i betragtning. Se folketingsvalglovens § 64, stk. 5.

I brevstemmeprotokollen skal der indføres oplysning om, til hvilket afstemningsområde brevstemmer fra afstemningsområder, hvor der var modtaget færre end fem brevstemmer, er overført, samt oplysning om, fra hvilke afstemningsområder de pågældende brevstemmer blev overført.

8.7.3.3. Hvis en brevstemme ikke kan henføres til et bestemt afstemningsområde

Kan en brevstemme ikke henføres til et bestemt afstemningsområde ud fra oplysningerne om afsenderen på yderkuverten, skal kommunalbestyrelsen endvidere beslutte, hvilket afstemningsområde brevstemmen skal henregnes til i henseende til valgstyrernes kontrol af, om brevstemmen kan komme i betragtning, se folketingsvalglovens § 64, stk. 6.

I brevstemmeprotokollen skal der indføres oplysning om, til hvilket afstemningsområde den eller de

brevstemmer, der ikke kunne henføres til et bestemt afstemningsområde, blev overført.

8.7.4. Valgbestyrelsens gennemgang og kontrol af de modtagne brevstemmer

8.7.4.1. Generelle regler

Det har hidtil været valgstyrerne, der gennemgår brevstemmerne før et valg. Det er ændret således, at det fremover er valgbestyrelsen, der skal sørge for, at de modtagne brevstemmer gennemgås inden afstemningens begyndelse og nødvendigt 1 eller 2 dage før valgdagen. Ved gennemgangen, herunder ved undersøgelsen og afgørelsen af, om en brevstemme kan komme i betragtning, skal medvirke mindst 2 valgstyrere eller 2 medlemmer af valgbestyrelsen, se folketingsvalglovens § 65, stk. 1.

Der skal til gennemgangen af brevstemmerne fra hvert afstemningsområde medvirke enten 2 medlemmer af valgbestyrelsen eller 2 valgstyrere fra det pågældende afstemningsområde, men gennemgangen af brevstemmerne behøver ikke at foregå på selve afstemningsstedet. Gennemgangen skal ske separat for hvert enkelt afstemningsområde, men kan som hidtil foregå centralt ét sted i kommunen. Det er således også muligt f.eks. at åbne yderkuverterne centralt ét sted i kommunen med en elektrisk brevåbner, når blot gennemgangen af brevstemmerne foregår umiddelbart herefter og i tilknytning til det sted, hvor yderkuverterne er åbnet.

Ved gennemgangen af brevstemmer kan de medvirkende valgstyrere eller valgbestyrelsesmedlemmer bistås af kommunalt personale.

For afstemningsområder, hvortil der er overført eller henregnet brevstemmer, se afsnit 8.7.3.2-3, omfatter gennemgangen også de brevstemmer, der er overført eller henregnet til afstemningsområdet.

8.7.4.2. Foreløbig afmærkning på valglisten af vælgere, der har brevstemt

Valgbestyrelsesmedlemmerne eller valgstyrerne gennemgår brevstemmerne inden valgdagen og afmærker de vælgere på valglisten, der har afgivet en brevstemme, der kan komme i betragtning. De gældende regler forudsætter, at denne afmærkning af

vælgerne først sker, når valgbestyrelsesmedlemmerne eller valgstyrene har gennemgået de modtagne brevstemmer og konstateret, hvilke brevstemmer der kan komme i betragtning, da kun vælgere, der har afgivet en brevstemme, der kan komme i betragtning, skal afmærkes på valglisten, se nedenfor. Der er dog ikke noget i vejen for, at der inden gennemgangen kan ske en *foreløbig* afmærkning på valglisten af de vælgere, som der er modtaget brevstemme fra, efterhånden som disse modtages. Det skal dog være muligt at identificere de pågældende vælgere uden at åbne yderkuverten, da yderkuverten først må åbnes ved gennemgangen af brevstemmerne, se folketingsvalglovens § 65, stk. 1. Den foreløbige afmærkning skal blot slettes, hvis det viser sig, at den pågældende brevstemme, som er foreløbigt afmærket på den digitale valgliste, ikke kan komme i betragtning.

En foreløbig afmærkning kan lette arbejdet i forbindelse med gennemgangen af brevstemmerne, da man på forhånd har konstateret, om de pågældende vælgere er optaget på valglisten, ligesom arbejdet med afmærkningen af valglisten kan begrænses til at fjerne afmærkninger for de vælgere, hvis brevstemme ikke er taget i betragtning.

En sådan foreløbig afmærkning af valglisten vil kunne ske, uanset om man bruger en valgliste på papir eller en digital valgliste. Afmærkning på en valgliste af papir vil først kunne begynde, når kommunen har modtaget papirvalglisten senest 8 dage før afstemningen, hvorimod afmærkningen på en digital valgliste vil kunne ske fra et tidligere tidspunkt, da kommunen vil kunne råde over denne kort tid efter skæringsdatoen for udskrivelse af valglisten (16.-dagen eller 9.-dagen før valgdagen).

8.7.4.3. *Hvornår kan en brevstemme komme i betragtning?*

Ved gennemgangen af brevstemmerne åbnes yderkuverterne, og det undersøges, om brevstemmerne kan komme i betragtning, se folketingsvalglovens § 65, stk. 1.

En brevstemme kan *ikke komme i betragtning*, se folketingsvalglovens § 65, stk. 2, hvis

- 1) afsenderen ikke er opført på valglisten,
- 2) afsenderen er død inden valgdagen,
- 3) der er mere end ét følgebrev og én konvolut i yderkuverten,
- 4) der ikke er anvendt det foreskrevne brevstemmemateriale, se afsnit 8.1.1,
- 5) den foreskrevne fremgangsmåde (udfyldning, attestation, underskrift m.v.) ved brevstemmeafgivningen ikke har været fulgt,
- 6) brevstemmen ikke er afgivet inden for de frister, der er nævnt i loven.

Har vælgeren afgivet mere end én brevstemme, der kan komme i betragtning, er det den sidst afgivne brevstemme, der kommer i betragtning, se folketingsvalglovens § 65, stk. 3.

Hvis vælgeren har afgivet to brevstemmer, hvoraf kun den sidste ikke kan tages i betragtning, skal den næstsidste brevstemme tælle med i stedet. Hvis der er afgivet tre eller flere brevstemmer, hvoraf kun den sidste ikke kan tages i betragtning, skal den sidst afgivne af de øvrige brevstemmer, der opfylder kriterierne for at blive taget i betragtning, tælle med. Der er ikke hjemmel i bestemmelsen til at se bort fra de tidligere afgivne brevstemmer alene som følge af, at den sidst afgivne brevstemme ikke kan tages i betragtning. De ældre brevstemmer skal således selvstændigt vurderes efter kriterierne i folketingsvalglovens § 65, stk. 2, om, hvornår en brevstemme ikke kan tages i betragtning.

Med hensyn til brevstemmematerialet, se nr. 4) ovenfor, bemærkes, at en brevstemme kan tages i betragtning, selv om der ved brevstemmeafgivningen er anvendt følgebrev, som er udskrevet fra KMD's system, og der ved en *administrativ fejl* er udskrevet et følgebrev til en anden type valg end Europa-Parlamentsvalg. Det skal således ikke komme vælgeren til skade, at administrationen har begået en fejl. Det er dog en forudsætning, at der ikke er anledning til tvivl om, at der er tale om en administrativ fejl.

Med hensyn til de brevstemmer, hvor den forekrevne fremgangsmåde ikke har været fulgt, se nr. 5) ovenfor, bemærkes, at en brevstemme kan tages i betragtning, selv om følgebrevet mangler stempel på attestationen, hvis der ikke er tvivl om, at brevstemmen er afgivet på et af de steder, hvor der kan brevstemmes, eller at brevstemmen er afgivet til en stemmemodtager, der er udpeget af Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Brevstemmen kan dog ikke tages i betragtning, hvis følgebrevet ikke er underskrevet af vælgeren, eller hvis følgebrevet både mangler myndighedens stempel og stemmemodtagerens underskrift, dvs. hele attestationen. Dette gælder, uanset om der anvendes et følgebrev udskrevet fra KMD's system.

Brevstemmer, der modtages af *valgstyrene efter afstemningens begyndelse*, skal have påtegnet modtagelsestidspunktet (dato og klokkeslæt) og kommer ikke i betragtning, se folketingsvalglovens § 66, stk. 3. Yderkuverterne åbnes ikke.

Det skal herudover sikres, at eventuelle brevstemmer fra vælgere, der har fået dansk indfødsret efter deltagelse i en grundlovsceremoni kort før valget, bliver taget i betragtning, hvis de opfylder betingelserne for det. Hvis der fra nogle af disse nye vælgere er modtaget brevstemmer, der ikke blev taget i betragtning, fordi personerne ikke var optaget på valglisten på det tidspunkt, hvor brevstemmerne blev gennemgået (1-2 dage før valgdagen), skal brevstemmerne gennemgås på ny med henblik på at vurdere, om brevstemmerne nu kan tages i betragtning.

8.7.4.4. Hvis en brevstemme ikke kan komme i betragtning

Når en brevstemme *ikke kan komme i betragtning*, anføres grunden hertil på yderkuverten, og den uåbnede konvolut og følgebrevet skal lægges ned i yderkuverten igen, se folketingsvalglovens § 66, stk. 2. Der skal ikke foretages nogen afmærkning på valglisten. Er der foretaget en foreløbig afmærkning, slettes den, se afsnit 8.7.4.2.

Om de situationer, hvor brevstemmer, der er taget i betragtning ved afstemningens begyndelse, ikke skal tages i betragtning, fordi valgstyrene efter af-

stemningens begyndelse modtager bekræftet underretning om, at vælgeren er afgået ved døden eller har mistet sin valgret, se afsnit 8.7.4.6.

Det anføres i afstemningsbogen, hvor mange af brevstemmerne der ikke er taget i betragtning fordelt efter årsagen hertil.

8.7.4.5. Hvis en brevstemme kan komme i betragtning

Når en brevstemme *kan komme i betragtning*, sættes et mærke ved vælgerens navn på valglisten, der angiver, at vælgeren har brevstemt, se folketingsvalglovens § 66, stk. 1.

Når en brevstemme, der er overført til afstemningsområdet fra et andet afstemningsområde, hvor der er modtaget færre end fem brevstemmer, kan komme i betragtning, skal valgstyrene optage den pågældende vælger på valglisten og påføre valglisten en bemærkning om grunden til, at vælgeren er optaget på valglisten. Valgstyrene skal desuden, inden afstemningen begynder, meddele valgstyrene fra det oprindelige afstemningsområde, at den pågældende vælger skal slettes af valglisten for dette afstemningsområde. Valgstyrene for det oprindelige afstemningsområde skal endvidere på valglisten anføre årsagen til, at vælgeren er slettet af valglisten, og i hvilket afstemningsområde vælgeren i stedet er blevet optaget på valglisten, se folketingsvalglovens § 64, stk. 5.

I tilfælde, hvor en brevstemme, der er henregnet til et bestemt afstemningsområde i medfør af folketingsvalglovens § 64, stk. 6 (dvs. hvor man ikke på grundlag af oplysningerne om afsenderen på yderkuverten af brevstemmen kan afgøre, i hvilket afstemningsområde afsenderen er optaget på valglisten), kan komme i betragtning, og hvor den pågældende vælger viser sig at være optaget på valglisten i et andet afstemningsområde end det, hvortil brevstemmen er henregnet, skal valgstyrene optage den pågældende vælger på valglisten for det pågældende afstemningsområde og skrive en bemærkning på valglisten om grunden til, at vælgeren er optaget på valglisten, samt, inden afstemningen begynder, meddele valgstyrene for det oprindelige afstemningsområde, at den pågældende vælger

skal slettes af valglisten for dette afstemningsområde.

Der skal ikke udskrives erstatningsvalgkort for de vælgere, der har afgivet en brevstemme, der er taget i betragtning. I stedet kan følgebrevene til brevstemmerne anvendes til at kontrollere antallet af vælgere, der ifølge valglisten har afgivet brevstemme, se afsnit 9.2.3.

8.7.4.6. Håndtering og opbevaring af brevstemmer på valgdagen

Når en brevstemme kan komme i betragtning, lægges den uåbnede konvolut og følgebrevet ind i yderkuverten igen. Brevstemmer, der kan komme i betragtning, opbevares, indtil afstemningen er afsluttet. Når afstemningen er afsluttet, tages konvolutterne ud af yderkuverterne og lægges i en stemmekasse, se dog nedenfor. Konvolutterne åbnes først i forbindelse med stemmeoptællingen, se folketingsvalglovens § 66, stk. 1.

Brevstemmer, der kan komme i betragtning, skal i perioden, efter at disse er gennemgået, og indtil afstemningen er afsluttet, opbevares på en sådan måde, at det alene er valgstyrene eller eventuelt tillige en person, der er særligt bemyndiget af valgstyrene, der har adgang til brevstemmerne.

Der må i denne periode kun ske håndtering af brevstemmer, hvis det er nødvendigt som følge af andre regler i loven. For eksempel kan det være nødvendigt at tage brevstemmen frem i forbindelse med afgørelsen af, om en vælger, der møder frem for at afgive stemme på valgdagen, skal afvises som følge af, at vedkommende har afgivet en brevstemme, der kan komme i betragtning, se folketingsvalglovens § 67. Brevstemmen skal i denne situation tages frem for at kontrollere, om afmærkningen på valglisten af, at vælgeren har brevstemt, er korrekt.

Ved håndtering af en brevstemme, inden afstemningen er afsluttet, må konvolutten med stemmesedlen *under ingen omstændigheder* åbnes.

Hvis valgstyrene efter afstemningens begyndelse modtager bekræftet underretning om, at en vælger, der har afgivet en brevstemme, der er taget i betragtning, er afgået ved døden inden valgdagen, kan den pågældendes brevstemme ikke komme i

betragtning. Brevstemmen skal derfor tages frem, påtegnes om grunden til, at den ikke kan komme i betragtning, og lægges hen til de øvrige brevstemmer, der ikke kan komme i betragtning, samt registreres sammen med disse i afstemningsbogen.

Det samme gælder, hvis valgstyrene, efter at afstemningen er begyndt, modtager bekræftet underretning om, at en vælger, der er optaget på valglisten, har mistet sin valgret inden valgdagen af andre grunde (fortabelse af statsborgerskab i et af de øvrige EU-lande uden erhvervelse af dansk indfødsret eller statsborgerskab i et andet EU-land, fortabelse af dansk indfødsret uden erhvervelse af statsborgerskab i et af de øvrige EU-lande eller flytning til udlandet).

Når konvolutterne tages ud af yderkuverterne efter afstemningens afslutning for at blive lagt ned i en stemmekasse, skal det ske under den nødvendige gensidige kontrol og i øvrigt på en sådan måde, at stemmehemmeligheden heller ikke i denne forbindelse kan blive krænket.

8.7.5. Brevstemmer, der modtages i kommunen efter valgdagen

Brevstemmer, der modtages i kommunen fra og med dagen efter valgdagen og til og med den dag, hvor Folketinget endeligt har afgjort eventuelle klager over valget, registreres i brevstemmeprotokollen i overensstemmelse med bestemmelserne i § 2, stk. 4 og 5, i cirkulæret om brevstemmeprotokollers indhold og udformning, se *bilag 4*. Retningslinjerne for kassation af brevstemmemateriale, herunder af brevstemmer, der er modtaget efter valgdagen, er nærmere beskrevet i afsnit 10.

9. Opgørelse af afstemningen i opstillingskredsen

Indenrigs- og sundhedsministeren har ved e-mail af 5. oktober 2023 til alle kommunalbestyrelser fastsat, at stemmeoptællingen skal foretages på de enkelte afstemningssteder umiddelbart efter afstemningens afslutning med efterfølgende fintælling i opstillingskredsene senest dagen efter valget. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 1.

I tilfælde, hvor stemmerne tælles op på valgdagen, følger det af Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 2, at stemmeoptælling på de enkelte afstemningssteder, indberetning af afstemningsresultatet, endelig opgørelse af resultatet af stemmeafgivningen i opstillingskredsen (fintællingen), underskrivelse af valgbogen og sammenpakning af stemmematerialet i øvrigt skal ske efter reglerne i kapitel 9 i lov om valg til Folketinget med de fravigelser, der følger af Europa-Parlamentsvalglovens §§ 29 og 30.

På valgaftenen tælles stemmerne op på de enkelte afstemningssteder, se afsnit 9.2. Senest dagen efter fintæller valgbestyrelsen stemmerne i opstillingskredsen, se afsnit 9.7. Reglerne om opgørelse af afstemningen findes i Europa-Parlamentsvalglovens §§ 27-30 og folketingsvalglovens §§ 68-74 a. Om bedømmelse af stemmesedler, se afsnit 9.4.

9.1. Kandidaters deltagelse i stemmeoptællingen

En kandidat til Europa-Parlamentsvalget kan ikke deltage i optællingen af, hvor mange stemmer der er afgivet for den kandidatliste, vedkommende er opstillet for. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 4, 1. pkt.

Forbuddet gælder alene deltagelse i optællingen af stemmer, der er afgivet for den kandidatliste, som den pågældende kandidat er opstillet for. Kandidaten, der er opstillet for én kandidatliste, kan dermed godt deltage i optællingen af stemmer afgivet for andre kandidatlistes. Hensynet bag bestemmelsen er at undgå, at kandidaterne bliver udsat for beskyldninger om uregelmæssigheder i forbindelse med optælling m.v. af stemmer for eget parti eller kandidatliste.

Det samme forhold gør sig efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse gældende, hvor en kandidats ægtefælle, samlever eller andre nærtstående deltager i stemmeoptællingen. En kandidats ægtefælle, samlever eller andre nærtstående kan derfor ligeledes ikke deltage i optællingen af stemmer for den kandidatliste, som vedkommendes ægtefælle, samlever eller andre nærtstående er opstillet for.

Vurderingen af, hvornår man er nærtstående, skal foretages efter forvaltningslovens almindelige regler om inhabilitet. Se navnlig forvaltningslovens § 3.

Forbuddet gælder kun *optællingen* af stemmer (personlige stemmer og listestemmer), der er afgivet for den kandidatliste, kandidaten er opstillet for. Kandidaten (og dennes ægtefælle, samlever eller andre nærtstående) kan derfor godt være med til at *sortere* de stemmesedler, der er taget ud af stemmekasserne, i bunker, inden bunkerne senere skal tælles op for hver kandidatliste. Kandidaten (og dennes ægtefælle, samlever eller andre nærtstående) må dog ikke være med til sorteringen, hvis der tælles stemmer op samtidig med sorteringen.

Forbuddet gælder alene *deltagelse* i optællingen og ikke *kontrollen med* andres optælling. Det er valgstyrrernes opgave, at stemmeoptællingen er korrekt. Er kandidaten valgstyrrer, må kandidaten derfor godt stå for at kontrollere andres optælling og dermed løfte ansvaret for, at stemmeoptællingen er korrekt.

En kandidat, som også er valgstyrrer, må også gerne skrive i afstemningsbogen, hvor mange stemmesedler der er ugyldige, se folketingsvalglovens § 69, stk. 3, eller skrive resultatet af stemmeoptællingen i afstemningsbogen og underskrive den, se folketingsvalglovens § 70. Tilsvarende gælder kandidattens ægtefælle, samlever eller andre nærtstående.

En kandidat til Europa-Parlamentsvalget må derudover ikke være med til at opgøre, hvordan de afgivne stemmer for den pågældende kandidatliste fordeler sig på personlige stemmer og listestemmer. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 4, 2. pkt. Tilsvarende gælder for kandidattens ægtefælle, samlever eller andre nærtstående.

Opgørelsen af, om der er tale om en personlig stemme eller listestemme, foretages under ét og ikke særskilt for de enkelte kandidater. Kandidaten (og dennes ægtefælle, samlever eller andre nærtstående) må derfor hverken være med til at tælle sine egne personlige stemmer eller være med til at tælle personlige stemmer for andre kandidater for den kandidatliste, som kandidaten opstiller for. Forbuddet gælder både den fintælling, som valgbestyrelsen står for senest dagen efter valget, se folketingsvalglovens §§ 72 og 73 sammenholdt med Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 2, og en eventuel foreløbig fintælling på afstemningsstederne på valgaftenen, se afsnit 9.7.1.

Reglerne i Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 4, for kandidaters deltagelse i stemmeoptællingen gælder, uanset om kandidaten er valgstyret, tilforordnet vælger eller en kommunalt ansat person indkaldt for at være med til at tælle stemmerne op.

9.2. Stemmeoptælling på afstemningsstedet

9.2.1. Rammerne for stemmeoptællingen på afstemningsstedet

Når afstemningen er afsluttet kl. 20, tæller valgstyrene og de tilforordnede vælgere stemmerne op på afstemningsstedet. Stemmeoptællingen sker som anført i Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 2, efter reglerne i folketingsvalglovens §§ 68-70 om stemmeoptælling på afstemningsstedet med de fravigelser, der følger af, at der ved Europa-Parlamentsvalg ikke er opstillet kandidater uden for partierne.

Kommunalt ansat personale kan udpeges til at bistå valgstyrene og de tilforordnede vælgere med stemmeoptællingen. Også kommunalt ansatte, der ikke bor i kommunen, kan deltage. Stemmeoptællingen skal dog ske under valgstyrenes ansvar, kontrol og instruktion. Stemmeoptællingen kan herudover ikke overlades til andre.

Kommunalbestyrelsen fastsætter de nødvendige regler om, hvordan stemmeoptællingen rent praktisk tilrettelægges, således at de følger reglerne for kandidaters deltagelse i stemmeoptællingen, se afsnit 9.1.

Stemmeoptællingen er offentlig. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 1, 2. pkt. Af sikkerhedsmæssige grunde skal den del af lokalet/lokalerne, hvor stemmeoptællingen foregår, afskærmes således, at uvedkommende ikke kan komme til stemmesedlerne. Afskærmningen skal dog ske på en sådan måde, at offentligheden stadig kan overvære stemmeoptællingen.

9.2.2. Fremgangsmåden ved stemmeoptællingen på afstemningsstedet

På afstemningsstedet tælles op, hvor mange stemmer der er afgivet for hver kandidatliste. Se folketingsvalglovens § 68, stk. 1. Det er først ved fintællingen, at der foretages en opgørelse af, hvordan stemmerne på en kandidatliste fordeler sig på de opstillede kandidater for partiet, se afsnit 9.7.2.

Reglerne om, hvilke stemmer der anses for afgivet for de enkelte kandidatlistor (partier), findes i folketingsvalglovens § 68, stk. 2.

Folketingsvalglovens § 68, stk. 2, fastsætter følgende:

»*Stk. 2.* En stemme er afgivet for det parti, inden for hvis felt på stemmesedlen vælgeren har sat kryds. En brevstemme er afgivet for det parti, hvis navn eller bogstavbetegnelse vælgeren har anført på brevstemmesedlen. Har vælgeren på brevstemmesedlen anført navnet på en kandidat, der opstiller for et parti, anses stemmen for afgivet for partiet.«

Om begrebet felt/partifelt, se afsnit 9.4.1.1.

Tvivlsomme stemmesedler, herunder blanke stemmesedler og andre stemmesedler, der utvivlsomt er ugyldige, sorteres fra og gives til formanden for valgstyrene. Valgstyrene bedømmer derefter, om stemmesedlerne er gyldige, se afsnit 9.4. Antallet af ugyldige stemmer optælles særskilt fordelt efter de forskellige ugyldighedsgrunde.

9.2.3. Afslutningen af stemmeoptællingen på afstemningsstedet

Når stemmeoptællingen på afstemningsstedet er afsluttet, indføres resultatet af stemmeoptællingen i afstemningsbogen. Se folketingsvalglovens § 70. Opgørelsen af de ugyldige stemmer fordelt efter de

forskellige ugyldighedsgrunde indføres også i afstemningsbogen. Se folketingsvalglovens § 69, stk. 3.

Valgstyrerne skal kontrollere optællingen af de afgivne stemmer og herunder påse, at de foreskrevne kontroller af optællingen er foretaget. Valgstyrerne skal bl.a. sammenholde antallet af afgivne stemmesedler med det antal vælgere, der ifølge afmærkningerne på valglisten har stemt.

Derudover skal valgstyrerne sammenholde antallet af vælgere, der ifølge afmærkningerne på valglisten har stemt, med antallet af valgkort, der er modtaget eller udskrevet for vælgere, der har stemt på valgdagen, og antallet af følgebrev for vælgere, der har afgivet en brevstemme, der er taget i betragtning.

Valgstyrernes opgaver med at bedømme tvivlsomme stemmesedler og underskrive afstemningsbogen samt valgstyrernes ansvar for, at stemmeoptællingen og kontrollen af denne er foretaget, som det er foreskrevet i lovgivningen, kan ikke overlades til andre.

Valgstyrerformanden skal sørge for, at der ved stemmeoptællingen til enhver tid er et tilstrækkeligt antal valgstyrere til stede på afstemningsstedet til, at der kan sikres en hensigtsmæssig afvikling af stemmeoptællingen. Der skal altid være et flertal af de udpegede valgstyrere til stede på afstemningsstedet under stemmeoptællingen. Valgstyrerne skal rette sig efter valgstyrerformandens anvisninger. Se folketingsvalglovens § 29, stk. 6, 1.-3. pkt.

Valgstyrerne skal endvidere afstemme *stemmeseddelregnskabet* som angivet i afstemningsbøgerne. Valgstyrerne skal sammenholde antallet af stemmesedler, som valgstyrerne inden valghandlingens start har modtaget fra valgbestyrelsen, og brevstemmer, der ved afstemningens afslutning var lagt ned i stemmekasserne, med antallet af afgivne, ombyttede og ikke-udleverede stemmesedler, herunder afgivne brevstemmer. Stemmematerialet bindes derefter sammen i særskilte pakker (sammenpakkes) som angivet i afstemningsbøgerne.

I *afstemningsbogen* indføres alle væsentlige oplysninger om afstemningen i afstemningsområdet på valgdagen. Se folketingsvalglovens § 29, stk. 5. Det

vil sige, at også væsentlige oplysninger om afstemningen, inden stemmeoptællingen gik i gang, skal indføres i afstemningsbogen. Det er derfor ikke i overensstemmelse med valglovgivningen, hvis valgstyrerne, der underskriver afstemningsbogen, kun har været til stede under stemmeoptællingen og ikke været til stede i afstemningsperioden på noget tidspunkt.

I afstemningsbogen noteres det, i hvilke tidsrum valgstyrerne har været til stede henholdsvis fraværende på valgstedet.

Afstemningsbogen underskrives af valgstyrerne. Se folketingsvalglovens § 70. Alle valgstyrerne skal, uanset om nogle eller alle valgstyrere i løbet af dagen har været borte fra afstemningsstedet i en vis periode efter aftale med valgstyrerformanden, være til stede, når afstemningsbogen underskrives. Se folketingsvalglovens § 29, stk. 6, sidste pkt.

Afstemningsbogen underskrives som den afsluttende handling og kan således ikke underskrives af valgstyrerne, før der foreligger et resultat af stemmeoptællingen.

Den underskrevne afstemningsbog afleveres til kommunalbestyrelsen sammen med det sammenpakkede stemmemateriale. Ved at skrive under på afstemningsbogen står valgstyrerne inde for, at stemmeoptællingen og kontrollen af denne er sket, som det er foreskrevet i lovgivningen.

Resultatet af stemmeoptællingen meddeles de tilstedeværende, og formanden for valgstyrerne indberetter straks resultatet til formanden for valgbestyrelsen i opstillingskredsen. Se folketingsvalglovens § 70.

Der er ikke noget i vejen for at offentliggøre resultatet, før valgstyrerne har underskrevet afstemningsbogen, forudsat at resultatet er sikkert og kontrolleret og godkendt af valgstyrerne som angivet ovenfor. Det er dog på den anden side ikke usagligt at vente på, at valgstyrerne har underskrevet afstemningsbogen, før resultatet offentliggøres. Offentliggørelse kan ikke begrænses til enkelte medier. Se nærmere afsnit 9.3 om offentliggørelse af valgresultatet før kl. 23.00.

9.3. Særligt om offentliggørelse af valgresultatet før kl. 23.00

En medlemsstat må først officielt offentliggøre resultatet af stemmeafgivningen, efter at stemmeafgivningen er afsluttet i den medlemsstat, hvor vælgerne sidst afgiver deres stemme i løbet af stemmeafgivningsperioden. Det følger af artikel 10, stk. 2, i Rådets akt af 1976 som ændret i 2002 om almindelige direkte valg af medlemmerne i Europa-Parlamentet.

For medlemsstater, der som Danmark afholder valget om søndagen, betyder det, at stemmeoptælling kan begynde umiddelbart efter afstemningens afslutning, men at resultaterne heraf først kan offentliggøres, når stemmeafgivningen er afsluttet i alle medlemsstater. Det bemærkes, at *stemmeafgivningen i mindst ét af EU-landene først slutter søndag kl. 23.00.*

Forud for valget til Europa-Parlamentet den 13. juni 2004 meddelte Europa-Kommissionen ved breve af 4. maj og 4. juni 2004 til alle medlemsstater, at den nævnte bestemmelse i akten af 1976, som ændret ved ændringsakten af 2002, efter Europa-Kommissionens opfattelse skulle forstås således, at en valgmyndighed i en medlemsstat *heller ikke måtte offentliggøre delresultater af stemmeoptællingen før det tidspunkt, hvor det sidste valgsted i EU er lukket på den sidste dag, hvor Europa-Parlamentsvalget kan foregå (dvs. om søndagen).*

På den baggrund gælder følgende ved det kommende valg til Europa-Parlamentet den 9. juni 2024:

- 1) På baggrund af Europa-Kommissionens retsopfattelse vil *Danmarks Statistik* først offentliggøre og videregive resultater af stemmeoptællingen fra kl. 23.00 søndag den 9. juni 2024.
- 2) *Valgstyrerne* og øvrige personer, der deltager i stemmeoptællingen på de enkelte afstemningssteder, må på baggrund af Europa-Kommissionens retsopfattelse ikke offentliggøre eller medvirke til at offentliggøre resultatet af stemmeoptællingen på det pågældende afstemningssted eller dele heraf før kl. 23.00 søndag 9. juni 2024.

På de afstemningssteder, hvor stemmeoptællingen er afsluttet inden kl. 23.00, meddeles resultatet de tilstedeværende inden kl. 23.00. Det følger af reglen i folketingsvalglovens § 70 sammenholdt med Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 2.

Resultatet kan, når det er meddelt de tilstedeværende, også meddeles til personer, herunder repræsentanter for pressen, der ikke har været til stede, men som telefonisk eller på anden måde henvender sig til afstemningsstedet, evt. kommunen, herom.

Der må ikke gives tilladelse til, at en tilstedeværende optager meddelelsen af resultatet af stemmeoptællingen eller dele heraf på bånd eller video eller foretager radio- eller TV-transmission heraf.

Det anførte ændrer ikke ved de gældende regler om indberetning af resultatet af stemmeoptællingen.

Kommunalbestyrelsen skal gøre valgstyrerne og øvrige personer, der deltager i stemmeoptællingen på de enkelte afstemningssteder i kommunen, bekendt med ovenstående.

- 3) *Kommunalbestyrelsen* må ikke offentliggøre eller medvirke til at offentliggøre resultatet af stemmeoptællingen på et eller flere afstemningssteder i kommunen eller dele heraf før kl. 23.00 søndag den 9. juni 2024. Det anførte ændrer ikke ved de gældende regler om indberetning af resultatet af stemmeoptællingen.
- 4) *Valgbestyrelsen* må ikke offentliggøre eller medvirke til at offentliggøre resultatet af stemmeoptællingen for vedkommende opstillingskreds som helhed eller resultatet af stemmeoptællingen på et eller flere af afstemningsstederne i opstillingskredsen eller dele heraf før kl. 23.00 søndag den 9. juni 2024. Det anførte ændrer ikke ved de gældende regler om indberetning af resultatet af stemmeoptællingen.
- 5) Det nævnte indebærer bl.a. følgende:

- Kommunalbestyrelsen, valgbestyrelsen, valgstyrelserne og kommunalt ansatte er ikke forpligtet til at stå til rådighed ved telefonerne eller på anden vis for at meddele resultatet af stemmeoptællingen til personer, der ikke selv har været til stede ved stemmeoptællingen, men som henvender sig efterfølgende telefonisk eller på anden måde.
- Retten til at være til stede under stemmeoptællingen indebærer alene, at man har mulighed for at overhøre den mundtlige meddelelse af resultatet af stemmeoptællingen. Kommunalbestyrelsen, valgbestyrelsen, valgstyrelserne og kommunalt ansatte må derimod ikke udlevere eller offentliggøre afstemningsbøger eller lignende eller offentliggøre resultater for Europa-Parlamentsvalget på kommunens hjemmeside eller på anden måde før kl. 23.
- Kommunalbestyrelsen, valgbestyrelsen, valgstyrelserne, de tilfornordede vælgere og kommunalt ansatte må ikke selv ringe til analyseinstitutter, medierne eller andre og meddele resultatet af stemmeafgivningen på et afstemningssted før kl. 23.
- Kommunalbestyrelsen, valgbestyrelsen, valgstyrelserne, de tilfornordede vælgere og kommunalt ansatte må ikke stille op til interview angående valgresultatet før kl. 23.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet vil forud for valget give valgbestyrelsen meddelelse om den nærmere fremgangsmåde, der skal følges ved indberetning af valgresultatet til Danmarks Statistik.

9.4. Bedømmelse af stemmesedler

Reglerne om, hvornår stemmesedler og brevstemmesedler afgivet til Europa-Parlamentsvalg er ugyldige, står i Europa-Parlamentsvalglovens § 29, stk. 1 og 2. De suppleres af reglerne i bekendtgørelse nr. 29 af 10. januar 2024 om bedømmelse af stemmesedler afgivet til Europa-Parlamentsvalg (i det følgende kaldet bekendtgørelsen).

Ved lov nr. 1777 af 28. december 2023 blev reglerne om bedømmelse af stemmesedler ændret, således at der ud over kryds anerkendes tilsvarende afmærkninger på stemmesedlen som gyldige afmærkninger. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 29, stk. 1, nr. 2. Udgangspunktet om, at man, når man stemmer på valgdagen, sætter et kryds på stemmesedlen, er fastholdt. Det er nærmere fastsat i bekendtgørelsen, hvordan en afmærkning svarende til et kryds skal fortolkes. Se afsnit 9.4.1.2.

Bekendtgørelsen er indsat som *bilag 5* til denne vejledning.

Det bemærkes, at en stemme på en kandidat, der er opstillet til valget, i afsnit 9.4 betegnes som en stemme på kandidatlisten. Det er først ved fintællingen, se afsnit 9.7, at det afgøres, om en stemme på kandidatlisten er en personlig stemme på en kandidat, der er opstillet for partiet, eller om det er en listestemme.

9.4.1. Bedømmelse af stemmesedler afgivet på afstemningsstedet

9.4.1.1. Felt og partifelt

Reglerne i folketingsvalglovens § 68, stk. 2, 1. pkt., og Europa-Parlamentsvalglovens § 30, stk. 1, nr. 2, samt reglerne i bekendtgørelsens §§ 7-11 er alle baseret på begrebet ”felt” og ”partifelt”.

Stemmesedlen indeholder et særskilt felt for hvert parti, der har indleveret en gyldig kandidatliste til valget.

Et partifelt består samlet af feltet, hvor det pågældende partis bogstavbetegnelse og partinavn er anført, og af felterne, hvor partiets kandidater er anført.

9.4.1.2. Stemmesedlen afmærkes med et kryds eller tilsvarende afmærkning

Vælgeren afgiver sin stemme på afstemningsstedet på valgdagen ved at sætte et kryds på stemmesedlen. Se folketingsvalglovens § 48, stk. 1, sammenholdt med Europa-Parlamentsvalglovens 25, stk. 1. Der stilles ikke krav om, at vælgeren skal benytte et bestemt skriveredskab eller et skriveredskab af en bestemt farve.

Loven indeholder ingen definition af et kryds. I bekendtgørelsens § 1, stk. 1, er det fastsat, at der ved kryds eller tilsvarende afmærkning forstås bogstavet X, tegnet for plus (+), asterisk/stjerne (*), helt udfyldt/helt skraveret afkrydsningsrubrik, cirkel om afkrydsningsrubrikken eller tjektegn/flueben.

Det indebærer, at en stemmeseddel afmærket med disse typer af afmærkninger er gyldig i de samme situationer som en stemmeseddel afmærket med et kryds.

Der kan opstå tilfælde, hvor valgbestyrelsen må foretage en konkret vurdering af, om en afmærkning med en helt udfyldt/helt skraveret afkrydsningsrubrik er udtryk for, at vælgeren har ønsket at stemme på vedkommende parti eller kandidat. Hvis det ikke med sikkerhed kan afgøres, hvilket parti vælgeren har villet give sin stemme – f.eks. hvis skraveringen har karakter af at strege et kryds ud for et parti over – skal stemmesedlen bedømmes som en ugyldig stemme.

Det anses som en gyldig stemme, hvis der er afmærket med en cirkel om afkrydsningsrubrikken, både hvis der er sat et kryds i forvejen (inde i cirklen), og hvis der ikke er anden afmærkning end en cirkel.

Det anses ligeledes som en gyldig stemme, hvis der er afmærket med en cirkel om bogstavbetegnelsen, hvis der i øvrigt ikke er nogen tvivl om, at vælgeren har ønsket at stemme på partiet. Hvis der både er afmærket med en cirkel om bogstavbetegnelsen og sat et kryds eller tilsvarende afmærkning ved en af partiets opstillede kandidater, anses det som en gyldig personlig stemme på kandidaten. Se lovens § 30, stk. 1, nr. 1, og afsnit 9.7.

De såkaldte »dobbeltkryds«, dvs. tegn, der må anses for at være resultatet af, at vælgeren ved gentagen afmærkning har villet tydeliggøre et kryds, sidestilles med almindelige kryds. Derfor er en stemmeseddel afmærket på denne måde gyldig, medmindre den er ugyldig af andre grunde. Tilsvarende gælder tegn, der må anses for at være afledt af et kryds. Se i det hele bekendtgørelsens § 1, stk. 2.

En stemmeseddel afgivet på afstemningsstedet er som udgangspunkt gyldig, hvis den er afmærket

med kryds eller tilsvarende afmærkning. Se bekendtgørelsens § 3, stk. 1.

Afmærkning af stemmesedlen uden for afkrydsningsrubrikkerne medfører ikke ugyldighed, hvis afmærkningen i øvrigt er gyldig efter bestemmelserne i bekendtgørelsen. Se bekendtgørelsens § 3, stk. 2.

Det anses som en gyldig personlig stemme på kandidaten, hvis der er sat et kryds eller tilsvarende afmærkning uden for afkrydsningsrubrikken ved en af partiets opstillede kandidater, og der samtidig er sat en cirkel om krydset.

En stemmeseddel afgivet på afstemningsstedet er ugyldig, hvis vælgerens stemme på stemmesedlen ikke er afmærket med kryds eller tilsvarende afmærkning. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 29, stk. 1, nr. 2, og den tilsvarende bestemmelse i bekendtgørelsens § 5, stk. 1. En stemmeseddel er derfor ugyldig, hvis den *i stedet for med kryds eller tilsvarende afmærkning* er afmærket med bogstav eller andet mærke, der ikke har karakter af (ligner) et kryds eller tilsvarende afmærkning.

Stemmesedler, der *ud over at være afmærket med kryds eller tilsvarende afmærkning*, er afmærket med bogstav eller andet mærke, der ikke har karakter af et kryds eller tilsvarende afmærkning, er også ugyldige. Se bekendtgørelsens § 14, stk. 1.

Det kan dog være vanskeligt at bedømme en afmærkning af en afkrydsningsrubrik i de tilfælde, hvor rubrikken er afmærket med et meget gnidret eller fedt kryds eller tilsvarende afmærkning. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis det anvendte skriveskud er en form for (farve)blyant, der sidst på valgdagen er så nedslidt, at det er vanskeligt at sætte et tydeligt kryds eller tilsvarende afmærkning. I sådanne tilfælde må valgbestyrelsen foretage en konkret vurdering af, om afmærkningen er udtryk for, at vælgeren har ønsket at sætte et kryds eller tilsvarende afmærkning. Hvis afkrydsningsrubrikken er afmærket på en sådan måde, at afmærkningen ikke kan antages at være udtryk for et kryds eller tilsvarende afmærkning, skal stemmesedlen bedømmes som en ugyldig stemme.

I afstemningsbogen (valgstyrene) og valgbogen (valgbestyrelsen) skal det registreres særskilt, hvor

mange stemmesedler der er ugyldige, fordi de i stedet for kryds eller tilsvarende afmærkning er afmærket med et mærke, der ikke har karakter af et kryds eller tilsvarende afmærkning. Det skal også registreres særskilt, hvor mange stemmesedler der er ugyldige, fordi de ud over med kryds eller tilsvarende afmærkning er afmærket med et mærke, der ikke har karakter af et kryds eller tilsvarende afmærkning.

9.4.1.3. Stemmesedler afmærket med et overstreget, udvisket eller halvt kryds

Stemmesedler, der er afmærket med overstreget, udvisket eller halvt kryds (dvs. en lodret, vandret eller skrå streg) i stedet for med kryds eller tilsvarende afmærkning, skal bedømmes efter reglerne i bekendtgørelsens § 11, se § 5, stk. 2. Efter § 11, stk. 1, er sådanne stemmesedler ugyldige.

Er stemmesedlen afmærket med kryds eller tilsvarende afmærkning i ét partifelt og med et overstreget, udvisket eller halvt kryds i et andet partifelt, er stemmesedlen også ugyldig. Se bekendtgørelsens § 11, stk. 2, modsætningsvis, sammenholdt med stk. 1.

Er stemmesedlen inden for samme partifelt både afmærket med kryds eller tilsvarende afmærkning og med et overstreget, udvisket eller halvt kryds, er stemmesedlen dog en gyldig stemme for den pågældende kandidatliste, medmindre stemmesedlen er ugyldig i medfør af en af de øvrige bestemmelser i bekendtgørelsen, se bekendtgørelsens § 11, stk. 2.

Hvis der er sat et kryds eller tilsvarende afmærkning ved partinavnet for kandidatlisten og et overstreget, udvisket eller halvt kryds ved en af kandidatlistens opstillede kandidater, er stemmesedlen således en gyldig listestemme for den pågældende kandidatliste. Hvis der omvendt er sat et overstreget, udvisket eller halvt kryds ved partinavnet for kandidatlisten og et kryds eller tilsvarende afmærkning ved en af kandidatlistens opstillede kandidater, er stemmesedlen en gyldig personlig stemme for den pågældende kandidat.

Hvis der er sat et kryds eller tilsvarende afmærkning ved en af kandidatlistens opstillede kandidater og et overstreget, udvisket eller halvt kryds ved

en anden opstillet kandidat fra samme kandidatliste, er stemmesedlen en gyldig personlig stemme for førstnævnte kandidat, hvor der er sat et kryds eller tilsvarende afmærkning.

Ved stemmeoptællingen på afstemningsstedet afgøres imidlertid alene, hvor mange stemmer der er afgivet for de forskellige kandidatlistes (dvs. stemmer på kandidatlisten inklusive de personlige stemmer på kandidaterne, der er opstillet for kandidatlisten). Det er først ved fintællingen, at det afgøres, om der er tale om en personlig stemme eller listestemme, se afsnit 9.7.

9.4.1.4. Kun ét kryds på stemmesedlen

Selv om det er forudsat i Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 1, sammenholdt med folketingsvalglovens § 48, stk. 1, at vælgeren kun sætter ét kryds på stemmesedlen – enten ved et partinavn eller et kandidatnavn – er en stemmeseddel også gyldig, selv om der er sat to eller tre kryds eller tilsvarende afmærkninger på stemmesedlen, når blot disse kryds eller tilsvarende afmærkninger er placeret inden for samme partifelt. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 30, stk. 1, nr. 1 og 2, sammenholdt med bekendtgørelsens §§ 8 og 15 modsætningsvis. En stemmeseddel, der er afmærket med kryds eller tilsvarende afmærkning i flere partifelter, er nemlig ugyldig. Se bekendtgørelsens § 8.

En stemmeseddel, der er afmærket med et kryds inden for samme partifelt som en helt udfyldt/helt skraveret afkrydsningsrubrik, er derfor en gyldig stemme for den pågældende kandidatliste.

En stemmeseddel, der er afmærket med flere end 3 kryds eller tilsvarende afmærkninger, er dog ugyldig. Se bekendtgørelsens § 15, 1. pkt.

En stemmeseddel, der er afmærket med kryds eller tilsvarende afmærkning både i et partifelt og i f.eks. vejledningsteksten, er gyldig, medmindre stemmesedlen er ugyldig i medfør af en af de øvrige bestemmelser i bekendtgørelsen. Dette følger modsætningsvis af bekendtgørelsens § 7, da en stemmeseddel efter § 7 er ugyldig, hvis den alene er afmærket med kryds eller tilsvarende afmærkning uden for partifelterne.

En stemmeseddel, der er afmærket med et stort kryds eller tilsvarende afmærkning, er gyldig, hvis den væsentligste del af krydset eller tilsvarende afmærkning, herunder krydsets skæringspunkt, er placeret i ét partifelt. Se bekendtgørelsens § 10.

9.4.1.5. Andre ugyldige stemmesedler, herunder blanke stemmesedler

En stemmeseddel, der er blank, er ugyldig. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 29, stk. 1, nr. 1, og bekendtgørelsens § 4.

En stemmeseddel er ugyldig, hvis der er grund til at tro, at den ikke er udleveret på afstemningsstedet. Se bekendtgørelsens § 13.

En stemmeseddel, der er tegnet, skrevet, herunder skrevet et kandidatnavn eller andet navn, eller klæbet (klistret) noget på, er ugyldig, se bekendtgørelsens § 16, 1. pkt. Stemmesedler, der er ugyldige, fordi der er klæbet (klistret) noget på dem, skal ikke registreres særskilt i afstemningsbogen og valgbogen, men registreres sammen med stemmesedler, der er ugyldige, fordi der er tegnet eller skrevet på dem.

Afsmitning eller lignende fra det skriveredskab (blyant, tusch eller kuglepen m.v.), som er brugt til at sætte krydset, medfører dog ikke ugyldighed, se bekendtgørelsens § 16, 2. pkt.

En stemmeseddel er også ugyldig, hvis den på anden måde end nævnt i bekendtgørelsens §§ 14-16 er givet et særpræg, f.eks. hvis den er afmærket med forskellige skriftfarver, er revet itu, eller der er revet et eller flere stykker af den. Se bekendtgørelsens § 17.

Afmærkning af stemmesedlen med et andet skriveredskab end det, der er lagt frem eller hængt op i stemmerummet, er normalt ikke et særpræg, medmindre skriftfarven eller skrifttykkelsen er helt usædvanlig sammenlignet med almindelige skriveredskaber, se bekendtgørelsens § 17, stk. 2.

Der er heller ikke tale om særpræg, hvis en stemmeseddel er revet itu eller har fået revet et eller flere stykker af i forbindelse med, at stemmesedlen

blev taget ud af stemmekassen eller senere. Se bekendtgørelsens § 17, stk. 3. Stemmesedlen er derfor ikke ugyldig af den grund.

Stemmesedler, der er ugyldige, fordi de er afmærket med forskellige skriftfarver, eller fordi de er revet itu m.v., skal ikke registreres særskilt, men sammen med de stemmesedler, der er ugyldige på grund af andet særpræg.

Der henvises i øvrigt til bekendtgørelsens kapitel 2 om bedømmelse af stemmesedler afgivet på afstemningsstedet.

9.4.2. Bedømmelse af brevstemmesedler

9.4.2.1. Udfyldning af brevstemmesedlen

Vælgeren brevstemmer ved at skrive navnet eller bogstavbetegnelsen på brevstemmesedlen for et parti, der har opstillet kandidater til valget. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 5, 1. pkt.

Ønsker vælgeren at stemme på en bestemt kandidat, skrives navnet på kandidaten, eventuelt med tilføjelse af partinavnet eller bogstavbetegnelsen for det parti, kandidaten opstiller for. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 5, 2. pkt.

Det er derfor nok, at vælgeren på brevstemmesedlen enten har skrevet navnet eller bogstavbetegnelsen for et parti, der har opstillet kandidater til valget, eller navnet på en kandidat, der er opstillet til valget. Brevstemmesedlen vil i disse tilfælde være gyldig. Se bekendtgørelsens § 18.

Ved Europa-Parlamentsvalget er der et opstillingsberettiget parti, Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg, hvis partinavn indeholder navnet på partistifteren, Inger Støjberg. Har vælgeren derfor skrevet ”Inger Støjberg” eller lignende på brevstemmesedlen, er der tale om en gyldig stemme på partiet ”Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg”, uanset at Inger Støjberg ikke er opstillet som kandidat til valget, medmindre brevstemmesedlen er ugyldig i medfør af en af de øvrige bestemmelser i bekendtgørelsen.

Har vælgeren alene skrevet navnet eller bogstavbetegnelsen for et parti, der ikke har opstillet kandidater til valget, er stemmesedlen ugyldig. Har vælgeren alene skrevet navnet på en person, der ikke

opstiller som kandidat til valget, er stemmen også ugyldig. Se bekendtgørelsens § 20, stk. 1.

Der er ikke noget i vejen for, at vælgeren både angiver navn og bogstavbetegnelse for et parti og eventuelt også navnet på en kandidat, når blot oplysningerne ikke strider mod hinanden.

Der stilles ikke krav om, at vælgeren skal benytte et bestemt skriveredskab eller et skriveredskab af en bestemt farve.

9.4.2.2. Officielle og uofficielle bogstavbetegnelser

Udtrykket »bogstavbetegnelse« eller »officiel bogstavbetegnelse« forstås i bekendtgørelsen som en af de bogstavbetegnelser, Indenrigs- og Sundhedsministeriet har tildelt de opstillingsberettigede partier efter Europa-Parlamentsvalglovens § 13. Se bekendtgørelsens § 2, stk. 1. Bogstavbetegnelserne er de samme som til folketingsvalg og vil blive bekendtgjort ca. 6 uger før valgdagen. Se herom afsnit 6.1.

En brevstemmeseddel, der alene er påført den officielle bogstavbetegnelse for et parti, der har opstillet kandidater til valget, er en gyldig stemme for det pågældende partis kandidatliste (listestemme), medmindre brevstemmesedlen er ugyldig i medfør af en af de øvrige bestemmelser i bekendtgørelsen. Se bekendtgørelsens § 18, 1. pkt.

En »uofficiel bogstavbetegnelse« er enhver anden betegnelse for et opstillingsberettiget parti bestående af ét eller flere bogstaver. De betegnelser, som Folketinget anvender til at angive de enkelte folketingsmedlemmers tilhørsforhold til en bestemt folketingsgruppe, anses også som »uofficielle bogstavbetegnelser«. Se bekendtgørelsens § 2, stk. 2.

En brevstemmeseddel, der alene er påført en uofficiel bogstavbetegnelse for et parti, der har opstillet kandidater til valget, er som hovedregel ugyldig, se dog afsnit 9.4.2.3 om sikre uofficielle bogstavbetegnelser på flere bogstaver.

9.4.2.3. Uofficielle bogstavbetegnelser på brevstemmesedlen

Reglerne i bekendtgørelsens §§ 20-23 handler om bedømmelsen af brevstemmesedler, hvor der hverken er påført:

- et partinavn for et parti, der har opstillet kandidater til valget,
- en officiel bogstavbetegnelse for et parti, der har opstillet kandidater til valget, eller
- navnet på en kandidat, der er opstillet til valget.

Disse brevstemmesedler er som hovedregel ugyldige.

Det gælder dog ikke de brevstemmesedler, der alene er påført en af de sikre uofficielle bogstavbetegnelser på flere bogstaver, og eventuelt også er påført navnet på en eller flere personer, der ikke er opstillet til valget, se bekendtgørelsens § 20, stk. 2, og § 22, stk. 2. Disse brevstemmesedler er derfor som udgangspunkt gyldige.

Hvis der ikke er begrundet tvivl om, hvilket parti en uofficiel bogstavbetegnelse på flere bogstaver angiver, er brevstemmesedlen en gyldig stemme for det pågældende partis kandidatliste, medmindre stemmesedlen er ugyldig i medfør af en af de øvrige bestemmelser i bekendtgørelsen. Se bekendtgørelsens § 22, stk. 2. Er det derimod f.eks. almindelig kendt, at den person, hvis navn er anført på brevstemmesedlen, tilhører et andet parti end det parti, hvis sikre uofficielle bogstavbetegnelse på flere bogstaver er angivet på brevstemmesedlen, f.eks. er en kendt politiker fra et andet parti, er brevstemmesedlen ugyldig som følge af modstridende angivelser, se afsnit 9.4.2.4.

Undtagelsen i bekendtgørelsens § 22, stk. 2, vedrører kun de brevstemmesedler, der er påført en uofficiel bogstavbetegnelse på flere bogstaver.

Brevstemmesedler, der alene er påført en uofficiel bogstavbetegnelse på ét bogstav, er altid ugyldige, se bekendtgørelsens § 21. Det gælder uanset, om bogstavbetegnelsen kan henføres til et parti, der er opstillet til valget.

Brevstemmesedler, der alene er påført bogstavbetegnelsen S, er således ugyldige. Hvis der herudover er anført en kandidat med tilknytning til Socialdemokratiet, og kandidaten *ikke* opstiller til valget, er brevstemmesedlen også ugyldig. Hvis der er anført en kandidat for Socialdemokratiet, som *opstiller* til valget, er brevstemmesedlen derimod gyldig.

Som eksempler på sikre *uofficielle bogstavbetegnelser* (der altid består af flere bogstaver) kan nævnes dem, der er nævnt i bekendtgørelsens § 22, stk. 2:

RV for Radikale Venstre, KF for Det Konservative Folkeparti, NB for Nye Borgerlige, SF for SF - Socialistisk Folkeparti, LA for Liberal Alliance, DF for Dansk Folkeparti, DD for Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg, EL for Enhedslisten - De Rød-Grønne og ALT for Alternativet. Listen er ikke udtømmende.

En brevstemmeseddel, der f.eks. alene er påført KF, anses derfor for en gyldig stemme for Det Konservative Folkeparti.

Der skal ses bort fra NB i opregningen i bekendtgørelsens § 22, stk. 2, da Nye Borgerlige ikke er opstillingsberettiget til Europa-Parlamentsvalg på tidspunktet for denne vejlednings udstedelse. En brevstemmeseddel, der alene er påført NB, er derfor en ugyldig stemme, uanset at NB nævnes i bekendtgørelsens § 22, stk. 2, som en sikker uofficiel bogstavbetegnelse for Nye Borgerlige. Hvis partiet bliver opstillingsberettiget, skal der ses bort fra dette.

9.4.2.4. Modstridende angivelser på brevstemmesedlen

Brevstemmesedler, der er påført *modstridende angivelser* vedrørende bogstavbetegnelse, partinavn eller kandidatnavn, er ugyldige. Se bekendtgørelsens § 24.

Som *eksempel* kan nævnes, at en brevstemmeseddel er ugyldig, hvis den er påført bogstavet C og partinavnet Venstre. Brevstemmesedlen er også ugyldig, selv om den herudover er påført navnet på en kandidat, der er opstillet for partiet Venstre.

En brevstemmeseddel, der ud over bogstavet C og/eller partinavnet Det Konservative Folkeparti er påført navnet på en person, der ikke er opstillet til valget, er derimod kun ugyldig, hvis det er almindeligt kendt, at den pågældende person ikke tilhører Det Konservative Folkeparti, men f.eks. er en kendt politiker for et andet parti, og der således er modstridende angivelser. Ellers ser man bort fra navnet på den ikke-opstillede person.

En brevstemmeseddel, der i feltet for partibogstav er påført et kryds og i feltet for partinavn påført navnet på et parti, der er opstillet til valget, er en gyldig stemme på partiet. Det skyldes, at krydset ikke kan henføres til noget parti, og man ser derfor bort fra dette.

Det er i bekendtgørelsens § 25 reguleret, hvordan en uofficiel bogstavbetegnelse på en brevstemmeseddel skal bedømmes, når der er påført modstridende angivelser på brevstemmesedlen.

Som *eksempler* på anvendelse af reglerne i bekendtgørelsens § 25 kan anføres følgende:

- 1) En brevstemmeseddel, der er påført den uofficielle bogstavbetegnelse S samt navnet på en kandidat, der er opstillet for et andet parti end Socialdemokratiet, er ugyldig.

Det skyldes, at bogstavbetegnelsen S sidestilles med Socialdemokratiets officielle bogstavbetegnelse (A), når der skal ske bedømmelse af en brevstemmeseddel med modstridende angivelser. Se bekendtgørelsens § 25, nr. 1.

- 2) En brevstemmeseddel, der er påført en sikker uofficiel bogstavbetegnelse på flere bogstaver (f.eks. RV, KF, NB, SF, LA, DF, DD, EL og ALT), bedømmes som det pågældende partis officielle bogstavbetegnelse (f.eks. B, C, D, F, I, O, Æ, Ø og Å). Eksemplerne på de sikre uofficielle bogstavbetegnelser er nævnt i bekendtgørelsens § 25, nr. 2.

En brevstemmeseddel, der f.eks. er påført KF samt navnet på en kandidat, der er opstillet for det pågældende parti (Det Konservative Folkeparti), er dermed en gyldig stemme for den pågældende kandidat, medmindre den er ugyldig

efter en af de øvrige bestemmelser i bekendtgørelsen.

En brevstemmeseddel, der f.eks. er påført KF samt navnet på en kandidat, der er opstillet for et andet parti (f.eks. Venstre), er derimod ugyldig.

Der skal ses bort fra NB i opregningen i bekendtgørelsens § 22, stk. 2, da Nye Borgerlige ikke er opstillingsberettiget til Europa-Parlamentsvalg på tidspunktet for denne vejlednings udstedelse. En brevstemmeseddel, der er påført NB samt navnet på en kandidat, der er opstillet for et andet parti, er dog ugyldig på grund af modstrid efter bestemmelsen i § 22, nr. 5.

Eksemplerne i bekendtgørelsens § 25, nr. 2, er ikke udtømmende.

Se bekendtgørelsens § 25, nr. 2, sammenholdt med § 24.

- 3) En brevstemmeseddel, der er påført en uofficiel bogstavbetegnelse, der ved det umiddelbart forudgående Europa-Parlamentsvalg var en officiel bogstavbetegnelse for et af de opstillingsberettigede partier til det aktuelle valg, skal bedømmes efter samme regler som det pågældende partis nuværende officielle bogstavbetegnelse. Se bekendtgørelsens § 25, nr. 3. Denne bestemmelse har ikke praktisk betydning ved det aktuelle valg.
- 4) En brevstemmeseddel, der er påført en uofficiel bogstavbetegnelse, der ved det umiddelbart forudgående Europa-Parlamentsvalg var en officiel bogstavbetegnelse for et parti, der ikke er opstillingsberettiget til det aktuelle valg, anses som en modstridende angivelse til enhver bogstavbetegnelse, ethvert partinavn og ethvert kandidatnavn. Se bekendtgørelsens § 25, nr. 4.

På tidspunktet for denne vejlednings udstedelse er der ét parti, der var opstillingsberettiget til Europa-Parlamentsvalget den 26. maj 2019, men ikke aktuelt er opstillingsberettiget.

Partiet er Folkebevægelsen mod EU med bogstavbetegnelsen N.

Den uofficielle bogstavbetegnelse N anses således ved det aktuelle valg som en modstridende angivelse til enhver bogstavbetegnelse, ethvert partinavn og ethvert kandidatnavn. Brevstemmesedler, der er påført N, er derfor ugyldige.

Hvis partiet bliver opstillingsberettiget, skal der ses bort fra ovenstående.

- 5) En brevstemmeseddel, der er påført en uofficiel bogstavbetegnelse, der ved det umiddelbart forudgående folketingsvalg var en officiel bogstavbetegnelse til folketingsvalg for et parti, der ikke er opstillingsberettiget til det aktuelle valg, anses som en modstridende angivelse til enhver bogstavbetegnelse, ethvert partinavn og ethvert kandidatnavn. Se bekendtgørelsens § 25, nr. 5.

På tidspunktet for denne vejlednings udstedelse er der tre partier, der var opstillingsberettiget til folketingsvalget den 1. november 2022, men ikke er opstillingsberettiget til det aktuelle Europa-Parlamentsvalg. De tre partier er Nye Borgerlige med bogstavbetegnelsen D, KD – Kristendemokraterne med bogstavbetegnelsen K og Frie Grønne med bogstavbetegnelsen Q.

De uofficielle bogstavbetegnelser D, K og Q anses således ved det aktuelle valg som modstridende angivelser til enhver bogstavbetegnelse, ethvert partinavn og ethvert kandidatnavn. Brevstemmesedler, der er påført D, K og Q, er derfor ugyldige.

Hvis de tre partier bliver opstillingsberettiget, skal der ses bort fra ovenstående.

- 6) En brevstemmeseddel, der er påført en uofficiel bogstavbetegnelse, der ikke er omfattet af bekendtgørelsens § 25, nr. 1-5, anses ikke som en modstridende angivelse til nogen bogstavbetegnelse, noget partinavn eller noget kandi-

datnavn. Man ser således bort fra denne angivelse ved bedømmelse af brevstemmesedlen. Se bekendtgørelsens § 25, nr. 6.

9.4.2.5. Andre usikkerhedsmomenter

Bekendtgørelsens § 26 handler om brevstemmesedler, hvor det af andre grunde ikke kan afgøres med sikkerhed, hvilken af kandidatlisterne vælgeren har villet give sin stemme. I sådanne tilfælde er brevstemmesedlen som udgangspunkt ugyldig, se bekendtgørelsens § 26, stk. 1.

Forkortelser eller forkert stavemåde af et partinavn eller et kandidatnavn er dog ikke i sig selv til hinder for, at der kan foreligge den fornødne sikkerhed. Det samme gør sig gældende, hvis en brevstemmeseddel på forsiden er udfyldt uden for de rubrikker, der er bestemt til udfyldning. Se bekendtgørelsens § 26, stk. 2.

Har vælgeren på brevstemmesedlen alene skrevet et fornavn eller et efternavn, der svarer til fornavnet eller efternavnet på kun én af kandidaterne til Europa-Parlamentsvalget, må det bero på en konkret bedømmelse, om brevstemmesedlen med tilstrækkelig sikkerhed angiver, hvilken kandidatliste eller hvilken kandidat vælgeren ønsker at stemme på. Se bekendtgørelsens § 20, stk. 1, modsætningsvis.

9.4.2.6. Andre ugyldige brevstemmesedler, herunder blanke stemmesedler

En brevstemmeseddel er ugyldig, hvis den konvolut, hvori den er indlagt, indeholder andet eller mere end én stemmeseddel. Se bekendtgørelsens § 27. En tom brevstemmekonvolut betragtes også som en ugyldig stemme.

Derudover er en brevstemmeseddel ugyldig, hvis der er grund til at tro, at den ikke er tilvejebragt af indenrigs- og sundhedsministeren. Se bekendtgørelsens § 28.

De brevstemmesedler, som Indenrigs- og Sundhedsministeriet har fået fremstillet til brug ved brevstemmeafgivning til Europa-Parlamentsvalg, er grå, påtrykt ordene »Stemmeseddel til Europa-Parlamentsvalg« og forsynet med tre rubrikker til angivelse af henholdsvis bogstavbetegnelse,

listebetegnelse (partinavn) og kandidatnavn, se afsnit 8.1.1.

Brevstemmer, der er afgivet på brevstemmesedler til folketingsvalg, kommunale og regionale valg eller folkeafstemninger, er ugyldige i medfør af bekendtgørelsens § 28.

Derudover bemærkes følgende om ugyldige stemmesedler:

- 1) En brevstemmeseddel, der er blank, er ugyldig. Se bekendtgørelsens § 19.
- 2) En stemmeseddel, der er givet et særpræg, er ugyldig. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 29, stk. 1, nr. 5.

Særpræg kan f.eks. bestå i, at der er tegnet, skrevet eller klæbet noget på den konvolut, hvori brevstemmesedlen er indlagt. Anvendelse af almindelig tape for at lukke konvolutten medfører dog ikke ugyldighed. Se bekendtgørelsens § 29.

En brevstemmeseddel er ugyldig, hvis der er tegnet eller skrevet noget på stemmesedlen ud over officiel eller uofficiel bogstavbetegnelse, partinavn eller kandidatnavn, eller der er klæbet noget på stemmesedlen, da brevstemmesedlen på den måde er givet et særpræg. Rettelser eller overstregning af en påført officiel eller uofficiel bogstavbetegnelse, et partinavn eller kandidatnavn medfører dog ikke ugyldighed. Se bekendtgørelsens § 30.

- 3) En brevstemmeseddel er ugyldig, hvis den på anden måde end nævnt i bekendtgørelsens §§ 29 og 30 (se pkt. 2) er givet et særpræg.

Det er f.eks. tilfældet, hvis stemmesedlen er udfyldt på bagsiden, er revet itu eller har fået revet et eller flere stykker af, inden stemmesedlen blev taget ud af stemmekassen eller konvolutten. Se bekendtgørelsens § 31, stk. 1.

- 4) Udfyldning af en brevstemmeseddel på forsiden uden for de rubrikker, der er bestemt til

udfyldning, gør ikke i sig selv, at brevstemmesedlen bliver ugyldig. Se bekendtgørelsens § 26, stk. 2, og § 31, stk. 2.

- 5) Er en stemmeseddel revet itu eller har fået revet et eller flere stykker af i forbindelse med, at stemmesedlen blev taget ud af stemmekassen eller af konvolutten eller senere, er der ikke tale om særpræg, og stemmesedlen er derfor ikke ugyldig. Se bekendtgørelsens § 31, stk. 3.
- 6) Skrift, som er særlig karakteristisk, eller som er gået ud af almindelig brug, og som indebærer en særlig udformning af bogstaverne, er ikke særpræg. Se bekendtgørelsens § 31, stk. 4.

Brevstemmesedler, der er ugyldige, fordi de er udfyldt på bagsiden, eller fordi de er revet itu m.v., skal ikke registreres særskilt, men sammen med de brevstemmesedler, der er ugyldige på grund af andet særpræg.

9.4.3. Registrering af ugyldige stemmesedler, herunder brevstemmesedler

Antallet af ugyldige stemmesedler og oplysning om, hvordan disse fordeler sig på de forskellige ugyldighedsgrunde, anføres i de skemaer, der er beregnet til det i afstemningsbogen (valgstyrene) og valgbogen (valgbestyrelsen). Se bekendtgørelsens § 32, stk. 1. Paragrafhenvisningerne i skemaerne er til de paragraffer i bekendtgørelsen, hvor de forskellige ugyldighedsgrunde er beskrevet.

En stemmeseddel, herunder en brevstemmeseddel, der er anset for ugyldig i medfør af to eller flere bestemmelser i bekendtgørelsen, registreres under den ugyldighedsgrund, der står først i bekendtgørelsen. Stemmesedler, der er ugyldige i medfør af § 13 (ikke udleveret på afstemningssted), § 27 (konvolut indeholder andet), § 28 (ikke tilvejebragt af indenrigs- og sundhedsministeren) eller § 29 (tegnet, skrevet eller klæbet noget på konvolut), skal dog altid registreres under den pågældende ugyldighedsgrund. Se bekendtgørelsens § 32, stk. 2.

9.5. Valgstyrenes afstemningsbog

Valgstyrene fører en afstemningsbog for hvert afstemningsområde. I afstemningsbogen indfører

valgstyrene alle væsentlige oplysninger om afstemningen i afstemningsområdet samt afstemningens resultat. Se folketingsvalglovens § 29, stk. 5, sammenholdt med Europa-Parlamentsvalglovens § 17, stk. 2.

Afstemningsbogen underskrives af valgstyrene. Se folketingsvalglovens § 70, 1. pkt. Alle valgstyrene skal derfor være til stede ved underskrivelsen af afstemningsbogen. Se folketingsvalglovens § 29, stk. 6, sidste pkt.

Der kan benyttes de afstemningsbøger, der kan udskrives fra KMD A/S' valgopgørelsessystem, eller som kan købes hos KMD A/S til udfyldelse i hånden.

9.6. Indberetning til Danmarks Statistik på valgaftenen

Danmarks Statistik varetager udførelsen af valgopgørelsen og udarbejdelsen af valgstatistik vedrørende folketingsvalg, Europa-Parlamentsvalg og folkeafstemninger. Det lovmæssige ansvar over for Folketinget for valgopgørelsen påhviler dog indenrigs- og sundhedsministeren efter valglovgivningen. Det er således alene udførelsen af valgopgørelsesopgaven, der er overladt til Danmarks Statistik. Ved varetagelsen af valgopgaven er Danmarks Statistik derfor undergivet Indenrigs- og Sundhedsministeriets generelle og konkrete instruktioner i opgavens tilrettelæggelse på de områder, der relateres til administrationen af valglovgivningen.

Når formanden for valgbestyrelsen har modtaget indberetninger fra samtlige afstemningssteder i opstillingskredsen, tælles de indberettede stemmetal sammen og indberettes straks til Danmarks Statistik. Se folketingsvalglovens § 71.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet sender inden valgdagen en meddelelse til valgbestyrelserne om den nærmere fremgangsmåde, der skal følges ved indberetningen af resultaterne på valgaftenen til Danmarks Statistik, herunder relevante kontaktoplysninger. Valgbestyrelserne skal indberette resultaterne både elektronisk og telefonisk til Danmarks Statistik.

Valgbestyrelserne bliver i den forbindelse bedt om at indberette navn og mobilnr. på en eller flere kontaktpersoner, som kan kontaktes af Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Danmarks Statistik inden for et nærmere angivet tidsrum på valgdagen, fintællingsdagen og i dagene herefter, indtil Danmarks Statistiks revision af valgbøgerne er færdig.

Ministeriet skal understrege, at det er meget vigtigt, at ministeriet og Danmarks Statistik kan kontakte valgbestyrelserne telefonisk i hele perioden, ikke mindst på valgaftenen, på de telefonnumre, som valgbestyrelsen indberetter til ministeriet. Derudover skal ministeriet understrege, at det er meget vigtigt, at den eller de pågældende kontaktpersoner har umiddelbar adgang til det udstyr, der er nødvendigt for at kunne foretage rettelser i kommunens valgsystem på fintællingsdagene, indtil vagtordningen afmeldes af Danmarks Statistik.

9.7. Fintælling i opstillingskredsen

9.7.1. Rammerne for fintællingen

Senest dagen efter, at afstemningen har fundet sted, dvs. senest mandag den 10. juni 2024, foretager valgbestyrelsen den endelige opgørelse af resultatet af stemmeafgivningen i opstillingskredsen (fintælling). I opstillingskredse, der består af flere kommuner, foregår fintællingen i kredskommunen. Se folketingsvalglovens § 72, stk. 1. Om kredskommuner, se afsnit 5.1, 4. afsnit.

Valgbestyrelsen kan beslutte, at tilfornordnede vælgere og kommunalt ansat personale også skal medvirke ved fintællingen. Også kommunalt ansatte, der ikke bor i kommunen, kan deltage. Fintællingen skal dog ske under valgbestyrelsens ansvar, kontrol og instruktion. Fintællingen kan derudover ikke overlades til andre.

Fintællingen er offentlig. Se folketingsvalglovens § 72, stk. 1, 3. pkt.

Af sikkerhedsmæssige grunde skal den del af lokalet/lokalerne, hvor fintællingen foregår, afskærmes således, at uvedkommende ikke kan komme til stemmesedlerne. Afskærmningen skal dog ske på en sådan måde, at offentligheden stadig kan overvære optællingen.

Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at afstemningsbøgerne, stemmesedlerne, brevstemmematerialet samt de benyttede valglister og valgkort er til stede ved fintællingen. Se folketingsvalglovens § 72, stk. 2.

Efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse er det forudsat i folketingsvalgloven, at fintællingen, der efter udtrykkelig bestemmelse herom i loven skal foretages af valgbestyrelsen, skal foretages på ét sted for hver opstillingskreds og ikke på de enkelte afstemningssteder. Formålet hermed er at sikre en ensartet bedømmelse af stemmesedlerne, herunder af spørgsmålet, om en stemmeseddel er en personlig stemme eller en stemme på en kandidatliste. Disse regler gælder tilsvarende for Europa-Parlamentsvalg. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 2.

Ministeriet skal derfor indskærpe, at det *ikke* er i overensstemmelse med loven at foretage den endelige fintælling på afstemningsstederne i fortsættelse af den foreløbige optælling på valgaftenen.

Der er dog ikke efter folketingsvalgloven noget i vejen for, at der på afstemningsstederne på valgaftenen, ud over optællingen af stemmerne på hver af kandidatlisterne, også foretages en *foreløbig* fintælling af de personlige stemmer for hver kandidat og antallet af listestemmer for hver kandidatliste. En sådan foreløbig fintælling kan imidlertid ikke træde i stedet for den fintælling, som valgbestyrelsen skal foretage senest dagen efter, at afstemningen har fundet sted. En foreløbig fintælling skal under alle omstændigheder ske efter samme regler som den fintælling, valgbestyrelsen skal foretage.

Der vil ikke være noget i vejen for at offentliggøre det foreløbige fintællingsresultat før den egentlige fintælling, forudsat at der hersker den nødvendige sikkerhed om resultatet. Det vil dog på den anden side ikke være usagligt at vente på, at valgbestyrelsen har foretaget den egentlige fintælling, før offentliggørelse sker. Offentliggørelse kan ikke begrænses til enkelte medier.

Se nærmere afsnit 9.3 om offentliggørelse af valgresultatet før kl. 23.00 søndag den 9. juni 2024.

Fintællingen skal ske *senest* dagen efter, at afstemningen har fundet sted. Der er ikke noget i vejen

for, at den egentlige fintælling påbegyndes og evt. afsluttes på selve valgaftenen, når blot fintællingen foretages af valgbestyrelsen på ét samlet sted for hver opstillingskreds.

Det er forudsat i folketingsvalgloven, at fintællingen sker på et sted, som ligger i opstillingskredsen, eller, hvis opstillingskredsen består af flere kommuner, i kreds kommunen. Hvis en kommune omfatter flere opstillingskredse, skal fintællingen finde sted ét sted inden for kommunen.

9.7.2. Fremgangsmåden ved fintællingen

9.7.2.1. Generelt

Fintællingen foretages efter reglerne i folketingsvalglovens § 73, stk. 1 og 2, og Europa-Parlamentsvalglovens §§ 29 og 30.

Valgbestyrelsen foretager en ny optælling og bedømmelse af de afgivne stemmesedler for hvert afstemningsområde for sig efter reglerne i folketingsvalglovens § 73, stk. 1, 1. pkt., og Europa-Parlamentsvalglovens §§ 29 og 30.

Det vil sige, at valgbestyrelsen foretager en ny optælling af, hvor mange stemmer der er afgivet for hver kandidatliste. Desuden foretager valgbestyrelsen en ny optælling af antallet af blanke og andre ugyldige stemmesedler. Valgbestyrelsen foretager her den endelige bedømmelse af stemmesedlernes gyldighed. Se afsnit 9.2 om stemmeoptælling på afstemningsstedet og afsnit 9.4 om bedømmelse af stemmesedler.

Derefter opgør valgbestyrelsen det samlede resultat for hele opstillingskredsen. Valgbestyrelsen opgør således, hvor mange stemmer der i opstillingskredsen er afgivet for hver af kandidatlisterne. Se folketingsvalglovens § 73, stk. 1, 3. pkt.

9.7.2.2. Personlig stemme eller listestemme

Samtidig med optællingen af, hvor mange stemmer der er afgivet for hver af kandidatlisterne, foretager valgbestyrelsen en opgørelse af de personlige stemmer for hver kandidat samt antallet af listestemmer for hver kandidatliste.

Opgørelsen af de personlige stemmer for hver kandidat og antallet af listestemmer skal ske for hvert

afstemningsområde for sig og derefter for hele opstillingskredsen. Se folketingsvalglovens § 73, stk. 2, 1. pkt., og Europa-Parlamentsvalglovens § 30.

Reglerne for, hvordan det afgøres, om en stemme er en personlig stemme eller en listestemme, findes i Europa-Parlamentsvalglovens § 30, stk. 1, nr. 1 og 2:

»§ 30. Opgørelsen af, hvor mange stemmer der er afgivet for hver enkelt kandidat på kandidatlisten (personlige stemmer), og hvor mange stemmer der i øvrigt er afgivet for kandidatlisten (listestemmer), sker efter følgende regler:

1) Har vælgeren sat et kryds ud for navnet på en kandidat eller såvel ud for navnet på en kandidat som ud for partinavnet på den kandidatliste, kandidaten tilhører, anses stemmesedlen som afgivet for kandidaten (personlig stemme). Tilsvarende gælder, hvis vælgeren på brevstemmesedlen har anført navnet på en kandidat eller såvel navnet på en kandidat som partinavnet eller bogstavbetegnelsen for den kandidatliste, kandidaten er opstillet for.

2) Har vælgeren sat kryds ud for partinavnet eller ud for navnene på flere kandidater eller anbragt kryds over hele kandidatlistens felt eller i øvrigt foretaget afkrydsning på en sådan måde, at det ikke med sikkerhed fremgår, hvilken af kandidatlistens kandidater vælgeren har villet give sin stemme, anses stemmesedlen som afgivet for kandidatlisten (listestemme). Tilsvarende gælder, hvis vælgeren på brevstemmesedlen har anført partinavnet eller bogstavbetegnelsen for en kandidatliste eller navnene på flere kandidater opstillet på samme kandidatliste.«

Om begrebet partifelt, se afsnit 9.4.1.1.

9.7.2.3. Opgørelse af stemmer på afdøde kandidater

Godkendte kandidater, der er afgået ved døden senest på valgdagen, står på stemmesedlen. Det er derfor muligt at stemme på en kandidat, der er afgået ved døden, både ved brevstemmeafgivningen og på valgdagen. Se herom kapitel 6, afsnit 6.2.4.

En stemme på en afdød kandidat er i alle tilfælde en gyldig stemme, medmindre den er ugyldig efter reglerne herom.

Kandidaten skal indgå i valgopgørelsen på samme måde som de øvrige kandidater. De personlige stemmer på kandidaten skal således tildeles kandidaten.

9.7.2.4. Brevstemmer, der ikke kan komme i betragtning

Folketingsvalglovens § 73, stk. 1, medfører ikke en pligt for valgbestyrelsen til i forbindelse med fintællingen at foretage en fornyet vurdering af de brevstemmer, der ikke kom i betragtning. Der er imidlertid ikke noget i vejen for, at valgbestyrelsen ved fintællingen genvurderer, om disse brevstemmer skal tages i betragtning. Dette forudsætter imidlertid, at det ved eftersyn i valglisten konstateres, at den person, hvis brevstemme alligevel tages i betragtning, ikke er afkrydset i valglisten som havende stemt på valgdagen.

I det omfang brevstemmer, der ikke blev taget i betragtning i første omgang, efter fornyet vurdering tages i betragtning, skal de medregnes i fintællingen. Den difference i tallene for antal vælgere, antal brevstemmer osv., som dette måtte medføre, bør efter omstændighederne forklares i valg bogens kommentarfelter.

Resultatet af denne gennemgang indføres i valg bogen sammen med en (revideret) opgørelse for opstillingskredsen under ét af antallet af brevstemmer, der ikke kan komme i betragtning, fordelt på årsagerne hertil, se afsnit 8.7.4.

9.7.3. Afslutningen på fintællingen

Når fintællingen er afsluttet, indføres resultatet af valgbestyrelsens fintælling i valg bogen og meddeles de tilstedeværende. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 30, stk. 3, 1. pkt. Resultatet af opgørelsen af personlige stemmer og listestemmer for hvert afstemningsområde vedlægges valg bogen som bilag. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 30, stk. 3, 2. pkt.

Der er ikke noget i vejen for at offentliggøre fintællingsresultatet, før valgbestyrelsen har underskrevet valg bogen, forudsat at der hersker den nødvendige sikkerhed om resultatet. Det er dog ikke usagligt at vente på, at valgbestyrelsen har underskrevet valg bogen, før offentliggørelse sker. Offentliggørelse kan ikke begrænses til enkelte medier. Se nærmere afsnit 9.3 om offentliggørelse af valgresultatet før kl. 23.00 søndag den 9. juni 2024.

Stemmesedlerne og det øvrige stemmemateriale pakkes sammen som angivet i folketingsvalglovens § 74, stk. 1 og 2, sammenholdt med Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 2, og opbevares af kommunalbestyrelsen som angivet i folketingsvalglovens § 104 sammenholdt med Europa-Parlamentsvalglovens § 44. Opbevaringspligten gælder kun for kredskommunen.

9.8. Valgbestyrelsens valg bog

Valgbestyrelsen fører en valg bog for hver opstillingskreds. I kommuner, der består af flere opstillingskredse, skal valgbestyrelsen føre en valg bog for hver opstillingskreds i kommunen. I valg bogen indfører valgbestyrelsen alle væsentlige oplysninger om afstemningen i opstillingskredsen samt resultatet heraf. Se folketingsvalglovens § 28, stk. 3, sammenholdt med Europa-Parlamentsvalglovens § 17, stk. 2.

Valg bogen underskrives af hele valgbestyrelsen. Se folketingsvalglovens § 74, stk. 1, 1. pkt.

En opgørelse for hvert afstemningsområde af antallet af personlige stemmer for hver kandidat samt antallet af listestemmer for hvert parti skal vedlægges valg bogen som et bilag. Se afsnit 9.7.2.2 og Europa-Parlamentsvalglovens § 30, stk. 3, 2. pkt., jf. stk. 1.

Valg bøger kan udskrives fra KMD A/S' valgopgørelsessystem eller købes hos KMD A/S til udfyldelse i hånden.

9.9. Indsendelse af kopi af valg bogen til Danmarks Statistik og Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Så snart fintællingen er afsluttet, skal formanden for valgbestyrelsen indsende en kopi af valg bogen

til Danmarks Statistik og til Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Ved »kopi« forstås en bekræftet fotokopi, dvs. en fotokopi eller udskrift af valgbogen, som valgbestyrelsesformanden eller en person, der af valgbestyrelsesformanden er bemyndiget dertil, attesterer er i overensstemmelse med originalen. Som bilag til kopien af valgbogen skal vedlægges en opgørelse for hvert afstemningsområde af antallet af personlige stemmer for hver kandidat samt antallet af listestemmer for hver kandidatliste. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 30, stk. 3, 2. pkt., jf. stk. 2.

Den attesterede kopi af valgbogen skal sendes til ministeriet og Danmarks Statistik som scannet pdf med sikker (krypteret) e-post til valg@im.dk og valg@dst.dk. Det er ikke nødvendigt også at sende den med posten.

Samtidig skal der indsendes to annullerede stemmesedler til Indenrigs- og Sundhedsministeriet, dvs. to originale stemmesedler, der ikke er udleveret. Bemærk, at ministeriet skal have tilsendt de to originale stemmesedler med posten. Det er således ikke tilstrækkeligt at sende en scannet stemmeseddel pr. e-post eller lignende. Stemmesedlerne skal sendes som Quickbrev.

Kopi af valgbogen med bilag (og de to annullerede stemmesedler til ministeriet) skal så vidt muligt være modtaget i Danmarks Statistik og Indenrigs- og Sundhedsministeriet dagen efter fintællingen. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 30, stk. 4.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet giver forud for valget valgbestyrelsen meddelelse om den nærmere fremgangsmåde ved indsendelse af valgbogen, herunder fremgangsmåden for den elektroniske indsendelse af valgbogen til Danmarks Statistik m.v.

9.10. Rettelse af eventuelle fejl og mangler i valgbogen samt eventuel fornyet fintælling efter indsendelse af valgbogen

9.10.1. Fejl og mangler i valgbogen

Inden valgbestyrelsen sender valgbogen til Danmarks Statistik og til Indenrigs- og Sundhedsministeriet, skal valgbestyrelsen sikre sig, at der ikke er fejl og mangler i valgbogen.

Bliver valgbestyrelsen efter afsendelsen af valgbogen til Danmarks Statistik og til Indenrigs- og Sundhedsministeriet opmærksom på, at der er fejl eller mangler i valgbogen, skal valgbestyrelsen snarest muligt underrette Danmarks Statistik og Indenrigs- og Sundhedsministeriet herom. Derudover skal valgbestyrelsen indsende rettelsesblade til valgbogen til både Danmarks Statistik og Indenrigs- og Sundhedsministeriet, hvis det er nødvendigt.

9.10.2. Eventuel fornyet fintælling efter indsendelse af valgbogen

Efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse er valgbestyrelsen afskåret fra uden særlig anledning at foretage en fornyet gennemgang af stemmesedlerne, efter at valgbestyrelsens valgbog er underskrevet og indsendt til Danmarks Statistik og Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Hvis valgbestyrelsen finder anledning til at foretage en fornyet fintælling, efter at valgbogen er underskrevet og indsendt til Danmarks Statistik og Indenrigs- og Sundhedsministeriet, skal Indenrigs- og Sundhedsministeriet i alle tilfælde kontaktes forud for den nye fintælling.

9.10.3. Anmodninger om fornyet fintælling

Hvis valgbestyrelsen modtager anmodninger om fornyet fintælling, skal sådanne henvendelser betragtes som en klage over valget. Sådanne henvendelser skal derfor straks videresendes til Indenrigs- og Sundhedsministeriet med henblik på, at de derefter kan blive behandlet af Folketinget. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 38. Anmodningen skal betragtes som en klage over valget, uanset om valgbestyrelsen foretager en fornyet fintælling på baggrund af anmodningen.

Folketinget kan pålægge valgbestyrelsen at foretage en fornyet gennemgang og opgørelse af det materiale eller dele heraf, der har været benyttet ved Europa-Parlamentsvalget. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 37, stk. 2.

10. Opbevaring og kassation af valgmateriale

Valgmateriale opbevares af kommunalbestyrelsen i overensstemmelse med reglerne i folketingsvalglovens § 104, se Europa-Parlamentsvalglovens § 44. I opstillingskredse, der består af flere kommuner, opbevares valgmaterialet af kommunalbestyrelsen i *kredskommunen* (se afsnit 5.1, 4. afsnit om kreds-kommuner). Hver kommunalbestyrelse opbevarer dog en kopi af afstemningsbøgerne og øvrigt valgmateriale, som kommunalbestyrelsen har modtaget.

Når klagefristen er udløbet, og Folketinget endeligt har afgjort eventuelle klager over valget, skal valglisterne, valgkortene, stemmesedlerne samt brevstemmematerialet tilintetgøres, se folketingsvalglovens § 104, stk. 3. Benyttes digitale valglistor og/eller elektroniske brevstemmeprotokoller, skal disse også tilintetgøres efter reglerne i folketingsvalglovens § 104.

Valgmaterialet (valglisterne, valgkortene, stemmesedlerne og brevstemmematerialet) kan efter kommunalbestyrelsens bestemmelse anvendes til forskning og statistik i overensstemmelse med reglerne i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven. Valgmateriale, der anvendes til forskning og statistik, skal tilintetgøres, når valgmaterialet ikke længere er nødvendigt til de nævnte formål, se folketingsvalglovens § 104, stk. 4.

Øvrigt valgmateriale, herunder valgbøgerne, afstemningsbøgerne og kopierne af afstemningsbøgerne, opbevares efter reglerne i arkivloven, se Rigsarkivets bekendtgørelse nr. 184 af 26. januar 2018 om bevaring og kassation af papirarkivalier i kommunerne.

Tilintetgørelse af brevstemmer og opbevaring af brevstemmer, der modtages efter valgdagen, skal fortsat ske efter de principper, der var angivet i §§ 5 og 6 i det tidligere cirkulære nr. 64 af 3. maj 1989 om brevstemmeprotokollers indhold og udformning. Det vil sige, at brevstemmer, som kommunalbestyrelsen modtager efter valgdagen, men inden valget er endeligt godkendt af Folketinget, påteg-

nes om datoen for modtagelsen, registreres i brevstemmeprotokollen og opbevares, indtil valget er endeligt godkendt. De pågældende brevstemmer skal herefter tilintetgøres sammen med det øvrige valgmateriale, der skal tilintetgøres i henhold til reglerne i folketingsvalglovens § 104. Cirkulæret er nu erstattet af cirkulære nr. 54 af 8. maj 2001 om brevstemmeprotokollers indhold og udformning, som er gengivet i *bilag 4*.

Når Folketinget endeligt har godkendt valget, og eventuelle klager over valget dermed anses for endeligt afgjort, sender Indenrigs- og Sundhedsministeriet meddelelse herom til valgbestyrelserne og kommunalbestyrelserne med oplysning om, at valgmateriale kan tilintetgøres, medmindre det anvendes til forskning og statistik.

11. Afholdelse af udgifter ved valget

Reglerne om afholdelse af udgifterne ved Europa-Parlamentsvalg findes i Europa-Parlamentsvalglovens § 45, der henviser til folketingsvalglovens § 105.

Udgifterne til Europa-Parlamentsvalg afholdes af kommunerne, se folketingsvalglovens § 105, stk. 1, 1. pkt. Udgifter, der forskudsvis er afholdt af kreds-kommunen, fordeles af valgbestyrelsens formand på opstillingskredsens kommuner i forhold til det senest offentliggjorte folketal i kommunen henholdsvis i vedkommende del af kommunen, se folketingsvalglovens § 105, stk. 1, 2. pkt.

Kommunerne skal refundere staten udgifterne til det brevstemmemateriale, kommunen rekvirerer til brug for brevstemmeafgivningen i kommunen, se folketingsvalglovens § 105, stk. 2, 2. pkt. Kommunerne bliver derfor faktureret af Stibo Complete (tidligere Rosendahls) for det materiale, der bestilles.

Udgifterne til brevstemmemateriale til brug for brevstemmeafgivning på sygehuse, i kriminalforsorgens fængsler og arresthuse, på skibe og havanlæg samt i udlandet afholdes af Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Portoudgifter til forsendelse af brevstemmer afholdes af den myndighed, den institution, det skib eller det havanlæg, som stemmemodtageren repræsenterer, se folketingsvalglovens § 105, stk. 3. Der er ikke hjemmel til at opkræve vælgeren de udgifter, der er forbundet hermed.

12. Formularer m.v. til brug ved valget

Brevstemmemateriale og brevstemmeprotokoller kan bestilles hos Stibo Complete (tidligere Rosendahls) ved brug af e-mailadressen kundeservice@stibocomplete.com. Stibo Completes telefonnummer og adresse er 43 22 73 00, Vandtårnsvej 83A, 2860 Søborg. Det er ikke muligt at bestille brevstemmemateriale og brevstemmeprotokoller via Stibo Completes hjemmeside.

Der kan hentes et skema til at ansøge om at brevstemme i hjemmet på Indenrigs- og Sundhedsministeriets hjemmeside: valg.im.dk/valgmyndigheder under fanen for det pågældende Europa-Parlamentsvalg. Ansøgningsskemaet findes i to udgaver:

Én med fortrykt frist for indlevering af ansøgningsskemaet (til kommuner, der ikke forlænger ansøgningsfristen i forhold til loven) og én, hvor kommunen selv skal anføre fristen (til kommuner, der ønsker at forlænge ansøgningsfristen i forhold til loven). Samme sted kan hentes et skema til at ansøge om at skifte afstemningssted for personer med handicap eller nedsat førlighed m.v.

*Indenrigs- og Sundhedsministeriet,
den 28. februar 2024*

Nikolaj Stenfalk

/ Christine Boeskov

Bilag 1. Oversigt over bekendtgørelser, cirkulærer og vejledninger m.v. om Europa-Parlamentsvalg

Oversigten omfatter bekendtgørelser, cirkulærer, meddelelser og skrivelser om Europa-Parlamentsvalg.

De nævnte bekendtgørelser og cirkulærer er udstedt i medfør af lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet, se lovbekendtgørelse nr. 5 af 8. januar 2024, eller i medfør af lov om valg til Folketinget, se lovbekendtgørelse nr. 4 af 8. januar 2024, i det omfang lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet henviser til lov om valg til Folketinget.

Bekendtgørelser

- Bekendtgørelse nr. 37 af 10. januar 2024 om antallet af danske medlemmer til Europa-Parlamentsvalget

Valgret for danske statsborgere

- Bekendtgørelse nr. 660 af 13. maj 2020 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg og visse folkeafstemninger af personer, der har valgret uanset ophold i et land uden for riget, der ikke er medlem af Den Europæiske Union (tredjeland), på Færøerne eller i Grønland
- Bekendtgørelse nr. 661 af 18. maj 2020 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg af personer med dansk indfødsret, der har fast bopæl i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union
- Bekendtgørelse nr. 137 af 7. februar 2024 om sletning af valglisten til Europa-Parlamentsvalg af personer med dansk indfødsret, der er optaget på valglisten i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union
- Bekendtgørelse nr. 158 af 14. februar 2024 om optagelse på folketingsvalglisten af personer, der har valgret uanset ophold i udlandet
- Bekendtgørelse nr. 159 af 14. februar 2024 om optagelse på folketingsvalglisten af personer, der er ansat i den danske stat og beordret til tjeneste uden for riget, og som er folkeregistreret på Færøerne eller bopælsregistreret i Grønland

Valgret for EU-borgere

- Bekendtgørelse nr. 279 af 13. april 2018 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater)
- Bekendtgørelse nr. 127 af 1. februar 2019 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, der er bopælsregistreret i CPR
- Bekendtgørelse nr. 157 af 20. februar 2019 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, der lovligt har bopæl i Danmark uden at være bopælsregistreret i CPR eller registreret i Udenrigsministeriets protokol

Stemmesedler

- Bekendtgørelse nr. 24 af 10. januar 2024 om stemmesedler til brug ved Europa-Parlamentsvalg

- Bekendtgørelse nr. 29 af 10. januar 2024 om bedømmelse af stemmesedler afgivet til Europa-Parlamentsvalg

Brevstemmeafgivning

- Bekendtgørelse nr. 33 af 10. januar 2024 om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem
- Bekendtgørelse nr. 34 af 10. januar 2024 om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen
- Bekendtgørelse nr. 35 af 10. januar 2024 om brevstemmeafgivning på sygehuse
- Bekendtgørelse nr. 36 af 10. januar 2024 om brevstemmeafgivning i kriminalforsorgens fængsler og arresthuse

Hjælpe midler

- Bekendtgørelse nr. 1499 af 12. december 2018 om hjælpemidler, der skal stilles til rådighed ved stemmeafgivningen

Valgagitation

- Bekendtgørelse nr. 645 af 12. oktober 1989 om valgagitation, som ændret ved bekendtgørelse nr. 828 af 25. november 1998 (supplerer reglerne om plakatsætning i §§ 84 og 85 i lov om offentlige veje m.v. (vejloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 421 af 25. april 2023 med senere ændringer, og §§ 66 a og 66 b i lov om private fællesveje (privatvejsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 422 af 25. april 2023 med senere ændringer.)

Valgnævnet

- Bekendtgørelse nr. 794 af 2. juni 2022 om forretningsorden for Valgnævnet

Indsamling af vælgererklæringer

- Bekendtgørelse nr. 1258 af 26. august 2020 om anvendelse af en digital løsning til brug for indsamling af vælgererklæringer

Cirkulærer

- Cirkulære nr. 54 af 8. maj 2001 om brevstemmeprotokollers indhold og udformning

Meddelelser

- Meddelelse af 5. oktober 2023 vedrørende stemmeoptællingen til Europa-Parlamentsvalget
- Meddelelse kundgjort i Statstidende den 7. oktober 2023 om fastsættelse af dagen for afholdelse af valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet
- Meddelelse af 9. februar 2024 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af EU-borgere med fast bopæl i CPR

Skrivelser

- Skrivelse nr. 9706 af 27. oktober 2008 om Danmarks Statistiks overtagelse af valgopgørelsen (Til alle kommunalbestyrelser, valgbestyrelser, statsforvaltninger og formanden for Bornholms valgbestyrelse)

Bilag 2. Oversigt over ændringer af reglerne om Europa-Parlamentsvalg siden seneste vejledning om afholdelse af Europa-Parlamentsvalg

Reglerne om Europa-Parlamentsvalg findes i Europa-Parlamentsvalgloven (lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet) samt i folketingsvalgloven (lov om valg til Folketinget), i det omfang Europa-Parlamentsvalgloven henviser til reglerne i folketingsvalgloven. Hertil kommer bekendtgørelser af betydning for Europa-Parlamentsvalg.

Siden Europa-Parlamentsvalget den 26. maj 2019 er der sket en række ændringer af Europa-Parlamentsvalgloven, se dagældende lovbekendtgørelse nr. 140 af 7. februar 2019. En del af disse ændringer vedrører bl.a. reglerne om godkendelse af nye partinavne og indsamling af vælgererklæringer og har ikke direkte betydning for afholdelsen af Europa-Parlamentsvalg. Efter lovændringerne er der udsendt en ny lovbekendtgørelse af Europa-Parlamentsvalgloven, se lovbekendtgørelse nr. 5 af 8. januar 2024.

Lovændringer og nye bekendtgørelser uden betydning for kommunernes afholdelse af Europa-Parlamentsvalg er ikke medtaget i nedenstående oversigt.

Lovændringer af betydning for Europa-Parlamentsvalg

Ved §§ 1 og 2 i lov nr. 1777 af 28. december 2023 om ændring af lov om valg til Folketinget og forskellige andre love og om ophævelse af lov om midlertidig videreførelse af rettigheder efter lov om kommunale og regionale valg og lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet i forbindelse med Det Forenede Kongeriges udtræden af Den Europæiske Union (Modernisering af rammerne for valg og lokaldemokrati m.v.) blev der indført flere ændringer af Europa-Parlamentsvalgloven og af folketingsvalgloven, der har betydning for Europa-Parlamentsvalgloven. Loven trådte i kraft den 1. januar 2024.

Opstillingsfristen til Europa-Parlamentsvalg blev bl.a. fremrykket med 3 uger, så kandidaterne er offentliggjort, når brevstemmeperioden begynder. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 19, stk. 1.

Der blev videre gennemført en række forenklinger af brevstemmeproceduren, der bl.a. har til formål at lette kommunernes håndtering af brevstemmerne. Ansatte i kommuner og på institutioner kan nu bl.a. tage imod brevstemmer i vælgerens eget hjem, i visse boliger og boformer m.v. Se folketingsvalglovens § 55, stk. 1, sammenholdt med Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 7. Videre kan brevstemmer nu blive gennemgået inden valgdagen af kommunens ansatte under medvirken af to valgbestyrelsesmedlemmer eller to valgstyrere i stedet for alene af to valgstyrere. Se folketingsvalglovens § 65, stk. 1, 3. pkt., sammenholdt med Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 7.

Videre blev reglerne for bedømmelse af stemmesedler lempet, så færre stemmesedler vil blive bedømt som ugyldige. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 29, stk. 1, nr. 2.

Læs mere om lovændringen i Indenrigs- og Sundhedsministeriets brev af 15. januar 2024 om orientering om ændringer i valglovgivningen pr. 1. januar 2024. Brevet kan findes på ministeriets valghjemmeside: valg.im.dk/valgmyndigheder/generelle-skrivelser.

Nye eller ændrede bekendtgørelser, der særligt vedrører afholdelse af Europa-Parlamentsvalg

- Bekendtgørelse nr. 660 af 13. maj 2020 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg og visse folkeafstemninger af personer, der har valget uanset ophold i et land uden for riget, der ikke er medlem af Den Europæiske Union (tredjeland), på Færøerne eller i Grønland træder i stedet for bekendtgørelse nr. 35 af 11. januar 2019 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg og visse folkeafstemninger af personer, der har valget uanset ophold i et land uden for riget, der ikke er medlem af Den Europæiske Union

(tredjeland), på Færøerne eller i Grønland. Ændringerne i bekendtgørelsen medfører, at danske statsborgere, der har valgt uanset ophold i et land uden for riget, der ikke er medlem af Den Europæiske Union (tredjeland), på Færøerne eller i Grønland, kan søge om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg på et hvilket som helst tidspunkt. Tidligere kunne de tidligst indgive ansøgning den 1. august i det andet år forud for det år, hvor der skal afholdes Europa-Parlamentsvalg.

- Bekendtgørelse nr. 661 af 18. maj 2020 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg af personer med dansk indfødsret, der har fast bopæl i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union træder i stedet for bekendtgørelse nr. 1254 af 31. oktober 2018 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalget den 26. maj 2019 af personer med dansk indfødsret, der har fast bopæl i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union. Tidligere har ministeriet udstedt en ny bekendtgørelse forud for hvert valg til Europa-Parlamentet, og bekendtgørelsen fandt kun anvendelse ved det pågældende valg. Dette er ændret ved bekendtgørelse nr. 661 af 18. maj 2020, som er gjort generel. Ændringerne i bekendtgørelsen medfører, at danske statsborgere, der har fast bopæl i et andet EU-land, kan søge om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg på et hvilket som helst tidspunkt. Tidligere kunne en ansøgning om optagelse på valglisten først indgives 6 måneder før valgdagen.
- Bekendtgørelse nr. 24 af 10. januar 2024 om stemmesedler til brug ved Europa-Parlamentsvalg træder i stedet for bekendtgørelse nr. 1122 af 15. oktober 2014 om stemmesedler til brug ved Europa-Parlamentsvalg. Bekendtgørelsen indeholder bl.a. ændringer til vejledningsteksten øverst på stemmesedlerne.
- Bekendtgørelse nr. 29 af 10. januar 2024 om bedømmelse af stemmesedler afgivet til Europa-Parlamentsvalg træder i stedet for bekendtgørelse nr. 997 af 12. august 2013 om bedømmelse af stemmesedler afgivet til Europa-Parlamentsvalg. Bekendtgørelsen indeholder ændringer som følge af, reglerne om bedømmelse af stemmesedler er blevet lempet ved lov nr. 1777 af 28. december 2023.
- Bekendtgørelse nr. 137 af 7. februar 2024 om sletning af valglisten til Europa-Parlamentsvalg af personer med dansk indfødsret, der er optaget på valglisten i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union træder i stedet for bekendtgørelse nr. 79 af 31. januar 1994 om sletning af valglisten til Europa-Parlamentsvalg af personer med dansk indfødsret, der er optaget på valglisten i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union. Bekendtgørelsen vedrører sletning af danske statsborgere, der er optaget på valglisten i andre EU-lande.

Nye eller ændrede bekendtgørelser om valg af betydning for bl.a. Europa-Parlamentsvalg

- Bekendtgørelse nr. 33 af 10. januar 2024 om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem træder i stedet for bekendtgørelse nr. 1138 af 18. oktober 2017 om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem. Bekendtgørelsen indeholder ændringer som følge af de ændrede frister og regler om udpegning af brevstemmemodtagere, der blev indført ved lov nr. 1777 af 28. december 2023.
- Bekendtgørelse nr. 34 af 10. januar 2024 om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen træder i stedet for bekendtgørelse nr. 1137 af 18. oktober 2017 om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen. Bekendtgørelsen indeholder ændringer som følge af de ændrede frister og regler om udpegning af brevstemmemodtagere, der blev indført ved lov nr. 1777 af 28. december 2023.

- Bekendtgørelse nr. 35 af 10. januar 2024 om brevstemmeafgivning på sygehuse træder i stedet for bekendtgørelse nr. 1139 af 18. oktober 2017 om brevstemmeafgivning på sygehuse. Bekendtgørelsen indeholder ændringer som følge af de ændrede frister og regler om udpegning af brevstemmemodtagere, der blev indført ved lov nr. 1777 af 28. december 2023.
- Bekendtgørelse nr. 36 af 10. januar 2024 om brevstemmeafgivning i kriminalforsorgens fængsler og arresthuse træder i stedet for bekendtgørelse nr. 50 af 17. januar 2019 om brevstemmeafgivning i kriminalforsorgens fængsler og arresthuse. Bekendtgørelsen indeholder ændringer som følge af de ændrede frister, der blev indført ved lov nr. 1777 af 28. december 2023.
- Bekendtgørelse nr. 158 af 14. februar 2024 om optagelse på folketingsvalglisten af personer, der har valgt uanset ophold i udlandet træder i stedet for bekendtgørelse nr. 1242 af 29. oktober 2018 om optagelse på folketingsvalglisten af personer, der har valgt uanset ophold i udlandet. Bekendtgørelsen indeholder ændringer som følge af de ændrede regler om optagelse på valglisten for udlændingsdanskere, der blev indført ved lov nr. 411 af 25. april 2023.
- Bekendtgørelse nr. 159 af 14. februar 2024 om optagelse på folketingsvalglisten af personer, der er ansat i den danske stat og beordret til tjeneste uden for riget, og som er folkeregistreret på Færøerne eller bopælsregistreret i Grønland. Bekendtgørelsen er udstedt på baggrund af de ændrede regler om optagelse på valglisten for udlændingsdanskere, der blev indført ved lov nr. 411 af 25. april 2023.

Bilag 3. Bekendtgørelse om stemmesedler til brug ved Europa-Parlamentsvalg

Bekendtgørelse nr. 24 af 10. januar 2024 om stemmesedler til brug ved Europa-Parlamentsvalg

I medfør af § 24, stk. 4, i lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet, jf. lovbekendtgørelse nr. 5 af 8. januar 2024, fastsættes:

Stemmesedlernes farve og materiale

§ 1. Stemmesedlerne skal være af hvidt karton eller svært papir med en gramvægt på mindst 120 g/m². Stemmesedlerne skal ved mindst to anbragte knæk kunne sammenfoldes af vælgeren således, at ingen kan se, hvad vælgeren har stemt.

Overskrifter og vejledningstekst

§ 2. Øverst til højre på stemmesedlerne anføres med små almindelige typer en betegnelse for opstillingskredsen.

Stk. 2. Umiddelbart under den i stk. 1 anførte betegnelse anføres med meget store, fede typer ordet »Europa-Parlamentsvalget« med tilføjelse af årstallet for valget.

Stk. 3. Umiddelbart under ordet »Europa-Parlamentsvalget« med tilhørende årstal og over den fede, vandrette streg, der er nævnt i § 3, stk. 2, 3. pkt., anføres følgende vejledningstekst med fede typer: »Sæt X i firkanten ud for et parti eller en kandidat.«.

Stk. 4. Umiddelbart til venstre for den i stk. 3 nævnte tekst indsættes en illustration af en stor hånd, der holder en blyant med blyantspidsen pegende på en afkrydset rubrik. Umiddelbart under den i stk. 3 nævnte tekst og over den fede, vandrette streg, der er nævnt i § 3, stk. 2, 3. pkt., anføres med almindelige typer: »Sæt kun ét X på stemmesedlen. Du må ikke sætte andet end et X, da din stemmeseddel så bliver ugyldig. Du kan få byttet din stemmeseddel, hvis du skriver forkert.«.

Stk. 5. De i stk. 3 og 4 nævnte vejledningstekster skal være af en sådan størrelse, at de fremtræder synlige og nemme at læse.

Partifelter og partinavne

§ 3. Stemmesedlerne skal indeholde et særskilt felt for hvert parti, der har indleveret en gyldig kandidatliste til valget. Felterne for de enkelte partier (kandidatlistes) anbringes under hinanden i alfabetisk rækkefølge efter partiernes bogstavbetegnelse.

Stk. 2. Felterne skal adskilles fra hinanden ved en fed, vandret streg. Også det øverste og nederste felt skal henholdsvis begyndes og afsluttes med en fed, vandret streg. Den fede, vandrette streg, hvormed det øverste felt begyndes, skal være dobbelt så fed som de øvrige fede, vandrette streger.

§ 4. Øverst i hvert felt anføres med store fede typer partiets bogstavbetegnelse efterfulgt af et punktum. Bogstavbetegnelsen skal anbringes umiddelbart til højre for afkrydsningsrubrikken, jf. stk. 2. Til højre for bogstavbetegnelsen anføres partiets navn ligeledes med store fede typer.

Stk. 2. Yderst til venstre for partiets bogstavbetegnelse anbringes med halvfede streger en afkrydsningsrubrik. Afkrydsningsrubrikken skal være adskilt fra stemmesedlens venstre kant. Afkrydsningsrubrikken skal have en sådan størrelse, at der er rigelig plads til at sætte et kryds, dog mindst 5x5 mm indvendigt.

Kandidaters navne og rækkefølge

§ 5. Under bogstavbetegnelsen og partinavnet, jf. § 4, anføres adskilt ved en halvfed, vandret streg navnene på de kandidater, der er opstillet for partiet. Navnene anføres med almindelige typer og adskilles fra hinanden med tynde, vandrette streger.

§ 6. For hver kandidatliste anføres kandidaternes navne i to lodrette kolonner adskilt ved en fed, lodret streg af samme tykkelse som de fede streger, der adskiller hvert partifelt, jf. § 3, stk. 2, 1. pkt. I den første kolonne anføres navnene på den første halvdel af kandidaterne lodret under hinanden, i den anden kolonne navnene på resten af kandidaterne.

§ 7. Kandidaterne skal anføres i den rækkefølge og på den måde, Indenrigs- og Sundhedsministeriet giver valgbestyrelsen besked om.

Stk. 2. Kandidaternes navne anføres med fornavne eller forbogstaver først.

Stk. 3. Hver enkelt kandidats navn skal anføres umiddelbart til højre for afkrydsningsrubrikken, jf. § 9.

§ 8. I tilfælde, hvor der kan ske forveksling af kandidaternes navne, skal der med almindelige typer i forlængelse af navnene eller, hvis det er nødvendigt med henblik på at undgå, at kolonnerne vil få en uhensigtsmæssig bredde, under navnene anføres en kortfattet betegnelse på enten stilling eller bopæl for de pågældende kandidater. I andre tilfælde må kandidaternes stilling eller bopæl ikke anføres.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren træffer afgørelse om, hvilken betegnelse der skal anføres i de tilfælde, der er nævnt i stk. 1, 1. pkt.

§ 9. Yderst til venstre for hver enkelt kandidats navn anbringes med halvfede streger en afkrydsningsrubrik. Afkrydsningsrubrikken skal være adskilt fra stemmesedlens venstre kant. Afkrydsningsrubrikken skal have en sådan størrelse, at der er rigelig plads til at sætte et kryds, dog mindst 4x4 mm indvendigt.

Afkrydsningsrubrikkernes placering og størrelse i forhold til hinanden

§ 10. Samtlige afkrydsningsrubrikker til partier skal have samme størrelse. Samtlige afkrydsningsrubrikker til kandidater skal have samme størrelse. Afkrydsningsrubrikkerne til partier må ikke være mindre end afkrydsningsrubrikkerne til kandidater.

Stk. 2. Afkrydsningsrubrikkerne for henholdsvis partier og kandidater skal inden for samme kolonne flugte med hinanden.

Forskellige bestemmelser

§ 11. Alle de vandrette streger, der er nævnt i bekendtgørelsen, skal gå tværs over stemmesedlen fra kant til kant.

§ 12. Ud over det, der er nævnt i de foregående bestemmelser, må intet ord eller bogstav og intet navn, tal eller tegn være påført nogen stemmeseddel ved tryk eller skrift eller på anden måde.

§ 13. Snarest muligt efter udløb af fristen for indlevering af kandidatlisters, sender indenrigs- og sundhedsministeren et forlæg til en stemmeseddel til valgbestyrelserne til brug for fremstilling af stemmesedler. Valgbestyrelserne er forpligtede til at anvende forlægget.

§ 14. Bekendtgørelsen træder i kraft den 15. januar 2024.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 1122 af 15. oktober 2014 om stemmesedler til brug ved Europa-Parlamentsvalg ophæves.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet, den 10. januar 2024

P.M.V.
Nikolaj Stenfalk

/ Christine Boeskov

Bilag 4. Cirkulære om brevstemmeprotokollers indhold og udformning

Cirkulære nr. 54 af 8. maj 2001 om brevstemmeprotokollers indhold og udformning

(Til alle kommunalbestyrelser)

I medfør af § 64, stk. 1, og § 100 i lov om valg til Folketinget, jf. lovbekendtgørelse nr. 261 af 18. april 2001, § 26, stk. 5, i lov om valg af danske repræsentanter til Europa-Parlamentet, jf. lovbekendtgørelse nr. 264 af 18. april 2001, og § 70, stk. 1, i lov om kommunale valg, jf. lovbekendtgørelse nr. 263 af 18. april 2001, fastsættes:

§ 1. Forud for hvert valg skal kommunalbestyrelsen oprette en protokol over de brevstemmer, som kommunalbestyrelsen modtager til det pågældende valg (brevstemmeprotokol).

§ 2. Brevstemmeprotokollen skal indeholde oplysning om antallet af brevstemmer modtaget på en bestemt dato til og med dagen før valgdagen. Brevstemmeprotokollen skal indeholde oplysning om, hvorledes de modtagne brevstemmer på en bestemt dato til og med dagen før valgdagen fordeler sig på brevstemmer modtaget fra kommunens folkeregister, fra stemmemodtagere på plejehjem m.v. og i ældreboliger og i vælgerens hjem, samt fra postvæsenet (dvs. brevstemmer, der er afgivet på andre kommuners folkeregistre, på sygehuse, i kriminalforsorgens anstalter og arresthuse, på danske repræsentationer i udlandet m.v.).

Stk. 2. Brevstemmeprotokollen skal indeholde oplysning om antallet af brevstemmer modtaget på en bestemt dato til og med dagen før valgdagen, der er videresendt til andre kommuner, samt datoen for videresendelsen.

Stk. 3. Brevstemmeprotokollen skal indeholde tilsvarende oplysninger som nævnt i stk. 1 og 2 både for så vidt angår brevstemmer, der modtages på valgdagen og afleveres til afstemningsstederne inden kl. 9, og for så vidt angår brevstemmer, der modtages på valgdagen og afleveres til afstemningsstederne efter kl. 9.

Stk. 4. Brevstemmeprotokollen skal indeholde tilsvarende oplysninger som nævnt i stk. 1 for så vidt angår brevstemmer, der modtages fra og med dagen efter valgdagen og til og med den dag, hvor eventuelle klager over valget er endeligt afgjort.

Stk. 5. De i stk. 1-4 nævnte oplysninger skal indføres i brevstemmeprotokollen af kommunalbestyrelsen på de dage, hvor kommunalbestyrelsen modtager de pågældende brevstemmer.

§ 3. Brevstemmeprotokollen skal indeholde oplysning om, hvorledes det samlede antal brevstemmer, der er modtaget til og med dagen før valgdagen, og som ikke er videresendt til andre kommuner, efter afsenderens bopælsangivelse på yderkuverterne fordeler sig på de enkelte afstemningsområder i kommunen. Brevstemmeprotokollen skal indeholde oplysning om antallet af brevstemmer, der er modtaget til og med dagen før valgdagen, som ikke er videresendt til andre kommuner, og som på grundlag af oplysningerne om afsenderen på yderkuverten ikke kan henføres til et bestemt afstemningsområde.

Stk. 2. Brevstemmeprotokollen skal indeholde tilsvarende oplysninger som nævnt i stk. 1 både for så vidt angår brevstemmer, der modtages på valgdagen og afleveres til afstemningsstederne inden kl. 9, og for så vidt angår brevstemmer, der modtages på valgdagen og afleveres til afstemningsstederne efter kl. 9.

Stk. 3. De i stk. 1 henholdsvis stk. 2 nævnte oplysninger skal indføres i brevstemmeprotokollen af kommunalbestyrelsen dagen før valgdagen henholdsvis på valgdagen.

§ 4. Brevstemmeprotokollen skal indeholde oplysning om, til hvilket afstemningsområde brevstemmer fra afstemningsområder, hvor der er modtaget færre end 5 brevstemmer, er overført, og fra hvilke afstemningsområder de pågældende brevstemmer er overført, jf. folketingsvalglovens § 64, stk. 5, og den kommunale valglovs § 70, stk. 4.

Stk. 2. De i stk. 1 nævnte oplysninger skal indføres i brevstemmeprotokollen af kommunalbestyrelsen senest på valgdagen.

§ 5. Brevstemmeprotokollen skal indeholde oplysning om, til hvilket afstemningsområde brevstemmer, som ikke er videresendt til andre kommuner, og som på grundlag af oplysningerne om afsenderen på yderkuverten ikke kan henføres til et bestemt afstemningsområde, er henregnet i henseende til valgstyrrernes kontrol af, om brevstemmerne kan komme i betragtning, jf. folketingsvalglovens § 64, stk. 6, og den kommunale valglovs § 70, stk. 5.

§ 6. Brevstemmeprotokollen skal være udformet i overensstemmelse med de fortrykte brevstemmeprotokoller, Indenrigsministeriet har ladet fremstille.

§ 7. §§ 1-6 finder tilsvarende anvendelse ved folkeafstemninger.

§ 8 Cirkulæret træder i kraft den 15. maj 2001.

Stk. 2. Samtidig ophæves cirkulære nr. 64 af 3. maj 1989 om brevstemmeprotokollers indhold og udformning.

Indenrigsministeriet, den 8. maj 2001

Karen Jespersen

/Anne Birte Pade

Bilag 5. Bekendtgørelse om bedømmelse af stemmesedler afgivet til Europa-Parlamentsvalg

Bekendtgørelse nr. 29 af 10. januar 2024 om bedømmelse af stemmesedler afgivet til Europa-Parlamentsvalg

I medfør af § 29, stk. 3, i lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet, jf. lovbekendtgørelse nr. 5 af 8. januar 2024, og efter forelæggelse for Folketingets Udvalg til Valgs Prøvelse, fastsættes:

Kapitel 1

Definitioner

§ 1. I denne bekendtgørelse forstås ved kryds eller tilsvarende afmærkning:

- 1) Bogstavet X.
- 2) Tegnet for plus (+).
- 3) Asterisk/stjerne (*).
- 4) Helt udfyldt/helt skraveret afkrydsningsrubrik.
- 5) Cirkel om afkrydsningsrubrikken.
- 6) Tjektegn/flueben.

Stk. 2. Tegn, der må anses for at være afledt af et kryds, eller som må anses for at være resultatet af, at vælgeren ved gentagen afmærkning har villet tydeliggøre et kryds, bedømmes efter samme regler som kryds.

§ 2. Ved »bogstavbetegnelse« eller »officiel bogstavbetegnelse« forstås i bekendtgørelsen en af de bogstavbetegnelser, der i medfør af lovens § 13 forud for det pågældende valg er tildelt de partier, der har ret til at deltage i Europa-Parlamentsvalg.

Stk. 2. Ved »uofficiel bogstavbetegnelse« forstås i bekendtgørelsen enhver anden betegnelse bestående af ét eller flere bogstaver, herunder en af de betegnelser, som Folketinget anvender til at angive de enkelte folketingsmedlemmers tilhørsforhold til en bestemt folketingsgruppe.

Kapitel 2

Bedømmelse af stemmesedler afgivet på afstemningsstedet

Gyldige stemmesedler

§ 3. En stemmeseddel er gyldig, hvis den er afmærket med kryds eller tilsvarende afmærkning, jf. § 1, medmindre stemmesedlen er ugyldig i medfør af en af de øvrige bestemmelser i bekendtgørelsen.

Stk. 2. Afmærkning af stemmesedlen uden for afkrydsningsrubrikkerne medfører ikke ugyldighed, hvis afmærkningen i øvrigt er gyldig efter bestemmelserne i denne bekendtgørelse.

Blanke stemmesedler

§ 4. En stemmeseddel er ugyldig, hvis den er blank, jf. lovens § 29, stk. 1, nr. 1.

Stemmesedler, der ikke er afmærket med kryds eller tilsvarende afmærkning, m.v.

§ 5. En stemmeseddel er ugyldig, hvis den i stedet for med kryds eller tilsvarende afmærkning er afmærket med bogstav eller andet mærke, der ikke har karakter af et kryds eller tilsvarende afmærkning, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Et overstreget, udvisket eller halvt kryds (dvs. en lodret, vandret eller skrå streg) bedømmes efter reglerne i § 11.

Stemmesedler, der giver anledning til tvivl om vælgerens stemmeafgivning

§ 6. En stemmeseddel er ugyldig, hvis den er helt eller delvis overstreget.

§ 7. En stemmeseddel er ugyldig, hvis den alene er afmærket med kryds eller tilsvarende afmærkning uden for partifelterne.

§ 8. En stemmeseddel er ugyldig, hvis den er afmærket med kryds eller tilsvarende afmærkning i flere partifelter.

§ 9. En stemmeseddel er ugyldig, hvis den er afmærket med kryds eller tilsvarende afmærkning, der rækker ind i flere partifelter, jf. dog § 10.

§ 10. Hvis den væsentligste del af et kryds eller tilsvarende afmærkning, herunder krydsets skæringspunkt, er placeret i ét partifelt, anses stemmesedlen som en gyldig stemme for den pågældende kandidatliste, medmindre stemmesedlen er ugyldig i medfør af en af de øvrige bestemmelser i bekendtgørelsen. Det afgøres efter reglerne i lovens § 30, stk. 1, om det er en personlig stemme eller en listestemme.

§ 11. En stemmeseddel er ugyldig, hvis den i stedet for eller foruden med kryds eller tilsvarende afmærkning er afmærket med overstreget, udvisket eller halvt kryds (dvs. en lodret, vandret eller skrå streg), jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Hvis stemmesedlen er afmærket med kryds eller tilsvarende afmærkning inden for samme partifelt som det overstregede, udviskede eller halve kryds, anses stemmesedlen som en gyldig stemme for den pågældende kandidatliste, medmindre stemmesedlen er ugyldig i medfør af en af de øvrige bestemmelser i bekendtgørelsen. Det afgøres efter reglerne i lovens § 30, stk. 1, om det er en personlig stemme eller en listestemme.

§ 12. En stemmeseddel er ugyldig, hvis det af andre grunde end dem, der er nævnt i §§ 6-11, ikke med sikkerhed kan afgøres, hvilken kandidatliste vælgeren har villet give sin stemme.

Stemmesedler, der ikke er udleveret på afstemningsstedet

§ 13. En stemmeseddel er ugyldig, hvis det må antages, at den ikke er udleveret på afstemningsstedet, jf. lovens § 29, stk. 1, nr. 4.

Stemmesedler med særpræg

§ 14. En stemmeseddel er ugyldig, hvis den foruden med kryds eller tilsvarende afmærkning er afmærket med bogstav eller andet mærke, der ikke har karakter af et kryds eller tilsvarende afmærkning, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Et overstreget, udvisket eller halvt kryds (dvs. en lodret, vandret eller skrå streg) bedømmes efter reglerne i § 11.

§ 15. En stemmeseddel er ugyldig, hvis den er afmærket med flere end 3 kryds eller tilsvarende afmærkninger. Et overstreget, udvisket eller halvt kryds (dvs. en lodret, vandret eller skrå streg), jf. § 11, betragtes som ét kryds ved anvendelse af reglen i 1. pkt.

§ 16. En stemmeseddel er ugyldig, hvis der er tegnet, skrevet, herunder skrevet et kandidatnavn eller andet navn, eller klæbet noget på stemmesedlen. Afsmitning eller lignende fra skriftfarven i det benyttede skriveudrustning medfører dog ikke ugyldighed.

§ 17. En stemmeseddel er ugyldig, hvis den på anden måde end nævnt i §§ 14-16 er givet et særpræg, herunder ved afmærkning med forskellige skriftfarver, ved iturivning eller ved afrivning af et eller flere stykker, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Afmærkning af stemmesedlen med et andet skriveredskab end det, der er fremlagt eller ophængt i stemmerummet, betragtes ikke som særpræg, medmindre skriftfarven eller skrifttykkelsen er helt usædvanlig sammenlignet med almindelige skriveredskaber.

Stk. 3. Iturivning eller afrivning betragtes ikke som særpræg, hvis dette er sket ved stemmesedlens udtagning af stemmekassen eller senere.

Kapitel 3

Bedømmelse af brevstemmesedler

Gyldige brevstemmesedler

§ 18. En brevstemmeseddel er gyldig, hvis der på stemmesedlen er anført navnet eller bogstavbetegnelsen for et parti, der har kandidater opstillet til valget. En brevstemmeseddel er ligeledes gyldig, hvis der herudover eller alene er anført navnet på en kandidat, som er opstillet til valget. 1. og 2. pkt. gælder ikke, hvis stemmesedlen er ugyldig i medfør af en af de øvrige bestemmelser i bekendtgørelsen.

Blanke brevstemmesedler

§ 19. En brevstemmeseddel er ugyldig, hvis den er blank, jf. lovens § 29, stk. 2, nr. 1.

Brevstemmesedler, der giver anledning til tvivl om vælgerens stemmeafgivning

§ 20. En brevstemmeseddel er ugyldig, hvis der på stemmesedlen alene er anført navnet på en eller flere personer, som ikke er opstillet til valget, eller alene navnet eller bogstavbetegnelsen for et parti, der ikke har opstillet kandidater til valget.

Stk. 2. Hvis brevstemmesedlen er påført navnet på en eller flere personer, der ikke er opstillet til valget, og påført en af de uofficielle bogstavbetegnelser, der er omfattet af § 22, stk. 2, anses stemmesedlen som en gyldig stemme for det pågældende partis kandidatliste, medmindre brevstemmesedlen er ugyldig i medfør af en af de øvrige bestemmelser i bekendtgørelsen.

§ 21. En brevstemmeseddel er ugyldig, hvis den alene er påført en uofficiel bogstavbetegnelse på ét bogstav.

§ 22. En brevstemmeseddel er ugyldig, hvis den alene er påført en uofficiel bogstavbetegnelse på flere bogstaver, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Hvis der ikke er begrundet tvivl om, hvilket parti en uofficiel bogstavbetegnelse på flere bogstaver skal angive, anses stemmesedlen som en gyldig stemme for det pågældende partis kandidatliste, som f.eks. RV for Radikale Venstre, KF for Det Konservative Folkeparti, NB for Nye Borgerlige, SF for SF - Socialistisk Folkeparti, LA for Liberal Alliance, DF for Dansk Folkeparti, DD for Danmarksdemokraterne - Inger Støjberg, EL for Enhedslisten - De Rød-Grønne og ALT for Alternativet, medmindre brevstemmesedlen er ugyldig i medfør af en af de øvrige bestemmelser i bekendtgørelsen.

§ 23. En brevstemmeseddel er ugyldig, hvis den alene er påført kryds eller tilsvarende afmærkning.

Brevstemmesedler med modstridende angivelser

§ 24. En brevstemmeseddel er ugyldig, hvis den er påført modstridende angivelser vedrørende bogstavbetegnelse, partinavn eller kandidatnavn.

§ 25. Ved anvendelse af reglen i § 24 om modstridende angivelser bedømmes en uofficiel bogstavbetegnelse, der er påført en brevstemmeseddel sammen med en bogstavbetegnelse, et partinavn eller et kandidatnavn, således:

- 1) Bogstavet »S« bedømmes som Socialdemokratiets officielle bogstavbetegnelse (A).
- 2) De uofficielle bogstavbetegnelser, der er nævnt i § 22, stk. 2, (f.eks. RV, KF, NB, SF, LA, DF, DD, EL og ALT), bedømmes som de pågældende partiers officielle bogstavbetegnelse (f.eks. henholdsvis B, C, D, F, I, O, Æ, Ø og Å).
- 3) En uofficiel bogstavbetegnelse, der ved det umiddelbart forudgående Europa-Parlamentsvalg var officiel bogstavbetegnelse for et af de partier, der havde ret til at deltage i det netop afholdte Europa-Parlamentsvalg, bedømmes efter samme regler som det pågældende partis nuværende officielle bogstavbetegnelse.
- 4) En uofficiel bogstavbetegnelse, der ved det umiddelbart forudgående Europa-Parlamentsvalg var officiel bogstavbetegnelse for et parti, der ikke havde ret til at deltage i det netop afholdte Europa-Parlamentsvalg, anses som en modstridende angivelse til enhver bogstavbetegnelse og ethvert partinavn eller kandidatnavn.
- 5) En uofficiel bogstavbetegnelse, der ved det sidst afholdte folketingsvalg var officiel bogstavbetegnelse til folketingsvalg, jf. folketingsvalglovens § 14, for et parti, der ikke havde ret til at deltage i det netop afholdte Europa-Parlamentsvalg, anses som en modstridende angivelse til enhver bogstavbetegnelse og ethvert partinavn eller kandidatnavn.
- 6) En uofficiel bogstavbetegnelse, der ikke er omfattet af nr. 1-5, anses ikke som en modstridende angivelse til nogen bogstavbetegnelse eller noget partinavn eller kandidatnavn.

Andre usikkerhedsmomenter

§ 26. En brevstemmeseddel er ugyldig, hvis det af andre grunde end dem, der er nævnt i §§ 20-25, ikke med sikkerhed kan afgøres, hvilken af kandidatlisterne vælgeren har villet give sin stemme, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Anvendelse af forkortelser eller forkert stavemåde af et partinavn eller et kandidatnavn eller udfyldning af en brevstemmeseddel på forsiden uden for de rubrikker, der er bestemt til udfyldning, er ikke i sig selv til hinder for, at der kan foreligge den fornødne sikkerhed.

Konvoluttens indhold

§ 27. En brevstemmeseddel er ugyldig, hvis den konvolut, hvori den er indlagt, indeholder andet eller mere end én stemmeseddel, jf. lovens § 29, stk. 2, nr. 3.

Brevstemmesedler, der ikke er tilvejebragt af indenrigs- og sundhedsministeren

§ 28. En brevstemmeseddel er ugyldig, hvis det må antages, at den ikke er tilvejebragt af indenrigs- og sundhedsministeren, jf. lovens § 29, stk. 2, nr. 4.

Brevstemmesedler med særpræg

§ 29. En brevstemmeseddel er ugyldig, hvis der er tegnet, skrevet eller klæbet noget på den konvolut, hvori brevstemmesedlen er indlagt. Anvendelse af almindelig tape for at lukke konvolutten medfører dog ikke ugyldighed.

§ 30. En brevstemmeseddel er ugyldig, hvis der er tegnet eller skrevet noget på stemmesedlen ud over officiel eller uofficiel bogstavbetegnelse, partinavn eller kandidatnavn, eller der er klæbet noget på stemmesedlen. Rettelse eller overstregning af en påført officiel eller uofficiel bogstavbetegnelse, et partinavn eller kandidatnavn medfører dog ikke ugyldighed.

§ 31. En brevstemmeseddel er ugyldig, hvis den på anden måde end nævnt i §§ 29 og 30 er givet et særpræg, herunder ved udfyldning på bagsiden i stedet for eller foruden på forsiden, ved iturivning eller ved afrivning af et eller flere stykker, jf. dog stk. 2-4.

Stk. 2. Udfyldning af en brevstemmeseddel på forsiden uden for de rubrikker, der er bestemt til udfyldning, betragtes ikke som særpræg.

Stk. 3. Iturivning eller afrivning betragtes ikke som særpræg, hvis dette er sket i forbindelse med udtagning af stemmekassen eller af konvolutten eller senere.

Stk. 4. Anvendelse af skrift, som er særlig karakteristisk, eller som er gået ud af almindelig brug, og som indebærer en særlig udformning af bogstaverne, betragtes ikke som særpræg.

Kapitel 4

Registrering af ugyldige stemmesedler, herunder brevstemmesedler

§ 32. I valgbogen anføres, hvor mange stemmesedler valgbestyrelsen har anset for ugyldige, og grundene hertil. Tilsvarende oplysninger som nævnt i 1. pkt. anføres i afstemningsbogen af valgstyrrerne, hvis indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter, at stemmeoptællingen finder sted på afstemningsdagen, jf. lovens § 28, stk. 1.

Stk. 2. En stemmeseddel, herunder en brevstemmeseddel, der er anset for ugyldig i medfør af to eller flere af bestemmelserne i bekendtgørelsen, registreres under den ugyldighedsgrund, der er anført først i bekendtgørelsen. Stemmesedler, der er ugyldige i medfør af bestemmelserne i §§ 13, 27, 28 eller 29, registreres dog altid under den pågældende ugyldighedsgrund.

Kapitel 5

Ikrafttræden

§ 33. Bekendtgørelsen træder i kraft den 15. januar 2024.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 997 af 12. august 2013 om bedømmelse af stemmesedler afgivet til Europa-Parlamentsvalg ophæves.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet, den 10. januar 2024

P.M.V.
Nikolaj Stenfalk

/ Christine Boeskov

Bilag 6. Bekendtgørelse om sletning af valglisten til Europa-Parlamentsvalg af personer med dansk indfødsret, der er optaget på valglisten i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union

Bekendtgørelse nr. 137 af 7. februar 2024 om sletning af valglisten til Europa-Parlamentsvalg af personer med dansk indfødsret, der er optaget på valglisten i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union

I medfør af § 14, stk. 6, i lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet, jf. lovbekendtgørelse nr. 5 af 8. januar 2024, fastsættes:

§ 1. Ved valg af medlemmer til Europa-Parlamentet må ingen vælger stemme både ved valget i Danmark og i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, jf. lovens § 5, stk. 1.

§ 2. Modtager indenrigs- og sundhedsministeren underretning om, at en person, der har dansk indfødsret og har fast bopæl i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, er optaget på valglisten i bopælslandet, undersøger indenrigs- og sundhedsministeren, om den pågældende tillige er optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark.

Stk. 2. Viser undersøgelsen, at personen er optaget på valglisten i Danmark, afgør indenrigs- og sundhedsministeren, om der er grund til at tro, at vælgeren vil stemme i begge lande.

Stk. 3. Indenrigs- og sundhedsministeren lægger i sin afgørelse efter stk. 2 vælgerens erklæringer i forbindelse med optagelse på valglisten i Danmark og bopælsregistreringer i CPR til grund, medmindre der er grundlag for at antage, at disse er behæftet med fejl eller mangler.

Stk. 4. Må det anses for godtgjort, at personen vil stemme i begge lande, træffer indenrigs- og sundhedsministeren afgørelse om, at personen skal slettes af valglisten i Danmark, og sørger for, at personen bliver slettet af valglisten, jf. stk. 5.

Stk. 5. Indenrigs- og sundhedsministeren kan pålægge kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor personen er optaget på valglisten, at sørge for, at personen manuelt bliver slettet af valglisten.

§ 3. Indenrigs- og sundhedsministeren underretter skriftligt de personer, der er slettet af valglisten i medfør af § 2, herom.

§ 4. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. marts 2024.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 79 af 31. januar 1994 om slettelse af valglisten til Europa-Parlamentsvalg af personer med dansk indfødsret, der er optaget på valglisten i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, ophæves.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet, den 7. februar 2024

P.M.V.
Nikolaj Stenfalk

/ Christine Boeskov